

Dimensiunea de gen în cadrul autorităților publice locale

Carte de resurse pentru formatori

Dimensiunea de gen în cadrul autorităților publice locale

Carte de resurse pentru formatori

Cover painting by © Rhino Care Art Project

Despre Programul Comun Dezvoltare Locală Integrată (PCDLI)

În 2010, Guvernul Republicii Moldova, PNUD și UN Women au lansat Programul Comun Dezvoltare Locală Integrată (PCDLI), finanțat de către Guvernul Suediei.

Obiectivul de dezvoltare al PCDLI este de a acorda asistență Republicii Moldova pentru a asigura ca grupurile vulnerabile din zonele urbane și rurale sărace să profite de oportunitățile de dezvoltare socio-economică durabilă prin intermediul unor politici locale și regionale adecvate implementate de administrațiile publice locale și partenerii lor într-un mod bazat pe drepturile omului și sensibil la dimensiunea de gen.

PCDLI contribuie la îmbunătățirea cadrului politic și legal, precum și la sprijinirea sistemelor și procedurilor administrative – activități axate pe transferul eficient de competențe către autoritățile publice locale, pe descentralizare și promovarea rolului APL în luarea deciziilor prin intermediul a patru componente: Consiliere și promovare de politici, Guvernare locală și participare, Abilitarea comunităților, Transnistria și zona de securitate.

Pentru a promova dezvoltarea bazată pe drepturile omului și sensibilă la gen la nivel regional și local, partenerii programului plasează abordarea bazată pe drepturile omului (ABDO), abordarea integratoare a egalității de gen și abilitarea femeilor în centrul tuturor activităților programului.

Casa ONU
Str. 31 August 1989, 131
MD-2012 Chișinău
Republica Moldova
www.un.md

Dimensiunea de gen în cadrul autorităților publice locale

Carte de resurse pentru formatori

Dreptul de autor © Programul Națiunilor Unite pentru Așezări Umane 2008

Desenul de pe copertă: Rhino Care Art Project ©

ISBN: 978-92-1-131974-3

HS/993/08 E

ELIBERAREA DE RĂSPUNDERE

Termenii utilizați și materialul prezentat în această publicație nu presupun exprimarea vreunei opinii din partea Secretariatului Națiunilor Unite cu privire la statutul juridic al oricăror țări, teritorii, orașe sau zone sau al autorităților acestora, sau cu privire la delimitarea hotarelor sau granițelor acestora sau la sistemul economic sau gradul de dezvoltare. Fragmente din această Carte de resurse pot fi reproduse fără autorizație, cu condiția să fie indicată sursa.

Autor principal și redactor

Dna Prabha Khosla

Dl Bernhard Barth, UN-HABITAT

Publicat în engleză de către

Programul Națiunilor Unite pentru Așezări Umane (UN-HABITAT)

P.O. Box 30030 GPO 00100

Nairobi, Kenya

Fax: +254 20 7623092 (TCBB Office)

Email: tcbb@unhabitat.org

Website: www.unhabitat.org

Tradus în românăși publicat de către

Programul Comun Dezvoltare Locală Integrată (PCDLI)

str. Nicolae Iorga 21, oficiul 2

MD-2012 Chișinău, Moldova

Tel: +373 22 820845

Fax: +373 22 820846

Traducerea nu este una oficial certificată de Organizația Națiunilor Unite.

Această publicație a fost tradusă și tipărită în limba română cu suportul financiar al Programului Comun Dezvoltare Locală Integrată (PCDLI) al Guvernului Republicii Moldova, al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și al Entității Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women), și finanțat de Guvernul Suediei.

Cuvânt înainte

Guvernarea locală reușită nu poate funcționa, dacă nu se acordă atenția necesară egalității de gen și abilitării femeilor. Din acest motiv, UN-HABITAT depune eforturi susținute pentru a încadra dimensiunea de gen, atât pe plan intern, cât și în colaborarea sa cu partenerii.

UN-HABITAT a publicat un șir de materiale de instruire care au scopul de a consolida capacitățile autorităților publice locale în domenii cum sunt guvernarea locală, managementul general și financiar, precum și dezvoltarea economică locală. Pentru a susține în continuare politicile de gen ale UN-HABITAT a fost introdusă atât în aceste materiale, cât și în activitățile curente de instruire o

dimensiune de gen puternică.

În pofida acestor eforturi, multe dintre instituțiile autorităților publice locale care utilizează aceste materiale, nu au dotările suficiente pentru a organiza sesiuni de instruire specifice în domeniul dimensiunii de gen și nici nu reușesc să integreze dimensiunea de gen în programele lor zilnice de instruire.

Această Carte de resurse, “Dimensiunea de gen în cadrul autorităților publice locale: Carte de resurse pentru formatori”, este concepută pentru a ajuta instituțiile de instruire să integreze subiectele legate de gen în procesul de dezvoltare a capacităților autorităților publice locale, cât și în activitățile de instruire în domeniul dezvoltării așezărilor umane, desfășurate de către partenerii Habitat Agenda.

Adresez mulțumiri Guvernului Olandei pentru susținerea acestui proiect prin finanțarea studiului inițial și a elaborării publicației, Guvernului Norvegiei pentru finanțarea unei Întâlniri a Grupului de Experți și a testării în teren a Cărții de resurse și Guvernului Spaniei pentru finanțarea publicării și traducerii.

Aș mai vrea să mulțumesc comitetului de experți, care și-au oferit contribuțiile neprețuite, echipei UN-HABITAT și autorului principal, dlui. Prabha Khosla.

Anna Tibaijuka

Director Executiv și

Vice-Secretar-General

Prefață

Această Carte de resurse a fost elaborată ca răspuns la dificultățile întâmpinate de către formatorii autorităților publice locale în abordarea relațiilor de gen în cadrul guvernării locale. Cartea se bazează pe convingerea UN-HABITAT că dezvoltarea așezărilor umane nu poate ignora dimensiunea de gen și că participarea echitabilă a femeilor este esențială, la toate nivelurile de luare a deciziilor în comune și orașe. Un punct de pornire pentru UN-HABITAT, este de a asigura că, materialele și programele sale de instruire vor reuși să ajute autoritățile publice locale să înțeleagă impactul probabil al deciziilor asupra egalității și echității de gen și să le convingă de importanța implicării femeilor în procesul de luare a deciziilor, la nivel egal cu bărbații.

Această Carte de resurse are scopul de a oferi autorităților publice locale mijloace, pentru a înțelege mai bine importanța dimensiunii de gen în procesul de luare a deciziilor și pentru a găsi soluții mai bune pentru comunitățile pe care le deservește.

Pentru această publicație, au fost selectate următoarele probleme principale ale guvernării locale:

- □ participare în guvernarea locală,
- □ drepturi funciare,
- □ planificare urbană,
- □ prestarea de servicii,
- □ finanțarea autorităților locale,
- □ violența împotriva femeilor și
- □ dezvoltarea economică locală.

Fiecare dintre aceste subiecte este prezentat prin intermediul unei scurte analize de gen. Numeroase studii de caz arată ce pot face autoritățile publice locale. Întrebările pentru reflecție și exercițiile de instruire, ajută formatorii să organizeze activități de instruire reușite.

Această Carte de resurse poate fi utilizată ca instrument separat pentru elaborarea activităților de instruire referitoare la dimensiunea de gen, pentru autoritățile publice locale. Totuși, aceasta este concepută, în primul rând, pentru a însoți un șir de instrumente de instruire existente ale UN-HABITAT. De fapt, sperăm că aceasta va oferi formatorilor și instituțiilor de instruire cunoștințe și resurse valoroase pentru a-și îmbunătăți cursurile de instruire cuprinzătoare pe care le oferă, prin introducerea dimensiunii de gen.

Pornind de la presupunerea că mulți formatori din cadrul autorităților publice locale, nu au experiență de instruire în domeniul dimensiunii de gen, cartea oferă o viziune amplă asupra conceptelor și instrumentelor de gen. De asemenea, acesta oferă recomandări și sugestii pentru desfășurarea evenimentelor de instruire cu privire la dimensiunea de gen și pentru integrarea dimensiunii de gen în instruirea tradițională a autorităților publice locale.

La elaborarea cărții de resurse “Dimensiunea de gen în cadrul autorităților publice locale: Carte de resurse pentru formatori” au contribuit un șir de persoane și organizații partenere. Prima versiune prealabilă a fost împărtășită unui grup de experți în domeniul instruirii cu privire la dimensiunea de gen și al instruirii autorităților publice locale, care au oferit contribuții valoroase la toate aspectele acestei publicații. Unii experți au contribuit activ la studiile de caz, utilizate pentru a ilustra subiectele examinate. În cadrul Întrunirii Grupului de Experți, care a avut loc în Kampala, în mai 2007, au participat următorii specialiști: dna Olivia Baci, dl Nfally Badiane, dna Grace Bantebya,

dna Nadia Batool, dna Doaa Mahmoud El-Sherif, dna Kwanele Muriel Jirira, dna Peace Musiimenta, dna Paola Jiron, dna Christine Giibwa Musisi, dl Kamla Kant Pandey, dna Olabisi Ibijoke Olateru-Olagbegi, dna Lowie Rosales, dna Muchimba Sikumba-Dils, dna Tabitha Mulyamfiti, dna Hilda Tadria, dl Eric Tumwesigye și dl Julian Walker. Părți mari din versiunea prealabilă a cărții de resurse au fost testate în teren, în trei locații din Uganda, unde consilierii și personalul autorităților publice locale au oferit contribuții valoroase la exercițiile de instruire. Studiul inițial a fost realizat de către Yvette Abrahams. Această Carte de resurse a beneficiat de inițiativa, susținerea și îndrumarea multor dintre funcționarii tuturor departamentelor UN-HABITAT. Contribuțiile acestora la capitolele care au o relevanță deosebită pentru domeniul lor de activitate, sunt recunoscute a fi de o mare valoare.

CUPRINS

Cuvânt înainte.....	5
Prefață.....	6
SECȚIUNEA 1. Pentru ce este concepută această Carte de resurse?	9
Introducere	9
Structura Cărții de resurse și cum trebuie să fie utilizată aceasta	12
Recomandări pentru ateliere de lucru/instruiri privind sensibilizarea și analiza de gen.....	14
Exerciții de gen: Un ghid al utilizatorului	20
SECȚIUNEA 2. Prezentarea dimensiunii de gen.....	25
Egalitatea de gen și echitatea de gen	25
Genul și dezvoltarea (GD) și Femeile în dezvoltare (FD)	27
Integrarea și abordarea integratoare.....	28
Demistificarea dimensiunii de gen: Exerciții introductive	33
Dimensiunea de gen și puterea	39
Analiza de gen	43
SECȚIUNEA 3. Femeile, Dimensiunea de gen și Guvernarea Locală	48
Egalitatea de gen și participarea în administrația locală.....	48
Strategiile femeilor pentru promovarea echității de gen în cadrul guvernării locale.....	48
Obstacole în calea participării femeilor în administrația publică locală	50
Cotele sau poziții dedicate în administrația publică locală	52
Egalitatea de gen în administrația publică	54
Inegalitatea de gen și obstacolele în calea participării	55
Drepturile funciare și perspectiva de gen.....	60
Femeile și planificarea urbană.....	69
Egalitatea de gen în procesul de prestare a serviciilor.....	78
Inițiative budgetare sensibile la gen (IBSG) în cadrul autorităților publice locale	87
Autoritățile locale și violență împotriva femeilor	100
Dezvoltarea economică locală – oportunități pentru reducerea sărăciei în rândul femeilor.....	109
Anexă.....	123
Resurse selective în limbile engleză și spaniolă cu privire la femei, gen și guvernarea locală	123
Glosar	141

Studii de caz

Exerciții

SECȚIUNEA 1. Pentru ce este concepută această Carte de resurse?

Introducere

Această Carte de resurse a fost elaborată pentru a oferi materiale și resurse **sensibile la dimensiunea de gen**¹, disponibile și ușor de utilizat, menite să contribuie la consolidarea capacității autorităților publice locale de a asigura așezări umane durabile, echitabile și incluzive.

O analiză a literaturii despre așezările umane, guvernare, femei și **egalitatea de gen și echitatea de gen**, a relevat o insuficiență de resurse pentru consolidarea capacităților oficialilor locali aleși, a administratorilor și personalului, în domeniul drepturilor femeilor și a egalității de gen. Deși femeile și bărbații construiesc, locuiesc, lucrează alături în comune și orașe, situația lor este diferită. Din cauza diferențelor ce țin de condițiile de trai, responsabilitățile și relațiile între femei și bărbați, adică diferențele de gen, aceștia percep viața urbană în mod absolut diferit. Deoarece femeile și fetele constituie 52 % din populație, în majoritatea țărilor, democrația, incluziunea și durabilitatea la nivel local, pot fi obținute doar în cazul în care acest procent din populație, ar fi reprezentat egal în modul de organizare și administrare a orașelor și municipiilor.

Acest lucru înseamnă că femeile trebuie să fie implicate în luarea deciziilor, la toate nivelurile, astfel încât necesitățile și prioritățile acestora să fie și ele reflectate în planificarea și proiectarea urbană, prestarea serviciilor, drumuri și transport, asigurarea cu locuințe, aprovizionarea cu apă, canalizarea, gestionarea deșeurilor solide, managementul urban al mediului, pace și securitate, managementul financiar, politicile fiscale, dezvoltarea economică și recrearea, precum și în politică și administrare. Aceasta înseamnă și faptul că autoritățile publice locale au un rol și o responsabilitate majoră în a asigura egalitatea și echitatea pentru *toți* locuitorii. Autoritățile publice locale au potențialul de a realiza schimbări reformatoare!

Relațiile dintre genuri sunt în schimbare în societățile din lumea întreagă, o recunoaștere clară a acestui fapt fiind numărul de schimbări juridice și legislative legate de egalitatea femeilor, care au avut loc în ultimii 50 de ani.

Multe țări au garantat egalitatea în drepturi pentru femei prin prevederi constituționale, deși nu toate garanțiile de acest fel sunt atât de solide, pe cât ar vrea femeile să fie. Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei (CEDAW), adoptată de către 185 țări din toată lumea, constituie un document principal ce pledează pentru **abilitarea femeilor** și egalitatea acestora în toate sferele vieții. De la adoptarea CEDAW² în 1979, la diverse niveluri naționale și sub-naționale de guvernare, au creat noi legi, politici și instituții pentru drepturile femeilor și egalitatea de gen. Platforma de Acțiune de la Beijing,³ adoptată în cadrul celei de-a 4-a Conferințe Mondiale privind Femeile, desfășurată în anul 1995, stabilește un program de acțiune comprehensiv pentru promovarea statutului femeilor din întreaga lume. Majoritatea guvernelor și-au asumat angajamentul de a pune în practică acest program. În Agenda Habitat,⁴ documentul politic de bază, apărut în urma Conferinței de la Istanbul Habitat II din 1996, Secțiunea D-46 prevede un angajament solid legat de drepturile femeii și de egalitatea de gen în așezările umane. Pentru recunoașterea legăturii dintre sferele de

¹ Cuvintele scrise cursiv și îngroșat sunt explicate în Glosar.

² Un document pentru inspirație! Accesează-l la: <http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/index.html>

³ Platforma de Acțiune de la Beijing <http://www.un.org/womenwatch/daw/beijing/platform/>

⁴ Pentru Agenda integrală a UN-Habitat vezi: http://www.unhabitat.org/downloads/docs/1176_6455_The_Habitat_Agenda.pdf

guvernare internațională, națională și locală, au avut loc numeroase schimbări la nivel local. În 1998, pe atunci Uniunea Internațională a Autorităților Locale (IULA), acum parte din Organizația Mondială a Orașelor și Administrațiilor Locale Unite (UCLG), a adoptat un document de bază referitor la politicile de participare a femeilor la luarea deciziilor.⁵ De atunci, multe autorități publice locale au adoptat declarația și s-au angajat să sporească numărul de femei și de poziții destinate acestora, în structurile de luare a deciziilor ale autorităților publice locale. La momentul actual, UCLG continuă să militeze pentru drepturile femeilor și **egalitatea de gen** în luarea deciziilor.⁶ În 2006, Carta Europeană a Egalității pentru Femei și Bărbați în Viața Locală: O carte pentru autoritățile publice locale și regionale din Europa, a obligat autoritățile locale să-și utilizeze autoritatea și parteneriatele pentru o mai mare egalitate în cadrul comunităților respective. Carta a fost lansată de către Consiliul European al Municipaliților și Regiunilor și de către organizațiile partenere.⁷

Autoritățile publice locale au un rol principal și responsabilitatea principală în implementarea convențiilor și acordurilor internaționale. Acest lucru face parte din rolul acestora în calitate de al treilea nivel al guvernării, care este, însă, deosebit de important. Sperăm că această Carte de resurse va aduce o contribuție la acest efort în avantajul drepturilor femeilor și a egalității și echității de gen.

Pentru ce este necesară această Carte de resurse?

Analiza literaturii, efectuată în scopul elaborării acestei Cărți de resurse, a arătat că, în decursul ultimilor 15 ani, tot mai multe programe, proiecte, studii, schimbări legislative și de politici, au abordat condițiile de viață și prioritățile femeilor, precum și pe cele ale comunităților urbane diverse și/ sau marginalizate. Schimbarea poate fi atribuită unui șir de factori, printre care:

- Mobilizarea grupurilor de femei și a organizațiilor societății civile la nivel municipal;
- Creșterea aprecierii guvernării locale participative;
- Creșterea nivelului de recunoaștere și acceptare a principiului subsidiarității și mișcarea înspre descentralizarea și deconcentrarea la nivel local;
- Creșterea importanței centrelor urbane ca forțe economice motorii și a necesității unui management eficient al așezărilor umane mari și extinse;
- Realizarea faptului că tehnologiile nu oferă toate răspunsurile pentru administrarea concentrațiilor mari de populație, cu asigurarea conservării mediului și că femeile și bărbații, băieții și fetele, bogații și săracii, care locuiesc în orașele și orașele mari ale lumii, dețin soluții pentru managementul sistemelor urbane complexe;

Analiza literaturii a mai arătat insuficiența de resurse pentru dezvoltarea capacităților ce țin de drepturile femeilor, egalitatea și echitatea de gen la nivelul autorităților publice locale – un neajuns pe care această Carte de resurse tinde să îl elimine. (O listă selectată de documente și resurse recent publicate la subiectul femei, genuri și guvernare locală, este prezentată în anexă).

Deja mulți ani la rând, UN-HABITAT publică materiale inovatoare de consolidare a capacităților, cu scopul de a asigura o guvernare locală democratică, care acoperă un șir de subiecte critice pentru autoritățile publice locale, cum sunt conducerea, finanțarea,

⁵ IULA. 1998. *Femeile în Autoritățile Publice Locale*.

⁶ Vezi <http://www.cities-localgovernments.org/uclg/index.asp?pag=template.asp&L=EN&ID=64>. Accesat la 7 februarie 2007.

⁷ Această carte este disponibilă în mai multe limbi la: http://www.ccre.org/news_detail_en.htm?ID=879

parteneriatele, dezvoltarea economică locală, transparența și responsabilitatea, precum și asigurarea cu locuințe.⁸ Totuși, o parte dintre aceste resurse nu sunt eficiente în ceea ce privește integrarea dimensiunii de gen și analiza diversității. Mai mult decât atât, utilizatorilor acestor materiale nu le-a fost oferită îndrumarea necesară pentru integrarea dimensiunii de gen în propriile programe de instruire a autorităților publice locale. Această Carte de resurse a fost elaborată pentru a suplini această lacună și pentru a asigura resurse și activități de consolidare a capacității, care vor complementa materialele de instruire existente, publicate de către UN-HABITAT.

Aceasta este o Carte de resurse. Nu este un manual de instruire convențional și nu trebuie să fie utilizat astfel. Este o resursă concepută pentru flexibilitatea utilizării și bazată pe necesitățile utilizatorului. Aceasta cere să interacționezi cu ea și să explorezi ce are să-ți ofere.

Această carte acoperă un spectru larg de subiecte referitoare la femei, gen și guvernarea locală în țările industrializate, emergente sau în curs de dezvoltare. Există percepția că, în Nord, femeile sunt mai aproape de egalitate; alte percepții ar fi că subiectele referitoare la drepturile femeilor și la **egalitatea de gen și echitatea de gen**, au fost abordate în măsură substanțială și că a fost înregistrat un progres substanțial în domeniul egalității dintre femei și bărbați, atât în sfera personală, cât și în cea publică. Deși acest lucru este, probabil, mai mult sau mai puțin adevărat, realitatea diferă considerabil în funcție de contextele socio – culturale, economice și politice ale țării vizate.

Discriminarea pe criterii de gen se manifestă indiferent de astfel de relații sociale cum sunt vârsta, rasa, casta, etnia, sexualitatea, clasa și religia. Totuși, discriminarea pe criterii de gen este, de asemenea, încurajată de aceste relații sociale. Este nevoie de multă muncă pentru a construi centre urbane și municipalități incluzive și democratice din punct de vedere al genurilor, în țările industrializate, emergente, sau în curs de dezvoltare. Acest obiectiv poate deveni mai ușor de realizat, dacă autoritățile publice și comunitățile locale își asumă un astfel de angajament.

În ultimii ani s-a înregistrat, de asemenea, o creștere a numărului de inițiative, rețele și parteneriate de acțiune/ cercetare, organizate de către femei și care se referă la femei, gen și guvernarea locală în zonele urbane, atât din Sud, cât și din Nord, cât și a inițiativelor de colaborare dintre acestea. Multe dintre aceste scheme au fost sponsorizate de către asociațiile autorităților publice locale, de către autoritățile de nivel provincial sau sub-național și național, de către institutele internaționale de cercetare, precum și de către finanțatorii și ONG-urile de scară internațională. Acest schimb de experiență a scos în evidență faptul că, centrele urbane ale națiunilor industrializate au și ele ceva de învățat, din realizările referitoare la drepturile femeilor, egalitatea și echitatea de gen, din lumea urbană în curs de dezvoltare. Spiritul colaborării, învățării și solidarității este reflectat în studiile de caz și exemplele utilizate în această Carte de resurse .

Această Carte de resurse este elaborată pentru...

Cartea de resurse este concepută pentru facilitatori experimentați, implicați în activități de consolidare a capacităților, organizate pentru autoritățile publice locale, inclusiv pentru funcționarii aleși, administratori, personal și pentru organizațiile partener. Aceasta se adresează partenerilor UN-HABITAT și, în special, autorităților publice locale, instituțiilor de instruire ale acestora și comunităților care utilizează alte materiale UN-HABITAT pentru consolidarea capacităților. Cartea de resurse abordează aspectele

⁸ Vezi <http://www.unhabitat.org/content.asp?typeid=19&catid=533&cid=4471> Accesat la 30 iulie 2007.

tematice legate de femei, gen și așezările umane, care pot fi folosite în lucrul UN-HABITAT și a partenerilor într-un șir de domenii, ce includ buna guvernare locală, reabilitarea locuințelor degradate, proprietatea funciară și securitatea, asigurarea cu locuințe, strategiile de dezvoltare a orașelor, securitatea urbană, aprovizionarea cu apă și canalizare, etc.

Aceasta constituie și o resursă valoroasă pentru grupurile de femei și organizațiile societății civile, care lucrează cu autoritățile publice locale.

În special, Cartea de are scopul de a complementa publicațiile UN-HABITAT existente. Acestea includ următoarele:

- Seria „Conducerea locală”
- Seria „Dezvoltarea economică locală”
- Seria „Managementul financiar pentru autoritățile publice locale”
- Elaborarea Participativă a Bugetelor
- Seria „Instrumente pentru susținerea transparenței și prevenirea corupției”
- Stabilirea legăturilor între cetățeni și autoritățile publice locale prin intermediul seriei „Planificarea participativă” și al seriei „Gestionarea conflictelor și diferențelor”
- Seria „Consolidarea capacităților ONG-urilor/organizațiilor comunitare pentru capacitate organizațională”

Cartea de resurse include o secțiune denumită *Exerciții de Gen: Un Ghid al Utilizatorului*. Aceasta arată cum trebuie de imbinat exercițiile din această Carte cu materialele sus-menționate. Totuși, dacă vă sunt cunoscute materialele de instruire enumerate mai sus, veți putea integra cu ușurință exercițiile prezentate aici în programele voastre de instruire.

Structura Cărții de resurse și cum trebuie să fie utilizată aceasta

Cartea de resurse conține trei secțiuni:

1. Secțiunea 1: Prezintă o introducere a Cărții de resurse și sugestii despre cel mai bun mod de utilizare a acesteia.
2. Secțiunea 2: Introduce echitatea și egalitatea de gen, conceptele de gen și analiza de gen. Este recomandat ca, cel puțin unul dintre exercițiile prezentate în această secțiune, să fie utilizate pentru a introduce “aspectele de gen” în orice atelier de lucru despre guvernarea urbană sau așezările umane.
3. Secțiunea 3: Este divizată în subsecțiuni, care prezintă o analiză, din punct de vedere al aspectelor de gen; a problemelor așezărilor umane, cum sunt guvernarea urbană, drepturile de proprietate funciară, prestarea de servicii și planificarea urbană, precum și idei pentru exerciții de instruire aferente.

- În fiecare secțiune și sub-secțiune **prezentarea contextului** descrie succint legătura femeilor și genurilor cu un anumit domeniu tematic, cum ar fi

participarea în cadrul autorităților publice locale, sau planificarea urbană, sau drepturile de proprietate funciară.

- Sub-sectiunile și prezentările contextului includ **Întrebări pentru reflecție**, care pot fi utilizate ca exerciții pentru a permite fiecărui participant să reflecteze asupra materialului, în baza experienței sale personale legate de subiectul respectiv. Întrebările pentru reflecție pot fi, de asemenea, utilizate pentru exerciții în grup.
- **Studiile de caz** sunt dispersate în toată Cartea de resurse și ilustrează cea mai mare parte a sub-sectiunilor tematice. Acestea prezintă anumite inițiative și acțiuni inovatoare în domeniului tematic pus în discuție. **Studiile de caz** completează prezentările contextului și deseori ilustrează practica aferentă teoriei. **Studiile de caz**, pot și trebuie să fie utilizate pentru și împreună cu exercițiile de consolidare a capacității. Deoarece studiile de caz sunt amplasate în anumite sub-sectiuni ale Cărții de resurse, acestea pot fi utilizate pentru discuții și exerciții în diverse domenii tematice. Lăsați imaginația să vă ghideze!
- Fiecare sub-sectiune conține **Exerciții** care pot fi utilizate individual și consecutiv, pentru a elabora un atelier de lucru de o zi, două sau trei despre femei, gen și guvernarea locală.
- **Exercițiile** sunt, de asemenea, concepute pentru a fi integrate în programele de instruire existente ale instituțiilor specializate și ale ONG-urilor și organizațiilor comunitare care lucrează cu autoritățile publice locale. Un set de exerciții, pentru care sunt indicate durata și modul de utilizare, este prezentat la pag. 12 în *Exerciții de gen: Un ghid al utilizatorului. Ghidul utilizatorului: Unele exemple de ateliere de lucru pentru consolidarea capacităților* oferă recomandări suplimentare, mai detaliate, referitoare la modul în care poate fi utilizată această Carte de resurse pentru a integra module de gen în activitățile de instruire a autorităților publice locale.
- **Țineți minte.** Este foarte important să începeți orice succesiune de exerciții sau ateliere de sensibilizare asupra aspectelor de gen cu unul sau două exerciții din Secțiunea 2 - *Demistificarea genului*. Aceste exerciții constituie fundamentul și explică conceptele de bază ; de aceea, acestea trebuie să fie utilizate înainte de a trece mai departe la orice exerciții din Secțiunea 3. Exercițiile din sub-sectiunile Secțiunii 2 - *Genul și puterea* și *Analiza de gen* – sunt și ele foarte importante. Exercițiile din Secțiunea 3 – *Femeile, genul și guvernarea locală* – se bazează pe un anumit context și pe o anumită înțelegere a conceptelor fundamentale de gen și a analizei de gen. În cazul ideal, ar trebui să combinați unul sau două exerciții din *Demistificarea genului* cu cele din Secțiunea 3.
- Exercițiile nu sunt concepute pentru a fi practicate consecutiv. De exemplu, exercițiile din Secțiunea 3.4 referitoare la *Egalitatea de gen în prestarea serviciilor* nu sunt concepute pentru a fi utilizate unul după altul. Mai degrabă, fiecare sub-sectiune din Secțiunea 3 vă oferă 2-4 exerciții ca opțiuni. Alegeți-l pe cel care se potrivește mai bine necesităților Dvs. de instruire, participanților Dvs. și subiectului de instruire pe care l-ați ales.
- O listă selectată de resurse publicate recent în limbile engleză și spaniolă, este oferită în Anexă. Aceste resurse oferă o abundență de informație și explorări detaliate ale subiectelor abordate în Cartea de resurse. Vă rugăm să le utilizați.
- Definiții ale conceptelor și termenilor de bază sunt oferite în conținutul textului, precum și în Glosar. (Termenii explicați în glosar, sunt evidențiați în text).
- Acum, mergeți cu încredere, unde puțini au mai fost vreodată!

Unele indicii suplimentare despre utilizarea Cărții de resurse

Cartea de resurse presupune faptul că utilizatorul este un facilitator cu experiență. În acest fel a fost concepută. De asemenea, Cartea presupune că facilitatorul posedă măcar cunoștințe minime despre conceptele și teoria de gen; dacă nu este și cazul Dvs., nu vă

fie frică. Secțiunile 1 și 2 trebuie să vă ofere suficientă informație, precum și resurse suplimentare pentru a vă informa. Totuși, se recomandă să urmați un curs de instruire de gen. Instruirea de gen constituie o experiență specială. Secțiunea *Recomandări privind activitățile de instruire/atelierele de lucru pentru sensibilizare de gen*, de mai jos, trebuie să fie citită obligatoriu înainte de a începe orice instruire sau atelier de lucru pentru sensibilizarea de gen.

Dacă planificați să practicați pentru prima dată instruirea în domeniul aspectelor de gen, se recomandă ca doi facilitatori să conducă împreună atelierul de lucru. Ideal ar fi ca unul dintre facilitatori să fie bărbat, iar celălalt femeie. O echipă compusă atât din facilitatori femei, cât și din bărbați, constituie o idee bună pentru desfășurarea instruirii de gen. Co-facilitarea atelierului de lucru pentru sensibilizarea de gen, va oferi oportunități unice de împărțire a lucrului și explorare a stereotipurilor de gen, atât ale participanților, cât și pe cele proprii.

Se presupune, de asemenea, că în majoritatea cazurilor, facilitatorul va desfășura instruirea pentru sensibilizare de gen, în grupuri, care includ atât femei, cât și bărbați. Astfel, exercițiile din Cartea de resurse sunt concepute corespunzător. Atunci când exercițiile sunt recomandate pentru grupuri separate, compuse doar din femei, sau doar din bărbați, acest lucru este indicat în Cartea de resurse.

Toate exercițiile au prevăzută o durată aproximativă, concepută pentru grupuri mici din cel mult 20 persoane. Dacă aveți un grup mare, va trebui să reevaluați durata recomandată pentru exerciții.

Următoarea secțiune se recomandă să fie citita de către toți cei, care intenționează să utilizeze această Carte de resurse.

Recomandări pentru ateliere de lucru/instruiri privind sensibilizarea și analiza de gen

În mod ideal, atelierelor de lucru reușite pentru sensibilizarea și analiza de gen, trebuie să le ofere bărbaților și femeilor oportunitatea de a comunica în mod deschis, grijuliu, sincer și respectuos. Acestea trebuie să asigure un mediu, care să permită bărbaților și femeilor să exploreze normele și valorile sociale, care definesc modul în care ne integrăm în societate, ca și bărbați și femei și cum ne-a format și ne-a constrâns acesta. Obiectivul final al sensibilizării și analizei de gen, este de a favoriza transformarea în relațiile dintre femei și bărbați la nivel personal, în societățile și instituțiile noastre, precum și de a facilita elaborarea de politici și de programe, care să ia în considerație probleme și contexte diferite ale bărbaților și femeilor.

Instruirea de gen se bazează pe conceptele și metodele de învățare pentru adulți. Cei mai experimentați formatori vor considera ușor de adaptat și combinat informația și exercițiile din Cartea de resurse pentru a le include în programele lor de instruire. Totuși, instruirea de gen, este diferită de celelalte programe de instruire și de “formare a formatorilor” (FF). Instruirea de gen se referă la schimbări în comportament, atitudini și practici care sunt fundamentale pentru orânduirea **patriarhală** ce stă la baza majorității culturilor. Se referă la schimbarea modului în care suntem influențați, ca femei și bărbați, de normele și valorile sociale. Punerea în discuție a genului și a relațiilor de gen, constituie un proces complex și, deseori, provoacă emoții și reacții puternice din partea participanților.

Subiectul despre inegalitatea relațiilor de putere, ca și în cazul relațiilor de gen, trezește reacții emoționale, cum sunt furia, atitudinea defensivă, indignarea sau ostilitatea. Același lucru îl putem constata în cazul discuțiilor despre putere, cum ar fi cele despre rasism, regimurile comerciale globale și politică. În calitate de formator/facilitator, Dvs. trebuie să facilitați un proces de învățare, rămânând în același timp perfect conștient de relațiile de putere pe care încercați să le expuneți și să le contestați.

Facem cu toții parte din dinamica de gen a diferitelor noastre societăți și culturi. Ca și bărbați și femei luați aparte, am beneficiat de privilegiile asociate genului nostru, împreună cu privilegiile aferente clasei, rasei, castei, etniei, sexualității sau vârstei noastre. Am simțit cu toții pe pielea noastră dezavantajele aferente genului nostru și identității noastre sociale. Aceste experiențe ne-au format ca persoane și ne determină relațiile cu alți femei și bărbați, tineri și în vârstă. Relațiile de putere determină ceea ce suntem, felul în care abordăm femeile și bărbații pe care îi întâlnim, modul în care trăim și lucrăm, obstacolele și oportunitățile de care avem parte și accesul la resurse. Când vorbim despre gen, vorbim despre putere și lipsa acesteia. Discuțiile despre gen provoacă, deseori, reacții emoționale, atât la femeile participante, cât și la bărbații participanți, deoarece ne fac să simțim, să gândim și să examinăm propriile vieți printr-o altă prismă – prisma genului. În majoritatea culturilor, relațiile dintre femei și bărbați sunt determinate de norme sociale. Aceste norme sociale definesc, explicit și implicit, responsabilitățile, activitățile și modelele de comportament ale femeilor și bărbaților. Aceste roluri masculine și feminine sunt considerate “firești”, “normale” sau chiar “lăsate de la Dumnezeu”. Astfel, atunci când în contextul discuțiilor despre gen, apare întrebarea ce este “fireesc” și ce este creat de normele sociale, apar neapărat diferențe și chiar divergențe de opinie. Dar va apărea neapărat și schimbarea! Anume schimbarea și transformarea constituie scopul instruirii de gen.

Dacă Dvs. în calitate de facilitator, ați mai participat la activități de instruire de gen, atunci veți fi conștient de reacțiile sus-menționate. Dacă nu ați mai participat nemijlocit la activități de instruire de gen, ați avut probabil parte de alte experiențe de instruire, în care participanții sunt gălăgioși, sau unul dintre participanți domină grupul, sau când majoritatea nu spun nimic, sau când participanții contestă structura și recomandările pe care le stabiliți pentru atelierul de lucru și vă faceți griji dacă nu cumva atelierul va fi un eșec. Dacă este așa, vă veți descurca și cu dinamica atelierelor de lucru despre aspectele de gen!

Întrebări de reflecție pentru Formatori

- ☐ *Dați exemple de reacții emoționale, ostile și defensive, cu care v-ați confruntat în cadrul atelierelor Dvs. de lucru.*
- ☐ *Dacă nu ați întâlnit astfel de reacții în experiențele Dvs. de facilitare, faceți o listă cu reacțiile participanților, de care vă este teamă, adică, reacțiile care pot face dificilă facilitarea atelierului de lucru sau pot chiar provoca eșecul acestuia.*
- ☐ *În fiecare dintre cazuri, identificați problema și ceea ce vreți să întreprindeți:*
 - a) să preveniți apariția unei astfel de situații; și*
 - b) să aplatizați divergențele, dacă vor apărea.*
- ☐ *Ce credeți despre subiectele, care provoacă astfel de emoții? Discutați propriile emoții și reacții cu co-facilitatorii.*

Aplanarea conflictelor

Exercițiul A⁹

Este ora 11 în ziua atelierului Dvs. de instruire de gen, cu durata de o zi, desfășurat cu funcționari ai autorităților municipale, atât bărbați, cât și femei. Sunteți gata să începeți un exercițiu, când cineva ridică mâna. Este un bărbat care întrerupea procesul de instruire încă de la început. Acesta spune, "Odată ce treaba asta cu genul, se referă mai mult la femei, decât la bărbați, aceasta trebuie să fie soluționată de consilierii de gen feminin. Până la urmă, aceștia reprezintă femeile."

- ☐ Care credeți că este problema?
- ☐ Cum veți ieși din această situație?

Exercițiul B

Este a doua zi din cadrul unei scheme de instruire cu durata de o săptămână, despre guvernarea incluzivă și eficientă, pentru autoritățile municipale. Sunteți chiar la începutul unei sesiuni de instruire despre violența împotriva femeilor. În cameră se face simțită neliniștea iar unii dintre participanți vorbesc între ei și distrag restul auditoriului. Apoi, un bărbat se ridică în picioare și întreabă, "Ce treabă are violența împotriva femeilor cu administrarea municipală? Este un subiect privat dintre un bărbat și femeia lui." Eu cred că trebuie să trecem la alte lucruri mai importante."

- ☐ Care credeți că este problema?
- ☐ Cum veți ieși din această situație?

Exercițiul C

Din experiențele prezentate în Exercițiul de reflecție de mai sus, identificați ce considerați a fi posibilele "indicii" sau "reper" pentru formatorii în domeniul aspectelor de gen, care se confruntă cu conflicte și reacții emoționale în cadrul instruirii de gen.

Exercițiul D

În continuare, este prezentat un mod de reducere a conflictelor și de creare a unui mediu de respect reciproc în cadrul atelierului de lucru. Exercițiul poate fi moderat de către Dvs. ca facilitator și prezentat grupului ca parte a "normelor de conduită" sau a "regulilor de participare". Va trebui să prezentați punctele și să obțineți acordul din partea participanților, înainte de a aplica "regulile". Ca alternativă, puteți acorda puțin timp, la începutul atelierului de lucru, pentru a formula aceste reguli împreună cu participanții. Dacă alegeți să pregătiți regulile în prealabil, continuați cu exercițiul "a" de mai jos; dacă doriți să formulați regulile împreună cu participanții, continuați cu exercițiul "b".

⁹ Adaptat de la: DFID. 1999. Instruire pentru Formatorii de Gen

- a. În baza experiențelor prezentate în Exercițiile de reflecție de mai sus, formulați posibile „norme de conduită” sau „reguli” pentru participanți.

Dacă preferați să formulați “reguli” împreună cu participanții la atelierul de lucru, continuați cu exercițiul „b”.

- b. Atrageți atenția participanților asupra faptului, că atelierul de lucru reprezintă un mediu binevoitor de învățare pentru toți aceștia. Toate persoanele prezente în încăperea, au venit cu inima deschisă și cu dorința de a învăța și în căutarea unei oportunități de a-și lărgi și de a se dezvolta. În continuare, pentru a pune baza unui mediu de învățare binevoitor și sigur pentru toți, propuneți grupului să formuleze unele « reguli pentru un mediu de învățare ». Utilizați acest exercițiu pentru brainstorming, iar apoi alegeți un șir de principii sau “reguli”, împreună cu grupul. Postați-le pe perete pe durata atelierului de lucru. Toți participanții au drepturi egale de a cere grupului să mențină ordinea, atunci când cineva se dovedește că nu respectă “regulile” stabilite în mod colectiv.

Aici ar trebuie să includeți sugestii de genul:

- ☐ Nu insultați și nu utilizați remarci discriminatorii pe criterii de gen, rasă, sau alte remarci și comentarii peiorative.
- ☐ Comportamentul sau comentariile abuzive și violente, cu intenția de a face rău cuiva, nu sunt permise.
- ☐ Se interzice de a striga la alt participant.
- ☐ Se interzice de a striga la facilitator.
- ☐ Dacă cineva este supărat, acesta are dreptul să solicite o pauză în sesiunea atelierului de lucru.
- ☐ Fiecare va vorbi pe rând, nu se va vorbi în același timp.
- ☐ Celor care nu au vorbit în nici o sesiune, li se va oferi o posibilitate să vorbească înaintea celor care au avut deja posibilitatea de a-și aduce aportul.
- ☐ Toate telefoanele mobile trebuie să fie închise în timpul atelierului de lucru.

Se recomandă să formulați împreună cu participanții „regulile de bază” sau „codul de conduită”, nu să le prezentați un set de reguli pregătite în prealabil. Participanții pot contribui la elaborarea „regulilor de bază” și Dvs. puteți sugera câteva reguli care credeți că sunt importante. În plus, participanții pot ajuta pe rând la gestionarea grupului, la cronometrare și la asigurarea desfășurării reușite a atelierului.

Vedeți mai jos câteva sugestii suplimentare referitoare la instruirea pentru sensibilizarea de gen. De fapt, acestea sunt utile și se recomandă să fie aplicate în cadrul tuturor tipurilor de ateliere și cursuri de instruire.

Recomandări pentru facilitarea incluzivă și nediscriminatorie

Limbajul: Nu utilizați în cadrul atelierelor de instruire limbaj discriminatoriu pe criterii de sexe, rase sau alt limbaj discriminatoriu sau derogatoriu. Mai mult decât atât, nu

utilizați nici glume discriminatorii pe criterii de sexe, rase sau glume peiorative, ce ridiculizează orice grup anumit de oameni. Aceasta se referă și la utilizarea procedeele de depășire a tensiunii de la începutul atelierului, de activizare, precum și la exemple, etc.

Nu utilizați cuvinte de un anumit gen pentru a denumi profesiile cum ar fi cele de bucătar, comerciant, etc. Utilizați termeni incluzivi cum ar fi președinte sau personal executiv, personal de vânzări, etc.

Nu utilizați “el,” atunci când aveți în vedere și “ea” și nu presupuneți că un termen îl implică automat și pe celălalt. Excluderile în limbaj, reprezintă o reflectare a excluziunii generale a femeilor și fetelor din societate.

Nu numiți participanții sau colegii de gen feminin “fete”, “doamne”, “sexul slab sau frumos”, etc. Ele sunt femei și acesta este termenul cel mai respectuos, care le definește.

Femeile și bărbații cu dizabilități nu trebuie să fie numiți “invalidi”. Aceștia trebuie să fie numiți “oameni cu dizabilități,” pentru că ei sunt, în primul rând, oameni care trăiesc cu o dizabilitate. Nu utilizați cuvinte cum ar fi “calic” sau “olog”, etc.

Adresați-vă minorităților sexuale cu noțiunile pe care ei înșiși le utilizează pentru a-și defini identitatea, cum sunt lesbiene, gay, bisexuali, etc.

În calitate de facilitator al atelierului de lucru, trebuie să preluați inițiativa de combatere a utilizării limbajului degradant sau desconsiderant de către ceilalți participanți. Limbajul care include atât femeile, cât și bărbații și identitățile lor, îi va încuraja să participe activ în cadrul atelierelor de lucru.

Accesibilitatea: Asigurați-vă că locul, încăperea unde se va desfășura atelierul și instrumentele sau metodele vizuale, audio, sau de altă natură utilizate, sunt incluzive în raport cu femeile și bărbații cu dizabilități. Participanții trebuie să poată vedea, auzi și citi cu ușurință și să se poată mișca fără dificultăți.

Stereotipizarea: În exemplele și referințele Dvs. nu ar trebui să presupuneți că secretarele sunt întotdeauna femei sau că un inginer este întotdeauna bărbat. Nu presupuneți că pozițiile manageriale și alte poziții autoritare sunt, în mod normal, ocupate de către bărbați. Evitați stereotipizarea rolului femeilor și bărbaților.

Doar pentru că un bărbat sau o femeie sunt săraci din punct de vedere economic, nu înseamnă că aceștia sunt agramați sau proști. Nu presupuneți că fiecare participant este heterosexual și că, femeile sunt în căutare de “amanți” sau “soți” sau că bărbații își doresc “amante” sau “soții”.

Femeile și bărbații, au deseori identități complexe. O persoană poate fi săracă, dintr-o comunitate de minorități, fiind în același timp femeie, astfel fiind supusă discriminărilor multiple. Este important ca această complexitate să fie reflectată în materialele atelierului de instruire.

Facilitarea: Asigurați-vă că toți participanții au posibilitatea de a se implica în atelierul de lucru. Dacă femeile, minoritățile rasiale și/sau etnice, sau participanții cu venituri reduse nu participă, faceți un efort de a-i include.

Este posibil ca bărbații să vorbească mai mult și mai des și să întrerupă femeile. Acest

lucru va determina majoritatea femeilor să tacă, reducând participarea activă a acestora și împiedicându-le să învețe. Utilizarea diferitor metode și abordări pot facilita implicarea femeilor și a săracilor, indiferent de sexul acestora și includerea cunoștințelor și experienței acestora în procesul de învățare.

Toate materialele utilizate în cadrul atelierului de lucru trebuie să reflecte diversitatea identităților și experiențelor participanților.

Exerciții de gen: Un ghid al utilizatorului

Exercițiu	Poate fi utilizat cu...	Timpul necesar
Demistificarea genului:		
Exerciții introductive		
Exercițiul 1 Ce definește un bărbat? Ce definește o femeie?	Unul sau două dintre următoarele cinci exerciții trebuie să fie utilizate cu orice grup care nu a mai avut experiența de participare la un atelier de lucru pentru sensibilizarea de gen. Acestea sunt exerciții fundamentale, care explorează astfel de concepte cum sunt genul, sexul, masculinitatea și feminitatea – concepte care trebuie să fie înțelese înainte de a trece la orice exerciții din următoarele secțiuni. Aceste exerciții pot fi utilizate împreună cu toate materialele UN-HABITAT de instruire și consolidare a capacităților și pentru toate activitățile de instruire a autorităților publice locale.	1.5 - 2 ore
Exercițiul 2 Cum învățăm să privim prin prisma de gen?		2 ore
Exercițiul 3 Stereotipurile de gen		2 ore
Exerciții 4 Ce înseamnă genul în viața Dvs.?		1.5 ore
Exercițiul 5 Dacă vi s-ar oferi șansa de a alege, ați vrea să vă nașteți femeie sau bărbat?		1.5 ore
Dimensiunea de gen și puterea		
Exercițiul 6 Dacă aș putea fi femeie, aș fi... Dacă aș putea fi un bărbat, aș fi...	Aceste trei exerciții sunt și ele importante ca și activități fundamentale. Acestea pot fi utilizate împreună cu toate materialele UN-HABITAT de instruire și consolidare a capacităților, în calitate de exerciții fundamentale de gen și împreună cu exercițiile menționate mai sus.	45 minute
Exercițiul 7 Dimensiunea de gen și puterea		2 ore
Exercițiul 8 Raportul de putere dintre femei și bărbați		1 oră
Analiza de gen		
Exercițiul 9 24 de ore într-un cartier dens populat cu venituri reduse	Aceste două exerciții sunt cruciale pentru a înțelege analiza de gen. Acestea sunt recomandate pentru utilizarea împreună cu toate materialele UN-HABITAT de instruire și consolidare a capacităților pentru toate programele UN-HABITAT.	1 oră 15 minute
Exercițiul 10 Fapte despre femei și bărbați: Ce ne spun statisticile		1.5 ore
Egalitatea de gen și participarea în administrația locală		
Exercițiul 11	Toate exercițiile sunt deosebit de utile,	45 minute

Exercițiu	Poate fi utilizat cu...	Timpul necesar
Ce calități sunt necesare pentru o bună conducere municipală? Exercițiul 12 Calitățile unui conducător Exercițiul 13 Cote sau altceva?	atunci când sunt combinate cu seria „Conducerea locală”, dar pot fi, de asemenea, utilizate împreună cu alte instrumente de instruire ale UN-HABITAT.	Va fi determinat de modul în care este utilizat. 1.5 – 2 ore
Drepturile funciare și perspectiva de gen		
Exercițiul 14 Explorarea proprietății și administrării funciare Exercițiul 15 Terenuri și locuințe pentru toți? Exercițiul 16 Administrația locală și echitatea în accesul la terenuri	Exercițiile pot fi utilizate împreună cu seria „Conducerea locală”, seria „Dezvoltarea economică locală” sau Instrumentele pentru susținerea transparenței și prevenirea corupției. Exercițiile pot complementa instruirea referitoare la drepturile de proprietate funciară.	3.5 ore pentru ambele opțiuni. 2.5 ore 2.5 ore
Femeile și planificarea urbană		
Exercițiul 17 Femeile, bărbații și planificarea Exercițiul 18 Planificarea în Nacala, Mozambic	Aceste exerciții pot fi utilizate împreună cu seria „Conducerea locală”, seria „Dezvoltarea economică locală” și „Stabilirea legăturilor între cetățeni și autoritățile publice locale”. Aceste exerciții pot complementa instruirea în domeniul planificării urbane.	2-2.5 ore 2 ore
Egalitatea de gen în procesul de prestare a serviciilor		
Exercițiul 19 Analiza de gen a prestării serviciilor municipale Exercițiul 20 Dezbateri în consiliu – drumuri sau apă? Exercițiul 21 Stabilirea relațiilor și prestarea serviciilor Exercițiul 22 Studii de caz/Analiza scenariilor Inițiativele bugetare sensibile la gen (IBSG) în cadrul autorităților	Aceste exerciții pot fi utilizate împreună cu seria „Conducerea locală”, seria „Dezvoltarea economică Locală”, seria „Managementul financiar pentru autoritățile publice locale”, „Elaborarea participativă a bugetelor”, „Instrumente pentru susținerea transparenței și prevenirea corupției”, „Stabilirea legăturilor între cetățeni și autoritățile publice locale”.	2.5 ore pentru cele 2 părți 2 ore 1.5 - 2 ore 1.5 ore

Exercițiu	Poate fi utilizat cu...	Timpul necesar
publice locale		
Exercițiul 23 Care sunt bugetele sensibile la gen?	Toate exercițiile pot fi utilizate împreună cu Seria „Conducerea locală”, seria „Dezvoltarea economică locală”, seria „Managementul financiar pentru autoritățile publice locale” și instrumentele de elaborare participativă a bugetelor.	1 oră și 45 minute
Exercițiul 24 O schiță premilimară pentru un exercițiu de buget sensibil la dimensiunea de gen în cadrul adminsitrației Dvs. locale		1 oră și 45 minute
Autoritățile locale și violența împotriva femeilor		
Exercițiul 25 Violența împotriva femeilor în orașele mari	Ideal ar fi, ca toți conducătorii aleși local și funcționarii să cunoască și să fie implicați în discuții legate de violența împotriva femeilor. În special, trebuie să fie utilizat împreună cu seria „Conducerea locală”, seria „Dezvoltarea economică locală”, „Stabilirea legăturilor între cetățeni și autoritățile publice locale”.	1.5 - 2 ore
Exercițiul 26 O campanie de combatere a violenței împotriva femeilor		2 ore
Exercițiul 27 Acțiune a autorităților publice locale referitoare la violența împotriva femeilor		1.5 ore
Dezvoltarea economică locală – oportunități pentru reducerea sărăciei în rândul femeilor		
Exercițiul 28 Reducerea sărăciei și extinderea infrastructurii	Seria „Conducerea locală”, seria „Dezvoltarea economică locală”, „Stabilirea legăturilor între cetățeni și autoritățile publice locale”.	2 ore
Exercițiul 29 Inițiativele de dezvoltare economică locală – alegerea Dumneavoastră!		1.5 ore
Exercițiul 30 Lucrând împreună în agricultura urbană: o oportunitate pentru dezvoltarea economică locală sensibilă la dimensiunea de gen.		

Ghidul utilizatorului: Unele exemple de ateliere pentru consolidarea capacităților

Diversele domenii tematice și exerciții din această Carte de resurse vă oferă Dvs., în calitate de facilitator, o varietate de alegeri, care vă va permite să combinați sensibilizarea și analiza de gen cu programele Dvs. de consolidare a capacităților pentru autoritățile publice locale.

Din moment ce veți cunoaște conținutul acestei Cărți de resurse, veți putea utiliza descrierile de context și exercițiile care să se potrivească necesităților de instruire asupra cărora vă concentrați. În continuare sunt prezentate câteva exemple care vă vor forma o idee despre posibilitățile pe care le aveți.

Exemplul 1

Să zicem că aveți un program de instruire, cu durata de o săptămână, despre Dezvoltarea Economică Locală și vreți să integrați în el dimensiunea de gen. Iată ce puteți face pentru o sesiune de instruire de gen, cu durata de o zi:

1. În primul rând, începeți cu un exercițiu preliminar, care va prezenta participanților principalele concepte de gen. Puteți utiliza Exercițiile 1, 2 sau 3 din Secțiunea 2. Sau puteți utiliza chiar două dintre acestea. Ca alternativă, puteți utiliza unul dintre exercițiile de mai sus (de exemplu, Exercițiul 1, 2, sau 3) împreună cu Exercițiul 9.
2. Apoi, puteți utiliza Exercițiul 25 sau 27 din Secțiunea 3 (sub-secțiunea cu privire la Autoritățile publice locale și Violența împotriva femeilor).
3. În cele din urmă, puteți lega exercițiile referitoare la violența împotriva femeilor cu oportunitățile de dezvoltare economică locală pentru femei, prin efectuarea Exercițiului 29 din sub-secțiunea privind Dezvoltarea economică locală - oportunități pentru reducerea sărăciei femeilor, din Secțiunea 3. Această combinație de exerciții va fi suficientă pentru a vă rezerva o zi completă pentru aspectele de gen în cadrul guvernării și dezvoltării economice locale, oferindu-vă suficient timp pentru discuții și schimbul de experiență între participanți.

Exemplul 2

Aveți un program de instruire de două săptămâni pentru, să zicem, consolidarea capacităților conducătorilor locali. În cadrul programelor Dvs. de instruire, ați abordat, într-o oarecare măsură, subiectele de gen, dar simțiți necesitatea de a vă concentra în special pe aspectele de gen în cadrul guvernării locale. Iată ce puteți alege, din multele posibilități pe care le oferă Cartea de resurse:

1. Și în acest caz este cel mai recomandat să începeți cu unele dintre exercițiile fundamentale din Secțiunea 2. Pentru prima jumătate de zi referitoare la dimensiunea de gen, pe care ar fi bine să o programați pentru cea de-a doua sau cea de-a treia zi a cursului, ați putea începe cu Exercițiul 4 sau 5.
2. Puteți continua cu Exercițiul 10, pentru a stabili contextul general în care locuiesc femeile și bărbații din orașele mari.

Această succesiune de exerciții vă va oferi o jumătate de zi pentru introducerea aspectelor de gen. Acum, puteți programa o altă jumătate de zi, cam în ziua a 4-a, însă nu la sfârșitul celor două săptămâni de instruire. Puteți ține cont de următoarele:

1. Să zicem că vreți să vă axați pe relațiile de putere în cadrul autorităților publice municipale. Ați putea începe sesiunea referitoare la putere, prin introducerea părții despre Gen și Putere din Secțiunea 2.
2. În dependență de timpul disponibil, puteți utiliza Exercițiul 7 sau 8, care se referă la relațiile de putere dintre femei și bărbați în viața cotidiană.

3. Apoi, puteți continua cu restul sesiunii despre puterea în cadrul autorităților publice locale și ce semnificație are aceasta pentru funcționarii aleși, atât femei, cât și bărbați.

Totuși, puteți rezerva o altă jumătate de zi aspectelor de gen și abilităților principale. De exemplu, ați putea petrece jumătate de zi discutând despre egalitatea de gen în prestarea serviciilor municipale. Această discuție poate fi considerată a se referi la abilitățile de luare a deciziilor sau de negociere.

1. Vedeți sub-sectiunea privind Egalitatea de gen în prestarea serviciilor, din Secțiunea 3. Utilizați Exercițiul 20, care oferă o oportunitate pentru dezbateri și scoate în evidență ambele competențe – luarea deciziilor și negocierea.
2. Ca alternativă, puteți utiliza Exercițiul 21, care prezintă prestarea serviciilor dintr-o altă perspectivă, îndemnând participanții să reflecteze asupra rolului comunităților în luarea deciziilor referitoare la prestarea serviciilor.

Exemplul 3

Finanțarea oferă încă o oportunitate de a discuta relațiile de gen în cadrul autorităților publice locale. Exemplul următor de sesiune de consolidare a capacităților, cu durata de jumătate de zi, referitoare la gen și elaborarea bugetelor, poate fi introdus în activitățile de instruire cu funcționarii aleși și municipali, sau în programele de instruire prevăzute pentru formarea legăturilor cu societatea civilă și sectorul privat.

1. Începeți cu un exercițiu fundamental de gen, cum este Exercițiul 9 sau 10.
2. Combinați acest Exercițiu cu Exercițiul 23 și/sau Exercițiul 24. Aceasta vă va oferi o oportunitate unică de a introduce analiza de gen în elaborarea bugetelor, finanțe și elaborarea de politici.

Exemplul 4

Facilitați un program de instruire referitor la parteneriate și la conducere pentru autoritățile publice locale și organizațiile societății civile și ați vrea să introduceți o jumătate de zi pentru subiecte de gen.

1. Puteți începe cu două exerciții fundamentale de gen, cum sunt nr. 1 și 6.
2. În continuare, ați putea utiliza Exercițiul 11 sau 12 referitoare la calitățile de conducător pentru conducătorii municipali.

Aceste exerciții vor fi suficiente pentru o jumătate de zi de instruire de gen, relevantă atât pentru organizațiile societății civile, adică, ONG-uri și organizații comunitare, cât și pentru oficialii aleși și personal.

Acestea sunt doar câteva exemple, care prezintă o imagine a multiplelor posibilități oferite de Cartea de resurse. Creativitatea și experiența Dvs. în consolidarea capacităților, vă vor duce la multe alte inovații în procesul de introducere a genului în programele de instruire. Dvs. puteți, de asemenea, utiliza materialul din Cartea de resurse, pentru a elabora un program cu durata de trei zile cu privire la gen și la administrația/guvernarea publică locală.

SECȚIUNEA 2. Prezentarea dimensiunii de gen

Egalitatea de gen și echitatea de gen

Sintagmele cum ar fi egalitatea de gen, echitatea de gen și egalitatea dintre femei și bărbați, împreună cu astfel de subiecte cum sunt abilitarea femeilor, reprezentarea proporțională și alegerea femeilor în funcții politice, sunt astăzi răspândite pe larg în vocabularul mai multor țări. Acești termeni sunt frecvent utilizați de către mass media, guverne, Organizația Națiunilor Unite (ONU) și alte organisme internaționale, organizații non-guvernamentale (ONG-uri) și organizațiile comunitare, precum și de către structurile profesionale și, desigur, de către multe grupuri pentru femei! Autoritățile publice locale, vorbesc și ele din ce în ce mai mult despre egalitatea de gen și egalitatea pentru cetățene, ca despre condiții de bază pentru guvernarea locală democratică, incluzivă și eficientă. Fiind autoritățile cele mai apropiate de viețile și bunăstarea cetățenilor - femei și bărbați, tineri și bătrâni – și care furnizează un șir de servicii esențiale, cum sunt electricitatea, transportul public, evacuarea deșeurilor, apa, școlile, policlinicile, localurile de agrement, etc., autoritățile publice municipale au multe de oferit în domeniul promovării egalității și echității de gen pentru diferite categorii pe care le reprezintă (sau diverși locuitori).

Totuși, deși aceste cuvinte sunt utilizate frecvent, termenii “gen” și “femei” creează deseori confuzie. De cele mai multe ori, termenul “gen” este utilizat interschimbabil cu termenul “femei”. Mai există și confuzia dintre “gen” și “sex”. Deoarece genul pare a fi un principiu central de organizare a societății, nu putem înțelege perfect societatea umană și culturile, dacă nu înțelegem dimensiunea de gen.

Dimensiunea de gen se referă la interpretările și valorile sociale atribuite identității de femeie, bărbat, băiat sau fată. Genul ține de relațiile sociale. Genul constituie un concept analitic. Acesta este socialmente determinat și nu este bazat pe sexul individului. Sexul se referă la diferențele biologice dintre femeie și bărbat. Sexul individului este determinat de biologie (suntem născuți cu el și, de obicei, nu ne putem schimba sexul, decât dacă avem mulți bani). Dimensiunea de gen are baze sociale. Creștem cu ea și aceasta se poate schimba și se schimbă cu timpul. Putem schimba relațiile de gen.

Aceste roluri concepute pe bază socială, nu sunt în nici un caz inevitabile. Rolurile de gen tind să se schimbe cu timpul și de la o societate la alta. Normele și valorile culturale s-au schimbat peste secole, așa cum s-au schimbat bărbații și femeile și această schimbare continuă și în ziua de astăzi. Factorul comun pare a fi acela, că diferite culturi și societăți atribuie un grad diferit și inegal de autoritate diferitor genuri. Totuși, în majoritatea societăților, genul feminin este definit ca deținând mai puțină putere și mai puține privilegii și drepturi, decât genul masculin. Nu diferențele fizice sunt acelea, care definesc condițiile noastre inegale, ci normele și valorile noastre sociale.

Totuși, din moment ce femeile reprezintă categoria lipsită de putere, deseori, anume ele sunt în avangarda luptei pentru egalitatea de gen; adică pentru egalitatea dintre femei și bărbați. Mai presus de toate, deoarece femeile sunt mai dezavantajate decât bărbații în societate, la toate nivelurile, acțiunile pentru egalitate, atât numeric, cât și esențial, tind să atragă mai multă atenție către femei, decât către bărbați, în scopul eliminării dezechilibrului de gen. Acum puteți vedea de ce atâtea femei sunt active în lupta pentru egalitatea de gen și unde își are rădăcinile confuzia dintre gen și femei. În timp ce feministele par a ocupa mereu prima linie în lupta pentru egalitatea și echitatea de gen, bărbații, la rândul lor, devin și ei activi. De exemplu, gândiți-vă la numărul de politicieni

bărbați, care vor și sunt dispuși să introducă schimbări în politicile educaționale, astfel încât fetele să poată merge la școală și să o poată absolvi. Sau, angajarea activă a bărbaților în combaterea violenței împotriva femeilor. Aceste acțiuni sunt parte a luptei pentru egalitatea de gen.

După cum am văzut, alți factori socio-economici pot fi găsiți în spatele disparităților din toată lumea; de exemplu, discriminarea pe bază de rasă, castă, clasă, vârstă, etnie, dizabilitate, orientare sexuală, origini geografice și religie – ca să menționăm câteva. Identitățile femeilor și bărbaților nu sunt uni-dimensionale; mai degrabă, acestea stau la intersecția mai multor identități, ceea ce poate duce la experiențe de discriminare sau de privilegii, sau chiar la ambele concomitent. De exemplu, cineva poate fi proprietar al unei afaceri de succes și, în același timp, victimă a violenței în familie. Aceasta înseamnă că trebuie să ne extindem viziunea analitică asupra genului, pentru a include aceste alte relații sociale și efectele acestora asupra vieților noastre. Specialiștii și activiștii de gen, extind tot mai mult definiția și parametrii analizei de gen, pentru a include acești factori socio-economici. Această utilizare “extinsă” și amplă a termenului “gen”, necesită o analiză **intersecțională**. În această Carte de resurse, termenul “gen” solicită ca cititorul să înțeleagă faptul că multiplele forme de discriminare constituie o realitate în viețile multor femei și bărbați și că acestea se agravează reciproc. Astfel, dacă tindem spre egalitate, este foarte important să ținem cont de aceste forme de discriminare în analiză și planificare.

Înainte de a putea continua cu discuțiile referitoare la dimensiunea de gen și la autoritățile publice locale, ar fi util să oferim definiția altor câțiva termeni.

Promovarea **egalității de gen** înseamnă asigurarea faptului că, atât femeile, cât și bărbații, au parte de aceleași oportunități. Egalitatea de gen înseamnă că femeile și bărbații au condiții egale pentru realizarea întregului lor potențial și a drepturilor umane, pentru a se implica în și a contribui la dezvoltarea politică, economică, socială și culturală și a beneficia de rezultate. În acest sens, egalitatea de gen înseamnă că societatea plasează aceleași valori, atât pe similaritățile și diferențele dintre femei și bărbați, cât și pe diferitele funcții ale fiecărui gen. Pentru a obține eficiență în această privință, poate fi nevoie de acțiuni specifice sau de discriminare pozitivă. Egalitatea de gen înseamnă mai mult decât **echilibrul de gen**, care înseamnă, un număr egal de femei și bărbați în consiliile locale sau în comitetele municipale (chiar dacă acest lucru este deosebit de important!); aceasta se referă mai degrabă la capacitatea persoanelor de a participa în calitate de cetățeni egali.

Promovarea egalității de gen nu implică neapărat tratarea femeilor și a bărbaților în același fel. Aici intervine echitatea de gen. **Echitatea de gen** se referă la atitudinea corectă față de bărbați și femei. Scopul echității de gen depășește egalitatea de oportunități, deoarece necesită o schimbare transformatoare. Echitatea de gen recunoaște faptul că, pentru femei și bărbați, pot fi necesare diferite măsuri, care:

- să reflecte necesități și priorități diferite; sau
- să reflecte situația că anumite grupuri de femei sau bărbați necesită măsuri de susținere speciale sau suplimentare pentru a asigura “condiții egale de joc”.

Acest lucru necesită acțiuni specifice care să permită egalitatea de oportunități între femei și femei, sau bărbați și bărbați, sau femei și bărbați. Astfel, de exemplu, echitatea implică o privire proaspătă asupra personalului existent și asupra politicilor de angajare sau a programelor de lucru, cu scopul de a lua în considerație sarcinile reproductive ale femeii, astfel încât lucrul la domiciliu să nu constituie un obstacol pentru implicarea acestora în sfera publică.

La acest moment al discuției noastre, ar putea fi util să facem o scurtă retrospectivă a contextului istoric al luptei pentru egalitate între femei și bărbați.

Genul și dezvoltarea (GD) și Femeile în dezvoltare (FD)

Genul și dezvoltarea, sau GD, se referă la un șir de abordări, la nivel de politici, a egalității de gen și a drepturilor femeilor, care au apărut în anii 1980, ca răspuns la unele provocări întâlnite în abordările politicii Femeile în dezvoltare (FD), din anii 1970. Există câteva diferențe majore între GD și FD ca și abordări la nivel de politici.

GD se axează, în primul rând, pe necesitatea de a găsi soluții pentru discriminarea împotriva femeilor și inegalitatea de gen, în contextul relațiilor de gen. Aceasta înseamnă că, în loc să lucreze exclusiv cu femeile, abordările GD lucrează în mod tactic, atât cu femeile, cât și cu bărbații, pentru recunoașterea faptului că eforturile de promovare a egalității de gen, necesită dedicație și schimbări ale comportamentului ambelor sexe.

Abordările GD recunosc și faptul că, deși în marea lor majoritate, anume femeile sunt afectate de inegalitățile de gen, în anumite contexte sau sectoare specifice, bărbații se pot simți și ei marginalizați în procesele de dezvoltare. De exemplu, în anumite țări, un număr disproporționat de băieți abandonează școala până la absolvire, iar în anumite orașe, anume băieții tineri sunt în majoritate implicați în comiterea de infracțiuni și acte de violență – ceea ce înseamnă că, în astfel de contexte specifice, intervențiile de dezvoltare trebuie să fie direcționate către aceste categorii de bărbați și băieți.

Abordările GD recunosc faptul că structurile instituționale, constituite ca răspuns la politicile FD (de exemplu, Ministerele Femeilor sau Unitățile de Femei), în multe cazuri, au devenit un “sector al femeilor” care a fost, de fapt, marginalizat de la sectoarele de bază, implicate în intervențiile de dezvoltare. În consecință, abordările GD și-au propus să asigure faptul că instituțiile sectoriale de bază promovează în mod eficient egalitatea de gen, redefinind în același timp rolurile instituțiilor specializate în domeniul femeilor sau genului ca și coordonatori și catalizatori, mai degrabă, decât ca și promotori principali în practică, a egalității de gen.

GD are o abordare metodologică diferită față de FD. Abordarea analitică a GD pune accent pe necesitatea de a înțelege egalitatea de gen, ca fiind relațiile dintre și în rândul femeilor și bărbaților și fetelor și băieților; aceasta reprezintă un mare contrast față de abordările FD, care aveau tendința de a se concentra exclusiv asupra necesităților femeilor și fetelor.

O percepție greșită, frecvent întâlnită, despre abordările GD, este că atunci când activitatea se concentrează pe “gen” și nu pe “femeie”, înseamnă că nu rămâne loc pentru “acțiuni specifice”, sau intervenții orientate spre femei, ca grup țintă separat. Trebuie să fie clar că acest lucru nu este adevărat. În cadrul abordării GD, este loc și pentru intervenții specifice, orientate spre femei – dar astfel de intervenții sunt identificate ca rezultat al alegerii strategice (de exemplu, pe baza unei analize de gen), și nu automat, cum era, deseori, cazul în cadrul abordărilor FD. În baza unei abordări GD, o analiză de gen poate duce la formularea de intervenții care au drept țintă, atât femeile, cât și bărbații, sau numai femeile ca grup separat, sau numai bărbații ca grup separat.

Activitățile concentrate asupra bărbaților ca grup separat, pot fi efectuate ca răspuns la necesitățile speciale ale bărbaților (de exemplu, accesul la educație, implicarea în asistența medicală primară, tratamentul victimelor violenței și conflictelor), sau atunci, când este recunoscut faptul că atitudinea și comportamentul bărbaților trebuie să fie

schimbate, înainte să poată fi abordate în mod eficient necesitățile femeilor [de exemplu, în cazurile de violență împotriva femeilor].

Începând cu anul 1985, când a avut loc Conferința Mondială a Națiunilor Unite privind Femeile, un alt termen de importanță majoră a început să fie utilizat tot mai frecvent în vocabularul femeilor și bărbaților aleși, a personalului municipal și a unui șir de părți implicate în activitatea oricărui municipiu. Acesta este termenul integrarea dimensiunii de gen. **Integrare dimensiunii de gen** evaluează implicațiile pentru femei și bărbați, ale oricărei acțiuni planificate, inclusiv ale legislației, politicilor sau programelor, în toate domeniile și la toate nivelurile. Ca și strategie, integrarea dimensiunii de gen face din îngrijorările și experiențele atât ale femeilor, cât și ale bărbaților, o dimensiune integrantă a elaborării, implementării, monitorizării și evaluării politicilor și programelor, în toate sferele politice, economice și societale, astfel încât ambele sexe să beneficieze în mod egal și să nu fie perpetuată inegalitatea. Scopul final este de a obține egalitatea de gen [prin transformarea abordării de bază]. (Concluzii aprobate ale ECOSOC al Națiunilor Unite, 1997/2).

Ca și concept, teorie și practică, abordarea integratoare a dimensiunii de gen a obținut popularitate după Conferința din 1985. În contextul guvernării locale, abordarea integratoare a dimensiunii de gen necesită analiză de gen și acțiuni sistemice, desfășurate în paralel, la nivel de instituții, politici și programe – adică, întreaga imagine și nu doar anumite părți din aceasta. Discuția de mai jos, descrie detaliat diferența dintre încercările de a integra femeile în anumite activități sau programe și *transformare*, producerea căreia se intenționează prin integrarea dimensiunii de gen.

Integrarea și abordarea integratoare

În anumite instituții și organizații, a fost greu de înțeles diferența dintre “integrare” și “abordarea integratoare” în contextul strategiilor și programelor în domeniul drepturilor femeilor și egalității de gen, precum și în procesul de schimbare instituțională a acestora. Acesta nu este un aspect semantic, deoarece diferența are implicații serioase atunci când ține de înțelegerea analizei de gen în legătură cu strategiile în favoarea egalității de gen.

Pentru anumite instituții, integrarea dimensiunii de gen implică faptul că femeilor le sunt oferite oportunități de a participa la și de a beneficia de politicile, programele și proiectele existente, după cum sunt acestea în ziua de astăzi. Acest lucru, presupune faptul că problema este doar în lipsa participării femeilor. Pe de altă parte, abordarea integratoare de gen, implică faptul că instituțiile, politicile, programele și proiectele necesită a fi reevaluate, astfel încât acestea să ofere explicit beneficii, atât femeilor, cât și bărbaților. Nu trebuie să fie considerat un fapt că femeile și bărbații au aceleași interese. Integrarea dimensiunii de gen presupune ca orice instituție, politică, program sau proiect să fie evaluate, fiind perfect conștienți de faptul că trăim într-o lume împărțită pe criterii de gen, iar conceptul de gen este aferent relațiilor bărbat-femeie în producere și reproducere. Acest lucru implică faptul că schimbările pentru femei, vor necesita automat schimbări pentru bărbați. Norma pentru panificarea integrării dimensiunii de gen și implementarea acesteia este sensibilitatea la gen, fapt care trebuie verificat sistematic de către managerii și angajații relevanți. Suplimentar, genul trebuie să devină o parte integrantă în implementarea și evaluarea instituțiilor, politicilor, programelor și proiectelor.¹⁰

Experiența de integrare a dimensiunii de gen din mai multe sectoare și instituții a scos în evidență o înțelegere comună a cerințelor pentru succesul acesteia. Condițiile de bază pentru integrarea dimensiunii de gen sunt descrise mai jos.

¹⁰ Lotherington, A.T., M. Haug, și A.B. Flemmen. 1991. Implementarea Politicii “Femeile în Dezvoltare”. Forut, Oslo. Pp.55-56, in Chege. R. 2000. Un program de formare a fomatorilor în abordarea integratoare de gen. Rețeaua de Comunicare și Dezvoltare a Femeilor Africane. (FEMNET), Nairobi, Kenya. P. 38.

Unele condiții necesare pentru promovarea drepturilor femeilor și integrării dimensiunii de gen

- Militanți/Lideri – Este nevoie de voință și dedicație politică la nivel superior în cadrul autorităților publice locale, de preferat din partea primarului, directorului executiv, secretarului consiliului municipal sau consilierului pe probleme sociale. Acest militant ar fi responsabil pentru formarea mass mediei, de o importanță critică, în cadrul structurilor municipale să integreze dimensiunea de gen. Este nevoie de voință politică, dedicație și acțiune pe termen lung și nu doar pe perioada unui mandat sau pe perioada alegerilor.
- Cadrul de politici/legislativ – Un cadru de politici pentru egalitatea de gen (care să includă și alte relații sociale cum ar fi rasa, casta, etnia, abilitatea/dizabilitatea, vârsta, orientarea sexuală, etc.), cu o strategie și un plan de acțiuni clare, pentru implementarea de politici. Planul de acțiuni trebuie să menționeze explicit cine și pentru ce este responsabil și să stabilească obiective cu termene limită aferente.
- Finanțare/Resurse – Alocările din buget și personalul corespunzător, sunt două condiții pentru succesul oricărei inițiative legate de egalitatea de gen. Banii sunt mai elocvenți decât recomandările și definirea misiunii.
- Parteneri – Aceștia activează în mod continuu împreună cu autoritățile publice locale și includ grupurile de femei și organizațiile societății civile, care promovează egalitatea.
- Un angajament din partea autorității locale (de a colecta, analiza și utiliza date dezagregate pe sexe) este de o importanță critică.
- Învățarea și consolidarea capacității – un proces continuu de sensibilizare, pledoarie și lobby cu privire la aspectele de gen, atât în cadrul autorităților publice locale, cât și în cadrul partenerilor municipali din sectorul privat și public.
- Un accent asupra programelor și activităților specifice pentru femei și fete, în rând cu cele ce țin de gen. Dacă nu va fi realizat acest lucru, nici o strategie de integrare a dimensiunii de gen nu va reuși.
- Transparență și responsabilitate – Un proces deschis și transparent de răspundere față de toți locuitorii, în implementarea politicilor și strategiilor pentru egalitatea de gen.
- Indicatorii și obiectivele sensibile la gen, trebuie să fie monitorizate de către autoritățile publice locale, împreună cu cetățenii de ambele sexe.

În unele țări, autoritățile publice locale sunt obligate prin lege, să stabilească un mecanism pentru drepturile femeilor și egalitatea și echitatea de gen. Cazul din Filipine, descris mai jos, ilustrează ce se poate face, atunci când egalitatea este prevăzută prin lege.

Studiu de caz: Legislația națională privind participarea femeilor și echitatea de gen, Filipine

Planul Insulelor Filipine pentru Dezvoltarea Sensibilă la Gen 1995 - 2025 (PFDG), a prevăzut implementarea diverselor servicii specifice pentru femei, în legătură cu cele stabilite de Codul Autorităților Publice Locale din 1991, iar Ordinul Executiv 273 împuternicește Unitățile Autorităților Publice Locale (UAPL) să implementeze planul. În baza acestui fapt, a fost emisă o Circulară referitoare la Memorandumul comun din decembrie 2001, de către Departamentul Afaceri Interne și Autorități Publice Locale (DAIPL), Departamentului pentru Buget și Management și de către Comisia Națională pentru Rolul Femeilor Filipineze. Circulara conținea indicații pentru guvernatori,

primari, *barangay* [cea mai mică unitate a autorităților publice] căpitanilor și altora, referitoare la integrarea genului și dezvoltării (GD) în planificarea și bugetarea locală, prin intermediul unor activități specifice, care includ, printre altele:

- ☐ Elaborarea planurilor GD, care trebuie să fie coordonate cu procedurile obișnuite de planificare și bugetare și cu planurile existente.
- ☐ Programele, proiectele și activitățile (PPA) GD.
- ☐ Identificarea condițiilor de facilitare a accesului pentru femei și copii (adică, la servicii de sănătate, apă, educație, transport, construcția de drumuri, piețe, etc.).
- ☐ Alocarea de fonduri corespunzătoare pentru implementarea PPA-urilor în domeniul GD.
- ☐ Rapoarte anuale la și în cadrul DIAPL.

Codul autorităților publice locale oferă, de asemenea, spațiu pentru o mai mare participare a femeilor, prevăzând participarea organizațiilor societății civile (OSC) în autoritățile locale de specialitate, de toate nivelurile, cu excepția *barangay*, reprezentând muncitorii, femeile și sectoarele marginalizate. Cu toate acestea, și în pofida legislației care susține egalitatea pentru femei, implementarea cerințelor bugetare referitoare la GD, este foarte inegală pe întreg teritoriul Filipinelor.

Exemplul orașului Los Banos de mai jos, demonstrează un angajament inovativ față de cerințele de bugetare și planificare referitoare la GD.

Inițiativa Populară pentru Guvernare Locală, Advocacy și Cercetare (PILAR), constituită în Los Bahos, Calamba în provincia Laguna, este un ONG, care lucrează cu 30 de organizații de femei la nivel de *barangay*, din zonă. PILAR a început să facă lobby în fața autorităților publice locale, pentru a implementa prevederile Legii 7192 privind GD din 1999. Unele dintre activitățile de lobby, au implicat ridicarea nivelului de conștientizare cu privire memorandumul despre integrarea GD în planificarea și bugetarea locală, pe care guvernul național nu l-a distribuit atât de eficient, pe cât era necesar. În cele din urmă, acest lucru a dus la crearea în 2001 a unui consiliu municipal pentru GD, în timpul mandatului primarului actual și la desemnarea unui Ofițer pentru Acțiuni GD.

Consiliul GD, cunoscut și ca “punctul focal” GD, constituie o structură extinsă, a cărei președinte este primarul, iar vice-președinte – un consilier, care este și președintele comitetului pentru femei și familie. Ceilalți 18 membri constituie un amestec format din consilieri, angajați municipali și reprezentanți ai diverselor sectoare – inclusiv angajați ai centrelor de zi, ai serviciilor medicale, cetățeni în etate, ONG-uri și alții. PILAR acționează în calitate de reprezentant al sectorului ONG-urilor. Interesant este faptul că, după câte se pare, în componența acestuia nu intră nici o organizație de femei. Totuși, rețeaua consiliului GD include Makalaya (o organizație de lucrători de gen feminin din cadrul economiei oficiale și neoficiale) și Comisia Națională pentru Rolul Femeilor Filipineze.

Activitățile GD efectuate de către punctul focal, includ:

- ☐ Seminare de bază de sensibilizare asupra aspectelor de gen pentru femeile din *barangay*..
- ☐ Stabilirea legăturilor cu organizațiile de femei
- ☐ Elaborarea unui cod de gen al Los Banos.
- ☐ Elaborarea planului GD municipal. Aceasta include planurile comune ale organizațiilor de femei de nivel local și de nivel *barangay*, care sunt ulterior integrate/incorporate în planul municipal.
- ☐ Constituirea și conducerea unui oficiu pentru afacerile femeilor.

- ☐ Activități referitoare la violența bazată pe gen (informare, centru pentru femei, reabilitarea victimelor violului, etc.).
- ☐ Activități legate de bunăstarea familiei (creșterea copiilor, sănătatea reproducerii).
- ☐ Susținerea economică prin formarea de abilități, orientare profesională și împrumuturi de consum.
- ☐ Celebrarea Zilei Femeii.

Finanțarea pentru consiliul GD, a fost inițial alocată în 2002, cu 250,000 peso filipinezi (PHP, sau circa 5000 USD, în baza ratei de schimb din aprilie 2004, de 1.00 dolar SUA = 56.00 PHP) pentru instruire fundamentală de gen. Activitățile cuprinzătoare de lobby în favoarea alocării a cinci procente din venitul total al autorităților publice locale, prevăzute de lege, pentru activitățile de gen, a ajutat la creșterea finanțării la 500,000 PHP în 2003 și 3,500.000 PHP (sau USD 62,500) în 2004, echivalentul a circa 4,4 procente din bugetul total al Los Banos. Modul de alocare a bugetului a fost lăsat la discreția consiliului pentru GD.

Activitatea eficientă de lobby pentru GD în Los Banos se datorează, în mare parte, atitudinii susținătoare a primarului local. Conform relatărilor PILAR, încă înainte de alegerea sa, primarul și-a declarat deja un anumit angajament față de problemele de gen, dar și un membru al PILAR, care a activat în campania electorală a acestuia, a avut grijă ca aceste probleme să fie incluse în agenda primarului ales. Odată ce a fost ales, primarul s-a convins și mai mult de importanța și utilitatea activității GD. Nu se știe dacă această activitate ar fi continuat, dacă primarul actual nu ar fi fost reales. În martie 2004, grupurile de femei s-au asociat, formând federația "Femeile din Los Banos pentru Angajamente și Provocări Oficiale" și au prezentat o platformă de cerințe candidaților la alegerile locale din iunie 2004. Acesta a reprezentat un efort de consolidare activităților de lobby, efectuate de către societatea civilă în acest domeniu, atât pe perioada alegerilor, cât și după acestea.

Caz extras din: Clulow, Michael și Felicity Manson. 2005. Promovarea echității de gen în guvernarea locală: Unele experiențe în America Centrală și Filipine.

Cazul din Londra, descris de mai jos, reprezintă un exemplu de abordare de către autoritățile publice locale a problemelor ce țin de egalitatea de gen, prin angajamentul propriilor conducători.

Studiu de caz: Egalitățile de gen, Londra, Marea Britanie

În baza Legii Marii Britanii privind Egalitățile, din 2006, municipalitatea Londrei este obligată să promoveze egalitatea femeilor, precum și egalitatea dintre femeile și bărbații de diferite rase, etnii și confesiuni. Misiunea Londrei pentru Egalități include de asemenea femeile și bărbații cu dizabilități; gay-ii, lesbienele și bisexualii; copiii și bătrânii. Totuși, acest caz evidențiază angajamentul și activitățile Londrei în domeniul egalităților de gen, mult înainte de introducerea legislației. Viziunea Autorităților Supreme a Londrei (ASL) cu privire la egalitatea de gen, prevede că GLA "...va fi un militant pentru egalitatea de gen și un lider în:

- ☐ Promovarea egalității de gen, astfel încât femeile și bărbații, care locuiesc sau lucrează în Londra, să se poată bucura pe deplin de drepturile omului, sociale și politice, fără discriminare
- ☐ Combaterea și eradicarea discriminării pe bază de sex
- ☐ Asigurarea de servicii receptive și accesibile pentru toți londonezii
- ☐ Îmbrățișarea diversității londoneze, ca pe o sursă de putere și oportunitate pentru Londra
- ☐ Abordarea aspectelor egalității de gen în cadrul general de politici al Primarului

- Asigurarea faptului că forța de muncă reflectă populația diversă a Londrei și încurajarea practicilor exemplare de angajare în toată Londra, inclusiv auditurile de remunerare egală."

În plus, "...rolul GLA este de a îmbunătăți viețile Londonezilor. O Schemă pentru Egalitatea de Gen (SEG) constituie declarația noastră publică, referitoare la modul în care intenționăm să îmbunătățim viețile femeilor și fetelor Londoneze și să asigurăm faptul că suntem un model de cele mai bune practici de egalitate, în tot ceea ce facem."

Deși Legea cu privire la Egalități a fost adoptată abia în 2006, GLA a adoptat Schema pentru Egalitatea de Gen, în anul 2003, înainte de a fi adoptată Legea. SEG evidențiază:

- metodele care trebuie să fie utilizate pentru a asigura promovarea egalității dintre femei și bărbați și a combate discriminarea pe bază de gen;
- activitatea desfășurată deja pentru promovarea egalității de gen și rezultatele acesteia;
- prioritățile de acțiune pentru anul următor.

Prima SEG a fost elaborată în consultare cu organizațiile de femei și lansată în timpul unui eveniment cunoscut sub denumirea de "capital woman", desfășurat în 2003. Domeniile de prioritate pentru implementarea SEG, sunt următoarele:

- Implementarea Strategiei Londoneze Împotriva Violenței Domestice
- Activitățile pentru îmbunătățirea calității și siguranței sistemului de transport public din Londra și împiedicarea creșterii taxelor de transport.
- Colaborarea cu Autoritatea Poliției Metropolitane (APM) și Serviciul de Poliție Metropolitan (SPM) pentru dezvoltarea și îmbunătățirea siguranței comunitare pe tot teritoriul Londrei.
- Asigurarea unui registru de înregistrare a parteneriatului pentru lesbiene, gay și cuplurile necăsătorite de diferite sexe ... militarea pentru drepturile civile ale cuplurilor de același sex și ale celor necăsătorite de diferite sexe.
- Elaborarea și Implementarea Strategiei Primarului pentru Îngrijirea Copilului.
- Desfășurarea evenimentului "capital woman" – o conferință anuală sub patronatul Primarului, desfășurată împreună cu femeile londoneze din toate sferele, care a coincis cu Ziua Internațională a Femeii – 8 martie. Un program extensiv de angajament și consultare cu un șir de femei interesante din Londra, din diferite pături sociale.
- Activitatea, în limita împuternicirilor Primarului, pentru creșterea gradului de disponibilitate a locuințelor, la preț rezonabil, reducerea lipsei de adăpost și satisfacerea necesităților femeilor fără adăpost.
- Analizarea, accentuarea și militarea pentru combaterea inegalităților în poziția economică a femeilor și în sărăcia femeilor și lucrul cu Agenția pentru Dezvoltare a Londrei (LDA), în scopul reducerii sărăciei și îmbunătățirii poziției economice a femeii.

Progresul a fost analizat anual în raport cu rezultatele preconizate, prioritățile și planul de acțiuni și este publicat anual.

Pentru informație suplimentară privind Schema pentru Egalitatea de Gen și Raportul privind Situația Egalității în Londra, în anul 2007, vedeți următorul URL:

<http://www.london.gov.uk/mayor/equalities/key-documents.jsp>

Regiunea Mercosur oferă o altă abordare inovatoare: un efort regional de sporirea guvernării participative și a egalității de gen.

Studiu de caz: Unitatea de Gen a Rețelei Mercociudades din America Latină

Unitatea Tematică pentru Gen și Municipalitate, a Rețelei Mercociudades (Unitatea de gen), a fost creată în septembrie 1999. Rețeaua Mercociudades a fost, de fapt, creată în 1995 cu scopul de a susține participarea și integrarea politică, economică, socială și culturală a principalelor centre urbane în zona economică liberă a Americii Latine, cunoscută sub denumirea de Mercosur. Rețeaua adună peste 100 de orașe din Argentina, Bolivia, Brazilia, Chile, Paraguay și Uruguay, care au scopul de a-și consolida procesele democratice. Orientarea principală a Unității, este de a consolida participarea politică a femeilor, prin activități în favoarea egalității de gen; argumentul este că noile relații sociale dintre femei și bărbați vor contribui la valorificarea deplină a cetățeniei femeilor și vor evidenția rolul primar, pe care îl pot avea autoritățile publice locale în promovarea egalității de gen.

Activitatea Unității de Gen a Rețelei Mercociudades constă în instruire și schimburi de experiență; acestea sunt concepute, în baza a patru obiective:

- ☐ elaborarea strategiilor de participare politică a femeilor;
- ☐ promovarea dialogului și a relațiilor dintre femei, organizațiile sociale, ONG-uri și autoritățile publice locale;
- ☐ diseminarea politicilor municipale de gen, ca o cale de a face vizibil rolul autorităților publice locale în realizarea schimbării socio-culturale; și
- ☐ susținerea relațiilor internaționale pentru împărtășirea și consolidarea activității Unității de Gen.

Sursa: Rezumat din: Red12URBAL. 2004. Mujer y Ciudad. Febrero. Puteți obține informație suplimentară în limba spaniolă, la:

<http://www.mercociudades.org/index.php?module=PostWrap&page=/descargas/paginas/generoymunicipio.htm>

Întrebări pentru reflecție

- ☐ *Identificați acțiunile referitoare la egalitatea de gen, întreprinse de către autoritățile Dvs. publice municipale.*
- ☐ *Identificați alte acțiuni, pe care le pot întreprinde autoritățile Dvs. publice, pentru a asigura egalitatea dintre bărbați și femei.*
- ☐ *Identificați acțiunile, pe care le pot întreprinde autoritățile Dvs. publice, pentru a aborda inegalitatea de gen.*

Demistificarea dimensiunii de gen: Exerciții introductive

Mai jos sunt prezentate cinci exerciții introductive. Nu trebuie neapărat să le utilizați pe toate în cadrul unei sesiuni. În dependență de mărimea grupului și de timpul disponibil, aveți nevoie să alegeți doar unul sau două exerciții. Este recomandabil, ca orice instruire în domeniul genului, să includă cel puțin unul sau două dintre aceste exerciții, înainte să le utilizați pe cele din Secțiunea următoare Femeile, Genul și

Guvernarea Locală. Exercițiile introductive de gen sunt necesare pentru a explica unele concepte cheie, înainte ca participanții să se poată implica în exerciții specifice unor anumite subiecte.

Exercițiul 1: Ce definește un bărbat? Ce definește o femeie?

Obiective

- ☐ Înțelegerea femeilor și bărbaților prin prisma stereotipurilor și percepțiilor.
- ☐ Identificarea diferenței dintre sex și gen.

Timpul necesar: 1,5 – 2 ore

Procesul

Acest exercițiu este conceput ca un procedeu de generare a ideilor de la membrii grupului. Explicați procedura de generare a ideilor. Rugați participanții să răspundă rapid și fără să comenteze asupra contribuțiilor altora. Ar fi recomandabil să aveți un co-facilitator, care să vă ajute să scrieți pe flipchart.

Asigurați-vă de faptul că sunt menționate și caracteristicile femeilor și bărbaților, legate de sex, cum ar fi: nașterea, alăptarea la sân, graviditatea, creșterea bărbii sau a mustății. Dacă acestea nu sunt indicate, trebuie să le menționați Dvs.

1. Luați două flipchart-uri și plasați-le una lângă alta în fața participanților. În partea de sus a unui flipchart, scrieți cuvântul "femeie", iar pe celălalt, "bărbat". Puneți întrebarea: "*Care sunt caracteristicile femeilor și bărbaților?*" Scrieți tot ce se menționează. Nu discutați nimic la această etapă.
2. După ce sunt completate listele, analizați fiecare flipchart, punct după punct. De exemplu, sub titlul "femeie", întrebați dacă bărbații pot fi și ei răbdători, sensibili, grijulii...? Dacă răspunsul este afirmativ, marcați caracteristica cu "da" sau cu un semn "+". Caracteristicile care nu pot fi schimbate, cum ar fi, posibilitatea de a rămâne însărcinată, creșterea mustății, etc., vor fi marcate cu un "nu" sau cu un semn "-".
3. Analizați flipchart-ul cu titlul "bărbat", printr-un proces de chestionare, similar celui descris mai sus. Întrebați dacă femeile pot vorbi tare, pot fi puternice, etc. Continuați să marcați caracteristicile în modul descris.
4. Discutați contribuțiile referitoare la caracteristicile femeilor și bărbaților.

Întrebări pentru discuții

- ☐ Ce caracteristici ale femeii nu pot fi schimbate?
- ☐ Ce caracteristici ale bărbatului nu pot fi schimbate?
- ☐ Ce caracteristici pot fi atribuite și femeilor și bărbaților?
- ☐ Sunt întotdeauna femeile răbdătoare, sensibile? Vorbesc bărbații întotdeauna cu voce tare? De ce da sau de ce nu?
- ☐ Cum ați reacționa dacă o femeie ar vorbi tare și ar fi mai puternică decât un bărbat?
- ☐ Cum ați reacționa, dacă un bărbat ar fi răbdător și sensibil?
- ☐ Sunt oare firești aceste caracteristici ale femeilor și bărbaților? Sunt acestea de natură biologică?

- Cum ne alegem cu aceste caracteristici? Nu sunt ele oare determinate de societate?

Oferiți-le participanților următoarele definiții ale sexului și genului, sau scrieți-le înainte de atelierul de lucru și afișați-le, ca să le vadă toți.

Sexul se referă la diferențele biologice dintre femei și bărbați.

Genul se referă la interpretările și valorile sociale atribuite condiției de femeie, bărbat, băiat sau fată. Mai exact, acesta se referă la modul în care comportamentele și identitățile sunt determinate prin procesul de socializare. Rolurile și așteptările femeilor și bărbaților sunt, de obicei, inegale din punct de vedere al puterii și controlului asupra procesului de luare a deciziilor, proprietății și libertății de acțiune. Acestea sunt specifice oricărei culturi și suferă schimbări în timp.

Caracteristicile de gen

Ceea ce trebuie de evidențiat aici, este că în exercițiu, participanții au definit diferența dintre sex și gen. Cele mai multe dintre lucrurile pe care le-au definit, sunt caracteristicile determinate de societate. Genul, în calitate de cadru pentru analiză, are următoarele cinci caracteristici:

RELAȚIONALE. Este relațional, deoarece se referă nu la femei și bărbați izolat, ci la relația dintre aceștia și modul în care sunt concepute aceste relații în societate.

IERARHICE. Genul este ierarhic, deoarece, departe de a fi neutre, diferențele stabilite între femei și bărbați tind să atribuie mai multă importanță și valoare caracteristicilor și activităților asociate cu masculinitatea și să producă relații de putere inegale.

SCHIMBĂRILE ÎN TIMP. Rolurile și relațiile dintre femei și bărbați se schimbă în timp, s-au schimbat cu timpul și astfel, au potențialul de a se schimba și de a asigura o mai mare egalitate dintre bărbați și femei.

SPECIFICE CONTEXTULUI. Există diferențe în rolurile și relațiile de gen, în dependență de context – grupurile etnice, rasă, grupuri socio-economice, cultură, etc. De aceea, analiza de gen trebuie să includă o perspectivă a diversității.

INSTITUTIONALE. Genul este structurat instituțional, deoarece se referă nu doar la relațiile dintre femei și bărbați la nivel personal și privat, ci și la un sistem social al patriarhatului, susținut de valori, legislație, religie, etc.

Adaptat de la: Organizația Sănătății Pan Americane. 1997. Atelier de lucru privind genul, sănătatea și dezvoltarea. Ghidul Facilitatorului.

Exercițiul 2: Cum învățăm să privim prin prisma de gen?¹¹

Obiective

- Clarificați semnificația noțiunii de "gen".

¹¹ Adaptat de la: DFID. 1999. Instruirea de gen

- ☐ Gândiți-vă la modurile în care sunt învățate valorile și identitățile ce țin de gen.
- ☐ Recunoașteți modurile în care identitățile și așteptările de gen se schimbă în timp.
- ☐ Identificați unii dintre factorii/forțele ce contribuie la schimbare.

Timpul necesar: 2 ore

Procesul

1. Organizați un exercițiu de generare a ideilor despre înțelegerea termenilor "sex" și "gen". Scrieți toate răspunsurile pe foaia de pe flipchart, ca să le vadă toți. Spune-le că vă vei întoarce la răspunsurile lor, după un exercițiu în grupuri mai mici. Apoi, împărțiți participanții în grupuri mici a câte 3 - 4 oameni fiecare. Cere fiecărui grup să desemneze un raportor, care va raporta grupului mare.
2. În grupuri mici, participanții discută următoarele patru întrebări:
 - ☐ În timp ce creșteți, ce influențe v-au format comportamentul așteptat din partea unui băiat/fete, bărbat/femei? Puteți oferi exemple concrete?
 - ☐ Gândiți-vă la bunici. Oamenii din generația Dvs. au așteptări și experiențe diferite în legătură cu responsabilitățile și valorile de gen? Există diferențe în rolurile și așteptările de gen, între generația bunicilor Dvs. și generația Dvs.? Vă rog să le enumerați.
 - ☐ Există diferențe între generația copiilor Dvs. și generația Dvs. în ceea ce privește valorile și așteptările de gen? Care sunt acestea? Vă rog să le identificați.
 - ☐ Ce factori au adus schimbările în generațiile succesive?
3. Cereți fiecărui grup să facă o prezentare grupului mare. După toate prezentările, discutați ce poate fi învățat din exercițiul în grupuri mici. Evidențiați aspecte despre modul în care învățăm despre rolurile de gen acceptate de către societate, caracterul schimbărilor în identitățile de gen și factorii care determină schimbarea. Discutați cu participanții răspunsurile oferite în timpul exercițiului de generare a ideilor. Rugați participanții să evalueze răspunsurile pe care le-au dat în timpul exercițiului de colectare a ideilor, în comparație cu rezultatele discuțiilor în grupuri mici.

Aspecte care ar trebuie să fie evidențiate includ:

- ☐ Cu toții învățăm/interiorizăm valorile și așteptările de gen, potrivite culturii și societății noastre în perioada când creștem.
- ☐ Rolurile și așteptările de gen, sunt specifice culturii și, de aceea, sunt diferite în diferite locuri și în diferite societăți. Nu exista un singur mod de a fi băiat sau fată, femeie sau bărbat.
- ☐ Chiar și în cadrul aceleiași societăți, rolurile și așteptările de gen, se schimbă cu timpul.
- ☐ Rolurile și așteptările de gen se schimbă datorită unor factori planificați sau neplanificați. Procesele de schimbare sunt, deseori, încete. Schimbarea nu duce întotdeauna la progres și poate fi pozitivă sau negativă.

Exercițiul 3: Stereotipurile de gen

Notă către Facilitator

Acest exercițiu se va potrivi unui grup mic. Dacă aveți un grup mare, vă puteți concentra asupra primelor trei întrebări și nu asupra a toate patru. Sau încercați un alt exercițiu introductiv. Păstrați acest exercițiu pentru o altă ocazie, atunci când aveți activități cu privire la gen de o zi întreagă sau de două zile.

Obiective

- ☐ Confrunțați stereotipurile de gen.
- ☐ Discutați experiențele personale în lumina stereotipurilor de gen.
- ☐ Conștientizați rolurile aferente genurilor.

Timpul necesar: 2 ore

Procesul

1. Oferiți fiecărui participant câte 5 minute, pentru a răspunde la următoarele întrebări. Rugați-i să scrie răspunsurile pe o foaie de hârtie. Mai târziu și ca parte a introducerii, aceștia își vor împărtăși răspunsurile.
 - ☐ Două lucruri pe care le place să le facă și care sunt considerate tipice pentru genul lor.
 - ☐ Două lucruri pe care nu le place să le facă și care sunt și acestea considerate tipice pentru genul lor.
 - ☐ Două lucruri pe care le place să le facă și care sunt considerate netradiționale pentru genul lor.
 - ☐ Două lucruri pe care și-ar dori să le facă, dar care sunt considerate netradiționale pentru genul lor.
2. Într-o discuție de grup, rugați fiecare participant să se prezinte, să-și spună numele, funcția sau ocupația, iar apoi să prezinte listele individuale cu ce și-ar dori. (Doar câteva minute pentru fiecare.)
3. Rugați grupul să comenteze despre ce au auzit din perspectiva genului și să susțină sau să combată stereotipurile. De exemplu, i-ați putea întreba:
 - ☐ Ce v-a surprins?
 - ☐ V-a surprins vreo activitate identificată a fi “tipică” pentru oricare dintre genuri?
 - ☐ Ce credeți despre lucrurile netradiționale, pe care bărbaților le place să le facă?
 - ☐ Ce credeți despre lucrurile netradiționale, pe care femeilor le place să le facă?
 - ☐ Ce înseamnă acest lucru pentru înțelegerea de către Dvs. a genului?
 - ☐ Dacă bărbații fac lucruri netradiționale, oare devin mai puțin masculini? Iar în cazul femeilor, mai puțin feminine?
 - ☐ Ce definește un bărbat?
 - ☐ Ce definește o femeie?

Exercițiul 4: Ce înseamnă genul în viața Dvs.?

Obiective

- Prezentați conceptul genului.
- Ajutați facilitatorul să înțeleagă ce înseamnă genul pentru participanți.

Timpul necesar: 1,5 ore.

Procesul

1. Desenați pe flipchart un tabel și prezentați-l grupului (vedeți mai jos).

Cum doriți să vi se adreseze în timpul acestui atelier de lucru?	Profesia Dvs.? (om/femeie de afaceri, bancher, profesor, inginer, asistent medical, manager de cadre, secretar, personal administrativ, etc.)	Există vreun aspect de gen în viața Dvs. personală sau profesională?
		Exemple: Am 3 copii, 2 băieți și o fată. În organizația mea, șefii sunt toți bărbați. NOTĂ: Aceste exemple nu trebuie să fie oferite participanților. Ei trebuie să prezinte propriile exemple de aspecte de gen.

2. Explicați, că acesta este un exercițiu introductiv și că vom explora cu toții genul mai în profunzime, pe parcursul atelierului de lucru. Mergeți prin grup și rugați fiecare participant să răspundă la cele 3 întrebări. Scrieți răspunsurile acestora în tabel.
3. Când au terminat cu toții, rugați-i să reflecteze asupra ultimei coloane. Acest lucru va ajuta să clarificați câteva aspecte, cum ar fi experiențele femeilor și bărbaților și/sau implicațiile vieții publice și private ale relațiilor de gen. Dacă participanții par nedumeriți, rezervați-vă timp pentru comentarii referitoare la diferențele de gen. Aceasta ar ajuta, de asemenea, facilitatorul să înțeleagă ce înseamnă genul pentru participanți.
4. Mergeți prin cameră și rugați pe fiecare să spună un lucru pe care-l așteaptă de la acest atelier de lucru. *Rugați-i să răspundă printr-o singură propoziție scurtă.* Scrieți toate răspunsurile pe o foaie de pe flipchart, în timp ce participanții vorbesc.
5. Treceți în revistă comentariile participanților și menționați ce se va discuta în cadrul altor sesiuni. Clarificați orice înțelegeri greșite. Dacă este necesar, explicați din nou obiectivele atelierului de lucru.

Exercițiul 5: Dacă vi s-ar oferi șansa de a alege, ați vrea să vă nașteți femeie sau bărbat?

Notă către Facilitator

Acest exercițiu este recomandat pentru un grup mic, de preferință - mai mic de 20 de persoane. Dacă aveți un grup mai mare, dedicați mai mul timp exercițiului.

Obiective

- ☐ Oferirea posibilității ca participanții să vorbească despre subiecte care, de obicei, nu sunt discutate, cum ar fi cele despre identitățile de gen.
- ☐ Explorarea modului în care înțelegem rolurile noastre aferente genului masculin și feminin.

Timpul necesar: 1,5 ore

Procesul

1. Rugați participanții să stea în cerc.
2. Înmânați unui participant o minge – rugați-l/rugați-o să o țină în mână.
3. Persona care ține mingea își va spune numele, cu ce se ocupă și va răspunde la întrebarea, "Dacă vi s-ar oferi posibilitatea, ați vrea să vă nașteți femeie sau bărbat? De ce?" Ea/el va arunca apoi mingea altei persoane.
4. Persoana, care prinde mingea, trebuie să repete Nr. 3 și apoi să arunce mingea unei alte persoane din cerc și așa până când toți participanții vor avea posibilitatea de a se prezenta și de a răspunde la întrebare.
5. Implicați-i în reflecții despre exercițiu. Puteți pune întrebări, cum sunt cele de mai jos, pentru a-i determina să reflecte. Întrebați-i ce cred despre răspunsuri.

Întrebări pentru reflecție

- ☐ Ce v-a surprins și de ce?
- ☐ De ce sunt atâtea femei interesate să fie _____?
- ☐ De ce sunt atâția bărbați interesați să fie _____?
- ☐ Ce credeți despre relațiile de putere sesizate în comentarii?
- ☐ Ce ne spune acest lucru despre relațiile de gen în societatea noastră?

Dimensiunea de gen și puterea

Puterea poate fi definită ca și abilitatea de a lua decizii libere și informate cu privire la viețile noastre. Unde să trăim, cum să trăim, cu cine să trăim, lucruri elementare cum ar fi ce să mâncăm și când să dormim; atunci când putem lua propriile decizii referitoare la aceste lucruri, suntem pe cale de a deveni ființe umane puternice (abilitate).

Sistemele sociale generează puterea și, de obicei, această putere este distribuită inegal. O societate care practică inegalitatea de gen, distribuie puterea inegal între femei și

bărbați, băieți și fete, precum și între tineri și bătrâni. De obicei, bărbații dețin puterea asupra femeilor. Copii maturizați (adulți), deseori au putere asupra părinților în vârstă.

Puterea de a fi iubit pentru cine ești, nu pentru ce ai; capacitatea de a avea încredere în persoana pe care o iubești și de a conviețui în pace și armonie, este o mare putere. Aceasta este și o necesitate umană de bază. Această necesitate este rareori satisfăcută, într-o societate care practică inegalitatea de gen. În societățile care practica inegalitatea de gen, relațiile umane, îndeosebi în instituții cum sunt căsătoria și familia, sunt cele care au cel mai mult de pierdut. Suspiciunea și neîncrederea devin un lucru obișnuit.

Într-o societate în care prevalează inegalitatea de gen este important de pretins că este ceva normal, sau chiar că altfel nu pot sta lucrurile. Astfel, pentru ca să supraviețuiască inegalitatea de gen, se considera vital să o faci să pară un mod de viață firesc. Acest proces este numit normalizarea inegalității de gen. Dacă femeile și bărbații au început să considere inegalitatea de gen un fenomen incorect și că trebuie să existe o modalitate mai bună de organizare a societății, atunci este posibil ca aceștia să întreprindă acțiuni pentru a pune capăt inegalității de gen. Acest lucru, de fapt, a început să se întâmple într-un șir de țări. Dar, pentru a continua aceste eforturi, este important să de-normalizăm inegalitatea de gen. Savanta feministă Désirée Lewis, a spus următoarele:

"Atitudinile și relațiile patriarhale prezintă diferite obstacole. Tradițiile de a supune femeile tăcerii, de a face invizibil efortul reproductiv al acestora și de a restricționa participarea acestora la procesul de luare a deciziilor publice, au dus la convingerile ferme că doar contribuțiile bărbaților și atitudinile masculine, prezintă valoare în viața publică. Această naturalizare a subordonării femeii explică de ce opresiunea de gen există, în pofida proliferării rapide a legislației și politicilor progresive pentru femei. În special, acest lucru explică de ce autoritățile publice locale, care deseori reflectă în comunitate relațiile patriarhale naturalizate, se dovedesc, deseori, a fi mai puțin prietenoase femeilor, decât guvernarea națională sau provincială."¹²

Unele subiecte importante, cum sunt cele legate de drepturile femeii, egalitatea de gen și drepturile omului, etc. tind să se bucure de o mai mare atenție și de un spațiu politic mai larg, la nivel național și de provincie, decât la nivel local. Aceste niveluri de guvernare tind să desemneze lobby-iștii, care nu sunt întotdeauna activi sau vizibili în aceeași măsură politică la nivel local.

Întrebări pentru reflecție

- ☐ Identificați felurile în care considerați că bărbații au de pierdut în urma inegalității de gen.
- ☐ Oferiți exemple despre modul în care egalitatea de gen (relațiile egale de putere) între femei și bărbați sporește alegerile de viață pentru bărbați.

Exercițiul 6: Dacă aș putea fi femeie, aș fi... Dacă aș putea fi bărbat, aș fi...

Notă către Facilitator

Este un exercițiu distractiv și trebuie să provoace râs și surprindere în legătură cu modurile în care cele două genuri se concep unul pe altul. Faceți exercițiul să decurgă repede ca un exercițiu de brainstorming.

¹² Lewis, Desiree. 2005. *Genul și Elaborarea de Politici pentru Autoritățile Publice Locale: Programul de Pledoarie pentru Gen Drakenstein și mai departe*, Cape Town, Africa de Sud. . 7-8

Obiective

- ☐ Înțelegerea percepțiilor despre gen și a relațiilor de gen
- ☐ Explorarea structurii genului
- ☐ Explorarea puterii în relațiile de gen

Timpul necesar: 45 minute

Procesul

1. Așezați alăturat două foi de flipchart în fața participanților.
2. Pe una dintre foi scrieți, "Dacă ați putea fi femeie, ce ați vrea să fiți?" Pe cealaltă foaie scrieți, "Dacă ați putea fi bărbat, ce ați vrea să fiți?"
3. Rugați participanții să răspundă după cum vor și scrieți comentariile acestora pe flipchart-ul corespunzător. Opriți exercitiul peste circa 15 minute.
4. Rugați participanții să comenteze despre declarațiile pe care le citesc. Ați putea facilita discuția, adresând întrebări, cum ar fi următoarele:
 - ☐ Ce credeți despre ceea ce spun femeile?
 - ☐ Ce credeți despre ceea ce spun bărbații?
 - ☐ De ce sunt atât de multe femei interesate de poziții cum ar fi X, Y, Z?
 - ☐ De ce sunt bărbații interesați de X, Y, Z?
 - ☐ Ce credeți despre relațiile de putere sesizate în cadrul comentariilor?
 - ☐ Ce spun acestea despre relațiile de gen din societatea noastră?

O metodă alternativă

Ați putea diviza grupul mare în două grupuri de același sex, dacă aveți suficienți reprezentanți ai ambelor sexe. Acestea pot parcurge procesul de mai sus în propriile grupuri și prezenta informația grupului mare, pentru discuție.

Exercițiul 7: Dimensiunea de gen și puterea¹³

Obiective

- ☐ Explorarea noțiunii de putere.
- ☐ Înțelegerea diverselor tipuri de putere.

Timpul necesar: 2 ore

Procesul

Partea A

1. Introduceți noțiunea de putere, rugând participanții să descrie diferite tipuri de putere:

¹³ Adaptat din: Programul contra Sărăciei Oxfam, Marea Britanie. 2004. „Vedeți ambele părți. Un ghid practic de analiză de gen pentru o prestare calitativă a serviciilor” (See both sides. A practical guide to gender analysis for quality service delivery). P. 36-7.

Putere asupra (forțarea cuiva de a face ceva prin utilizarea poziției de autoritate sau de putere.)

Putere comună (realizarea lucrurilor prin combinarea propriei puteri cu puterile altor femei sau bărbați.)

Putere interioară (forța interioară individuală.)

2. Împărțiți grupul în sub-grupuri mici de câte 3 sau 4 persoane și rugați-i să-și imagineze că sunt copii la școală. Rugați-i să scrie pe o foaie, "Cine era puterea în școală?" Sub întrebare, aceștia vor scrie răspunsuri de genul: învățătorul, directorul, omul de serviciu, etc. Pe o a doua foaie, rugați-i să scrie: "De ce au aceștia putere și ce fel de putere este aceasta?" Aici trebuie să vă așteptați la comentarii cum ar fi: puterea și autoritatea, puterea fizică de a ...,
3. Apoi, rugați fiecare grup să raporteze grupului mare.
4. Rugați-i să comenteze despre ce au auzit. Ce părere au despre acest tip de putere?

Partea B

5. Acum, împărțiți participanții în perechi și rugați-i să se gândească la o a 3-a întrebare: Cei ce dețineau puterea erau bărbați sau femei și ce importanță avea acest lucru pentru impresiile participanților despre gen și putere?
6. Puteți încheia exercițiul, adresând participanților câteva întrebări pentru reflecție despre exercițiu.

Exercițiul 8: Raportul de putere dintre femei și bărbați

Obiective

- ☐ Explorarea conceptului de putere.
- ☐ Înțelegerea diferenței dintre femei și bărbați.

Timpul necesar: 1 oră

Procesul

1. Explicați raporturile de putere dintre femei și bărbați, utilizând exemple de genul: majoritatea persoanelor, angajate în cadrul băncilor la momentul actual, sunt femei, totuși, pozițiile superioare de luare a deciziilor sunt ocupate de către bărbați. Sau, cei mai mulți șoferi de autobuz sunt bărbați, dar majoritatea pasagerilor sunt femei, în special în anumite perioade ale zilei.
2. În perechi, rugați participanții să se gândească despre puterea pe care o dețin bărbații în raport cu femeile și vice-versa, în următoarele sfere:
 - ☐ Acasă
 - ☐ Drepturile de proprietate
 - ☐ Munca remunerată
 - ☐ Managementul
 - ☐ Gestionarea banilor
 - ☐ Studiile

Puteti, de asemenea, întocmi o listă proprie și decide cât de multe domenii doriți să prezentați participanților.

3. Adunați toți participanții în grupul întregit și rugați-i să reflecteze asupra gândurilor și impresiilor lor. Deși va fi un șir de impresii diferite, trebuie să fie abordate unele aspecte principale, cum sunt următoarele:

- De obicei sunt mai mulți bărbați decât femei în poziții superioare de conducere.
- Încă există așteptări ale ambelor genuri, ca femeile să stea acasă în scopul reproducerii sociale, în timp ce bărbații lucrează în afara casei.
- Bărbații câștigă mai mulți bani decât femeile.
- Nivelurile de studii ale bărbaților și femeilor pot fi aceleași sau diferite (în dependență de contextul local)
- Bărbații au mai multe șanse să obțină studii superioare, decât femeile.

Analiza de gen

Analiza de gen este un studiu și o metodă de planificare, pentru o mai bună înțelegere a realităților vieții de femeie, de bărbat, de fată sau de băiat. Analiza de gen constituie o metodă eficientă de promovare a egalității. Analiza de gen, reprezintă, de asemenea, punctul de intersecție a genului cu alte relații sociale, cum ar fi rasa, etnia, vârsta, casta, clasa, sexualitatea, limba, abilitatea/ dizabilitatea, religia, etc. De exemplu, analiza de gen poate ajuta la organizarea datelor și informației în cadrul unei municipalități, într-un mod care recunoaște aceste realități diferite, astfel încât să poată fi evaluate impacturile oricăror politici, programe, proiecte sau activități asupra *tuturor* locuitorilor lor. Analiza de gen este critică pentru un proces democratic și incluziv de luare a deciziilor. ***Datele dezagregate pe sexe*** constituie o precondiție fundamentală pentru analiza de gen.

O analiză de gen a instituțiilor și programelor municipale este esențială, dacă se intenționează adoptarea unei abordări integratoare a dimensiunii de gen în cadrul autorităților publice locale. Aceasta constituie o provocare, care merită toate eforturile, deoarece implementarea și consolidarea unor autorități publice și a unor municipalități prietenoase genului, vor duce guvernarea către noi înălțimi ale incluziunii, productivității, responsabilității și la condiții de viață mai bune în oraș!

Pentru o autoritate locală, analiza de gen, asigură o mai bună evaluare a cartierelor degradate și facilitează elaborarea schemelor de îmbunătățire a acestora, asigurând faptul că resursele sunt investite pentru beneficiul *tuturor* locuitorilor lor – femei și bărbați, tineri și bătrâni – și folosite în scopurile cele mai productive și durabile. Analiza de gen poate fi, de asemenea, aplicată în planificarea infrastructurii drumurilor și a transportului, managementul deșeurilor solide, veceurile publice și extinderea rezervelor de apă potabilă, precum și în elaborarea unei strategii de management al mediului și evaluarea bazei fiscale sau bugetelor unui oraș (vedeți Bugetarea Sensibilă la Gen în Secțiunea următoare), etc. O analiză de gen poate fi realizată în legătură cu funcție sau serviciu municipal – chiar și cu o intersecție de străzi! O analiză de gen va arăta măsura în care unei municipalități îi lipsește o resursă locală principală - creativitatea și capacitatea intelectuală a unei jumătăți din populație – a celei de gen feminin, care până acum, nu au fost în mod substanțial implicate în problemele de guvernare locale sau în

luarea deciziilor. Dacă autoritățile Dvs. publice locale nu au implicat, în mod semnificativ, 50 la sută din populație, acum este timpul să o facă!

Există multe cadre metodologice disponibile la momentul actual, care ajută la analiza de gen. Totuși, o premisă fundamentală este recunoașterea muncii femeii acasă (reproducerea socială), cât și în afara casei (producția). Aceste cadre au fost elaborate, pentru a ajuta la analiza de gen a anumitor activități și contexte, cum ar fi studiile de fezabilitate, planificarea bazată pe comunitate, evaluarea și planificarea proiectelor, analiza și elaborarea politicilor, schimbarea instituțională, estimarea impactului, precum și monitorizarea și evaluarea. Totuși, cea mai bună abordare va fi determinată de necesitățile existente într-un anumit context. Este bine de "amestecat și potrivit" sau de împrumutat din diferite metode, pentru a crea o abordare, care se potrivește cel mai bine necesităților și realităților locale.

General vorbind, analiza de gen explorează următoarele:

1. Întrebări despre diviziunea actuală a muncii și împărțirea responsabilităților între femei și bărbați, fete și băieți. Cine face acest lucru? Când? Unde?
2. Întrebări despre controlul cunoștințelor, resurselor, serviciilor și luării deciziilor și despre accesul la acestea. Cum sunt făcute lucrurile și cu ce mijloace? Care sunt implicațiile diviziunii muncii pe criterii de gen?
3. Care sunt relațiile de putere și factorii de influență? Care este situația socială, politică, economică, culturală și cine și ce instituții dețin puterea și influența pentru a determina aceste relații sociale? Care sunt subiectele transversale?

Secțiunea 3 din această Carte de resurse, oferă o descriere introductivă a intersecției genului și femeii, cu câteva subiecte principale legate de autoritățile publice locale și guvernarea locală. Multe dintre exercițiile din Secțiunea 3, vă cer să analizați aceste subiecte prin prisma genului, prin realizarea unei analize de gen a problemei în cauză. Acestea sunt exerciții introductive, care nu oferă inherent, o analiză de gen completă. Pentru o analiză de gen comprehensivă, va trebui să explorați unele cadre analitice de gen și criticile la acestea. Această informație este vitală, dacă intenționați să elaborați strategii, programe și proiecte reușite legate de egalitatea genurilor. Iată o listă, cu câteva resurse care vă pot ajuta să efectuați această explorare:

Lecturi suplimentare

March, Candida, Ines Smyth și Maitrayee Mukhopadhyay. 1999. Un ghid pentru cadrele de analiză de gen. Oxfam, Marea Britanie.

Miller, Carol și Shahra Razavi. 1998. Analiza de Gen: Paradigme alternative.

<http://www.sdn.org/gender/resources/mono6.html>

UN-INSTRAW. Metodologii de cercetare a genului. <http://www.un-instraw.org/en/index.php?option=content&task=blogcategory&id=189&Itemid=252>

Vainio-Mattila, Arja. 1999. Navigarea genului: Un cadru și un instrument pentru dezvoltare participativă. Ministerul Afacerilor Externe al Finlandei, Departamentul de Cooperare pentru Dezvoltare Internațională / FINNIDA.
<http://www.eldis.org/go/display/?id=28145&type=Document>

Exercițiul 9: 24 de ore într-un cartier dens populat cu venituri reduse

Obiective

- Înțelegerea diferitor responsabilități și tipuri de muncă bazate pe gen (remunerate și neremunerate) ale femeilor, bărbaților, băieților și fetelor.
- Aprecierea volumului muncilor respective și durata zilei de lucru a femeilor și a bărbaților.
- Înțelegerea implicațiilor analizei de gen – începând cu diviziunea muncii în funcție de gen și impacturile acesteia asupra egalității și echității de gen.

Timpul necesar: 1 oră 15 minute

Procesul

1. În cadrul grupului mare, explicați participanților că trebuie să schițeze activitățile unei gospodării "tipice", dintr-o comunitate cu venituri reduse, din orașul sau municipiul lor, un exercițiu pe care aceștia îl vor efectua în grupuri mici.
2. Dacă aveți un număr suficient de femei și bărbați, împărțiți-i în grupuri de același sex.
3. Fiecare sub-grup va decide și identifica independent numărul de membri ai familiei din gospodăria lor "tipică". Aceasta include, atât adulții, cât și copiii. Faceți o listă cu aceștia și vârsta lor. Elaborati un tabel pentru a înregistra activitățile zilnice ale membrilor familiei. Indicați sarcinile în funcție de timpul când sunt realizate. Vedeți exemplul de mai jos.

ORA	Bunica, 53	Tatăl, 40	Mama, 32	Fiica, 12	Fiul, 10
4.00	Doarme	Doarme	Se trezește	Doarme	Doarme
4.30	Doarme	Doarme	Se spală	Se trezește	Doarme
5.00	Se trezește	Se trezește și se spală	Gătește dejunul	Ajută la gătit dejunul	Doarme
5.30	Ia dejunul	Ia dejunul	Face curat prin casă	Ia dejunul	Se trezește

4. Odată ce sunt identificate sarcinile, membrii sub-grupurilor atașează următoarele coduri fiecărei dintre sarcini. (P) pentru productiv; (R) pentru reproductiv; și (AC) pentru activități de susținere comunitară. După ce aceștia au completat programul de 24 de ore, participanții vor adăuga numărul de ore lucrate de către fiecare membru al familiei și pentru ce tip activitate, adică Productivă, Reproductivă și de Susținere Comunitară.
5. Atunci când grupul a terminat toate sarcinile, discutați similitudinile și diferențele dintre muncile/activitățile respective ale membrilor familiei, în cadrul gospodăriei tipice.

Întrebări pentru reflecție

- ☐ Care sunt observațiile Dvs.?
- ☐ Ce ne vorbește exercițiul despre femei și bărbați?
- ☐ Cine muncește mai multe ore?
- ☐ Cui îi sunt atribuite activitățile productive, reproductive și comunitare?
- ☐ Cine se trezește cel mai devreme și merge la culcare cel mai târziu?
- ☐ Care este diferența dintre munca/odihna/frecventarea școlii, efectuate de către băieți și fete în familie?
- ☐ Cum afectează vârsta și poziția în familie, rolurile respective ale membrilor familiei?

Exercițiul 10: Fapte despre femei și bărbați: Ce ne spun statisticile

Notă către Facilitator

Înainte de sesiune, pregătiți informația despre bărbați și femei în orașul/municipiul/țara Dvs. Informația trebuie să fie ușor de citit, de înțeles și discutat. Aceasta poate include date despre numărul de femei și bărbați, reprezentanți ai diferitor profesii, numărul de femei și bărbați din cadrul consiliului local, numărul de femei și bărbați din cadrul conducerii superioare a autorităților publice locale, nivelul de studii al fetelor și băieților, femeilor și bărbaților și în cadrul diferitor grupuri de vârstă, diferențele de venituri dintre femei și bărbați, cotele de proprietate asupra pământului între femei și bărbați, accesul la credite pentru femei și bărbați, numărul de femei și bărbați auto-angajați și domeniile de angajare a acestora, etc. Trebuie să determinați domeniile principale, pe care să le documentați pentru orașul sau municipiul Dvs.

Obiective

- ☐ Facilitarea unei înțelegeri a genului în cadrul unei localități urbane.
- ☐ Demonstrarea modului în care anumite percepții despre bărbați și femei, se regăsesc în astfel domenii, cum sunt educația, angajarea și politica.
- ☐ Evidențierea importanței analizei de gen în toate aspectele guvernării municipale.
- ☐ Analiza parțialității de gen, în colectarea de date și statistici.

Timpul necesar: 1,5 ore

Procesul

1. Materialul poate fi prezentat în orice ordine, care vi se pare potrivită. Totuși, aceasta trebuie să fie inteligibilă pentru toți.
2. Întrebați participanții ce le pare surprinzător în legătură cu datele prezentate. Țineți această discuție circa 5 minute.
3. În grupuri mici, rugați participanții să răspundă la următoarele întrebări. Oferiți-le circa 30 minute
 - ☐ Ce ne vorbesc faptele despre situația femeilor și bărbaților din oraș sau municipiu?

- ☐ Ce percepții despre femei și bărbați sunt combătute sau confirmate de date?
 - ☐ Ce implicații au datele dezagregate pe sexe la nivel municipal și cum afectează acestea procesul de luare a deciziilor la nivel de municipiu?
4. Rugați grupurile să raporteze grupului întregit. Încurajați participanții să comenteze răspunsurile primite din partea grupurilor.

SECȚIUNEA 3. Femeile, Dimensiunea de gen și Guvernarea Locală

Egalitatea de gen și participarea în administrația locală

Participarea egală a femeilor și bărbaților în procesul de luare a deciziilor la nivel local are o importanță critică pentru a asigura faptul că: orice decizie luată și orice buget alocat este relevant pentru condițiile de trai și necesitățile femeilor și bărbaților din localitate; există echitate în prestarea și planificarea serviciilor și fondurile municipale, nu doar că sunt utilizate în mod eficient, dar și alocate celor mai săraci. Aceasta este una dintre motivațiile implicării femeilor în guvernarea locală. Deseori, argumentul care stă la baza motivației femeilor, este responsabilitatea autorităților față de femei și, în special față de femeile sărace și cele din comunitățile marginalizate, ale căror priorități nu au fost incluse în politicile și bugetele municipale. Pentru a influența deciziile, este necesar un număr critic de femei conștiente în poziții de luare a deciziilor.

Strategiile femeilor pentru promovarea echității de gen în cadrul guvernării locale

Studiile privind mobilizarea femeilor pentru participarea mai activă în procesul de luare a deciziilor la nivel municipal, indică faptul că grupurile de femei și organizațiile societății civile pentru echitate de gen în cadrul guvernării locale, împărtășesc un șir de strategii și inițiative comune. Mai mult decât atât, în pofida numeroaselor diferențe dintre țările industrializate, în curs de industrializare și a celor aflate în curs de dezvoltare și din cadrul acestora, există asemănări care merită să fie menționate în strategiile pentru drepturile femeilor, egalitatea de gen, incluziunea diversității și guvernarea locală democratică. Acestea includ, printre altele:

- Crearea noilor grupuri, coaliții și rețele de femei, pe lângă organizațiile societății civile, care să se concentreze pe puterea politică și prioritățile femeilor la nivel local. În mod alternativ, strategiile includ consolidarea grupurilor existente de femei și a grupurilor și rețelelor societății civile, care își orientează activitatea spre guvernarea locală și participarea cetățenilor.
- Instruirea femeilor în domeniul guvernării locale - inclusiv în politică, partide politice, lobby, pledoarie, importanța participării femeilor în calitate de candidați în alegeri, la luarea deciziilor politice, precum și a participării în comitetele, consultările și alte inițiative ale autorităților publice locale.
- Alianțe și colaborare cu partidele politice susținătoare, în scopul influențării platformelor și politicilor acestora, în ceea ce privește egalitatea femeii și echitatea de gen, precum și pentru a le determina pe acestea să numească și să susțină candidați femei și reprezentanți ai comunităților marginalizate, să candideze la funcții politice.
- Dezvoltarea și lobby-ul pentru angajamente, declarații și platforme sau garanții electorale, care să determine, atât candidații bărbați, cât și candidații femei să-și asume, odată ce sunt aleși, angajamente legate de cerințe, politici sau agende, care să apere interesele săracilor și să promoveze egalitatea de gen.
- Sponsorizarea competițiilor și premiilor în cadrul autorităților publice locale, pentru inițiative în favoarea drepturilor femeii și egalității de gen, cum ar fi legi și

politici noi sensibile la gen, constituirea oficiilor și comisiilor pentru femei și egalități, promovarea campaniilor privind violența împotriva femeilor și pentru siguranță și securitate, desemnarea femeilor în administrația de nivel superior, inițiative de elaborare a bugetelor sensibile la gen, etc.

- Desemnarea și/sau educarea militanților pentru drepturile femeii și echitatea de gen, în cadrul oficiilor primarilor, consiliilor locale, mass media, etc.
- Instruire și susținere pentru funcționarii femei alese în funcții în cadrul autorităților publice locale. Aceasta include instruirea continuă în funcțiile de guvernare și administrație municipală, precum și în domeniul fiscal, al reformelor legislative, al elaborării și implementării de politici, etc. împreună cu alte domenii, cum sunt cuvântările publice, lobby, informare și mass media. Suplimentar, experiența sugerează necesitatea de instruire a consilierilor femei, în scopul consolidării abilității acestora de a face lobby cu privire la subiecte legate de egalitatea femeilor și echitatea de gen. În cazurile în care, astfel de instruirii au inclus analiza și planificarea sensibilă la gen, acest lucru a abilitat femeile alese, în calitate de conducători să asigure conducerea pentru prioritățile femeilor în cadrul discuțiilor și bugetelor din cadrul autorităților publice locale.
- Femeile alese în calitate de conducători trebuie să mențină relații continue cu organizațiile de femei și cele ale societății civile, în scopul susținerii, consultării, cercetării, planificării strategice, precum și pentru a supraviețui într-un mediu dominat de către bărbați, care nu este întotdeauna susținător sau incluziv, sau chiar este ostil femeilor alese în calitate de conducători.
- Tendința de alegere a liderilor femei în postul de primar, este una care a marcat dezvoltarea pozitivă în auto-organizarea și lobby-ul în vederea influențării legislației de nivel național și subnațional, în scopul extinderii participării femeilor la luarea deciziilor politice, deschizând astfel căi pentru susținerea altor femei la candidarea în funcții politice și pentru includerea priorităților femeilor, populației sărace, comunităților marginalizate și a celor ce țin de mediu, pe agende locale și naționale.
- Adoptarea declarațiilor, cartelor și planurilor de acțiuni referitoare la participarea femeilor la guvernarea locală, în scopul ghidării politicilor și programelor la toate nivelurile.

O parte semnificativă din activitatea desfășurată pentru egalitate în cadrul guvernării locale, a fost concentrată asupra asigurării reprezentării depline a femeilor în consiliile municipale și la toate nivelurile de luare a deciziilor. Acest lucru a fost îndreptățit, deseori, de argumentul că, atunci când femeile participă la luarea deciziilor, deciziile satisfac într-o măsură mai mare necesitățile și cerințele acestora. Și acest lucru este, fără îndoială, adevărat. Dar în același timp, egalitatea de gen în participarea politică, nu ar trebuie să necesite o motivație specială: este un drept uman al tuturor femeilor, de a se implica în problemele de guvernare și, în special, atâta timp cât acestea țin de condițiile lor de trai. Dacă femeile nu participă deplin în condiții egale, acestea sunt lipsite de drepturile egale de cetățean.

Studiu de caz: Conducerea și luarea deciziilor, Somaliland

"Femeile au crezut întotdeauna că procesul public de luare a deciziilor este destinat exclusiv bărbaților. Am crezut că bărbații știu mai bine și vor gestiona reușit problemele societății. Dar bărbații sunt, până la urmă, ființe umane ca și noi și diferă ca și capacități, înțelepciune, inteligență, etc. exact ca și femeile. Am aflat aceasta pe calea cea grea, atunci când, dând bir cu fugiții din război și întorși acasă, într-o țară devastată, femeile au luat asupra lor cea mai grea parte din misiunea de a aduna rămășițele, pentru a-și ajuta familiile și comunitățile să supraviețuiască.

Dacă am putut face asta, înseamnă că putem lua și decizii pentru societate în general. De fapt, consider că femeile o pot face mai bine, deoarece sunt libere de

dependența de a mesteca "khat," devenită o adevărată epidemie în societate.

Sursa: Institutul de Cercetări Practice și Grupul de Acțiune și Studiu al Femeilor și din Somaliland. Nedatat. Evaluarea potențialelor lideri femei din Somaliland.

Obstacole în calea participării femeilor în administrația publică locală

Există obstacole generale în fața participării femeilor la procesul de luare a deciziilor, în cadrul guvernării locale, în centrele urbane, atât din țările industrializate, cât și din cele în curs de dezvoltare, unele dintre care, sunt enumerate mai jos. Totuși, trebuie să ținem minte că există femei, care au sfidat aceste obstacole, au candidat pentru funcții politice și au câștigat. Obstacolele întâmpinate de către acestea includ:

- Partidele politice sunt dominate de către bărbați, care opun rezistență eforturilor de participare mai estinsă a femeilor. Astfel, partidele politice mai rezervate față de schimbările radicale a structurii acestora, se abțin de la atitudini pro-active de susținere a femeilor, în implicarea acestora în politica locală.
- Procesul electoral este împovărat de corupție, violență, mituire și atacuri la demnitatea unor candidați. Acesta este un factor important ce împiedică femeile să se implice în politică.
- Deopotrivă cu lipsa transparenței și responsabilității în procedurile și bugetele municipale, corupția a erodat credibilitatea, respectul și imaginea autorităților publice locale în ochii publicului. Acest lucru a constituit un motiv pentru lipsa dorinței de implicare a femeilor în politică.
- Convingerile culturale, care le subordonează pe femei bărbaților și definesc locul femeii ca fiind acasă, iar sfera publică ca fiind o lume a bărbaților, nu încurajează candidarea femeilor pentru funcții politice. Aceste convingeri pot submina chiar încrederea în femeilor care vor să candideze pentru o funcție.
- În comparație cu bărbații, femeile au acces limitat la resurse. Aceasta include bani, informație, timp, susținere în îngrijirea copilului, transport, materiale de campanie și o „rețea a fetelor” cu relații de putere îndelungate, etc.
- Se recunoaște foarte rar, sau nu se recunoaște deloc, inegalitatea în diviziunea muncii între femei și bărbați în gospodărie. Femeile au o mulțime de responsabilități în familie și aceasta le ia foarte mult din timp, energie și resurse. Partidele politice și autoritățile publice locale nu țin cont de realitatea rolului femeii în reproducerea socială, atunci când organizează adunări și evenimente politice, sau desfășoară campanii electorale.
- În unele societăți, femeile sunt dezavantajate de accesul limitat la studii. Acest lucru le restrânge capacitatea de a se implica în procesele politice, deoarece le va fi dificil să se conformeze rigorilor tehnice și juridice de procedură și să completeze documentația necesară. Cu toate acestea, în mai multe centre urbane mai mici, femeile au candidat pentru funcții politice și au câștigat, în pofida nivelului redus de studii, demonstrând până în prezent a fi primari și consilieri exemplari.
- Cele mai multe dintre autoritățile publice locale sunt, în mod inerent, instituții promotoare ale patriarhatului. Structurile și procedurile acestora sunt concepute de către și pentru bărbați. Modul în care sunt structurate ședințele și în care au loc dezbaterile, până și graficul ședințelor, etc., sunt toate concepute pentru bărbați și conform normelor bărbaților. Aceste structuri și procese nu țin cont de responsabilitățile multiple ale femeii, casnice sau comunitare, sau de modul diferit al femeilor de a comunica, discuta, asculta, coopera și lua decizii.

Drept rezultat și al acestui și altor factori, inegalitatea de gen în participarea politică, prezintă o imagine sumbră în lumea întreagă. În 2003, din 52 de țări de pe toate continentele, proporția medie a femeilor în consiliile locale a constituit 15 procente.¹⁴ Țările care s-au remarcat prin succesul de a aduce femei în structurile de decizie, sunt cele care au instituit programe de acțiuni afirmative sau au stabilit anumite cote de reprezentare. Și totuși, în pofida acestor măsuri, nici una dintre țări nu a reușit să obțină egalitatea deplină de gen, proporțiile fiind între 34 și 36 procente femei în consiliile locale și doar câteva consilii cu 40-50 procente femei. Proporția femeilor în poziții de conducere este și mai mică. Chiar și în America Latină, care indiscutabil a fost prima care a deschis calea femeilor, pentru participarea politică în autoritățile publice locale, doar cinci procente dintre primari sunt femei.¹⁵ Cazul Indiei, de la pag. 47, prezintă unele dintre dificultățile ce însoțesc stabilirea cotelor de reprezentare.

Studiu de caz: Alegerea femeilor în autoritățile locale urbane (ALU), India

Context

În 1992, al 74-lea Amendament la Constituția Indiei, care a stabilit un cadru de bază pentru abilitarea autorităților publice locale urbane, prin care se pune accent pe o mai largă reprezentare a femeilor ca pe o modalitate de consolidare a autorităților sub-naționale. În baza Amendamentului, 33 procente dintre fotoliile obținute prin alegeri locale în cele 5,161 centre urbane ale țării, urmau să fie alocate femeilor. Amendamentul mai prevede că o treime din fotoliile de Șefi ai Autorităților Municipale, să fie atribuite femeilor pe bază de rotație. Argumentul ce a stat la baza cotelor obligatorii pentru femei, în cadrul alegerilor în consilii, a fost de a promova descentralizarea, deoarece se resimțea faptul că autoritățile publice locale nu reușesc să guverneze eficient, fără sporirea substanțială a participării femeilor. De asemenea, se considera că o participare politică mai extinsă a femeilor, constituie soluția pentru

- sporirea accesului la servicii;
- creșterea veniturilor și a șanselor de angajare; și
- o mai bună conlucrare între personalul desemnat și cel municipal.

Procesul și participării de bază

În India, dezvoltarea urbană reprezintă o responsabilitate (de nivel sub-național) a Statului; astfel, legislația centrală cum este al 74-lea Amendament, reprezintă doar niște linii directoare, în baza cărora Autoritățile de Stat trebuie să-și ajusteze propriile acte normative, cu privire la guvernarea municipală. Respectiv, autoritățile Statului din India, au modificat Legile Municipale, introducând obligația de a rezerva o treime din pozițiile alese, femeilor. Drept rezultat, din cei 75,000 de reprezentanți aleși ai Indiei, peste 25,000 sunt femei. Pentru a asigura desfășurarea alegerilor la timp (la fiecare cinci ani), fiecare Autoritate de Stat, are o comisie electorală separată. Cotele de reprezentare a femeilor în pozițiile municipale sunt fixate pe bază de rotație. Astfel, numărul efectiv de femei consilieri, este oricând mai mare decât o treime.

Rezultate

1. După cum este menționat mai sus, Amendamentul din 1992 a determinat ocuparea de către femei a 25,000 de poziții de consilieri, dintr-un total de 75,000.

¹⁴ Institutul de Cercetare a Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Socială. *Egalitatea de gen: Căutând justiția într-o lume inegală*. UNRISD .2005. p. 194.

¹⁵ Ibid.

2. Începând cu alegerile din 1994 și multe alte scrutine desfășurate de atunci, consilierii municipali femei și-au format și dezvoltat electoratul. Acestea s-au văzut în poziția de a putea susține un șir de activități și probleme legate de gen. Acestea includ accesul sporit la servicii, locuri de muncă, generarea de venit, asigurarea cu locuințe, etc.
3. S-a menționat, de asemenea, dezvoltarea unui spirit al liderismului și reprezentării, cu femei ocupând poziții de conducere la nivel municipal. Acest lucru a deschis calea pentru dezvoltarea liderismului în rândul femeilor pentru alegerile la nivel de stat și național.
4. Promovarea femeilor a atras atenția guvernului municipal asupra problemelor de gen, aferente unui șir de funcții.
5. Promovarea femeilor a sporit, de asemenea, conștientizarea rolurilor femeilor în cadrul personalului municipal.
6. Din trei cele mai mari orașe din India (Mumbai, Kolkata și Delhi), două sunt guvernate de primari femei.

N.B. Deși cazul de mai sus prezintă o imagine foarte pozitivă, structura sistemului de cote din India, a provocat și unele critici. De exemplu, modul în care sunt ocupate pozițiile, este bazat pe o treime din totalul pozițiilor din consiliu. În practică, aceasta înseamnă că, atunci când unui partid i se cere să înainteze candidați pentru suplinirea cotei femeilor, în timpul alegerilor actuale, acesta nu va mai fi nevoit la alegerile viitoare să înainteze un candidat femeie pentru consiliul respectiv. Respectiv, partidele politice nu iau în serios candidații femei, deoarece înseamnă că pentru alegerile viitoare, nu vor fi nevoiți să nominalizeze o femeie pentru acea structură. Părțile încearcă și deseori le reușește, să găsească o femeie pe care să o manipuleze pentru a putea conduce structura. Procesul alocării pozițiilor femeilor, dezavantajează în același timp femeile care își doresc o carieră politică: împiedicându-le să se bucure de un anumit grad de continuitate în politica locală și alegerile locale.

Cotele sau poziții dedicate în administrația publică locală

În cadrul celei de-a 4-a Conferințe Mondiale privind Femeile, desfășurate la Beijing în 1995, guvernele au adoptat Platforma de Acțiune de la Beijing și și-au asumat angajamentul de a include femeile în procesul de decizie, rezervându-le cel puțin 30 procente din poziții, la toate nivelurile de conducere. Acest angajament internațional, împreună cu mobilizarea politică a femeilor în decursul ultimilor câțiva ani, a dus la o mișcare de scară mondială, în favoarea cotelor obligatorii impuse pentru pozițiile electorale și/sau pozițiile de conducere în cadrul partidelor politice. Cota de 30 de procente, a fost considerată un minim necesar, pentru a asigura un anumit impact asupra raporturilor de putere și a mecanismelor de decizie existente.

Prin legiferarea cotelor, femeile au fost alese în cadrul autorităților publice locale din mai multe țări ale lumii, inclusiv Botswana, Costa Rica, India, Namibia, Nepal, Filipine, Africa de Sud, Sri Lanka, Tanzania, Uganda și Vietnam. În timp ce cotele au permis multor femei să se implice în politica locală, implementarea acestora a cauzat și un șir de probleme. În anumite locuri, cotele le-au oferit femeilor oportunitatea de a schimba politicile autorităților publice locale, prin introducerea priorităților de gen în procesul de decizie. În multe locuri, cotele nu au satisfăcut așteptările și continuă să dezavantajeze femeile. De exemplu, rezultatele primelor alegeri locale din Uganda, după stabilirea cotelor în 1997, nu prea s-au dovedit a fi îmbucurătoare pentru femei. Printr-un act al parlamentului, a fost introdusă cota de 30 procente din numărul de poziții din consiliile locale, rezervate pentru femei și atribuite prin concurs. Acestea au fost locuri suplimentare și nu o parte din locurile existente în consiliu. Mai mult decât atât, au fost create noi circumscripții electorale, care să fie reprezentate de către femei. Acestea au

fost create prin comasarea a trei circumscripții electorale pentru o singură poziție, extinzând electoratul femeilor și zonele acoperite, în comparație cu alți candidați. Aceasta a însemnat că pentru femei, o campanie electorală costa mult mai scump, ele dispunând totodată de mai puține fonduri pentru începerea campaniei. Apoi, alegerile pentru pozițiile rezervate femeilor, au fost desfășurate după ce au avut loc alegerile în consiliu și au existat numeroase probleme în desfășurarea procesului electoral. Ținând cont de toate acestea, cotele obligatorii rezervate femeilor, au subminat legitimitatea femeilor în calitate de politicieni, fără să poată abilita femeile din politica locală să devină factori de decizie legitimi.

În Namibia, mobilizarea extensivă pe parcursul mai multor ani, le-a oferit femeilor un grad mai mare de reprezentare în cadrul autorităților publice locale. Mobilizarea femeilor și lobby-ul au dus, de asemenea, la schimbări juridice și legislative substanțiale. Deși sistemul de cote funcționează deja pe parcursul mai multor alegeri, femeile din Namibia, continuă să se confrunte cu provocări semnificative. Vedeti cazul de la următoarea pagină referitor la alegerile din anul 2004.

Studiu de caz: Lacune ascunse în procesul alegerilor locale, Namibia

Într-o scrisoare publicată în presă imediat după alegerile locale, Veronica de Klerk, reprezentantă a Acțiunii Femeilor pentru Dezvoltare, a declarat că, deși au fost elaborate liste electorale „de tip zebra” (adică, 50 procente candidați femei, 50 procente candidați bărbați) în sate și orașele, partidele politice au favorizat, de fapt, candidații bărbați pentru pozițiile de top din orașele mai mari, refuzând astfel să le ofere șansa de a obține experiență la acel nivel. De Klerk a declarat cu indignare, că atunci când bărbații au fost pentru prima dată aleși în astfel de poziții, aceștia nu posedau experiența corespunzătoare, în timp ce femeilor li se cerea să demonstreze experiență, chiar înainte de a putea fi alese.

De Klerk a făcut apel la guvernul Namibiei, să instituie prin lege listele de partid „de tip zebra”, cu femei în capul listei pentru recunoașterea faptului, că acestea constituie peste 51 procente din populație și peste 52 procente din alegători. Aceasta a îndemnat ulterior guvernul să legifereze cotele de reprezentare pentru Alegerile Autorității Regionale și Alegerile Asambleii Naționale.

La momentul actual, Namibia înregistrează o proporție rușinoasă de patru procente, de reprezentare a femeilor la nivel regional! Într-un final, De Klerk a îndemnat femeile să se „comporte ca o majoritate și nu ca o minoritate, care se roagă pentru favoruri”.

Cu o săptămână înainte de alegerile pentru Autoritatea Locală, un atelier de lucru național al Rețelei Femeilor din Namibia, adunând împreună femei din 30 de orașe și sate din toată țara, a vizitat Municipality Windhoek pentru a prezenta o Scrisoare Deschisă Autorităților locale din Namibia. Scrisoarea Deschisă face apel la consiliile locale, să implementeze Politica Națională de Gen la nivel local.

Membrii rețelei au dus apoi această scrisoare înapoi în orașele și satele lor, pentru a o prezenta consiliilor lor locale și a purta o discuție cu reprezentanții autorităților, despre cum pot începe grupurile și organizațiile să colaboreze cu consiliile, pentru a integra dimensiunea de gen în cadrul autorităților publice locale. Membrii rețelei urmau să prezinte, în cadrul următorului atelier de lucru național, feedback referitor la răspunsurile consiliilor lor locale.

Sursă: Sora mea - Namibia, de la: http://www.genderlinks.org.za/page.php?p_id=11

Întrebări pentru reflecție

- Câte femei și câți bărbați sunt în Consiliul Dvs.? Cine deține principalele poziții de luare a deciziilor?
- Ce se poate face pentru a asigura reprezentarea egală a femeilor în cadrul procesului decizional al autorităților publice locale?

Lecturi suplimentare

Pagina web pentru Gen și Guvernare pe Gender Links:

http://www.genderlinks.org.za/page.php?p_id=62

Mukhopadhyay, Maitrayee. 2005. Descentralizarea și echitatea de gen în Asia de Sud. Un document de analiză a problemelor. http://www.idrc.ca/en/ev-84640-201-1-DO_TOPIC.html

Egalitatea de gen în administrația publică

Inegalitatea de gen în administrarea publică, este, posibil, cel mai bine evidențiată de faptul că, în toată lumea, femeile constituie doar un mic procent din funcționarii publici în absolut orice țară. În 2003, cu excepția fostelor state comuniste, femeile constituiau, în medie, mai puțin de 10 procente din personalul administrației publice, apărării și securității, iar în sferele educației și sănătății, între 10 și 20 procente.¹⁶ Acest lucru dă naștere unui șir de inegalități interconectate. În primul rând, deoarece femeile sunt, în general, mai sărace decât bărbații, iar sectorul public (în special, în țările în curs de dezvoltare) reprezintă unul dintre cei mai semnificativi angajatori în funcții publice, discriminarea împotriva femeilor în cadrul acestui sector de angajare, contribuie la perpetuarea sărăciei în rândul femeilor.

În al doilea rând, dacă femeile sunt în minoritate în serviciul public, în general, acestea reprezintă o minoritate și mai mică în funcțiile de luare a deciziilor. Astfel, femeile ca și grup sunt excluse din procesul de decizie în sectorul public. Rezultatul este exclusiunea femeilor, cu interesele specifice acestora, din procesul administrativ de decizie.

În cel de-al treilea rând, există motive concludente pentru a considera că exclusiunea femeilor, face ca sectorul public să fie mai puțin eficient decât este posibil. Statistic vorbind, probabilitatea de a găsi persoane talentate, muncitoare și dedicate, crește odată cu lărgirea spectrului de alegere. Pur și simplu, șansele Dvs. de a găsi cea mai bună persoană pentru un serviciu, sunt înjumătățite, dacă refuzați să angajați persoane ce fac parte din o jumătate de populație.

Acest lucru constituie o problemă nu doar din punct de vedere al drepturilor omului. Eficiența și guvernarea reușită în cadrul administrației publice, reprezintă subiecte de gen de o importanță critică. Încercând să ne apropiem de egalitatea de gen, este important să transformăm sistemul. Dar pentru un sistem care funcționează prost (sau abia dacă funcționează), orice transformare se poate dovedi extrem de dificilă. Orice

¹⁶ Institutul de Cercetare al Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Socială. 2005. *Egalitatea de gen: Căutând justiția într-o lume inegală*. UNRISD, Geneva, Pp. 184.

încercare de a implementa schimbările, fie acestea în bine sau în rău, este sorită eșecului din cauza risipei, lipsei de responsabilitate și a corupției, care reprezintă indicatorii unei administrații publice ineficiente. Cu atât mai mult cu cât schimbările pe care încerci să le implementezi, amenință puterea acelor persoane, care beneficiază de pe urma corupției și ineficienței. Deoarece sistemul discriminează în primul rând femeile, este firesc să crezi că multe dintre acele persoane sunt bărbați. Cu alte cuvinte, orice bărbat și orice femeie, care încearcă să pună în discuție egalitatea de gen, trebuie să includă problemele eficienței și ale buneii guvernări, ca și priorități pe agenda lor. Buna guvernare implică echitate, atât în desemnare, cât și în promovare.

De exemplu, în anul 2003, s-a estimat că în India, în cazul a 50 de procente din toate tranzacțiile din sectorul apei, s-au făcut plăți suplimentare.¹⁷ Aceste aranjamente tenebre, au dus la scumpirea apei pentru cei mai săraci dintre săraci (majoritatea cărora sunt femei) și la încetinirea eforturilor de extindere a infrastructurii în beneficiul celor, care nu dispun de acces la apă; acest lucru, la rândul său, a consolidat exploatarea muncii gratuite a femeii (acestea alegându-se și cu responsabilitatea de a face rost de apă, acolo unde nu există servicii). Cu certitudine, nu putem încerca să obținem egalitatea de gen în prestarea de servicii, fără a reforma concomitent modul în care sunt furnizate serviciile.

Întrebare pentru reflecție

- *Puteți identifica schimbările în guvernare, datorate echității în angajare, în cadrul autorităților Dvs. publice locale sau în altă parte?*

Inegalitatea de gen și obstacolele în calea participării

Realitatea pe care o reprezintă munca neremunerată a femeilor, cunoscută pe larg ca „zi de muncă dublă”, are drept consecință faptul că femeile tind a fi persoane *ocupate*. Atunci când nu gătesc, nu fac curățenie sau cumpărături, nu schimbă scutecele copilului, acestea sau lucrează în sectorul neoficial, la locuri de muncă remunerate, sau încercă să-și găsească de lucru. Problema participării civice, constă în faptul că aceasta cere timp. Autoritățile publice locale pot face multe lucruri pentru a ajuta femeile să participe în afacerile municipale.

Atunci când planificați consultări publice, întruniri publice sau ședințe ale comitetului, puneți-vă câteva întrebări critice cu privire la ora și locul ședinței:

- Ședința începe între 5 și 7 seara? În acest caz, multe dintre femei nu vor putea participa. Acestea vor fi ocupate cu copiii, inclusiv cu cei care se întorc de la școală și cu pregătirea cinei.
- Ședința începe după ce se lasă întunericul? În funcție de gradul de criminalitate și de siguranță în orașul sau municipiul Dvs., multe femei ar putea fi descurajate să participe. Acestea vor trebui să evalueze riscurile de a fi expuse violenței pe bază de gen, în raport cu beneficiile în urma participării.
- Ședința are loc într-un loc bine luminat, în apropierea stațiilor de autobuz și taxi și izolat de câmp deschis și tufișuri, unde femeile se pot simți în pericol? Dacă nu este așa, femeile nu pot participa la ședință, din motive de securitate.
- Pentru că femeile, ca și grup, sunt în general mai sărace decât bărbații, acestea nu-și pot permite transportul public pentru a veni la întâlnire. Planifică

¹⁷ Davis J. 2004. "Corupția în prestarea serviciilor publice: Experiența sectorului apei și canalizării din Africa de Sud", Raportul de dezvoltare globală. Vol. 32. Nr. 1. P.53-71. Disponibil la <http://www.waterintegritynetwork.net>

autoritățile publice locale să asigure compensații pentru tarifele de transport, sau transportul pentru a ajunge în siguranță la și de la ședință?

- În funcție de orașul sau municipiul Dvs., femeile ar putea fi analfabete. În unele țări, femeile sunt impuse să abandoneze școala la o vârstă fragedă, rămânând cu un nivel redus de știință de carte. Atunci când faceți prezentările în cadrul ședințelor, aveți prevăzute soluții pentru bărbații și femeile care nu pot citi? Dar pentru cei cu dizabilități?
- Oferiți servicii de îngrijire a copiilor pe parcursul consultării sau ședinței?
- Uneori bărbații nu permit femeilor să participe la ședințe. Ați vorbit cu bărbații din cadrul comunității, despre importanța participării femeilor în afacerile municipale?

Întrebări pentru reflecție

- *Analizând elementele de mai sus, care dintre ele prezintă informații relevante pentru consultațiile sau ședințele Dvs. publice?*
- *Vă puteți gândi la alți factori care ar încuraja mai multe femei să participe la guvernarea municipală?*

Studiu de caz: Integrarea dimensiunii de gen în procesul de participare la viața locală în cadrul Uniunii Europene

Carta Europeană pentru Egalitate între Femei și Bărbați în Viața Locală, adoptată în anul 2006, prevede următoarele:

"(2) Semnatarul recunoaște că, în întregul spectru al atribuțiilor sale, calitatea politicilor și a procesului de luare a deciziilor poate fi îmbunătățită, în cazul în care toți cei care pot fi afectați, vor avea ocazia, la etapa de formare, să fie consultați și că este un lucru esențial, ca femeile și bărbații să dispună, cu adevărat, de acces egal la informații relevante și de oportunități egale de a răspunde.

"(3) Prin prezenta, Semnatarul se angajează să întreprindă următoarele măsuri, după caz: "Asigurarea faptului că aranjamentele pentru furnizarea de informații, iau în considerație necesitățile femeilor și bărbaților, inclusiv accesul corespunzător al acestora la informații și tehnologii de comunicare.

"Asigurarea faptului că, acele persoane ale căror păreri sunt, de obicei, mai puțin ascultate, au posibilitatea de a participa în mod egal la procesul de consultare și că sunt întreprinse acțiuni pozitive legitime pentru a asigura acest lucru.

"Desfășurarea, în caz de necesitate, a unor activități separate de consultare pentru femei."

Sursa: Consiliul Municipalităților Europene. 2006. Carta pentru Egalitatea între Femei și Bărbați în Viața Locală. Partea a III-a. Articolul 7.

http://www.ccre.org/docs/charte_egalite_enq.doc

Exercițiu 11: Ce calități sunt necesare pentru o bună conducere municipală?

Obiective

- Identificarea de către participanți a calităților necesare unui funcționar ales.
- Recunoașterea faptului că aceste abilități nu sunt determinate de sex / biologie.

Timpul necesar: 45 minute

Procesul

1. În cadrul exercițiului de generare a ideilor în cadrul grupului mare, cereți participanților să identifice calitățile necesare unui consilier. Scrieți răspunsurile pe flipchart-uri. Trebuie să obțineți răspunsuri de genul:
 - Trebuie să fie hotărâți.
 - Să cunoască comunitățile.
 - Să posede abilități de management financiar.
 - Să fie un bun orator.
 - Să asculte oamenii și să-i reprezinte.
2. Analizați lista și discutați despre calitățile / aptitudinile sugerate.
3. Aceste calități/abilități sunt prezente atât la bărbați, cât și la femei? Puneți întrebări despre calitățile care sunt identificate ca fiind caracteristice bărbaților. Întrebați dacă abilități cum sunt cooperarea, „arta de a asculta”, medierea și soluționarea conflictelor nu sunt și ele necesare funcționarilor aleși.
4. Solicitați feedback din partea tuturor participanților. Antrenați-i într-o discuție despre calitățile necesare și valoarea acestora pentru guvernarea locală.

Procesul alternativ

Puteți face același exercițiu, dar în loc de brainstorming și de lista expusă pe foaia de flipchart, ați putea împărți fiecărui participant câte trei cartele, cerându-le să scrie unul sau două cuvinte cu litere mari, iar apoi, îndemnați-i să iasă în față și să le aplice pe perete.

Sau

În calitate de facilitator, ați putea colecta cartelele și să le aranjați pe perete cu ajutorul participanților.

Exercițiul 12: Calitățile conducătorului¹⁸

Notă către Facilitator

Exercițiul este împărțit în părți. Puteți desfășura exercițiul utilizând orice combinație a acestor părți, de care aveți nevoie, sau întregul exercițiu consecutiv.

Obiectiv

¹⁸ Adaptat din: FAO. Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă. Nedatat. Genul și Decentralizarea: Promovarea Participării Femeilor în Consiliile Locale. Dintr-un studiu original de Maude Mugisha. Pentru informație suplimentară, vezi: <http://www.fao.org/sd/wpdirect/wpre0130.htm>

- Identificarea calităților necesare unui conducător eficient și legăturile acestora cu genul.

Timpul necesar: Va fi determinat de modul în care alegeți să desfășurați Exercițiul.

Procesul

Partea A

1. Rugați grupul să identifice calitățile unui bun conducător. Faceți acest lucru sub formă de exercițiu de colectare a ideilor. Enumerați calitățile pe foaia de flipchart, așezată în fața grupului, astfel încât să o poată vedea toți. Discutați dacă, atât femeile, cât și bărbații, posedă aceste calități. Ca alternativă, mai puteți utiliza cartele și cuvinte cheie.
2. Rugați participanții să identifice caracteristicile unui conducător inefficient. Întrebați-i dacă aceste caracteristici sunt mai des întâlnite în rândul femeilor sau a bărbaților.

Cele două întrebări de mai sus, le vor oferi participanților posibilitatea de a explora relația dintre calitățile de conducător reușite, din perspectiva socializării femeilor și bărbaților. Implicați-i într-o discuție despre **relațiile de gen**, stereotipurile de gen, aprecierea inegală a capacităților și cunoștințelor femeilor și ale bărbaților, nerecunoașterea capacităților femeilor, etc.

Partea B

3. În grupuri mici, rugați participanții să pună în discuție întrebările din tabelul de mai jos și oferiți răspunsuri pe un flipchart (pe care aveți desenat tabelul). Cereți-le să desemneze un raportor, care să raporteze grupului mare.

Exercițiu referitor la calitățile conducătorului		
Ce așteaptă membrii comunității de la conducătorii lor locali?	Cum pot contribui comunitățile la o conducere reușită? Ce rol pot juca acestea?	Care sunt problemele asociate conducerii?

4. Rugați grupurile mici să raporteze despre sesiunile lor în fața grupului mare. Rugați-i să agațe tabelul lor pe perete și să o prezinte întregului grup.
5. Partea următoare a exercițiului poate avea loc în grupuri mici sau în grupul mare. Indiferent ce alegeți, încurajați utilizarea foilor de flipchart pentru notarea comentariilor despre care s-a convenit.
 - Discutați calitățile unice ale femeii și cum ar putea acestea face din femei conducători reușiți.
 - Discutați despre ceea ce împiedică participarea femeilor în calitate de conducători. Cum pot fi minimizate aceste constrângeri? (Faceți legătură între aceasta și discuția despre diversele responsabilități specifice femeii în cadrul gospodăriei și despre modul în care preluarea de către bărbați a unei părți din sarcinile legate de gospodărie, le poate oferi femeilor timpul necesar pentru a se implica în activități de conducere.)
 - Cum pot susține comunitățile participarea femeilor la conducere și guvernare la nivel local?

- Ce poate fi întreprins pentru a schimba atitudinile negative ale oamenilor – atât ale femeilor, cât și ale bărbaților – față de femeile în poziții de conducere?
6. Încurajați grupul să identifice strategiile de promovare a femeilor în funcțiile de conducere ale autorităților publice locale

Partea C

Prevederi/strategii pentru promovarea participării femeilor la guvernare și conducere

7. Discutați orice prevederi care au drept scop promovarea participării femeilor. Acestea pot fi sub formă de prevederi sau politici constituționale. Dacă acestea nu sunt adoptate, utilizați unele prevederi din Convenția privind Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare Împotriva Femeilor (CEDAW) sau obiectivele strategice ale Platformei de Acțiune de la Beijing, sau platforme de acțiuni regionale și naționale, pentru promovarea femeilor.
8. Alegeți câteva prevederi, care au drept scop promovarea participării femeilor la guvernare și la luarea deciziilor. Explicați-le și lăsați grupul să discute despre modul în care pot fi implementate prevederile sau strategiile la nivel de comunitate.
9. Încurajați grupul să discute despre modul în care comunitatea poate susține participarea femeilor la procesul de decizie și de guvernare la nivel local. Ce poate fi întreprins pentru a schimba atitudinile negative ale oamenilor – atât ale femeilor, cât și ale bărbaților – față de femeile aflate în funcții de conducere? Lăsați grupul să convină asupra unor strategii, pe care le-ar plăcea să le adopte, pentru a promova femeile în funcții de conducere din cadrul autorităților publice locale.

Exercițiul 13: Cote sau altceva?

Obiective

- Discutarea și înțelegerea problemelor apărute în legătură cu utilizarea cotelor de reprezentare a femeilor în funcțiile alese din cadrul autorităților publice locale.
- Identificarea problemelor legate de cote, în ceea ce privește accesul femeilor la pozițiile de conducere din cadrul autorităților publice locale.
- Identificarea oricăror schimbări pe care le pot introduce autoritățile publice locale, pentru a asigura implicarea femeilor în luarea deciziilor.

Timpul necesar: 1,5 - 2 ore

Procesul

1. Dacă participanții sunt din același oraș și acel oraș are implementat un sistem de cote pentru alegerea femeilor în autoritățile publice locale, rugați-l pe unul dintre ei să pregătească o descriere a cerințelor sistemului de cote.
2. Acest caz trebuie să fie prezentat participanților. În caz contrar, pregătiți o diagramă cu informația relevantă dintr-un orașel sau un oraș mare, care vă este cunoscut.
3. Încurajați participanții să discute despre meritele și punctele slabe ale sistemului de cote.
4. Lucrați împreună cu ei, pentru a identifica punctele de consens și pe cele de disensiune.

5. În continuare, întrebați-i ce pot face autoritățile lor publice locale pentru a permite implicarea efectivă a femeilor în procesul de decizie.

Opțiuni

1. Împărțiți participanții în două grupuri de același sex.
2. Luați oricare două studii de caz din discuțiile privind cotele, prezentate mai sus (India, Uganda sau Namibia) și distribuiți-le celor două grupuri. Aveți grijă să distribuiți ambelor grupuri același studiu de caz.
3. Propuneți grupurilor să identifice lacunele și beneficiile sistemului de cote și schimbările care pot fi introduse, pentru a permite implicarea efectivă a femeilor în procesul de decizie al autorităților publice locale.
4. Dacă aveți un număr mare de participanți, puteți forma grupuri mici puțin mai numeroase, dar aveți grijă ca un număr egal de grupuri de femei sau de bărbați să utilizeze același studiu de caz.

Drepturile funciare și perspectiva de gen

Drepturile efective ale femeilor la terenuri, proprietate și locuință rămân a fi cele mai dificile provocări, cu care se confruntă administrațiile locale. Una dintre problemele asociate cu elaborarea legilor și politicilor eficiente referitoare la drepturile funciare, provine din modalitățile complexe și diverse prin care este accesat pământul. Zonele urbane sunt adesea reglementate de regimuri complexe de proprietate și gestionare a pământului. Proprietatea funciară, în orice oraș sau orașel, poate fi influențată de legile și sistemele cutumiare de gestionare a proprietăților, terenurilor deținute în proprietate absolută, terenurilor publice, religioase și a terenurilor fără titlu de proprietate cu diferite grade de legalitate și ilegalitate de utilizare și ocupare. În acest cadru, există adesea un decalaj mare între realitățile trăite de femei și legile formale referitoare la proprietatea asupra pământului, utilizarea și moștenirea acestuia.

În timp ce în centrele urbane, atât femeile, cât și bărbații săraci se confruntă cu o anumită insecuritate în legătură cu proprietatea asupra pământului și locuințelor, femeile sunt într-un dezavantaj special, deoarece acestora le este, deseori, refuzat dreptul la proprietate sigură, drept consecință a normelor culturale, precum și a drepturilor legale inegale din cadrul legislativ și politic al sistemelor politice. Femeile solitare, care devin capul familiei, sunt deosebit de vulnerabile, întrucât accesul acestora la pământ este, deseori, asigurat prin intermediul soților sau părinților. În acest caz, ele pot pierde acest acces în urma văduviei, divorțului, abandonului sau migrației bărbaților, fiind astfel condamnate la sărăcie.

Lipsa drepturilor la pământ, proprietate și locuință este, de asemenea, motivul pentru care multe femei se confruntă cu violența, nefiind în măsură să-și asigure o locuință sigură nici pentru ele, nici pentru copiii lor. În caz de violență în familie și în situația în care bunul constituie proprietatea ambilor soți și este înregistrată oficial doar pe numele partenerului, femeia și copiii își pierd efectiv dreptul la o locuință sigură.

Există o relație clară între accesul femeilor la pământ, statutul lor juridic și social și accesul la credite și la spațiul politic. Prin urmare, dată fiind limitarea în drepturilor efective la pământ, proprietate și la locuință, integrarea femeilor în economia urbană rămâne un obiectiv de neatins, statutul lor scăzut și dependența economică fiind consolidate. Fără aceste drepturi, femeile au posibilitatea de a accesa resurse, doar prin intermediul partenerilor. Din punct de vedere politic, un motiv major pentru marginalizarea femeilor, în ceea ce privește drepturile la proprietate, au fost politicile

funciare de sus în jos, reprezentând grupurile de interese, cu participare limitată a femeilor (inclusiv femeile sărace) în domeniul gestionării terenurilor urbane.

Această realitate are repercusiuni grave pentru orice strategie de reducere a sărăciei sau orice strategie de dezvoltare economică a autorităților locale și naționale. Analiza de gen trebuie să figureze în orice strategie de reducere a sărăciei, dar foarte puține Strategii de Reducere a Sărăciei (SRS) acordă o atenție suficientă drepturilor femeilor la pământ, proprietăți și locuință.

Este tot mai clar că pentru atingerea unui impact maxim și a rezultatelor dorite ale programelor de securizare a drepturilor la proprietate, cât și pentru asigurarea bunăstării economice, sociale și politice a tuturor locuitorilor – atât a bărbaților, cât și a femeilor, este necesară o bună guvernare urbană. Mai sunt multe de făcut pentru a asigura implementarea abordărilor sensibile la dimensiunea de gen cu privire la drepturile de proprietate a femeilor, prin eliminarea obstacolelor și acțiuni afirmative.

Autoritățile locale în fața provocărilor

Dat fiind faptul că autoritățile locale devin mai receptive la părerile cetățenilor și pledează pentru o guvernare participativă, acestea sunt tot mai dispuse să analizeze abordările inovatoare în gestionarea pământului. În acest context, trebuie de subliniat faptul că drepturile femeilor la pământ, proprietate și locuință pot fi, mai degrabă, consolidate atunci când acestea nu sunt percepute doar ca active economice, dar ca un drept cultural și social al femeilor și bărbaților. De exemplu, în orașul San Salvador politica referitoare la egalitatea între femei și bărbați, se referă concret la dreptul femeilor la securitatea locuinței, ca o modalitate de abordare a violenței bazate pe gen. Prin urmare, municipalitatea nu mai înregistrează, în mod automat, bunurile funciare sau proprietatea în numele membrului de sex masculin al unui cuplu. Programul referitor la înregistrarea proprietății funciare și a locuințelor, care este un serviciu prioritar în comunitățile peri-urbane, promovează înregistrarea proprietății pe numele ambilor parteneri, indiferent de starea civilă.¹⁹

Exemplele de mai jos din Windhoek, Namibia și India oferă mai multe detalii referitoare la diferite inițiative inovatoare implementate, atât de către femei, cum ar fi în cazul din Windhoek și în cazul Indiei, cât și de către autoritățile naționale și locale.

Studiu de caz: Dezvoltarea locuințelor și a infrastructurii, Windhoek, Namibia.

În Namibia, un ONG al femeilor, cunoscut sub denumirea de Saamstann, a inițiat activități proprii de construcție, prin utilizarea grupurilor cooperative. Acestea au obținut mai întâi pământul și, deoarece terenurile separate erau prea scumpe, membrii au decis să solicite un bloc de terenuri și, ulterior, să-l împartă în terenuri mai mici și să le aprovizioneze cu apă și canalizare. Negocierile pentru blocul de teren au durat doi ani și grupul a trebuit întâi să se înregistreze ca o organizație socială, pentru a îndeplini cerințele autorităților locale. Aceștia au trebuit să cumpere terenuri plătiind în numerar, lucru pe care ONG-ul l-a făcut prin intermediul unui fond de rulment. Membrii ONG-ului au elaborat propriile schițe și planuri de case, cu susținerea tehnică acordată de voluntari. În cadrul unor ateliere de lucru au fost elaborate regulile și reglementările referitoare la administrarea terenurilor. Acestea au fost ulterior

¹⁹ 19 Clulow, Michael. 2003. *Egalitatea de gen și guvernarea locală: Studiu privind Politica Municipală de Gen din San Salvador*. San Salvador, El Salvador. P.16.

I UN-HABITAT. 2003. *Manual al celor mai bune practici, Securitatea proprietății și accesul la terenuri. Implementarea agendei Habitat*. Nairobi, Kenya. P.76.

reflectate într-un model de contract cu privire la drepturile funciare ale persoanelor fizice, care ar putea fi transferate către alți membri sau care ar putea fi lăsate moștenire.ⁱ

Activitățile Saamstann a avut rezonanță prin constituirea Federației Locuitorilor din Cartierele Defavorizate (FLCD), Namibia. Din moment ce femeile au mai puține oportunități, decât bărbații, de a-și spori veniturile și statutul socio-economic, în scopul dobândirii dreptului de proprietate, ele constituie majoritatea membrilor FLCD. Drept urmare, femeile sunt principalii participanți și manageri ai schemelor de împrumuturi de grup, pentru obținerea terenurilor și proprietăților sigure, pentru ele și familiile lor.

La rândul său, municipalitatea din Windhoek, cea mai mare din țară, și-a asumat rolul de conducător în identificarea soluțiilor pentru provocările cauzate de așezările informale. Prin proiectul de lege privind proprietatea flexibilă asupra terenurilor, care urmează a fi adoptat, capitala Namibiei a demonstrat dorința de a renunța la abordările convenționale a standardelor și normelor, în încercarea de a extinde asupra grupurilor cu venituri mici o serie de îmbunătățiri, pe care aceștia să și le poată permite.

Politicile cu privire la planificarea urbană și utilizarea terenurilor din Windhoek recunosc, de asemenea, importanța organizațiilor reprezentative, pe care doresc să le încurajeze pentru a consolida rețele locale și scheme de economii de grup în cartierele cu venituri mici. Prin urmare, există baza pentru o strategie participativă și cost-eficientă, care să ofere locuințe și servicii mai bune pentru cei mai marginalizați membri ai societății. Din această perspectivă, parteneriatele cu FLCD sunt o modalitate de asigurare a dreptului la proprietate și locuință pentru femeile și bărbații cu venituri mici. În practică, multe dintre prevederile din proiectul de lege referitor la proprietatea flexibilă asupra terenurilor din Namibia au fost deja puse în aplicare, cu excepția eliberării oficiale a titlurilor asupra terenurilor.ⁱⁱ

i - UN-HABITAT. 2003. Manual privind cele mai bune practici, Securitatea proprietății și accesul la terenuri. Implementarea Agendei Habitat. Nairobi, Kenya, p. 76

ii – Adaptat de la: UN-HABITAT. 2006. Analize privind proprietatea asupra terenurilor și perspectiva de gen în Namibia. Africa de Sud. Nairobi, Kenya, p. 68

Cazul din India descrie o abordare unică, în care guvernul național preia inițiativa și oferă femeilor urbane sărace terenuri urbane și un grad de securitate a locuinței.

Studiu de caz: Îmbunătățirea accesului la proprietatea funciară pentru abilitarea femeilor sărace din mediul urban, India

Accesul la terenuri prin proprietatea securizată este recunoscut ca o sursă de mândrie, identitate și securitate pentru gospodăriile cu terenuri deținute în nume propriu. În plus, proprietatea funciară sigură permite accesul la infrastructura aferentă și la serviciile de bază, încurajând investițiile în activități economice domestice.

În acest context, Guvernul Indiei a încurajat elaborarea politicilor funciare prietenoase femeilor, determinând autoritățile să asigure un acces sporit la terenuri pentru săraci, cu un accent special asupra femeilor. Aceste politici au permis înregistrarea titlului de proprietate pe numele femeii, ori de câte ori a fost posibil și, în cazul în care este inevitabil, se conferă titluri de proprietate comune pe numele bărbatului și femeii. Guvernul a promovat și alte inițiative prietenoase femeilor, cum ar fi căminele pentru

femeile care lucrează, locuințe la prețuri mici, crearea locurilor de muncă și a centrelor de formare pentru femeile sărace.

Procesul și principalele părți interesate

La mijlocul anilor 1980, statul Madhya Pradesh a început implementarea unor scheme de proprietăți sigure pentru locuitorii din cartierele sărace. De exemplu, locuitorii din cartierele sărace din capitala statului Bhopal, au primit drepturi comune de proprietate (atunci când fost posibil), sub titlul de posesiune prin arendă. Proprietatea asupra terenului a fost condiționată de faptul că vânzarea terenului nu se permite, în cazul în care locuitorii din cartierele sărace continuă să locuiască pe acel lot. Siguranța proprietății a facilitat îmbunătățirea serviciilor de bază în cartier. Aceasta, la rândul său, a consolidat productivitatea, modul de viață, condițiile de sănătate și statutul economic al locuitorilor din cartierele sărace, deoarece aceștia au putut să se implice în activități economice domestice generatoare de venit.

La începutul anilor 1970, Guvernul Indiei a lansat o schemă de cămine pentru femeile care lucrează, pentru a oferi adăpost sigur femeilor solitare. În cadrul acestui sistem, guvernul a subvenționat terenurile până la 50 la sută din cost și construcțiile până la 75 la sută. Acest sistem a fost lansat în 1972-1973 și este implementat de autoritățile municipale, ONG-uri și organizațiile comunitare. Căminele oferă camere pentru o persoană, precum și apartamente cu o singură cameră.

Femeile pot fi cazate câte una sau câte 2 în odaie. Costul pentru cazare în cămin se ridică la 10% din venitul mediu lunar, pentru femeile care stau câte 2 în odaie și până la 15% din venitul lunar, pentru acele femei care stau singure în odaie. Modalitățile de atribuire și condițiile aferente sunt determinate de managementul local care, după cum a fost menționat mai sus, este agenția de implementare. Aceste apartamente sunt alocate de către agențiile de implementare la discreția lor, sub rezerva unui plafon de durată de la trei la cinci ani. În unele cazuri, femeile au permisiunea de a sta cu copiii lor.

În scopul de a proteja interesele femeilor și copiilor, Guvernul Indiei a lansat, de asemenea, planurile de locuințe care acordă prioritate titlurilor comune și femeilor solitare. Guvernul a publicat instrucțiuni pentru sectorul privat, implicat în schemă, conform cărora 30% dintre locuințele construite în cadrul schemei, trebuie să fie pentru gospodăriile sărace, având prioritate femeile și deținătorii de titluri comune. În acest sens, alocarea celor 30% obligatorii este posibilă prin subvenții publice acordate companiilor care construiesc locuințe, inclusiv sectorului privat, autorităților municipale, ONG-urilor și organizațiilor comunitare.

Un alt program inovator este cunoscut ca Swarna Jayanti Shahri Rozgar Yojana (SJSRY), care se concentrează pe poziția de conducere a femeilor la nivel local, pentru a încuraja generarea de venituri și promovarea socială, cum ar fi alfabetizarea, educația pentru sănătate, etc. Acest program este implementat alături de asigurarea securității proprietății (în mare parte) în aceeași locație. SJSRY este implementată de către organizații comunitare, cum ar fi grupurile de cartier și societățile de dezvoltare a comunității, stabilite în zonele țintă. Societățile de dezvoltare comunitară sunt responsabile de identificarea beneficiarilor, pregătirea cererilor, monitorizarea rambursărilor și în general, asigurarea sprijinului necesar pentru program. Ele identifică, de asemenea, proiecte viabile pentru serviciile urbane de bază, care pot fi potrivite pentru regiune lor.

Rezultate

Eficiența SJSRY este cel mai bine evidențiată prin impactul uneia dintre scheme sale

integrante, cunoscută sub numele de Programul Urban de Auto-angajare (USEP). În total, USEP a ajutat 714,068 persoane să înființeze propriile micro-întreprinderi și 196,988 de femei să creeze grupuri locale în baza schemei Dezvoltarea Femeilor și Copiilor din Zonele Urbane (DWCUA) și 947,819 persoane au beneficiat de instruire în diferite meserii.

USEP a sprijinit formarea a 52,399 grupuri DWCUA și 176,596 societăți de credit și de economii. Până în anul 2004, au fost construite 914 cămine, de care beneficiază 56,214 femei care lucrează, în 34 din Statele și Teritoriile Indiei.

Gestionarea pământului în societățile musulmane

O altă posibilitate inovatoare de asigurare a accesului echitabil la terenuri este Inițiativa Islamică privind Instrumentele de Gestionare a Terenurilor. Acesta este un proiect al Rețelei Globale a Instrumentelor de Gestionare a Terenurilor (GLTN) sprijinit de UN-HABITAT. Cele mai multe probleme legate de terenuri, proprietate și locuință, cu care se confruntă societățile musulmane, nu diferă de cele întâlnite în alte părți; cu toate acestea, principiile islamice influențează, într-o măsură mai mare sau mai mică, diferitele practici formale și informale de gestionare a terenurilor și proprietăților, în multe părți ale lumii. Inițiativa Islamică privind Instrumentele de Gestionare a Terenurilor facilitează dezvoltarea instrumentelor inovatoare, care țin cont de persoanele sărace și de dimensiunea de gen, care ar putea fi utilizate în anumite contexte.

Această abordare nu se bazează pe discursurile religioase asupra practicilor seculare de gestionare a pământului, ci mai degrabă pe o recunoaștere a cadrelor culturale diferite, care influențează managementul și luarea deciziilor cu privire la terenuri și securitatea proprietăților în multe țări. În cazul în care practicile islamice de gestionare a pământului permit, trebuie să fie luate în considerație o serie de instrumente, inclusiv instrumentele islamice. Analiza drepturilor de proprietate în diferite comunități musulmane indică o serie de practici care merită a fi explorate. Acestea includ modelele islamice financiare și de finanțare, cât și de dotare (*waaf*). O analiză minuțioasă a drepturilor femeilor la terenuri și moștenire, în conformitate cu principiile islamice, ar fi ceva mai dificil de efectuat.

Cercetările întreprinse recent au scos la lumină o serie de strategii, care ar putea abilita categoriile vulnerabile, cum ar fi cei fără pământ, femeile sărace din mediul urban și persoanele care ocupă locuințele în mod ilegal. Mai multe concepte influente, inclusiv *ijtihad* (raționamentul), *maslaha* (interesul public) și *‘adl* (justiția) pot genera abordări, care pot contribui la dezvoltarea tehnicilor de gestionare a terenurilor, inclusiv a celor care sprijină femeile.

Pe lângă tehnicile islamice de gestionare a terenurilor, GLTN explorează și dezvoltarea unei game de instrumente de gestionare a terenurilor, orientate spre persoanele sărace, pentru situații post-conflict și dezastre naturale, în contextul asigurării securității și echității de gen.²⁰

Întrebări pentru reflecție

- ☐ Care sunt dezavantajele istorice, culturale sau sociale care împiedică drepturile femeilor la terenuri, proprietate și locuință?
- ☐ Puteți descrie o inițiativă inovativă din cadrul municipalității pe care o

²⁰ Pentru informații adiționale privind Rețeaua Globală a Instrumentelor de Gestionare a Terenurilor, accesați: <http://www.gltn.net>

Exercițiul 14: Explorarea proprietății și administrării funciare

Notă pentru facilitator

Pentru acest exercițiu veți avea nevoie să colectați informații relevante referitoare la proprietatea funciară, management și proprietatea asupra pământului sau politica funciară a unei municipalități din țara participanților. Dacă instruiți oficialități din cadrul autorităților locale și funcționarii de rând dintr-o municipalitate, ați putea ruga unul dintre participanți să facă o scurtă descriere a proprietății funciare și a situației legate de managementul acesteia pentru întregul grup.

Obiective

- Înțelegerea complexității proprietății funciare, a managementului și condițiilor de proprietate funciară.
- Înțelegerea obstacolelor istorice, culturale sau societale, care afectează drepturile femeilor la pământ, proprietate și locuință.
- Începerea examinării schimbărilor necesare în regimurile de management funciar, pentru a integra egalitatea și echitatea de gen în domeniul proprietății și securității funciare în municipalitatea Dvs.
- Elaborarea unei strategii pentru autoritatea publică locală, axată pe asigurarea accesului egal și echitabil la terenuri al femeilor, precum și al săracilor de ambele sexe.

Timpul necesar: Cel puțin 3,5 ore pentru ambele opțiuni.

Procesul

1. Rugați participantul care are informația despre proprietatea asupra terenurilor și gestionarea acestora în municipalitatea locală, să facă o prezentare a stemului de administrarea funciară.
2. Întrebați participanții dacă această informație este adevărată și dacă doresc să facă comentarii la prezentare.
3. Împreună cu participanții, dezagregați diferite sistemele de proprietate, management și deținere a pământului. Întocmiți o listă pe flip-chart, astfel încât toți cei prezenți să poată vedea informația.
4. În dependență de mărimea grupului, puteți opta, fie pentru (1) un exercițiu de colectare a ideilor, pe parcursul căruia participanții vor avea posibilitatea de a identifica factorii sociali, culturali și istorici, care afectează drepturile femeilor la pământ, teren și locuință sau (2), dacă grupul este unul numeros, continuați cu Nr.5 de mai jos. Adresați întrebări grupului, pentru a clarifica și obține detalii despre ideile participanților, astfel încât ei să poată evidenția problemele legate de discriminarea de gen și disparitatea în accesul la terenuri.
5. Dacă grupul este numeros, împărțiți-l în grupuri mai mici, pentru a identifica dezavantajele istorice, culturale și sociale, care împiedică drepturile femeilor la pământ, terenuri și locuință.

6. Grupurile mici prezintă grupului mare rezultatele pentru a fi puse în discuție.

Întrebări pentru reflecție

Întrebările de mai jos se referă la oricare dintre procesele de mai sus:

- ☐ *Puteți identifica consecințele unei astfel de discriminări de gen pentru femei, bărbați, fete, băieți și societate în general?*
- ☐ *Care este atitudinea Dvs. vizavi de aceste practici discriminatorii?*
- ☐ *Puteți identifica modul în care accesul echitabil la terenuri ar putea aduce beneficii societății în ansamblu?*
- ☐ *Apoi, rugați participanții să identifice ce schimbări sau ce inițiative ar putea fi implementate, la nivel de autorități locale pentru a asigura accesul egal și echitabil la terenuri al, precum și al săracilor de ambele sexe.*

Modificare la exercițiul 14

Puteți diviza exercițiul de mai sus în două părți, transformând Pasul 8 într-un exercițiu care să urmeze după pașii 1-7 de mai jos:

Procesul

1. Divizați participanții în grupuri mici. Amintiți-le că în acest exercițiu li se solicită să identifice ce modificări sau inițiative pot fi întreprinse de administrația locală, pentru a asigura femeilor acces egal și echitabil la terenuri.
2. Va trebui, de asemenea, să le amintiți participanților că sunteți în căutarea strategiilor practice, care pot fi puse în aplicare de către administrațiile lor locale. În procesul de identificare a strategiilor de schimbare, este necesar de ținut cont de prezentarea făcută ceva mai devreme despre proprietatea funciară și despre managementul terenurilor.
3. Participanții trebuie să elaboreze o strategie pas cu pas, pentru a implementa schimbările necesare.
4. Grupurile mici prezintă rezultatele grupului mare, pentru a fi puse în discuție.

Exercițiul 15: Terenuri și locuințe pentru toți?

Notă pentru Facilitator

Nu este necesar să vă limitați la studiile de caz prevăzute aici. Dacă cunoașteți alte cazuri, cazuri inovatoare, din alte țări sau din propria experiență, vă rugăm să nu ezitați să le utilizați pentru acest exercițiu.

Obiective

- ☐ Explorarea diferitor abordări, aplicate pentru a asigura securitatea proprietății funciare și a adăpostului pentru femeile sărace.
- ☐ Identificarea strategiilor culturale și politice adecvate, pentru securitatea proprietății funciare și a adăpostului în municipialitatea Dvs.

- Identificarea modificărilor necesare să fie introduse de municipalitatea Dvs. în gestionarea terenurilor urbane, pentru a asigura securitatea proprietății funciare și a adăpostului pentru persoanele sărace de ambele sexe.

Timpul necesar: 2,5 ore

Procesul

1. Distribuiți informația privind studiile de caz din Namibia și India în această subsecțiune.
2. Rugați participanții să discute în grupuri mici relevanța celor două studii de caz pentru circumstanțele lor municipale.
3. Rugați participanții să identifice modul în care abordările, utilizate în cele două cazuri, sunt aplicabile la condițiile lor locale. Cum pot fi exemplele ajustate sau copiate în contextul administrației lor locale?
4. Grupurile mici prezintă grupului mare rezultatele, pentru a fi puse în discuție.

Exercițiul 16: Administrația locală și echitatea de gen în accesul la terenuri

Obiective

- Înțelegerea tipului de măsuri care ar putea îmbunătăți accesul și egalitatea de gen în ceea ce ține de proprietatea și deținerea terenurilor.
- Evidențierea rolului esențial și a potențialului de acțiune pozitivă ale autorităților publice locale, cu privire la probleme ce țin de accesul la terenuri și egalitatea de gen.
- Elaborarea unui plan de acțiuni municipal care să conțină cel puțin o inițiativă pentru promovarea egalității de gen în asigurarea accesului la terenuri și proprietatea sigură.

Timpul necesar: 2,5 ore

Procesul

1. Reproduceți materialul distributiv de mai jos pentru toți participanții
2. Împărțiți participanții în grupuri mici. Spuneți-le să-și imagineze că sunt factorii de decizie la nivel municipal și rugați-i în grupuri să elaboreze un plan de acțiuni, pentru a îmbunătăți accesul egal și echitabil a ambelor sexe la terenuri. Materialul distributiv conține unele aspecte care urmează a fi luate în considerație în procesul de elaborare a planului de acțiuni. Acestea se pot referi la unul din următoarele puncte sau, în funcție de situație și interese, participanții pot combina unele dintre puncte într-un singur plan de acțiuni.
3. După ce exercițiul este încheiat, fiecare grup mic raportează grupului mare despre activitatea realizată .
4. Solicitați întrebări și comentarii de la participanți cu privire la fiecare prezentare.
5. La finalul prezentărilor, faceți sumarul aspectelor principale pentru participanți.

Material distributiv pentru Exercițiul 16

Aspectele principale care trebuie să fie luate în considerație de către factorii de decizie în procesul de elaborare a planului de acțiuni cu privire la accesul egal și echitabil din perspectiva de gen la terenuri.

1. **Revizuirea legilor:** Drepturile femeilor la terenuri, locuință și proprietate sunt subminate de deficiențele din legislație (de exemplu, legea cu privire la locuințe), prevederi neclare și legi discriminatorii. Legile cu privire la terenuri, locuință și familie (sau personale), care vizează moștenirea, căsătoria și proprietatea, trebuie să fie armonizate și să includă dimensiunea de gen. Femeile trebuie să aibă acces la căile legale, prin acces sporit la informație și asistență juridică.

2. **Studierea reformei proprietății funciare:** promovați drepturile și formele de proprietate (comună) – cum ar fi titlurile comune – precum și toate celelalte tipuri flexibile, inovative de proprietate, pe care femeile le consideră importante pentru ele. Factorii de decizie trebuie să ia în considerație necesitatea de a implementa, în continuare, conceptele inovative de proprietate și reformă funciară și să sporească învățarea în comun. În cazul în care proprietatea formală, informală și cutumiară se suprapun, trebuie să fie abordat temeiul juridic pentru drepturile femeii la proprietate.

3. **Integrarea politicilor:** Autoritățile trebuie să-și asume un rol mai pro-activ în legătură cu problemele legate de proprietăți și să abordeze obstacolele cu care se confruntă femeile. În special, există o nevoie stringentă de a integra politici cu privire la sărăcie, terenuri, locuințe, proprietate și egalitatea de gen. Guvernele ar trebui să se axeze, mai ales, pe cele mai vulnerabile dintre femei, cum ar fi cele care se află în fruntea familiei, cele care locuiesc în așezări informale, care fac parte din minorități, cele strămutate și cele afectate de HIV /SIDA.

4. **Implicarea femeilor:** Politicile de sus în jos au eșuat. Sunt necesare acțiuni pozitive, pentru a asigura faptul că femeile sunt susținute în accesul la studii, formarea competențelor și participarea la luarea deciziilor. Participarea egală a femeilor și bărbaților trebuie să fie promovată la toate nivelurile – la nivel de familie, comunitate, local și internațional - dacă se intenționează reflectarea experienței, priorităților și vocii femeilor în politici și practici.

5. **Susținerea parteneriatelor:** Inițiativele de succes reunesc diferite părți interesate. Mișcările sociale, ONG-uri și grupuri de femei, implicate în sectorul de gestionare a locuințelor și terenurilor urbane, trebuie să fie consolidate. În afară de aceasta, profesioniștii din domeniul funciar, agențiile de dezvoltare, analiștii și cercetătorii ar trebui să fie încurajați să participe mai activ la planificarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea securității proprietății femeilor.

6. **Elaborarea instrumentelor sensibile la gen:** Câteva proiecte de legi și politici bine elaborate, au eșuat în încercarea de a asigura securitatea dreptului de proprietate al femeilor, din cauza insuficienței instrumentelor inovatoare, axate pe cei săraci, terenuri și locuințe accesibile. Inițiativele de succes ar trebui să fie privite ca modalități de testare locală a celor mai bune practici și aceste instrumente de gen ar trebui să fie reproduse pe scară mai largă.

Sursa: UN-HABITAT. 2007. Ghid pentru factorii politici în domeniul drepturilor femeilor la pământ, proprietate și locuință în lumea întreagă. Nairobi, Kenya. P. 36.

Femeile și planificarea urbană

În orașele și orașelele din țările în curs de dezvoltare, practica de planificare este la fel de variată ca și condițiile locale istorice, politice, culturale, sociale, economice, demografice și de mediu. Toți factorii sus-menționați influențează planificarea urbană și formele așezărilor umane la momentul actual. Această carte de resurse nu poate descrie complexitatea planificării orașelor mari și mici și mulțimea de factori care influențează creșterea și declinul acestora; însă, se va concentra aici asupra unor probleme majore care influențează condițiile cotidiene de trai ale femeilor sărace din centrele urbane.

Țările în curs de dezvoltare include întreaga gamă de realități de planificare. Acestea includ planificarea prin corupție în care membrii mai puternici ai societății, de obicei bărbații, determină modul în care pământul este însușit, alocat și utilizat; realitățile de planificare, de asemenea, se referă la femeile sărace și alte comunități marginalizate și modul în care sunt, de cele mai multe ori, excluse de la luarea deciziilor, servicii, alocarea resurselor și alte procese de dezvoltare a orașului. Pe de altă parte, realitățile de planificare, de asemenea, includ inițiative inovatoare, care au ca rezultat soluții durabile la o gamă largă de probleme, cum sunt sărăcia, echitatea, integritatea mediului, schimbările climatice, viabilitatea economică, guvernarea urbană incluzivă, siguranța și condițiile acceptabile de trai.

O caracteristică importantă a urbanizării în țările în curs de dezvoltare au constituit-o diferențele între cadrele coloniale de planificare pe de o parte și practicile de planificare, utilizare a pământului și sistemele de management indigene / locale, pe de altă parte. Recurgerea la planurile "principale" sau "oficiale", cu segregarea utilizării terenurilor, a codurilor de construcție, planificarea transportului exclusiv pentru vehicule cu motor, etc., nu a reușit să răspundă la condițiile și necesitățile de trai ale majorității populației urbane în expansiune. Majoritatea noilor orașeni au început să-și construiască propriile așezări, alături de orașul "oficial". Un impact major al acestui Cadru de planificare exclusiv (și lipsa de planificare pentru cei mai săraci membri ai societății) este existența unor mari cartiere, în care cei săraci își construiesc propriile case și locuiesc "ilegal".

În cele mai multe orașe din țările în curs de dezvoltare, mahalale sau așezările peri-urbane sau informale, se află în afara zonei de planificare urbană și prestare a serviciilor, deși acestea caracterizează condițiile cotidiene de trai pentru milioane de femei și bărbați din zona urbană. Aceste condiții includ insecuritatea proprietății și locuinței, servicii urbane limitate (dacă există), cum ar fi centre de sănătate, școli, centre de recreare, servicii de transport urban, servicii de pompieri și ambulanță, etc., precum și pericolul constant de demolare. Și totuși, aceștia reprezintă milioanele de femei și bărbați, a căror muncă și creativitate (în economia formală sau informală) susțin cartiere întregi, comunități, orașe și chiar țări.

Modul în care sunt organizate și administrate transportul și terenurile, precum și costurile acestora, au implicații asupra proprietății funciare, securității proprietății și locuinței pentru femeile sărace.

În capitalele și în orașele mari din multe țări africane, în prezent, femeile și bărbați din zonele urbane, care locuiesc în mahalale constituie, de obicei, 60 – 80% din totalul populației. În multe alte părți ale lumii, aproape 50 % dintre locuitorii din mediul urban, locuiesc în așezări informale și peri-urbane, lipsite de multe facilități urbane. Și este tot mai evident, că gospodăriile conduse de către femei, reprezintă o parte în creștere a acestor comunități în întreaga lume. Există multe motive pentru aceasta, cum ar fi "feminizarea sărăciei", războaiele, dezastrele, abandonul, depozitarea de teren rural, HIV

/ SIDA, etc. Este inutil să mai menționăm, dar planificarea orașelor nu ține cont de dimensiunea de gen și de realitățile diferite trăite de către femei, bărbați, fete și băieți.

Modul în care locuiesc femeile în oraș este determinat de privilegiul sau dezavantajul lor, bazat pe o serie de factori, cum sunt vârsta, rasa, casta, etnia, sărăcia și orientarea sexuală. Nu există nici o experiență universală a femeilor în orașe.

În mediul urban, viața este mult mai dificilă pentru femeile sărace, decât pentru cele mai înstărite, deoarece femeile sărace pot fi întâlnite în așezări neoficiale, fără adăpost adecvat, dar cu chirii ridicate, proprietate nesigură, acces limitat la apă curată și la prețuri accesibile și la instalații sanitare, dacă acestea există. Aceste femei lucrează, de obicei, în economia informală - fac curățenie în case, spală haine, vând legume, sau mâncăruri gătitе, artizanat sau alte articole de bază - cu scopul de a câștiga niște bani pentru alimentație, plata taxelor de școlarizare, procurarea hainelor și pentru îngrijirea copiilor. Din cauza lipsei de drumuri și căi adecvate de acces și a sistemului necorespunzător de drenaj, navigarea printre aceste așezări pe timp de ploaie este o adevărată provocare. Drumurile sunt pline de noroi, gunoi și ape reziduale, sporind riscul de îmbolnăvire a copiilor și a membrilor familiei - o altă scurgere de resurse și așa insuficiente, care agravează și mai mult sărăcia femeilor.

Pentru a aborda problemele sus-menționate, autoritățile publice locale trebuie, în primul rând, să recunoască în mod oficial mahalalele și să se ocupe de problemele de proprietate funciară și de securitate a femeilor sărace ; autoritățile locale, de asemenea, trebuie să se ocupe de proprietarii acestor mahalale, astfel încât persoanele sărace să poată dobândi drepturi legale de a trăi în orașe, inclusiv dreptul de a beneficia de serviciile municipale, la care nu au acces în prezent. În plus, importanța asigurării dreptului la proprietate și locuință a femeilor sărace nu poate fi exagerată, deoarece casele lor au, de asemenea, rolul de spațiu de producție și de generare a venitului, pe lângă faptul că securitatea împotriva violenței domestice și publice.

Funcțiile administrației publice locale, cum ar fi planificarea utilizării terenurilor și delimitarea zonelor, determină durata și dificultatea zilei de muncă a femeii. Femeile sunt de obicei responsabile de creșterea și educarea copiilor, îngrijirea persoanelor în vârstă, produsele alimentare, cumpărăturile, spălatul hainelor, pregătirea meselor, curățenia, îngrijire medicală, îngrijirea, etc. De obicei, ele trebuie să îndeplinească toate aceste activități zilnic. De exemplu, pe parcursul zilei, o femeie va avea nevoie, de obicei, să meargă dimineața de la casa ei la școală și / sau un centru de îngrijire a copiilor ca să-și lase copiii, să lucreze pentru a câștiga bani, înapoi la școală, să cumpere produse alimentare și apoi să pregătească masa de seară și să se asigure că soțul, copiii și alți membri ai familiei sunt hrăniți și că temele pentru a doua zi sunt făcute. În cazul în care cartierele locuitori ale nu sunt dotate cu servicii adecvate de transport la prețuri accesibile, aceste femei trebuie să se trezească mult mai devreme, pentru a merge pe jos până la stația de autobuz sau gară. Primul autobuz sau tren o va duce la școala unde învață copiii. Apoi va avea nevoie de un alt autobuz pentru a merge la serviciu și același itinerar se repetă la sfârșitul zilei. Dacă femeia nu-și poate permite întreținerea copilului într-o instituție de învățământ, ea va fi nevoită să depindă de rude sau vecini, care să aibă grijă de copii, până se întoarce de la serviciu la sfârșitul zilei. Dacă lucrează în schimb de noapte, aceasta va fi și mai limitată în încercarea de a găsi un mijloc de transport și va fi supusă amenințării constante de agresiune sexuală sau jaf. În cazul în care astfel de servicii, precum cele oferite de piețe și magazine, instituții medicale, școli, etc., nu se află la mică distanță de la locul de reședință, care poate fi parcursă pe jos, aceasta mărește timpul petrecut de către femeie în transport și lungește ziua de muncă a acesteia. Prin comparație, bărbații, de obicei, lucrează în afara casei, pentru anumite plăți sau salariu și călătoria lor spre serviciu și înapoi spre casă este directă și mai simplă. În cazul în care familia își poate permite o bicicletă, o motocicletă sau o mașină, atunci unitatea de transport va fi mai degrabă folosită de către bărbat, chiar dacă

călătoria sa este mai puțin complicată. În plus, segregarea utilizării terenurilor și serviciile municipale limitate, sporesc volumul de lucru al femeilor și prelungesc ziua lor de muncă.

Siguranța și securitatea femeilor este compromisă, atunci când infrastructura urbană și facilitățile, includ iluminare inadecvată, clădiri proiectate fără respectarea normelor de securitate, stații de transport slab luminate și lipsa de instalații sanitare, împreună cu serviciile de transport public inadecvate sau scumpe, duc la aceea că femeile ajung să meargă pe jos, singure, pe timp de noapte.

În încercarea de a face orașele mai sigure pentru femei, le facem mai sigure și pentru copii, bărbați, bătrâni, persoane cu handicap și comunitățile amenințate cu atacuri rasiale, etnice sau religioase. Infrastructura și transportul sunt responsabilități municipale importante, care pot influența semnificativ calitatea vieții locuitorilor lor municipali. Pentru a face orașele mai sigure și pentru a aborda problemele de insecuritate și violență împotriva femeilor, orașele trebuie să implice femeile și fetele în procesul de luare a deciziilor și să efectueze o analiză de gen a procesului de guvernare.

Exemplele de mai sus sunt doar o ilustrare succintă a importanței analizei de gen și a perspectivei femeilor cu privire la viața în centrele urbane. O analiză de gen cu privire la orice problemă urbană va dezvălui diferite nivele de angajament și atitudini ale femeilor și bărbaților față de problema în cauză. Administrațiile locale au un rol și o responsabilitate vitală de implicarea a femeilor și bărbaților, în egală măsură, la luarea deciziilor la nivel de municipiu. Activitatea realizată prin perspectiva egalității de gen și echității sociale oferă noi oportunități pentru democratizarea autorităților municipale și reducerea sărăciei, prin asigurarea unor servicii de calitate, relevante și eficiente și oportunităților egale pentru femei și bărbați.

Numai în ultimii ani autoritățile locale, atât din țări dezvoltate, cât și din cele în curs de dezvoltare, au început să abordeze problemele referitoare la calitatea vieții locuitorilor de sex feminin. În ceea ce privește siguranța și securitatea, femeile din întreaga lume s-au organizat la nivel local, inspirând o mișcare la nivel mondial, care pledează pentru orașe mai sigure și o abordare mai holistică și incluzivă a criminalității și violenței urbane. Cazul de la Dar-es-Salaam, Tanzania, descris mai jos, demonstrează ceea ce poate fi realizat, atunci când grupurile de femei și autoritățile locale conlucrează pentru asigurarea unor orașe sigure și sănătoase pentru toți.

Studiu de caz: Auditul pentru evaluarea securității femeilor în Dar-es-Salaam, Tanzania

Cartierul Manzese a fost unul dintre primele locuri, unde au fost puse în aplicare inițiative de prevenire a criminalității, în cadrul Programului Orașe mai Sigure în Dar-es-Salaam. Programul Orașe mai Sigure a lucrat cu femeile din Manzese și autoritățile municipale, în vederea efectuării unui audit referitor la siguranța femeilor în orașele Midizini și Mferejini. A fost organizată o discuție de două zile, urmată de o vizită de explorare a zonei în cauză, cu participarea femeilor, care au locuit cel puțin cinci ani în zona respectivă. Femeile au condus echipa programului Orașe Sigure și funcționarii municipali pe diferite străzi, drumuri, spații deschise și clădiri neterminate, împărțind experiențele legate de criminalitate, la fiecare punct vizitat în cadrul activității.

Constatările au demonstrat că zona era ostilă pentru deplasarea liberă a femeilor, mai ales după lăsarea întinericului, din cauza străzilor înguste, lipsa iluminării stradale, a drumurilor blocate, clădirilor neterminate, lipsei spațiilor publice deschise, caselor supra-aglomerate, unui număr prea mare de pensiuni și baruri, unde puteai vedea doar oameni în stare de ebrietate, care hoinăreau pe străzi, difuzării filmelor pornografice la

centrele locale, etc.

Cea mai bună soluție pentru această situație a fost considerată a fi modernizarea întregii localități și este interesant faptul că Auditul privind Securitatea Femeilor a devenit, astfel, piatra de temelie în rezolvarea problemelor comunității în întregime. Recomandările practice s-au referit la îmbunătățirea accesibilității și a circulației în zonă, inclusiv educarea proprietarilor gospodăriilor casnice cu privire la necesitatea asigurării căilor de acces sigure spre casă; alte recomandări s-au referit la:

- Asigurarea iluminării stradale în scopuri de securitate;
- Creșterea gradului de conștientizare a gospodarilor vizavi de "necesitatea de a ilumina spațiul în jurul clădirilor lor, monitorizarea autorizațiilor pentru funcționarea barurilor și a pensiunilor, monitorizarea tipurilor de afaceri din zonă și a orelor de lucru;
- Sensibilizarea proprietarilor de clădiri neterminate în legătură cu necesitatea de a termina sau de a închide construcțiile; și
- Stabilirea unor pârghii legislative la nivel de cartier, pentru a soluționa infracțiunile legate de furtul sau jafurile comise împotriva femeilor, folosind liderii tradiționali în cadrul unor Tribunale de Cartier.

Practica din Manzele ne sugerează că, în timp ce punerea în aplicare a recomandărilor Auditului privind Siguranța Femeilor nu implică, în mod necesar, cheltuieli la început, pe de altă parte, toate părțile interesate din domeniu trebuie să fie implicate în mobilizarea resurselor, care poate facilita prin participarea și angajamentul asumat al comunității. Acesta este motivul pentru care Auditul privind Siguranța Femeilor a fost repetat, pentru a include reprezentanții municipali, deoarece conștientizarea sporită a acestora este crucială pentru obținerea susținerii din partea administrației municipale.

Sursa: UN-HABITAT Seria „Instrumente pentru guvernarea urbană”. 2001. Instrumente pentru susținerea procesului decizional urban participativ. P. 43-44.

Viena, Austria oferă un alt exemplu de conducere, care poate fi asigurat de conducătorii locali aleși și de funcționarii municipali, pentru integrarea dimensiunii de gen în domeniul transportului urban și planificării spațiilor publice.

Studiu de caz: Integrarea dimensiunii de gen în spațiile publice, Mariahilf, Districtul Municipal 6, Viena, Austria.

Angajamentul de a include interesele femeilor în planificare a început în Viena în 1991. Acest proces includea scheme pilot în anumite părți ale orașului, în încercarea de a integra perspectiva de gen în planificarea parcurilor, designul locuințelor, transportul, precum și de a adopta strategii de integrare a dimensiunii de gen în administrațiile municipale.

Districte model în domeniul integrării dimensiunii de gen

În Viena, autoritățile sunt implicate pe larg în planificarea traficului și transportului în întregime. În 2002, un set de hărți care prezentau aspectele pozitive și deficiențele rețelei de căi pietonale au fost puse la dispoziția tuturor districtelor municipale, ca parte a programului "Districte Model în domeniul integrării dimensiunii de gen", pentru susținerea deciziilor sensibile la gen în cadrul proiectelor referitoare la spațiile publice. Districtele au primit, de asemenea, un manual referitor la perspectivele sensibile la gen în planificarea traficului și transportului.

Mariahilf, district pilot în integrarea dimensiunii de gen

La sfârșitul anului 2002, o evaluare a zonelor orașului a dus la desemnarea districtului Mariahilf, din Sector 6 Municipal, ca "District pilot în integrarea dimensiunii de gen". Mariahilf este deosebit de potrivit ca zonă pilot pentru integrarea a dimensiunii de gen din două considerente: este singurul district unde activează un comitet de femei; și îmbunătățirea condițiilor pentru pietoni este în centru politicilor de trafic și transport de mai mult timp. În cadrul Biroului Executiv pentru Planificare, Dezvoltare și Construcție Urbană a fost instituit un Oficiu de Coordonare, Planificare și Construcție Ajustate la Viața Cotidiană și Necesitățile Specifice ale Femeilor, pentru punerea în aplicare a schemelor și organizarea cadrului teoretic și practic. Pe lângă vârstă și mediile sociale și culturale, dimensiunea de gen este crucială pentru modul în care locuiesc oamenii și folosesc spațiile publice. Deficiențele spațiilor publice afectează, de obicei, mai mult femeile, decât bărbații. Mai multe femei decât bărbați utilizează transportul public.

Acestea parcurg în fiecare zi anumite distanțe pe jos, pentru a-și îndeplini sarcinile. Femeile încă efectuează cele mai multe dintre activitățile legate de aprovizionarea familiilor lor și, de obicei, le putem vedea pe străzi în compania celor mai lenți pietoni (copii și vârstnici, care necesită asistență). Scopul proiectului pilot a fost de a atrage atenție suplimentară asupra vieții cotidiene a grupurilor mai puțin asertive.

Măsurile de planificare și de construcție au fost puse în aplicare, pentru a demonstra domeniul de acțiune și de luare a deciziilor, de care este nevoie pentru implementarea abordării integratoare a dimensiunii de gen ca bază pentru planificarea orientată pe necesități. În baza acestei experiențe, Sectorul 6 din Viena a fost în măsură să elimine decalajul dintre planurile generale și administrarea de zi cu zi.

O provocare pentru schema pilot a fost de a sensibiliza personalul cu privire la diferite necesități ale utilizatorilor drumurilor, specifice genurilor, precum și cu privire la aspectele sociale ale sarcinilor lor, adică la efectele specifice genurilor, pe care proiectarea spațiului public, ar putea să le aibă asupra persoanelor. Aceasta a fost o condiție pentru succesul realizat în cele șapte servicii municipale din Viena, care au participat la această schemă, pe lângă aplicarea unui proiect principal în fiecare departament municipal, stabilirea standardelor minime de integrare a dimensiunii de gen și împărtășirea strategiilor de gen cu alte districte. Măsurile ce urmează au fost considerate de importanță strategică:

- Consilierea tehnică relevantă (consiliere și consultare individuală);
- Schimbul de experiență între departamentele municipale participante (vizite comune la proiectele în derulare, mese rotunde, ședințe de lucru);
- Stabilirea standardelor minime referitoare la integrarea dimensiunii de gen pentru fiecare departament municipal, participant la proiectul principal; și
- Activități de relații cu publicul.

Procesul amplu de coordonare în cadrul departamentelor municipale relevante, precum și consultarea cu districtul municipal a dus la schimbări semnificative în proiectarea drumurilor, în scopul stabilirii unui nou model de design a spațiilor publice sensibil la dimensiunea de gen.

Rezultate

În cadrul proiectului, a fost asfaltat aproape 1.000 de metri de drum în sectorul 6, au fost create aproximativ 40 de treceri de pietoni, au fost implementate 26 de proiecte de iluminat, au fost create trotuare fără bariere în cinci locuri diferite, a fost instalat un lift într-un spațiu public, au fost finalizate două scheme de piețe și au fost plasate scaune suplimentare în nouă locații diferite. Măsurile întreprinse în sectorul 6 sunt un pas

major spre asigurarea eficientă a egalității de gen și au dus la o redistribuire a resurselor în spațiul public, spre avantajul pietonilor. Ședințele inter-departamentale și consultările în cadrul departamentelor au contribuit la creșterea gradului de conștientizare a personalului din domeniul planificării cu privire la necesitățile pietonilor, fapt care a facilitat implementarea.

Noile instrumente elaborate pentru a integra dimensiunea de gen, prin intermediul acestui proces, susțin deciziile care favorizează egalitate de gen și sporesc transparența procesului de planificare și luare a deciziilor. Împreună, aceste instrumente constituie o contribuție majoră la asigurarea calității la nivel administrativ și, până în prezent, continuă să informeze și să influențeze construcția, proiectarea și reproiectarea spațiilor publice în Viena.

Adaptat de la:

http://database.bestpractices.org/bp_display_best_practice.php?best_practice_id=1195 și din comunicările personale cu dna Elisabeth Irschik de la Oficiul de Coordonare, Planificare și Construcție Ajustate la Viața Cotidiană și Necesitățile Specifice ale Femeilor, Viena.

Întrebări pentru reflecție

- *Planul Dvs. oficial face referire explicită la femei, fete și băieți, femei tinere și bărbați, persoane cu dizabilități, minorități, etc., în planificarea urbană? Ce anume se indică în plan?*
- *Puteți identifica și descrie un aspect de planificare, în cadrul autorităților Dvs. locale, care a beneficiat de pe urma consultărilor purtate cu femeile, fetele sau băieții, femeile tinere și bărbații, persoanele cu dizabilități, minorități, etc., în procesul de planificare și implementare.*

Lecturi suplimentare

Greed, Clara. (Ed.) Linda Davis, Dr. Caroline Brown și Stefanie Dühr. 2002. *Raportul cu privire la auditul de gen și integrarea dimensiunii de gen. Încorporarea studiilor de caz și a proiectelor pilot. Școala de planificare și arhitectură, Facultatea Construcții, Universitatea din Anglia de Vest, Bristol, Marea Britanie.*

<http://www.rtpi.org.uk/download/766/GENDER-Equality-and-Plan-Making-Mainstreaming-Toolkit-case-studies-and-pilots.pdf>

Institutul Regal de Amenajare Urbană (RTPI). 2001. *Egalitatea de Gen și Elaborarea Planurilor: Instrumente pentru Integrarea Dimensiunii de Gen. RTPI, Marea Britanie*

<http://www.rtpi.org.uk/resources/panels/equal-w/toolkit.html>

Exercițiul 17: Femeile, bărbații și planificarea

Notă pentru Facilitator

Puteți, de asemenea, utiliza fișe pentru efectuarea următoarelor exerciții.

Obiective

- Identificarea diferitor perspective ale femeilor și bărbaților cu privire la planificarea în centrele urbane.
- Explicarea modului în care planificarea poate fi modificată pentru a integra diferențele de gen.

Timpul necesar: 2 - 2,5 ore

Procesul

1. Rugați participanții să participe la un exercițiu de colectare a ideilor în scopul identificării problemelor principale legate de planificarea în orașele lor. Scrieți aceste constatări pe flip-chart-uri, astfel încât informația să fie accesibilă tuturor.
2. Plasați două foi de flip-chart pe perete. Una deasupra celeilalte, pe una scrieți cuvântul 'femeie' și pe cealaltă cuvântul 'bărbat'.
3. Apoi, rugați participanții să identifice implicațiile fiecărui aspect de planificare asupra femeilor și bărbaților, respectiv. Scrieți răspunsurile pe flip-chart pentru fiecare dintre problemele de planificare identificate anterior. Abordați problemele una câte una.
4. Când terminați de scris comentariile referitoare la fiecare aspect identificat, discutați în grup răspunsurile oferite, înainte de a trece la următorul aspect.
5. Rugați participanții să descrie modul în care planificarea fiecărui subiect poate fi modificată pentru a aborda situația specifică a femeilor și bărbaților.

Altă opțiune

6. Dacă lucrați cu un grup mare, puteți împărți exercițiul în 2 părți. Puteți organiza un brainstorming pentru a discuta aspectele de planificare în cadrul grupului mare și apoi să împărțiți aspectele de planificare grupurilor mici, pentru ca acestea să răspundă la întrebările 3-5 de mai sus.

Exercițiul 18: Planificarea în Nacala, Mozambique

Obiective

- Analiza unei abordări a planificării orientate spre cei săraci.
- Explorarea modului în care acest exemplu inovativ din Nacala, Mozambique (mai jos) poate fi făcut mai sensibil la dimensiunea de gen.
- Descrierea acțiunilor pe care le puteți întreprinde în calitate de ales al autorităților publice locale, pentru a permite femeilor sărace să se bucure de drepturi legale și servicii urbane de bază.

Timpul necesar: 2 ore

Procesul

1. Multiplicați scenariul din Nacala, Mozambique pentru toți participanții.
2. Împărțiți participanții în 2 grupuri mici pentru a efectua acest exercițiu.

3. Participanții vor citi mai întâi scenariul și apoi vor răspunde la întrebările de la sfârșitul acestuia.
4. La finalul exercițiului, toate grupurile mici raportează grupului mare.
5. Solicitați întrebări și comentarii de la participanți.

Scenariu: Planificarea, relocarea și acordarea drepturilor funciare, Nacala, Mozambique.

Începând cu 1985, orașul port Nacala din Mozambique a demarat un proces sistematic de planificare urbană și înregistrare a locuitorilor. Municipalitatea a organizat furnizarea terenuri pentru toate tipurile de așezări, precum și a stabilit zonele pentru extinderea orașului. Loturi sunt oferite oamenilor pentru a construi locuințe tradiționale, fără obligația de a respecta standardele stricte de construcție.

Obiectivele proiectului au fost prevenirea și atenuarea eroziunii cauzate de așezările informale, care s-au format pe terenurile în pantă în zona portului și în zonele industriale. În plus, municipalitatea a încercat să creeze o bază de colectare a veniturilor pentru a finanța în continuare dezvoltarea urbană.

Aspectele pozitive ale proiectului includ următoarele:

- Includerea treptată și sistematică a bairros [cartierelor] și a locuitorilor acestora în planul urbanistic. În fiecare an, un nou bairro este inclus în registrul cadastral. Folosind resursele proprii, municipalitatea a proiectat și dezvoltat o zonă de extindere urbană;
- Pe teritoriul alocat urbană pentru extinderea urbană s-a pus accentul pe accesibilitate pentru persoanele cu orice nivel de venit, inclusiv grupurile cu venituri mici, prin furnizarea diferitor tipuri de terenuri;
- Municipalitatea actualizează sistematic registrele funciare și monitorizează utilizarea terenurilor;
- Municipalitatea a stabilit în mod corespunzător și a publicat procedurile administrative de depunere a cererilor pentru terenuri și autorizațiile de construcție;
- Instituirea unui sistem de arhivare și de colectare a taxelor pentru utilizarea terenurilor. Impozitul privind proprietatea municipală, sistemul de achitare al căruia este acum în proces de elaborare, va fi aplicat pentru clădirile convenționale. În cazul construcțiilor cu licențe provizorii va fi percepută o taxă anuală; și
- În cadrul proiectului a fost instituită o structură pentru servicii tehnice, inclusiv serviciul municipal cadastral. Serviciile prestate publicului au fost, de asemenea, îmbunătățite.

Proiectul a recurs la o serie de tehnici flexibile pentru înregistrarea drepturilor de proprietate, inclusiv:

- Procesul formal de înregistrare, bazat pe cererea pentru construcții convenționale. Procedurile utilizate aici sunt definite în lege și oferă titluri de proprietate asupra terenului, care pot fi înregistrate în registru;
- Înregistrarea în zonele noi, planificate pentru clădiri construite conform tehnicilor tradiționale. În aceste zone, terenurile sunt marcate și alocate în baza unor cereri simple depuse la autoritățile de cartier (bairro). Înregistrarea sistematică a ocupării terenurilor și a tipurilor de construcții se efectuează după ce a fost finalizată construcția, prin intermediul cercetărilor de la ușă-la-ușă și

se actualizează anual. Există un sistem de numerotare cadastrală a tuturor terenurilor; și

- Înregistrarea zonelor semi-urbane. În aceste zone, hărțile sunt elaborate în baza fotografiilor aeriene. Sondajele de la ușă-la-ușă permit municipalităților să compileze un registru al locuitorilor și al tipurilor de construcții ridicate pe fiecare teren. După cum s-a menționat mai sus, toate terenurile sunt incluse în sistemul numeric cadastral.

Locuitorii din ultimele două categorii primesc “o licență provizorie de ocupare a terenului”. Acesta nu este un titlu legal, dar servește ca dovadă a drepturilor asupra terenului. Aceste documente sunt păstrate în arhiva municipală a terenurilor, care include, atât procesele convenționale, cât și sistemele simplificate. Hărțile de referință sunt disponibile pentru ambele sisteme.

Cu privire la drepturile femeilor la terenuri și proprietate...

1. În conformitate cu legea în vigoare și indiferent de drepturile constituționale egale, femeile din Mozambic sunt grav discriminate în ceea ce privește proprietatea matrimonială și moștenirea. Femeile care nu sunt căsătorite legal (adică marea majoritate, inclusiv cele căsătorite, în temeiul altor tradiții culturale) nu sunt protejate de lege în caz de separare, divorț sau decesul soțului. Femeile vor beneficia atunci când va intra în vigoare Noul Cod al Familiei, care include recunoașterea uniunilor de facto și o mai mare flexibilitate a regimurilor de căsătorie, luând în considerație, într-o măsură mai mare, necesitățile soțiilor.

2. Epidemia HIV / SIDA agravează nesiguranța cu care se confruntă femeile în caz de separare sau văduvie. În aceste circumstanțe femeile se văd frecvent amenințate cu expulzarea din casa familiei și depozitarea de bunuri maritale.

3. Legea nu se aplică în mod consecvent. Judecătorii sunt, în principal, de sex masculin și interpretează legea în interesul sexului propriu, fără a ține cont de Constituție. Majoritatea femeilor nu au acces la sistemul judecătoresc pentru a contesta deciziile, din cauza analfabetismului sau pentru că nu-și cunosc drepturile și sistemul și nu-și pot permite să acopere costurile aferente.

4. În temeiul dreptului cutumiar, care este influent în zonele peri-urbane și suburbane, femeile (în special soțiile) sunt din nou subordonate în ceea ce privește drepturile la teren și succesiune. Ele sunt deosebit de vulnerabile la expulzarea din casa familiei, în caz de conflicte conjugale și deces al soțului.

5. Birocrația în domeniul gestionării terenurilor, în sistemul judiciar și în alte instituții importante sunt dominate de bărbați.

6. Diverse politici de importanță crucială în Mozambic – cum sunt, politica de reducere a sărăciei - nu abordează în mod adecvat aspectele de gen. Politica de gen, de asemenea, face doar câteva referințe la femei și la drepturile funciare.

Adaptat în baza: UN-HABITAT. 2006. Legislația Mozambic, Analiza proprietății funciare și a dimensiunii de gen: Africa de Sud. Nairobi, Kenya

Întrebări în baza scenariului

Ținând cont de factorii culturali, care stau în calea drepturilor funciare/de proprietate egale a femeilor din Mozambic, cum puteți asigura faptul că abordările inovatoare de planificare și de relocare descrise aici pot fi, de asemenea, echitabile pentru femei?

Descrieți ce măsuri veți întreprinde, ca autoritate publică locală, pentru a introduce egalitatea și echitatea de gen într-o astfel de situație.

Egalitatea de gen în procesul de prestare a serviciilor

Femei și bărbați utilizează în mod diferit mediul urban. Aceste diferențe sunt determinate de responsabilitățile de gen specifice ale acestora, inclusiv diferențele legate de natura muncii lor, plătite și neplătite.

Această sub-sectiune abordează prestarea de servicii într-un sens larg, inclusiv toate serviciile care pot fi oferite de municipalitate. De exemplu, femeile în comparație cu bărbații utilizează transportul public mai frecvent. În plus, femeile de obicei călătoresc cu copii și bătrâni și proiectarea transportului trebuie să țină cont de acest lucru. Desigur, necesitățile copiilor și bătrânilor referitoare la transport sunt prevăzute în normele referitoare la aceste categorii de persoane. În ceea ce privește proiectarea și finanțarea locuințelor, ele trebuie să țină cont de numărul în creștere al gospodăriilor conduse de către femei, cu diferite niveluri de venituri. Gospodăriile conduse de către femei sunt frecvent mai sărace, decât cele cu doi părinți și / sau cu alți membri care muncesc. În plus, proiectarea locuințelor ar trebui să fie influențată de modul în care femeile și copiii folosesc casa. Proiectarea trebuie să combine necesitățile de intimitate cu capacitatea de a supraveghea copiii și de a găti la bucatărie în același timp. Proiectarea trebuie să includă, de asemenea, caracteristici care fac deplasarea prin casă mai ușoară pentru bătrâni și persoane cu dizabilități - care sunt adesea îngrijiți de către femei.

Exemplele simple, aduse mai sus sunt doar o ilustrare a diferitor moduri în care femeile și bărbații folosesc mediul urban și casa, acestea explică și de ce o analiză de gen a serviciilor municipale și a infrastructurii constituie cheia, nu doar pentru furnizarea de servicii urbane corespunzătoare și eficiente, de care vor beneficia toți locuitorii, dar și pentru reducerea sărăciei urbane. Prestarea de servicii sensibile la dimensiunea de gen poate reduce volumul de muncă reproductivă a femeilor și poate permite angajarea acestora în activități economice. În zona metropolitană a Londrei, femeile câștigă în mediu cu 24,11 la sută mai puțin decât bărbații.²¹ În general, peste tot în țară, mamele britanice, chiar și cele angajate cu normă întreagă, sunt ocupate în medie 18 ore pe săptămână mai mult, decât bărbații, cu munci domestice neremunerate. Valoarea muncii neremunerate a unui mame britanice în 2005 a fost calculată la 24456 lire sterline (sau aproximativ 50.000 USD la momentul elaborării documentului) pe an, sau 1.000 GBP (2.000 USD) mai mult decât salariul mediu pentru britanici pentru perioada respectivă.²²

Femeile ca grup, de asemenea, au o nevoie mai acută de servicii municipale, aceasta se explică parțial prin faptul că ele câștigă mai puțin și sunt mai puțin capabile de a cumpăra aceste servicii pe piața privată și, de asemenea, parțial prin faptul că ele sunt cele care se implică în prestarea de servicii neplătite, în cazul în care municipalitatea nu le prestează în mod eficient și efectiv.

Acest subiect este chiar mai relevant, atunci când abordăm noi dimensiuni ale inegalității, cum ar fi cele bazate pe rasă. În Africa de Sud, în 1998, doar 27% dintre gospodăriile clasificate ca "africane", în timpul apartheidului, aveau acces la apă la robinet în interiorul caselor, în comparație cu 96% din populația "albă". În acele gospodării unde accesul la apă era numai în afara caselor, sarcina de a aduce apă le

²¹ Autoritatea principală din Londra. 2006. Schema de egalitate a genurilor 2007-10: Proiect pentru consultare. Pp. 10. Disponibil la: http://www.london.gov.uk/mayor/equalities/docs/draft_genderequalityscheme_consultation.pdf

²² Ibid. P. 7.

revenea femeilor²³. În municipiul Paarl, Africa de Sud, un studiu din 1999 a demonstrat că femeile negre din localitățile informale, fără acces la servicii, cheltuiau în mediu 200 de rand (SAR - sau USD 30,00) pe lună pe apa și electricitatea de la furnizorii din sectorul informal. Această sumă era de două ori mai mare, decât suma cheltuită de femeile din zonele învecinate²⁴.

În plus, analiza infrastructurii municipale și a prestării de servicii în baza perspectivei de gen oferă o oportunitate de a spori participarea civică, transparența, cost-eficiența și creativitatea, deoarece acești factori pot face doar ca serviciile să devină mult mai relevante și să fie mai bine utilizate, dat fiind faptul că un număr tot mai mare de femei și bărbați sunt implicați în administrația locală. În cazul în care autoritățile locale nu au organizat prestarea de servicii, femeile adesea trebuie să se mobilizeze, pentru a face lobby în favoarea necesităților lor. Exemplul din San Marcos, El Salvador, prezentat mai jos, demonstrează modul în care femeile au organizat serviciile de transport pentru beneficiul întregii comunități.

Întrebări pentru reflecție

- *În ce mod serviciile municipale ușurează povara sărăciei femeilor și bărbaților?*
- *Puteți identifica un serviciu, oferit de municipalitatea Dvs., care credeți că poate fi îmbunătățit, pentru a aduce beneficii femeilor sărace ? Ce ați face pentru a îmbunătăți acest serviciu?*

Studiu de Caz: Femeile organizează transportul public - San Marcos, El Salvador

San Marcos este un oraș cu o populație de 60.000, din apropierea capitalei San Salvador. Cincizeci și trei de procente din locuitorii orașului sunt femei. Cercetările efectuate referitoare la relația femeilor cu serviciile publice au demonstrat că, în timp ce muncile domestice sunt, în general, activități realizate de femei, 7 din 10 femei erau, de asemenea, implicate în activități generatoare de venit, multe dintre care angajate în sectorul informal al economiei, în condiții precare de muncă, cu venituri neregulate.

Locuitorii din San Marcos locuiesc pe pantele abrupte ale dealurilor, în locații nesigure și vulnerabile, care devin periculoase în sezonul ploios. Străzile sunt înguste și abrupte, ceea ce împiedică accesul vehiculelor și prestarea serviciilor publice. Deși acesta este un oraș relativ mic, rata criminalității este destul de mare. Multe case de pe pante nu sunt conectate la apă potabilă și doar câteva au energie electrică. Nu există nici iluminare stradală, iar jaful este o problemă serioasă.

Studiul cu privire la serviciile municipale, ca parte a proiectului "Femeile în Dezvoltarea Locală", sponsorizat de Mișcarea Feminină Melida Anaya Montes (MAM), a arătat că femeile au identificat trei priorități imediate: drumuri de acces adecvate, transport public și aprovizionarea cu apă. În cadrul discuțiilor referitoare la aceste priorități cu alți locuitori din zonă, transportul public a fost identificat ca fiind prima prioritate pentru serviciile municipale, având în vedere locația deluroasă și beneficiile pe care transportul public ar putea să le aducă întregii comunități, din punct de vedere al economiei de timp și energiei locuitorilor.

Trei reprezentante au fost delegate să participe la ședințele comitetului de administrare, în sarcina cărora a fost pusă supravegherea progresului propunerii și păstrarea legăturii cu comunitatea. La etapa următoare, femeile din San Marcos au discutat despre

²³ Programul Gender Advocacy 2000. *Apa și Salubritatea în Smartietown: Analizarea Furnizării Serviciilor Municipale prin Prisma Dimensiunii de Gen*. Cape Town. P. 30

²⁴ Ibid. P. 54.

principiile generale ale unei strategii eficiente de asigurare cu transport public. După ce au fost analizate cauzele și consecințele principalelor probleme, au fost înaintate eventuale soluții, precum și identificate potențialele instituții sau persoane fizice, care ar putea să le pună în aplicare. De exemplu, reabilitarea drumurilor a fost preluată de către primărie și Ministerul Lucrărilor Publice, în timp ce lipsa unităților de transport a fost pusă în responsabilitatea companiilor locale de autobuze și organizațiilor de consumatori. Au fost examinate serviciile de autobuz cele mai apropiate, pentru a vedea ce schimbări ar putea fi introduse pentru a extinde serviciile până la comunitățile de pe dealuri. Mai multe cercetări au fost efectuate pentru a identifica numărul de persoane care au nevoie de serviciile de transport public și de ce. Din cele 49 de femei și 34 bărbați intervievați, toți au fost în favoarea extinderii ariei de acoperire cu transport public până la comunitățile defavorizate. Atât femeile, cât și bărbații s-au dovedit a fi utilizatori frecvenți de transport public, bărbații pentru a se deplasa la serviciu – în general în sectorul construcțiilor – iar femeile pentru a facilita parcurgerea distanțelor zilnice, cu pungile pline cu cumpărături, de produsele pentru vânzare și însoțite de copii.

Situația actuală a fost descrisă în felul următor de către un locuitor al Transito II, una dintre comunitățile participante: "Ceea ce dorim acum este să continuăm campania pentru transport, care este atât de necesar aici, deoarece mulți dintre noi trebuie să meargă pe jos, cărând produsele, cumpărăturile, precum și pentru a lua copiii de la școală. Este foarte obositor. Dacă ar fi transport, pantofii noștri ar ține mai mult. Noi am avea mai mult timp, deoarece, atunci când există transport, știi la ce oră trebuie să vină autobuzul, astfel poți să planifici când să mergi să aduci copiii sau să te duci la cumpărături. Totul este mai ușor".

Reprezentanții Comitetului au transmis propunerile lor primarului, Ministerului Transporturilor și companiei de autobuze. Compania de autobuze a explicat că autobuzele nu vor putea deservi comunitatea, până când drumul de acces nu va fi reparat, la rândul său, primarul nu putea elibera autorizația pentru reparația drumului, fără raportul unui inginer. În ciuda lipsei resurselor proprii, femeile din comunitate au strâns bani, pentru a plăti pentru raportul inginerului, prin vânzări de produse alimentare și băuturi și un eveniment organizat de Paște. Odată ce propunerea lor a fost susținută de raportul inginerului, reprezentanții comunității au pus-o în discuție la ședința consiliului municipal și au obținut, în cele din urmă, promisiunea primarului, că va acorda atenție propunerii. Odată ce a fost reparat drumul, negocierile ulterioare cu primarul, Ministerul Transporturilor și companiile de autobuze s-au încheiat cu aceea că ruta de autobuz a fost extinsă până la comunitățile din zonele de deal din San Marcos.

Rezultate

Un rezultat important al procesului a fost încrederea sporită în rândul femeilor din comunitate și participarea mai activă la procesul local de luare a deciziilor. Ținând cont de gradul de machism din societatea din Salvador, aceasta a fost o realizare majoră pentru femei, chiar simplul fapt că au reușit să se ridice în picioare în cadrul unei ședințe și să vorbească în public.

Femeile au intrat, de asemenea, pe arena politică locală, prin experiența lor de lobby în fața primarului și a celorlalți. Mai multe femei dețin acum poziții în cadrul comisiilor comunitare, inclusiv ca președinți și trezorerieri. Scopul practic imediat al proiectului a fost atins. Femeile au reușit să obțină repararea drumurilor și introducerea rutelor de autobuz. Acestea au rezolvat problema, pe care au intenționat să o rezolve și întreaga comunitate a avut de câștigat.

Femeile au reușit să implice întreaga comunitate, chiar și bărbații, într-o problemă care

era percepută ca fiind "munca femeilor". Nimic nu ar fi fost posibil, fără participarea deplină a grupurilor de femei și a întregii comunități. În acest proces, ele au stabilit legături cu alte comunități, care au întâlnit și au rezolvat probleme similare, astfel reducând izolarea și extinzând experiența lor. În cele din urmă și cel mai important este faptul că femeile continuă activitatea lor și în prezent. Ele au de gând să pledeze pentru necesitățile și să se implice în activități alături de alte grupuri și de Autoritățile publice locale.

Studiu de caz extras din: Acțiune pentru o lume unică și Consiliul Britanic. 2000. Dezvoltarea serviciilor locale sensibile la gen. Seminar Acțiune pentru o lume unică. Londra, 28-29 iunie 2000.

Studiul de caz din Marea Britanie de mai jos, care se referă la Servicii de susținere pentru părinții solitari, reprezintă un alt exemplu al felului în care o organizație locală prestatoare de servicii, din proprie inițiativă și devotament pentru accesul egal al femeilor și bărbaților la servicii, a parcurs o analiză amplă de gen, pentru a asigura accesul egal și echitabil la serviciile prestate.

Studiu de caz: Echitatea de gen în serviciile de susținere pentru părinții solitari, Marea Britanie

Timp de 4 ani, în încercarea de a reduce sărăcia prin egalitatea de gen, Programul de Reducere a Sărăciei Oxfam și Rețeaua de Susținere și Informare pentru Familiile Monoparentale (OPFSIN) din Marea Britanie a realizat o analiză comună de gen a serviciilor și organizării OPFSIN. OPFSIN sprijină părinții care îngrijesc de copii după separarea familiei. Istoric, majoritatea clienților OPFSIN și utilizatorilor de servicii au fost mame solitare. Majoritatea personalului prestator de servicii și administrația organizației era de sex feminin. Cu toate acestea, OPFSIN știa că din cei 15,000 de părinți solitari, care își îngrijesc copiii în zona pe care o acopereau, în jur de 10% erau de sex masculin. În același timp, OPFSIN își dădea seama că doar unu la sută dintre clienții lor erau tați solitari. Ei au lansat o campanie extinsă de sensibilizare și de analiză a dimensiunii de gen, împreună cu personalul din organizație, voluntarii și utilizatorii de servicii. La următoarea etapă au colectat date dezagregate pe sexe, pentru a evalua modul în care multe femei și bărbați utilizează serviciile și care dintre acestea au fost utilizate de către fiecare gen.

Rezultatele analizei de gen au arătat că tații nu foloseau serviciile OPFSIN, deoarece acestea nu erau prestate în așa mod, încât să fie utile pentru ei. Consultările cu tații au arătat că OPFSIN presta servicii, angajând preponderent personal și voluntari de sex feminin și în moduri mai utile pentru femei. Tații nu vroiau să treacă pe la Centru ca să bea un ceai și le era greu să ceară sfaturi. Ei au nevoie de un motiv pentru a merge la Centru. Alte consultări și discuții au dus la înființarea unui centru de resurse cu calculatoare și o bibliotecă cu materiale relevante. Aceasta le-a oferit taților oportunitatea de a veni la Centru și, de asemenea, le-a permis să ceară sfatul printr-un serviciu de consiliere online, fără a fi nevoie să discute cu cineva față în față. Desigur, furnizarea acestui nou serviciu a dat posibilitatea ca orice utilizator să poată accesa informațiile dorite de la distanță. Succesul programului poate fi măsurat prin faptul că, la sfârșitul analizei de gen și după introducerea modificărilor în procesul de prestare a serviciilor, peste 300 de tați s-au înregistrat ca membri, o creștere de aproape 100% de la începutul procesului!

Rezumat din: Programul de Reducere a Sărăciei Oxfam din Marea Britanie. 2004. „Vedeți ambele părți: Un ghid practic de analiză de gen pentru o prestare calitativă a serviciilor”. A se vedea: <http://www.oxfamgb.org/ukpp/seebothsides>

Cazul Administrației Metropolitane din Bangkok, prezentat mai jos, oferă încă un exemplu de prestare a serviciilor locale și potențialul de a furniza servicii unui grup de parteneri cu realități și necesități specifice genului.

Studiu de caz: Parteneriat pentru a oferi îngrijire continuă, sensibilă la gen, pentru persoanele care trăiesc cu HIV/SIDA, Bangkok, Thailanda

În 2003, guvernul din Thailanda a început să întreprindă acțiuni pentru facilitarea accesului la tratamentul anti-retroviral (ART) pentru persoanele care trăiesc cu HIV / SIDA (PHS). Drept urmare, în timp ce în 2003 numai 23 mii persoane au primit aceste medicamente care le de prelungeau viața, către sfârșitul anului 2006, numărul era de aproape de 90 mii, numărul PHS supuse tratamentului a crescut de la 16% la aproape 90%.

În capitala thailandeză, majoritatea spitalelor din sectorul public sunt gestionate de către

Administrația Metropolitană din Bangkok (BMA). Ca și în multe alte spitale din sectorul public, spitalele BMA luptă pentru a face față creșterii rapide a numărului de persoane supuse tratamentului ART. În special, s-a constatat că nivelul de informare și consiliere a pacienților, care primeau ART, precum și activitățile de urmărire a aderenței la tratament, au avut de suferit de pe urma creșterii numărului de pacienți, care au suprasolicitat resursele de personal.

Drept rezultat, multe spitale erau reticente în a accepta noi pacienți și lista de așteptare pentru ART a devenit mai lungă. Deși medicamentele erau disponibile în cantități suficiente, capacitatea spitalelor de a oferi tratament ART de calitate a devenit o problemă majoră. Atunci când un grup de susținere a persoanelor cu HIV / SIDA de la egal la egal, cunoscut sub numele de Centrul pentru Persoanele și Familiile afectate de SIDA (CPA), s-a apropiat de un mic spital BMA în 2003 și s-a oferit să preteze servicii de îngrijire și asistență psiho-socială, spitalul a acceptat cu bucurie această inițiativă.

În colaborare cu Médecins Sans Frontières (MSF), a fost organizat un program de instruire pentru a permite pacienților voluntari să întreprindă vizite la domiciliu și să ofere consiliere de grup și individuală, pentru cei care primesc ART, sub supravegherea indirectă a personalului spitalului. Drept rezultat, personalul spitalului a putut dedica mai mult timp îngrijirii medicale, iar pacienții au primit consiliere de specialitate și atenție psiho-socială, adaptată la necesitățile lor individuale. CPA a recunoscut acest lucru și a început să instruiască voluntari din diferite medii. Deși nu a fost dificil să se găsească voluntari femei și din comunitatea bărbaților care fac sex cu alți bărbați (MSM), bărbații heterosexuali au fost slab reprezentați în grupul de sprijin de la egal la egal. A devenit evident faptul că femeile și MSM se simțeau mai confortabil să participe la activitățile de consiliere. În Thailanda, ca și în majoritatea celorlalte țări, sarcina de îngrijire a membrilor de familie revine, în primul rând, femeilor. Prin urmare, asistența extinsă oferită de parteneriatul BMA – CPA, ar fi fost foarte benefică pentru femeile îngrijitoare.

Succesul acestui parteneriat unic nu a trecut neobservat. În 2004, BMA a acceptat să își intensifice programul și să includă alte patru spitale, printr-un memorandum de înțelegere, semnat între Rețeaua persoanelor care trăiesc cu HIV / SIDA și BMA din Bangkok. În 2006, s-a convenit ca voluntarii PHS instruiți să ofere consiliere psiho-socială pacienților din toate spitalele BMA și să organizeze grupuri de ajutorare de la egal la egal, în strânsă colaborare cu personalul și managerii spitalului. Introducerea sprijinului de la egal la egal al PHS în spitale a fost facilitată de politicile guvernamentale, care au recunoscut că grupurile de ajutor reciproc au jucat un rol esențial în prestarea serviciilor de îngrijire și promovarea aderenței la tratamentul ART.

Parteneriatul între PHS și BMA a fost facilitat de către Comisia Economică și Socială a ONU pentru Asia și Pacific, în strânsă cooperare cu Ministerul Thaiandez al Sănătății Publice, Coaliția de Afaceri Thaiandee referitoare la SIDA, Medecins sans Frontières, Rețeaua Thaiandeză a Persoanelor care Trăiesc cu HIV/SIDA (2005).

UNESCAP (2005): *Parteneri pentru Sănătate: Abilitarea Persoanelor care Trăiesc cu HIV/SIDA și acordarea ajutorului altor persoane. Bunele practici în prevenirea HIV la nivel comunitar, îngrijirea și sprijinul pentru politici: Două studii de caz.* <http://www.unescap.org/esid/hds/pubs/2355/2355.pdf>

OMS, UNAIDS, UNICEF (2007): *CĂTRE UN ACCES UNIVERSAL, Intensificarea intervențiilor prioritare HIV/SIDA în sectorul sănătății, Raport de activitate, aprilie 2007, Geneva* (http://www.who.int/hiv/mediacentre/universal_access_progress_report_en.pdf).

Comunicare personală (iunie 2007): Bruce Ravesloot, Parteneri pentru Proiectul Managementul Sănătății.

Exercițiul 19: Analiza de gen a prestării serviciilor municipale

Obiective

- ☐ Înțelegerea problemelor de gen în prestarea serviciilor municipale.
- ☐ Identificarea modalităților în care serviciile municipale pot fi oferite în mod egal pentru necesitățile femeilor, bărbaților, băieților, fetelor și a altor utilizatori care nu au acces la servicii, cum ar fi bătrânii, femeile și bărbații cu dizabilități.

Timpu necesar: 2,5 ore

Procesul

1. Începeți cu o scurtă introducere cu privire la modul în care o recunoaștere a diferitelor genuri și a relațiilor dintre genuri în societățile noastre aprofundează și înțelegerea responsabilităților diferite ale genurilor, adică, femeile și bărbații au diferite priorități și acces inegal la resurse și proprietăți. De exemplu, din moment ce femeile sunt cele care dau naștere, îngrijesc și cresc copiii, îngrijesc de membrii bolnavi ai familiei, sunt responsabile de gătit, de menaj și îngrijesc de întreaga familie, se implică în activități de susținere comunitară și alte activități, ele au diferite priorități de gen și probleme legate de aceste responsabilități, decât bărbații. Bărbații lucrează, în principal, la locuri de muncă în afara casei, pentru care primesc salariu și nu se implică prea des în activitatea de organizare și gestionare a gospodăriei și familiei. Mai mult, în timp ce bărbații, de obicei, au "un" serviciu, femeile au mai multe responsabilități.

Partea A

2. Rugați participanții să întocmească o listă a serviciilor prestate de autoritățile locale.

3. Cereți participanților să identifice care dintre aceste servicii sunt o prioritate pentru femei și care pentru bărbați și de ce. Acesta este un exercițiu verbal scurt, pentru a-i face pe participanți să se implice activ în activitatea de grup, descrisă mai jos. Dacă nu aveți timp pentru un exercițiu mai lung, puteți efectua acest exercițiu în grup sub forma unui brainstorming. Dacă aveți mai mult timp, treceți la Nr. 4 de mai jos

Partea B

5. Divizați participanții în 3 sau 4 grupuri mici, în funcție de numărul total. Distribuiți fiecărui grup unul dintre următoarele subiecte. Cereți fiecărui grup să selecteze un raportor care va face o prezentare grupului mare.

- ☐ Transportul
- ☐ Educația
- ☐ Gestionarea deșeurilor solide și lichide
- ☐ Protecția mediului local
- ☐ Proiectarea parcurilor

- a. Rugați grupurile mici să identifice prioritățile și necesitățile diferite de gen, a femeilor și bărbaților în fiecare dintre aceste domenii.

Ei pot lucra într-un tabel ca cel de mai jos, sau pot face tabelul lor.

Transport	
Prioritate pentru femei deoarece.....	Prioritate pentru bărbați deoarece.....

- b. Apoi rugați-i să descrie ce presupun aceste aspecte prioritare, specifice femeilor și bărbaților în legătură cu prestarea de servicii municipale, cum ar fi servicii de transport, educație, gestionarea deșeurilor solide și lichide, protecția mediului și gestionarea parcurilor. Rugați participanții să enumere toate prioritățile specifice de gen, înainte de a începe să discute despre implicațiile referitoare la furnizarea serviciilor municipale.
- c. În tabelul de mai jos rugați-i să înscrie ce se poate face pentru a îmbunătăți serviciile pentru femei și bărbați.

Recomandări pentru serviciile de transport sensibile la gen
1.
2.
3.

4) Fiecare grup mic raportează grupului mare. Solicitați comentarii și reacții de la participanți.

Întrebări pentru reflecție

- ☐ *Ce ați învățat din acest exercițiu?*
- ☐ *Ce v-a surprins?*
- ☐ *Care sunt consecințele atunci când serviciile prestate nu includ dimensiunea de gen?*
- ☐ *Identificați un lucru nou pe care l-ați învățat astăzi.*
- ☐ *Identificați un domeniu de servicii municipale, pe care ați putea să-l modificați, ținând cont de ceea ce ați învățat astăzi.*

Exercițiul 20: Dezbateri în consiliu – drumuri sau apă?

Obiective

- Facilitarea înțelegerii problemelor de gen în prestarea serviciilor municipale.
- Conștientizarea legăturii dintre egalitatea de gen și prestarea serviciilor.
- Înțelegerea faptului că prestarea serviciilor poate, de asemenea, necesita capacități de negociere, mediere și soluționare a conflictelor.

Timpul necesar: 2 ore

Procesul

1. Distribuiți participanților scenariul "La Felicidad". Dați-le ceva timp pentru a citi și reflecta asupra lui și informați-i despre faptul că vom organiza "Dezbateri în Consiliu" referitoare la scenariu.

2. Divizați participanții în două grupuri mici și rugați-i să desemneze o persoană care va prezenta cazul lor în Consiliu. Un grup va prezenta argumente pentru apă, iar celălalt pentru drumuri. Participanții dispun de 45 de minute pentru a-și prezenta cazul. Dacă aveți un grup mare, probabil va trebui să-l împărțiți în patru grupuri mici și două grupuri vor prezenta cazul legat de apă și două grupuri cazul legat de drumuri.

3. Rugați fiecare grup să prezinte cazul său. Fiecare grup are 5 minute pentru prezentare.

4. Participanții rămași vor juca rolul de membri ai Consiliului. Rugați participanți să aștepte cu toate întrebările și comentariile până când vor fi făcute toate prezentările. Încurajați participanții să ia notițe pe parcursul prezentărilor, despre subiectele la care ar dori să comenteze sau la care au întrebări.

5. După ce prezentările sunt finalizate, începe sesiunea de întrebări și comentarii. Încurajați participanții să identifice argumentele care i-ar convinge, în calitate de consilieri și care nu.

Scenariu: La Felicidad

În prezent, La Felicidad este o comunitate cu o populație de circa 10.000-15.000 persoane. Cândva, aproximativ cu 10 ani în urmă, acesta era un mic pueblo (sat) în afara municipiului, la nordul capitalei. Acum doi ani, Guvernul Central a restructurat Districtele și alți 25 km pătrați au fost adăugați la municipalitate. Așa a devenit La Felicidad parte din municipiul El Condor, cu o populație de 300.000 de oameni. La Felicidad nu are servicii municipale, cum ar fi apă curentă, canalizare, sau servicii de ambulanță și pompieri. Rata șomajului în rândul bărbaților tineri este înaltă.

Cu toate acestea, multe dintre femeile tinere și mai în vârstă muncesc în fabricile din zona comercială liberă din apropiere. Salariile sunt mici, sărăcia este severă, criminalitatea este în creștere și Dvs., Consilierul din El Condor, nu ați fost în măsură să stabiliți un sistem de colectare a impozitelor în La Felicidad. Acum că La Felicidad face parte din El Condor, sunteți responsabil pentru furnizarea de servicii pentru această comunitate. Guvernul central v-a oferit o sumă de bani echivalentă cu 25.000 USD, sub formă de grant în cadrul programului național de reducere a sărăciei. Două grupuri diferite fac acum lobby pentru cel mai bun mod de utilizare a grantului. Acestea sunt:

- a. Locuitorii de sex masculin din La Felicidad sunt în favoarea îmbunătățirii rețelei de drumuri, care le-ar permite să meargă mai ușor cu motociclete sau mașini, decât pe drumurile actuale, fără a distruge vehiculele și fără a pierde atât de mult timp în încercarea de a naviga drumurile și potecile. Bărbații susțin că, în cele din urmă, drumurile mai bune în La Felicidad ar îmbunătăți situația economică din comunitate. Ei au fost activi politic în perioada premergătoare alegerilor municipale din anul trecut, au făcut lobby și au câștigat un consilier care este membru al partidului Dvs.
- b. Femeile din La Felicidad doresc o extindere a sistemului de apă curentă și construirea toaletelor. Ele susțin că trebuie să parcurgă o distanță lungă pentru a colecta apa din râu, ceea ce mai adăugă două ore la programul lor zilnic și așa încârcat, acestea fiind femei angajate în câmpul muncii. Ele nu pot lăsa această sarcină în responsabilitatea fiicelor lor, din cauza lipsei de siguranță și securitate. Numărul de toalete este insuficient și aceasta provoacă o poluare și un mediu neplăcut în cartier. Mai mult decât atât, locuitorii femei subliniază beneficiile economice ale furnizării apei menajere. Ofițerul Municipal pentru Sănătate și Ofițerul Comunitar pentru Dezvoltare sprijină femeile și fac lobby în consiliul municipal în numele lor.

Cerințele ambelor grupuri sunt legitime, însă Consiliul poate cheltui fondurile numai pe un singur proiect. În grupurile mici identificați argumente pentru ambele poziții pe care le veți prezenta Consiliului. Ce argumente legate de egalitatea de gen ar putea să vă ajute să convingeți Consiliul pentru să accepte punctul Dvs. de vedere?

Exercițiul 21: Stabilirea relațiilor și prestarea serviciilor

Obiective

- ☐ Înțelegerea prestării de servicii publice prin prisma dimensiunii de gen.
- ☐ Conștientizarea legăturii dintre egalitatea de gen și prestarea serviciilor.
- ☐ Înțelegerea complexității procesului de consultare a locuitorilor pentru furnizarea de servicii locale.

Timpul necesar: 1,5 – 2 ore.

Procesul

1. Povestiți grupului mare următoarea istorie. Dacă povestirea nu este un exercițiu cultural adecvat pentru participanți, imprimați povestea și rugați participanții să citească fiecare câte două fraze consecutiv.

Scenariu: Maseru

Într-o zonă peri-urbană din Maseru, Lesotho, întreaga cantitate de apă de uz casnic era adusă de la un râu mic, care trecea prin apropiere. Chiar în mijlocul așezării, râul forma o cotitură bruscă de-a lungul unui mal stâncos și, anume aici, femeile veneau să ia apa. Ele așteptau la coadă la primele ore ale dimineții, pentru că era mai bine decât să umple gălețile cu apă mai jos pe râu unde era mult noroi și trebuiau să se deplaseze printre tufișuri. În plus, aceasta le dădea o șansă de a discuta. Cine și cui îi făcea curte, cine a fost căsătorită cu cine și ce să faci atunci când soțul tău umblă cu ochii după alte femei, toate acestea puteau fi discutate în timp ce se umpleau gălețile cu apă. În zilele însorite, femeile aduceau rufele la spălat și, în timp ce se uscau pe stânci, ele aveau posibilitatea de a continua discuțiile. Intr-o zi însorită, un tânăr inteligent a venit să

viziteze comuna. El a explicat că Ministerul Apelor a decis că nu era bine ca râul să curgă prin comună, deoarece aducea diferite boli, atunci când se revărsa și producea inundații în fiecare iarnă. Deci, de acum încolo, fiecare stradă va fi curată, vom avea apă curentă la robinet, iar femeile nu vor mai trebui să meargă la râu. Râul a fost acoperit și au fost instalate robinete la anumite intervale de-a lungul cursului râului. La început, femeile au fost mulțumite de robinete.

Cu toate acestea, după câteva luni nu mai erau mulțumite. Ele au mers la cea mai în vârstă dintre ele și au spus, "Vă rugăm să mergeți să vorbiți cu tânărul inteligent! Nu avem loc să mai vorbim și lucrurile vor merge din rău în mai rău în această comunitate. Soțul Martei a cheltuit toate economiile sale pe o altă femeie, nu avea sârmana nici măcar hrană pentru copii în casă și noi nu am aflat până când era deja prea târziu. Noi vrem locul nostru de spălat înapoi! "

2. Rugați grupul să discute următoarele întrebări:

a. Poate fi această poveste considerată exemplu de prestare de servicii sensibile la gen? Rugați participanții să argumenteze răspunsurile. Dacă cineva răspunde "da", întrebați de ce? Dacă "nu", de ce nu?

b. Ar fi fost altfel, dacă femeile ar fi fost consultate înainte de a acoperi râul și de a instala robinetele? Dacă "da", de ce? Dacă "nu", de ce?

c. Ar fi fost altfel dacă o femeie inginer ar fi planificat localizarea robinetelor? Dacă "da" de ce? Dacă "nu" de ce?

d. Au văzut participanții asemenea situații în municipalitățile lor? Dacă cineva răspunde "da", rugați-l să povestească ce s-a întâmplat.

Exercițiul 22: Studiu de caz/Analiza scenariului

Ca facilitator, puteți alege oricare două studii de caz, fie din prezenta secțiune, dintr-o altă secțiune a Cărții de resurse și, în grupuri mici, puteți ruga participanții să comenteze asupra cu privire la sensibilitatea de gen în prestarea serviciilor.

Inițiative budgetare sensibile la gen (IBSG) în cadrul autorităților publice locale

Bugetele sunt cheia pentru a înțelege prioritățile administrației locale, deoarece bugetul reflectă agenda de dezvoltare și de serviciu a administrației locale. Dat fiind faptul că bugetele arată, de asemenea, dacă politicile guvernamentale sunt sau nu implementate, acestea au atras, deopotrivă, atenția economistelor și activistelor feministe, care examinează bugetele ca instrumente pentru asigurarea drepturilor femeilor și a egalității de gen. Acestea fiind spuse, un stimul major pentru analiza economică de gen, a fost lipsa recunoașterii valorii muncii femeilor în cadrul economiei naționale și, în consecință, subevaluarea femeilor și a muncii acestora în economia casei și a "îngrijirii".

Această muncă neremunerată, efectuată de către femei, include grija față de soți, copii și alți membri ai familiei, gătitul, menajul, spălatul, grija pentru bolnavi și rudele în vârstă, precum și gestionarea relațiilor de familie și a cele comunitare. Potrivit Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), contribuțiile economice neplătite femeilor, s-ar putea ridica la 11 trilioane USD pe an!²⁵

Cu toate acestea, cei mai mulți oameni au tendința de a vedea bugetele drept documente "obiective" și imparțiale, ca și cum bugetele ar fi în afara problemelor de gen. Inițiativele de elaborare a Bugetelor Sensibile la Gen (IBSG), demonstrează că acest lucru este departe de a fi adevărat. De exemplu, atunci când guvernele reduc finanțarea pentru educație, sănătate și alte servicii similare muncii neremunerate a femeilor, acest lucru duce la creșterea responsabilităților casnice ale femeilor, deoarece ele trebuie să înlocuiască aceste servicii, care nu mai sunt oferite de către guvern. Astfel de reduceri de buget, nu au același impact asupra bărbaților.

Inițiativa de bugetare Sensibilă la Gen (IBSG) analizează politicile, fiscalitatea, veniturile, cheltuielile și deficitele din perspectiva de gen, adică, din perspectiva relațiilor dintre femei și bărbați. Acestea sunt instrumente care fac posibilă analizarea bugetelor pentru a evalua dacă politicile și programele guvernamentale vor avea impact diferit și inegal asupra femeilor, bărbaților, fetelor și băieților. Acestea servesc, de asemenea, drept instrumente pentru măsurarea efectelor diferențiate asupra altor relații sociale, cum ar fi cele determinate de rasă, etnie, clasă, vârstă, castă, amplasare geografică și dizabilitate. IBSG implică o serie de astfel de activități de cercetare, pledoarie, instruire, monitorizare, implementare a politicilor, revizuire și reformare a politicilor. A se vedea exemplul de mai jos a femeilor afro-descendente din Porto Alegre, Brazilia. La acest punct, trebuie subliniat că IBSG nu constituie bugete separate pentru femei și bărbați. Nu este vorba nici de 50 la sută pentru femei și 50 la sută pentru bărbați. Femeile și bărbații au necesități și responsabilități diferite, iar IBSG au un modul de evaluare a acestor diferențe și de furnizare de alocări bugetare adecvate pentru ele. IBSG implică o analiză a priorităților bugetare din perspectiva de gen. Obiectivul este alocarea echitabilă a fondurilor publice. În același timp, trebuie subliniat faptul că IBSG ține de analiza bugetului și nu atât de formularea bugetelor. În baza acestei analize, o autoritate locală poate introduce modificări de buget prietenoase genului. În plus, analiza nu este orientată anume asupra acelei părți a bugetului, care este considerată asociată problemelor referitoare la gen sau la femei. O analiză exhaustivă a perspectivei de gen a bugetului, examinează alocațiile pentru toate departamentele guvernamentale, prin prisma efectelor diferențiate ale acestora asupra femeilor, bărbaților, fetelor și băieților²⁶.

Studiu de caz: Pledarea în favoarea femeilor afro-descendente din Porto Alegre, Brazilia

După cum s-a menționat mai sus, IBSG pot implica o gamă largă de activități, inclusiv de cercetare, pledoarie, monitorizare, formare, sensibilizare, analiză și elaborare a politicilor. Pot fi implicați o gamă largă de părți implicate, cum ar fi guvernul, societatea civilă, comunitatea academică și finanțatorii. Tipurile de activități IBSG depind de natura celor implicați.

Associação Cultural de Mulheres Negras (ACMUN) este un grup de femei de origine africană din Porto Alegre, Brazilia. Acestea au făcut pledoarie și au mobilizat comunitatea pentru a li se oferi acces îmbunătățit și nediscriminatoriu la serviciile medicale. Ca parte a acestor activități, ACMUN a realizat un sondaj pentru a afla mai multe despre legăturile dintre accesul la serviciile de sănătate, HIV/SIDA și violența împotriva femeilor.

²⁵ PNUD. 1995. *Raportul Dezvoltării Umane*. New York. SUA. pp 1365-1378. (p 1366).

²⁶ Budlender, Debbie, 2000. "Economia Politică a Bugetelor Femeilor din Sud", *Dezvoltarea Globală*, 28(7). P. 1365-1378. (p. 1366).

Studiul a confirmat faptul că femeile afro-descendente aveau parte de acces limitat la serviciile de sănătate. Pentru persoanele care locuiesc în comunitate, erau disponibile două sisteme de sănătate. Servicii mai bune costau foarte scump și, prin urmare, erau inaccesibile pentru majoritatea femeilor afro-descendente. De asemenea, mulți specialiști de asistență medicală, tratau nerescușit și insensibil femeile afro-descendente. În general, specialiștii de multe ori umileau oameni săraci economic. În cele din urmă, în ciuda încercărilor anterioare de formare profesională a specialiștilor din sfera sănătății în domeniul sănătății sexuale și reproductive (inclusiv egalitatea de gen, HIV / SIDA, și drepturile femeii), aceștia nu s-au dovedit a fi suficient de sensibili la necesitățile femeilor de culoare.

După finalizarea studiului, ACMUN a înființat o rețea de sănătate menită să reunească grupurile de femei, grupurile de persoane HIV-pozitive, și alte grupuri. Rețeaua intenționează să utilizeze rezultatele și recomandările studiului pentru a pleda pentru politici locale și naționale mai bune ce țin de serviciile de sănătate și prevenirea HIV/SIDA și a violenței împotriva femeilor. Schimbările necesare în serviciile medicale vor implica modificări în bugetul de sănătate.

Sursa: UNIFEM. 2005. Raport de Activitate din 2005 privind Sporirea Securității Umane prin intermediul Egalității de Gen în Contextul HIV/ SIDA.

Deși introducerea unei modificări în bugetul de stat este obiectivul final al celor mai multe IBSG, în același timp, pot fi obținute multe alte beneficii. IBSG constituie încă un mod de consolidare a democrației, deoarece promovează participarea publică și transparența în finanțe, și în procesul decizional. IBSG oferă, de asemenea, beneficii departamentelor guvernamentale, organizațiilor non-guvernamentale, instituțiilor de cercetare și altor părți interesate, prin următoarele: (1) Îmbunătățirea responsabilității și direcționării serviciilor; (2) Asigurarea faptului că ministerele și municipalitățile răspund nevoilor și priorităților cetățenilor din sfera lor de competență; (3) Asigurarea faptului că politicile sunt implementate cu alocări bugetare corespunzătoare; și (4) Asigurarea asistenței în vederea punerii în aplicare a convențiilor²⁷ internaționale și legilor naționale, cum ar fi cele cu privire la egalitatea și echitatea de gen, reducerea sărăciei și dezvoltarea durabilă a orașelor.

Inițiativele de elaborare a Bugetului Sensibile la Gen (IBSG) oferă administrațiilor locale instrumente puternice pentru a introduce servicii echitabile, relevante și eficiente.

Instrumente pentru Inițiativele de elaborare a Bugetului Sensibil la Gen

Inițiativele de bugetare Sensibile la Gen nu sunt activitățile cel mai ușor de lansat și pus în aplicare. Și totuși, acestea merita efortul, deoarece rezultatele și impactul pot fi semnificative și pot duce la schimbări structurale. Potrivit Diane Elson, specialist internațional în materie de gen și economie, instrumentele de analiză BSG au o varietate de funcții și utilizări. Pe scurt, instrumentele IBSG²⁸ permit următoarele:

Material distributiv: Instrumente pentru Inițiativele Bugetare Sensibile la Gen (IBSG)

²⁷ Khosla, Prabha, 2003. *Apa, Echitatea și Bani: Necesitatea unui buget sensibil la gen în domeniul apei și canalizării*. Consiliul femeilor din Olanda. Disponibil la: <http://www.gender-budgets.org/content/>

²⁸ Adaptat din: Elson, Diane. Ianuarie 2002. "Integrarea dimensiunii de gen în bugetele guvernamentale în contextul reformei economice", în publicația „Bugetele de Gen fac bani: Înțelegerea bugetelor sensibile la gen”. Debbie Budlender, Diane Elson, Guy Hewitt și Tanni Mukhopadhyay. Secretariatul Commonwealth-ului. Londra. Elson, Diane. 1999. "Inițiative de Bugetare sensibile la gen. Documente de Prezentare ale Departamentului pentru Tineret și Gender". Secretariatul Commonwealth-ului, Londra.

Instrumentul 1: *Evaluarea sensibilă la gen a politicii legate de cheltuielile publice din sector.*

Acest instrument evaluează politicile care stau la baza cheltuielilor bugetare și identifică impactul probabil al acestora asupra bărbaților și femeilor. Analiza este axată pe întrebarea, "În ce moduri, politicile și alocările aferente de resurse, vor reduce sau spori egalitatea de gen?"

Instrumentul 2: *Evaluarea priorităților beneficiarilor de servicii publice și buget, dezagregate pe genuri.*

Acest instrument colectează și analizează opiniile femeilor și bărbaților despre măsura în care serviciile publice actuale satisfac necesitățile acestora, și despre măsura în care modelele actuale de alocare a cheltuielilor publice, corespund priorităților acestora. Evaluarea Beneficiarului oferă o posibilitate de a fi auzite atât vocile cetățenilor de sex masculin, cât și acelor de sex feminin. În acest exercițiu, beneficiarii reali sau potențiali de servicii publice sunt rugați să evalueze în ce măsură cheltuielile publice satisfac necesitățile lor, așa cum le percep aceștia. Acest lucru poate fi realizat prin sondaje de opinie, anchete de atitudine, discuții în grupuri sau interviuri. Întrebările se concentrează asupra priorităților generale în cheltuielile publice, sau asupra detaliilor de funcționare a serviciilor publice.

Instrumentul 3: *Analiza incidenței cheltuielilor publice dezagregate pe Genuri.*

Această abordare estimează distribuirea resurselor bugetare (sau modificările în resurse) între bărbați și femei, măsurând costurile per unitate de furnizare a unui serviciu specific și înmulțind costul cu numărul de unități folosite de către fiecare grup. Acest lucru ajută la evaluarea defalcării cheltuielilor publice pe genuri. Aceasta poate oferi informații despre gradul în care astfel de cheltuieli sunt de fapt integratoare a dimensiunii de gen, deoarece compară beneficiile cheltuielilor publice în rândul femeilor, bărbaților, fetelor, și băieții. În mod similar, poate fi dezvăluit impactul reducerilor bugetare neutre față de gen.

Instrumentul 4: *Analiza dezagregată pe genuri a incidenței veniturilor publice.*

Pe baza unor studii de specialitate, acest instrument stabilește legătura între alocările bugetare și modul în care gospodăriile își petrec timpul. Modificările în alocările de resurse guvernamentale au o anumită influență asupra rutinei casnice de zi cu zi. În special, reducerile în anumite tipuri de cheltuieli publice, sunt de natură să crească durata de timp pe care femeile îl petrec la diferite activități de îngrijire neremunerată pentru familiile și comunităților lor, cu scopul de a recupera serviciile publice pierdute. Prin urmare, ori de câte ori sunt propuse reduceri, întrebarea adresată ar trebui să fie: "Este probabil să crească timpul pe care bărbații și femeile îl petrec efectuând activități de îngrijire neremunerată?".

Instrumentul 5: *Analiza dezagregată pe genuri a bugetului în ceea ce privește utilizarea timpului.*

Această metodologie identifică relațiile dintre bugetele locale/naționale și "bugetele de timp" ale gospodăriei, cu scopul de a detecta implicațiile macro-economice ale muncii neremunerate în reproducerea socială - adică, timpul dedicat grijii familiei, membrilor comunității sau bolnavilor, sau rutinei zilnice, cum ar fi colectarea de combustibil și apă, gătitul, menajul, instruirea copiilor, etc.

Instrumentul 6: *Cadrul pentru politica economică pe termen mediu conștient de gen.*

Această abordare este folosită pentru a evalua impactul politicilor economice asupra femeilor, cu accent pe totalitatea de politici fiscale, monetare și economice, menite să promoveze globalizarea și reducerea sărăciei. Scopul final al analizei de gen a bugetelor guvernamentale, este ca variabilele de gen să fie incluse în modelele de planificare a cheltuielilor publice pe termen mediu. Acest lucru poate fi realizat prin dezagregarea pe genuri a oricăror variabile care se referă la persoane (de exemplu, oferta de muncă), sau prin includerea de noi variabile, care să reprezinte economia îngrijirii neremunerate.

Instrumentul 7: Declarația de buget sensibilă la gen

Acesta este raportul guvernului, care revizuieste bugetul utilizând unele din metodele descrise mai sus, și face o sinteză a implicațiilor acestuia pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați, cu diferiți indicatori. Acești indicatorii includ ponderea cheltuielilor îndreptate spre egalitatea de gen, echilibrul de gen în funcțiile publice, contracte sau formarea guvernamentală, sau ponderea cheltuielilor publice pentru serviciile utilizate în cea mai mare parte de către femei. Orice guvern poate face o declarație de BSG, utilizând unul sau mai multe dintre instrumentele descrise mai sus pentru a analiza programele și bugetele și pentru a deduce implicațiile acestora, cu un șir de indicatori. Acest lucru necesită un grad înalt de coordonare în întregul sector public, și reprezintă un raport de responsabilitate a guvernului în ceea ce privește angajamentul acestuia față de asigurarea egalității de gen.

În ultimii ani s-a observat o expansiune a utilizării IBSG de la nivel național la nivel local. Cu sprijinul din partea Fondului Națiunilor Unite pentru Femei (UNIFEM), în prezent există o vastă rețea de orașe în care guvernele municipale conlucrează cu grupurile de femei și alți parteneri din societatea civilă interesați în promovarea egalității de gen. Împreună, acestea aduc schimbări pozitive legate de problemele fiscale, economice și de echitate din centrele urbane.

Instrumentele IBSG au fost de asemenea adaptate pentru a se potrivi diferitelor medii socio-politice și economice de administrare locală, din diferite regiuni ale lumii. Cazul din Ecuador de mai jos oferă exemple de utilizare a instrumentelor BSG modificate, la nivel local.

Studiu de caz: Exemple de Impact asupra Inițiativelor Bugetare Sensibile la Gen din Ecuador

Cuenca

În Cuenca, departamentul municipal de planificare a realizat în 2003 o analiză a bugetului sensibilă la gen. Aceasta a fost parte a unui "acord municipal de echitate" mai larg cu autoritățile locale, semnat inclusiv de către primar și consilierii municipali. În baza acordului, a fost elaborat un Plan cu privire la Egalitatea de Șanse, care este în prezent pus în aplicare. Bugetele din Cuenca pentru anii 2002, 2003 și 2004 au finanțat în mod special o serie de scheme incluse în Planul privind Egalitatea de Șanse. În plus, printr-un decret femeilor le-a fost acordată prioritate la angajare în proiecte de infrastructură, finanțate de către municipiu.

Esmeraldas

Esmeraldas a fost implicat în IBSG timp de câțiva ani. Pe parcursul proiectului, femeile și funcționarii administrațiilor locale au fost instruiți în bugetarea participativă și au utilizat cunoștințele acumulate pentru elaborarea unei agende de priorități pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați în comunitățile lor. Femeile au instituit, de

asemenea, mecanisme civice, așa-numite “câini de pază”, pentru a monitoriza implementarea activităților. Cu scopul de a instituționaliza acest progres, în anul 2004, în Esmeraldas a fost creat Consiliul de Echitate, compus din membrii consiliului municipal de sex feminin și reprezentantele organizațiilor de femei de la nivel local. Atribuțiile Consiliului sunt de a consilia și monitoriza politicile și bugetele municipale de gen. Primarul de Esmeraldas organizează întâlniri anuale pentru a revizui alocațiile bugetare și pentru a verifica realizarea planului de dezvoltare conform priorităților definite de către populație. În plus, ca răspuns la cerințele enumerate în Agenda Femeilor, în 2004, municipiul a înființat un fond pentru inițiative de micro-întreprinderi pentru femei.

Salitre

În Salitre, analiza bugetului sensibilă la gen, a fost efectuată de către Rețeaua Femeilor pentru Transformarea Economiei (REMTE-Ecuador). Descoperirile au fost comunicate grupurilor de femei în cadrul atelierelor de lucru, permițându-le să utilizeze rezultatele ca un instrument de pledoarie. În 2003, femeile au avut succes în încercarea de a face lobby pentru alocări de resurse în sprijinul inițiativelor referitoare la egalitatea de gen.

Quito

În Quito, raportul final ce analizează bugetul municipal al capitalei pentru anul 2002 a fost prezentat primarului, Consiliul Municipal și El Cabildo de Mujeres, un consiliu municipal al femeilor constituit ca un mecanism al societății civile de identificare necesităților femeilor și a intereselor acestora în politicile locale. Ca rezultat, tuturor departamentelor municipiului, le-a fost distribuit un set de îndrumări pentru includerea perspectivei de gen în bugetul 2003.

Toate orașele și orașelele ecuadoriene menționate mai sus, continuă să utilizeze IBSG, iar unele mecanisme au fost instituționalizate ca parte a planificării și administrării financiare municipale. Mai mult, unele orașe utilizează experiență lor de mai mulți ani cu instrumentele de BSG pentru a schimba metodele de formare a bugetului.

Sursa: http://www.gender-budgets.org/en/ev-66690-201-1-DO_TOPIC.htm

Exemplul din Cochabamba, Bolivia oferă o imagine de ansamblu a unei inițiative cuprinzătoare de BSG.

Studiu de caz: Bugetarea sensibilă la gen în Cochabamba, Bolivia

Inițiativa de Bugetare Sensibilă la Gen (IBSG) din Bolivia, în perioada 2001-2005, s-a bucurat de susținerea Fondului Națiunilor Unite pentru Femei (UNIFEM). Mediul național și local din Bolivia au fost deosebit de favorabil pentru a explora abordări inovatoare în vederea asigurării echității și justiției sociale. De exemplu, Legea din 1994 privind Participarea Populară a stabilit planurile de dezvoltare locală participativă și a instituit comisiile de vigilență ca două mecanisme principale pentru participarea comunității la nivel local. La nivel național, participarea a luat forma așa-numitor "Dialoguri Naționale", în 1997 și 2000, care au condus la formularea unei politici publice privind reducerea sărăciei.

Pentru UNIFEM, circumstanțele speciale din Bolivia au prezentat o oportunitate unică de a lucra la noi forme de planificare, bugetare și raportare locală, care să reflecte mai bine cerințele oamenilor și să-i implice activ în elaborarea politicilor. Identificarea și abordarea inegalităților de gen, necesităților specifice și a intereselor femeilor sunt critice pentru a asigura o dezvoltare democratică și echitabilă.

În plus, Bolivia a fost una dintre țările alese de către Oficiul Regional Andin UNIFEM pentru combinația rară formată din experți în domeniul finanțelor publice și/sau a genului, pe de o parte, și o mișcare puternică a femeilor cu capacități de a înțelege și de a folosi informațiile furnizate de analiza bugetară sensibilă la gen, pe de altă parte.

Implementatorii

Partenerii de implementare din Cochabamba au fost Coordinadora de la Mujer de Bolivia, o organizație-umbrelă a grupurilor de femei din țară, Municipality din Cochabamba, Instituto de Formacion Femenina Integral (IFFI), Institutul de Formare Integrată a Femeilor și Apaza Gregoria, un grup care face parte dintr-o rețea numită Rețeaua Femeilor pentru Transformarea Economiei-REMTE. Împreună, aceștia au identificat abordarea și instrumentele, necesare pentru exercitarea Bugetării Sensibile la Gen.

Procesul

Un expert în BSG a dezvoltat și a determinat, în baza administrațiilor publice locale și a bugetelor sensibile la gen, posibilele puncte de intrare pentru inițiativele locale bugetare sensibile la gen, în Bolivia.

Un fost secretar pentru Economie și Finanțe a efectuat o analiză de gen a bugetului național și a bugetului municipal al capitalei La Paz. Acesta și-a bazat analiza pe informațiile publice și a efectuat un exercițiu de consolidare a capacității de interpretare a cifrelor din bugetul public. Experiența bolivienilor a alimentat, de asemenea, elaborarea unei abordări metodologice concepute pentru analiza bugetului de gen. Profitând de lecțiile învățate în timpul cercetării inițiale, de investigațiile din faza incipientă, precum și de elaborarea raportului cu referire la Administrațiile Locale și Inițiativele Bugetare Sensibile la Gen, UNIFEM a semnat un acord cu Instituto de Formacion Femenina Integral (IFFI) și Primăria Municipiului Cochabamba, pentru a pune în aplicare o inițiativă bugetară de gen la nivel local.

Propunerea a inclus o analiză inițială de gen a bugetului municipal, urmată de o campanie de pledoarie bazată pe rezultatele investigației. Analiza bugetului municipal din Cochabamba a fost finalizată în 2004. La nivel național, au fost stabilite legături cu guvernul, prin intermediul vice-ministrului pentru Femei, și cu societatea civilă prin intermediul Rețelei de Femei pentru Transformarea Economiei. Acest lucru a constituit elementul-cheie, reflectat în rezultatele campaniei, care promovează modificări în directivele naționale pentru cheltuielile locale.

Ce s-a realizat?

- ☐ Consolidarea legăturilor de BSG, între guvern (prin intermediul Vice-Ministrului Femeilor) și societatea civilă (prin intermediul Rețelei Femeilor pentru Transformarea Economiei).
- ☐ Exercitarea rolului de pledoarie de către Coordinadora la Mujer de Bolivia, folosind rezultatele analizei bugetului gen.
- ☐ O campanie de pledoarie la nivel național, care a promovat inițiative la nivel local în El Alto și Cochabamba.
- ☐ Rețeaua de grupuri de femei active în promovarea politicilor bugetare, a fost extinsă prin includerea organizațiilor Gregoria Apaza, Instituto de Formacion Femenina Integral și Comitetul Inter-Districtual al Femeilor.

□ Pledoarie concentrată pe punerea în aplicare a legislației privind violența împotriva femeilor (VÎF); aceasta s-a bazat pe rezultatele unei analize de verificare bugetară a alocărilor la nivel național și local, prin "Calea critică a violenței", de exemplu, toate instituțiile care au abordat VÎF, cum ar fi sistemul judiciar, învățământul, poliția, serviciile de sănătate, etc. Analiza a identificat lacunele existente și elementele necesare în scopul promovării activităților de pledoarie pentru sporirea cheltuielilor naționale și respectarea angajamentelor legale, și eradicarea violenței împotriva femeilor în Bolivia. Prin urmare, au fost deschise trei servicii juridice municipale menite să ofere consultanță juridică victimelor VÎF, pe principalele probleme specifice cu care se confruntă femeile, inclusiv programele de alfabetizare și spălătoriile.

□ Dezvoltarea indicatorilor referitori la impactul politicilor bugetare ce vizează statutul femeilor și bugetul

Provocări

Cochabamba a fost o bună demonstrație a modului în care politicile de gen pot fi integrate în mod eficient în cadrul planului de dezvoltare locală participativă. Cu toate acestea, analiza cadrului instituțional a identificat anumite lacune. Una dintre principalele concluzii a fost că planificarea pe termen scurt – după cum este prevăzută în planurile de activitate anuale și care oferă baza pentru alocările bugetare – este de obicei determinată de către personalul municipal, cu respectarea directivelor Ministerului de Finanțe.

În practică, acest lucru nu garantează neapărat conformitatea cu planurile participative locale pe termen lung. Din cauza acestei nepotriviri, eforturile de integrare a perspectivei de gen, ca parte a procedurilor participative, nu a rezultat în mod necesar în alocarea de resurse pentru schemele ce vizează echitatea de gen. Ulterior, în 2004 a avut loc o campanie de pledoarie orientată nu numai înspre Autoritățile publice locale din Cochabamba, dar și înspre instituțiile naționale care stabilesc normele și directive pentru cheltuielile locale. Campania a solicitat armonizarea legislației și actelor normative referitoare la echitatea de gen cu planificarea și bugetarea la nivel național. În prezent, pledoaria de gen ține de politica națională prin proces participativ, precum și de legăturile între planurile de dezvoltare locală și acele alocări bugetare care favorizează promovarea echității de gen.

Una dintre principalele provocări întâmpinate inițial în cadrul Analizei de gen a bugetului național din Bolivia, a fost lipsa de informații disponibile pentru acest tip de cercetare. Chiar și în cazul cheltuielilor publice ale capitalei - pentru care există o bază de date completă a proiectelor - nu a fost posibilă identificarea potențialelor implicații asupra inegalităților între femei și bărbați. Pentru a rezolva această problemă, inițiativa Cochabamba a dezvoltat un diagnostic de bază referitor la statutul femeilor și bărbaților din regiune în 2004. De asemenea, a fost introdus un set de indicatori, pentru a măsura impactul schimbărilor în alocările bugetare asupra condițiilor de viață ale femeilor și a inegalității de gen.

Constatările analizei din Cochabamba au fost prezentate de către primar și au fost împărtășite pe scară largă cu autoritățile locale și organizațiile de femei de la nivel local, inclusiv Comitetul de femei Inter-District, iar la nivel național, cu Rețeaua Femeilor pentru Transformarea Economiei. Astăzi, programul oferă Municipality din Cochabamba acces la mai multe informații, care permit personalului să elaboreze indicatori de gen și să evalueze măsura în care bugetele echilibrate pe genuri contribuie la depășirea inegalităților de gen.

Adaptat din: <http://www.gender-budgets.org/content/view/36/142/>

Întrebări pentru reflecție

- ☐ Din informațiile furnizate, puteți identifica o politică municipală sau anumite cheltuieli care ar avea de beneficiat de pe urma IBSG?
- ☐ Identificați parteneri potențiali în orașul Dvs. pentru o inițiativă bugetară integratoare a dimensiunii de gen.

Exercițiul 23: Care sunt bugetele sensibile la gen?

Notă pentru facilitator

Este recomandabil să se utilizeze următoarele exerciții după ce participanți vor fi familiarizați cu principalele concepte de gen și vor avea o anumită înțelegere a diferențelor în munca și responsabilitățile de gen ale femeilor și bărbaților. Se recomandă ca înainte de a trece la exercițiul de mai jos, se fie efectuat(e) cu participanți Exercițiile 9 și/sau 10 de la punctul 2..

Obiective

- ☐ De a forma înțelegeri comune a bugetelor sensibile la gen.
- ☐ De a evidenția relevanței muncii de îngrijire neremunerată în raport cu bugetele publice.
- ☐ De a percepe priorităților diferite sau similare ale femeilor și bărbaților din orașe și implicațiile bugetare pe care le au acestea pentru administrațiile locale.

Timpul necesar: 1 oră și 45 minute, în cazul în care aveți un grup mai mare de participanți, va fi necesar mai mult timp

Procesul

1. Faceți o prezentare pentru participanți referitor la ceea ce sunt Inițiativele Bugetare Sensibile la Gen (IBSG) și rolul acestora în integrarea dimensiunii de gen în cadrul administrațiilor locale. A se vedea notițele din următoarele pagini, precum și instrumentele și utilizarea acestora, după cum se menționează la începutul acestei secțiuni, pentru această secțiune privind Inițiativele Bugetare Sensibile la Gen.
2. Împărțiți participanții în grupuri mici, de același sex. Numărul de grupuri va depinde de numărul de participanți.
3. Rugați femeile să se gândească la situația femeilor din oraș iar bărbații, să se gândească la situația bărbaților din oraș. În baza înțelegerii și evaluării situației femeilor și bărbaților, respectiv, rugați participanții să identifice domeniile prioritare pentru bugetul din anul viitor și ce procent din buget ar putea fi alocat pentru acest domeniu.

4. Puteți reproduce tabelul de mai jos pentru a le ajuta în efectuarea exercițiului.

Domeniile prioritare pentru buget	Alocarea bugetară, % din bugetul total	Motivul pentru domeniul prioritar și alocare
--	---	---

5. Rugați grupurile mici să raporteze în plen.

6. Comentarii și discuții în grup

Întrebări pentru reflecție

- ☐ Care sunt diferențele pentru femei și bărbați în domeniile de prioritate ale bugetului municipal?
- ☐ Ce crezi despre diferențele în domeniile de prioritate ale femeilor și bărbaților?
- ☐ De ce sunt acestea atât de diferite? Cum este legat acest lucru de responsabilitățile femeilor și bărbaților și diviziunea de gen a muncii?
- ☐ De ce sunt asemănătoare?
- ☐ Aveți vreo idee despre alocarea de bani pentru activitățile menționate?
- ☐ Care considerați a fi diferențele majore în domeniile de finanțare municipale din cadrul acestui exercițiu și a liniilor curente de buget?

Note pentru facilitator privind proiectul unui BSG

În funcție de natura și durata sesiunii de instruire, următoarele informații pot fi organizate, după caz, fie sub formă de PowerPoint sau de prezentare orală. Puteți utiliza, de asemenea, pentru prezentare definițiile conceptelor de gen din glosar. Prezentarea Dvs. poate fi, de asemenea, distribuită participanților ca material ilustrativ.

Bugetul este cel mai important instrument de politică al guvernului, deoarece, fără bani, guvernul nu poate pune în aplicare nici o politică în mod eficient.

Ce este un buget sensibil la gen?

Un buget sensibil la gen asigură faptul că necesitățile și interesele persoanelor din grupuri sociale diferite (ca sex, vârstă, rasă, etnie și locație), sunt abordate în politicile ce vizează cheltuielile și veniturile publice.

Bugetele sensibile la gen, nu sunt bugete separate pentru femei sau bărbați. În schimb, acestea asigură sensibilitatea la gen în cadrul politicilor, planurilor, programelor și bugetelor tuturor departamentelor administrației locale, unităților și companiilor municipale.

Bugetele sensibile la gen nu sunt nu înseamnă 50 la sută pentru bărbați și 50 la sută pentru femei.

Acestea se referă la bugetarea care direcționează resursele în mod intenționat și ridică

veniturile într-un astfel de mod, încât să abordeze dezavantajele și excluziunea.

BSG recunosc modul în care femeile contribuie la dezvoltarea societății și a economiei, prin munca lor neplătită în sectorul producției și de îngrijire și dădăcire a persoanelor din oraș și din comunitate. BSG recunosc pactele de intersecție dintre politicile bugetare, inegalitatea între femei și bărbați și bunăstarea femeilor.

Reducerea cheltuielilor guvernamentale pentru servicii, cum ar fi educația, sănătatea sau aprovizionarea cu apă și canalizare, pot fi văzute ca pe o taxă de asistență socială impusă femeilor, prin munca de îngrijire socială în cadrul gospodăriilor și comunităților. Cu cât este mai severă sărăcia într-o țară, cu atât mai grea este sarcina de asistență socială; prin urmare, impactul politicii economice asupra muncii de îngrijire neremunerată, o fac să fie una dintre manifestările cele mai vii ale sărăciei.

Bugetele echilibrate pe genuri

BSG utilizează diverse instrumente, abordări și strategii pentru a monitoriza rezultatele, activitățile și a consolida bugetele din perspectiva de gen:

Bugetele sensibile la gen – un instrument

Pe fundalul discriminării de gen și a excluziunii, bugetarea sensibilă la gen poate asigura că:

- ☐ Prioritățile femeilor sărace sunt reflectate în alocările bugetului public, cheltuieli și venituri (nu doar în politici, planuri sau programe!)
- ☐ Instituțiile, organizațiile, sistemele și procesele implicate în elaborarea bugetelor, reflectă mai bine interesele femeilor sărace și oferă spațiu pentru vocea lor colectivă, și totodată asigură transparența și responsabilitatea pentru angajamentele de gen.

De ce este nevoie de Bugete sensibile la gen?

Monitorizarea rezultatelor, activităților și implicațiilor bugetelor, pot oferi următoarele:

- ☐ Responsabilitate sporită din partea guvernelor și reprezentanților aleși, vizavi de egalitatea de gen, necesitățile femeilor, responsabilizarea și respectarea drepturilor așa cum sunt prevăzute în acordurile internaționale, cum ar fi Platforma de Acțiune de la Beijing, Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului, Agenda Habitat și Agenda 21.
- ☐ Eficiență îmbunătățită, asigurându-se că cei care au nevoie, beneficiază cel mai mult din cheltuielile publice.
- ☐ Transparență sporită și reducerea corupției.
- ☐ Participarea informată a femeilor în politicile de planificare și bugetare, fac posibilă elaborarea de politici în mod eficient pentru a răspunde nevoilor celor mai săraci și celor lipsiți de putere.

Integrarea dimensiunii de gen este:

O strategie adoptată la Beijing, ca instrument principal pentru promovarea la nivel mondial a egalității de gen. În iulie 1997, Comitetul Consiliului Economic și Social al

ONU (ECOSOC), a definit integrarea perspectivei de gen ca fiind:

- ☐ "procesul de evaluare a implicațiilor oricărei acțiuni planificate, inclusiv legislație, politici sau programe, pentru femei și bărbați, în orice zonă și la toate nivelurile."
- ☐ o strategie pentru a face preocupările și experiențele femeilor și bărbaților parte integrantă din elaborarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea politicilor și programelor în toate sferele politice, economice și sociale.

Integrarea dimensiunii de gen constituie o strategie care necesită:

- ☐ "o monitorizare și evaluare sistemică a procesului, precum și instrumente practice și metodologii, care să contribuie la consolidarea capacităților de monitorizare de zi cu zi,
- ☐ stabilirea unor mecanisme de responsabilizare și alocare adecvată de resurse,
- ☐ "o schimbare generală în ordinea de zi".

BSG pot fi folosite ca instrumente pentru integrarea dimensiunii de gen

Militanții pentru egalitatea de gen, recunosc potențialul BSG de a aborda discrepanțele între angajamentele politice și politicile bugetare. BSG oferă guvernelor locale și militanților pentru egalitatea de gen, un set de instrumente care fac integrarea dimensiunii de gen, mai efektivă prin:

- ☐ Alocarea de resurse în scopurile pentru care au fost făcute promisiuni - potrivirea declarațiilor politice cu bugetele;
- ☐ Instrumente practice pentru monitorizarea politicilor, programelor și bugetelor guvernului;
- ☐ Susținerea politicilor economice bazate pe egalitatea de gen;
- ☐ Promovarea participării grupurilor de femei în dezbaterile vizând bugetele;
- ☐ Potrivirea declarațiilor politice cu bugetele. Există un buget pentru implementarea planului național pentru promovarea femeilor sau a oricărui alt plan aferent egalității de gen?"
- ☐ Instrumente practice pentru monitorizarea politicilor, programelor și bugetelor guvernamentale. De exemplu, Ministerul Justiției are prevederi bugetare pentru implementarea legislației referitoare la egalitatea de gen?
- ☐ Promovarea activităților de pledoarie pe probleme de politici economice sensibile la gen. De exemplu, integrarea dimensiunii de gen merge mai departe decât sectorul social și ajunge oare aceasta la ministerul finanțelor și economiei?
- ☐ Promovarea participării grupurilor femeilor în discutarea bugetului. Sunt femeile reprezentate la masa de discuții?

Adaptat de la: UNFPA și UNIFEM. 2006. Bugetarea Sensibilă la Gen în Practică: Manual de Instruire. Anexa CD. New York, USA. <http://www.gender-budgets.org/content/blogcategory/78/155/>

Exercițiul 24: O schiță preliminară pentru un exercițiu de buget sensibil la dimensiunea gen în cadrul administrației Dvs. locale

Notă pentru Facilitator

Pentru acest exercițiu, obțineți o copie a bugetului municipal local. Nu aveți nevoie să distribuiți copii ale bugetului complet, deoarece acesta poate fi un document destul de mare; dar dacă doriți, puteți să o faceți. Identificați liniile de buget relevante și distribuiți participanților o listă a categoriilor de buget.

Obiective

- ☐ De a facilita înțelegerea metodelor și instrumentelor utilizate în IBSG.
- ☐ De a facilita înțelegerea modului în care au fost utilizate IBSG de către autoritățile publice locale.
- ☐ De a evidenția modul în care conceptele și instrumentele IBSG, urmează să fie aplicate pentru finanțele municipale.

Timpu necesar: 1 oră și 45 minute

Procesul

1. Pregătiți pentru participanți o prezentare a instrumentelor folosite în IBSG, din materialul ilustrat la pagina următoare.
2. Folosind materialele furnizate în această sub-sectiune, elaborați rezultatele IBSG în carul orașelor. Puteți consulta, de asemenea, portalul referitor la bugetele echilibrate pe genuri, accesând: <http://www.genderbudgets.org>, pentru cazuri suplimentare sau oricare alt material, care ar putea fi mai adecvat pentru orașul Dvs. sau pentru scopurile de formare. Puteți distribui participanților studii de caz din această sub-sectiune.
3. Pregătiți fișe ale listei de instrumente ale IBSG pentru acest exercițiu, precum și liniile de buget ale bugetului local municipal, pe care l-ați identificat mai devreme.
4. Împărțiți participanții în trei sau patru grupuri mici și cereți-le să completeze următorul tabel.

Linii/articole de Buget	Partenerii locali/naționali ai IBSG	Puncte pentru examinarea impacturilor de gen diferențiale, i.e., a impacturilor asupra femeilor și bărbaților
--------------------------------	--	--

5. Fiecare grup raportează în plen.
6. Comentarii și feedback de la participanți.

Lecturi adiționale

Pentru exerciții suplimentare cu privire la utilizarea instrumentelor IBSG, subliniate mai sus, consultați Manualul pentru Instruire în domeniul BSG, disponibil la:
<http://www.gender-budgets.org/content/view/267/155/>

Autoritățile locale și violență împotriva femeilor

Autoritățile publice locale, adesea, se confruntă cu diferite forme ale violenței în mediul urban, în condițiile în care acestea militează pentru menținerea securității locuitorilor, atât a bărbaților, cât și a femeilor, precum și a proprietăților acestora. Până în prezent, autoritățile publice locale, de regulă, au înaintat soluții pentru cazurile care implică abuzul de droguri și folosirea armelor de foc, în defavoarea celor care implică violența împotriva femeilor. Cu toate acestea, tot mai multe autorități municipale recunosc faptul că violența împotriva femeilor nu poate fi tolerată într-un oraș sigur, sănătos și în care sunt respectate prevederile legislative. În îndeplinirea misiunii acestora de a reprezenta și asigura bunăstarea tuturor locuitorilor, autoritățile nu pot să ignore cazurile de violență împotriva femeilor, uneori, făcându-se tangență pe violența bazată pe gen. Violența bazată pe gen reprezintă violența îndreptată împotriva unei persoane din cauza diferenței de sex. Recunoscând faptul că, de cele mai dese ori, femeile sunt acelea care se confruntă cu violență din partea bărbaților, această carte de resurse acordă o atenție mai deosebită violenței împotriva femeilor, comparativ cu violența bazată pe gen.

Autoritățile publice locale au început să recunoască legătura dintre domeniul public și cel privat și modul în care aceste relații influențează bunăstarea economică și socială în orașe. Acestea, de asemenea, conștientizează faptul că dacă trebuie să combată violența împotriva femeilor, ele trebuie să stabilească niște legături strategice cu grupurile de femei, comunitățile, precum și cu serviciile de sănătate, educație, afaceri și culturale din oraș. Administrațiile municipale pot să joace un rol-cheie, în calitate de conducător, în procesul de prevenire a criminalității și să asigure siguranța și securitatea mediului urban.

Casa și vecinătatea imediată pot fi și, de multe ori, sunt un loc periculos pentru femei. La nivel mondial, violența practică în relațiile de familie (intime) este o cauză majoră a decesului și dezabilității în rândul femeilor cu vârsta cuprinsă între 16-44 ani²⁹. Un studiu realizat de către Organizația Mondială a Sănătății în mai multe țări (Bangladesh, Brazilia, Etiopia, Japonia, Peru, Namibia, Samoa, Serbia și Muntenegru, Thailanda și Tanzania), a arătat că în proporție de 25 – 60% de femei au fost supuse violenței în relațiile în familie (intime)³⁰. De asemenea, în multe dintre amplasamentele consacrate mai mult de 20% dintre femei au raportat atacuri din partea unui non-partener, cel mai adesea din partea tatălui sau a altor membri ai familiei, bărbați sau femei³¹.

Impactul violenței și agresiunii asupra sănătății femeii sunt considerabile. Femeile care au fost victime ale cazurilor de violență, comparativ cu femeile care nu s-au confruntat cu asemenea experiențe, raportează o stare a sănătății proastă sau foarte proastă. Agresiunea fizică este strâns asociată cu durerea debilitantă³². Probabil, cel mai îngrijorător este faptul că femeile care au fost agresate de către partener, s-au dovedit a fi:

” mult mai predispuse la gânduri suicidale decât femeile care nu au fost niciodată victime ale abuzului. Mai mult decât atât, dintre toate femeile care au fost martore

²⁹ UNIFEM Date și cifre despre violența împotriva femeilor. Disponibil la http://www.unifem.org/gender_issues/violence_against_women/facts_figures.php

³⁰ Garcia-Moreno, C., Jansen, H., M. Ellsberg, Heise, L. și Watts, C. 2005. Studiul multinațional OMS cu privire la sănătatea femeilor și violența domestică împotriva femeilor. WHO Press, Geneva, p. 83. http://www.who.int/gender/violence/who_multicountry_study/en/index.html

³¹ Ibid. P. 85.

³² Ibid.

vreodată la cazurile de sinucidere, femeile care au fost victime ale cazurilor de violență, de asemenea, erau mai predispuse de a comite o sinucidere³³.

Societatea suportă cheltuieli economice considerabile din cauza omniprezenței violenței. Sume impunătoare de bani, care ar putea fi folosite în scopuri mai eficiente, sunt cheltuite pentru a redresa efectele violenței. Doar în SUA, în anul 2003, cheltuielile suportate din cauza violenței manifestate din partea partenerului intim, au fost estimate la aproximativ 5,8 miliarde dolari, inclusiv 4,1 miliarde de dolari pentru serviciile de asistență și de îngrijire medicală directă, cu pierderi de productivitate de aproximativ 1,8 miliarde USD³⁴. În Chile și Nicaragua, violența împotriva femeilor a dus la înregistrarea unui nivel de 46% pierderi din veniturile pentru victime în același an³⁵. Guvernul columbian cheltuie aproximativ 73,7 milioane USD anual pentru prevenirea, identificarea și redresarea efectelor violenței din partea partenerului intim³⁶. Totuși, costul cel mai mare pentru societate este pierderea capacității unui număr atât de mare de femei de a-și realiza potențialul în întregime. Această pierdere are consecințe grave asupra așezărilor umane.

Cetățenie completă, atât pentru bărbați, cât și pentru femei înseamnă a avea capacitatea de a face alegeri. Libera alegere înseamnă a avea acces la toată informația relevantă și a beneficia de posibilitatea de a alege fără a fi intimidat. Acesta este principiul consimțământului informat, ceea ce înseamnă că bărbații și femeile ar trebui să poată alege ceea ce doresc și să fie conștienți de orice alternative și, de asemenea, să fie la curent cu consecințele alegerii lor. Violența privează femeile de dreptul egal de a alege.

În general, violența împotriva femeilor este ceva care încalcă principiul de alegere prin intermediul consimțământului informat, cum ar fi:

- Violul, abuzul sexual și actul de agresiune din partea soțului, amantului, prietenului, vecinului sau unei rude.
- Infectarea în mod conștient a unei femei cu o boală cu transmitere sexuală (BTS). În cazul în care această boală este HIV / SIDA, acest lucru este considerat ca femucidere, care se referă la uciderea unei femei de către un soț, amant sau alt bărbat, sau rudă, precum și uciderea sistematică a femeilor, cum este cazul din Ciudad Juarez, Mexic³⁷
- Hărțuirea sexuală și orice altă formă de atenție sexuală nedorită.
- Violența emoțională, inclusiv acțiunile care provoacă durere, cum ar fi strigăte, înjurături și insulte. Tulburările de somn constituie o formă de violență emoțională - atunci când un soț vine acasă beat și trezește toată casa sau atunci când acesta ține soția trează întreaga noapte. Ființele umane trebuie să se simtă în siguranță și să aibă un sentiment de stabilitate în viața lor. Prin urmare, amenințarea de dezertare și de abandon, de asemenea, reprezintă un act de violență.
- Violență economică, cum ar fi acapararea salariului femeii, vânzarea bunurilor ce aparțin acesteia fără consimțământul ei, refuzul de a contribui la cheltuielile

³³ Ibid. P. 86.

³⁴ UNIFEM Date și cifre despre violența împotriva femeilor. Disponibil la http://www.unifem.org/gender_issues/violence_against_women/facts_figures.php

³⁵ Morrison A. și M. Orlando. 2004. Costurile și impactul violenței de gen: Metodologii și noi estimări. Banca Mondială. Disponibil la: http://worldbank.org/intgender/resources/morrison_nov2004.ppt

³⁶ Ibid

³⁷ În Ciudad Juarez, în ultimii 10 ani, mai mult de 460 de femei au dispărut și probabil că au fost ucise. Unele dintre corpurile grav mutilate ale acestor femei tinere au fost găsite îngropate în deșert. Celelalte nu au fost găsite. Dovezile indică faptul că femeile tinere sunt răpite pentru a fi utilizate în filme pornografice violente și pentru organele lor. Aproape toate femeile sunt reprezentate ale clasei muncitoare sărace și ale grupurilor indigene. Pentru mai multe informații, a se vedea: http://www.libertadlatina.org/Crisis_Lat_Mexico_Juarez_Femicide.htm

casnice comune sau refuzul de a plăti întreținerea copilului. Acestea toate încalcă abilitatea unei femei de a se simți în siguranță.

□ Teama de violență determină condițiile de viață a femeilor. Aceasta nu le permite să trăiască pe cont propriu și să iasă pe timp de noapte singure, nu le permite femeilor să călătorească și le determină să se implice în relații pre-mature sau căsătorie.

Declarația Organizației Națiunilor Unite din 1993 cu privire la eliminarea violenței împotriva femeilor este primul instrument internațional în domeniul drepturilor omului care, în exclusivitate și în mod explicit, abordează problema violenței împotriva femeilor. Potrivit textului declarației, violența încalcă, reduce sau anulează drepturile și libertățile fundamentale ale femeii.

Declarația prevede o definiție a abuzului în bază de gen, care presupune "orice act de violență având la bază diferența de sex și care conduce sau este posibil să conducă la, vătămare sau suferință fizică, sexuală sau psihologică a femeilor, inclusiv amenințarea cu astfel de acțiuni, constrângere forțată sau privațiunea de libertate în viața publică sau privată".

Definiția este inclusă în articolul 2 al Declarației, care identifică trei domenii în care, de obicei, are loc violența:

□ Violența fizică, sexuală și psihologică care are loc în familie, inclusiv bătăile, abuzul sexual al copiilor de sex feminin din familie, violența din cauza zestrei, violul conjugal, mutilarea genitală a femeilor și alte practici tradiționale dăunătoare pentru femei; și violența legată de exploatare

□ Violența fizică, sexuală și psihologică care are loc în cadrul comunității, inclusiv violul, abuzul sexual, hărțuirea sexuală și intimidarea la locul de muncă, în instituțiile de învățământ și în altă parte, traficul de femei și prostituția forțată;

□ Violența fizică, sexuală și psihologică comisă sau tolerată de către stat, de câte ori acesta apare³⁸.

Întrebări pentru reflecție

□ *Sunteți de acord cu definițiile violenței împotriva femeilor date mai sus? Dacă da, de ce? Dacă nu, de ce?*

³⁸ <http://www.un.org/rights/dpi1772e.htm>

Studiu de caz: Încetarea violenței împotriva femeilor în orașul Cebu, Filipine

În iunie 2002, Sangguniang Panglungsod [Consiliul Orășenesc] din Cebu și Sangguniang Panlalawigan [Consiliul Provincial] din provincia Cebu a emis Ordonanța 1938 împotriva violenței domestice. Ordonanța, prima de acest gen în Filipine, acordă dreptul unei victime care își are reședința în Cebu de a apela la instanța judecătorească, iar agresorul acesteia este supus arestului. Aceasta prevede, de asemenea, ca ordinele de protecție să fie implementate de către Barangay [oficialii din sat]. În pofida faptului că în martie 2004, a intrat în vigoare un act parlamentar la nivel național, Cebu este primul oraș din Filipine care a adoptat o ordonanță specifică, care prevede sancționarea abuzurilor domestice.

Cu toate acestea, grupurile de femei din Cebu conștientizează faptul că între politică și implementarea de facto a acesteia persistă un decalaj semnificativ. Este necesară informarea și desfășurarea unor activități de advocacy continue în relațiile de coordonare cu diverse părți interesate, inclusiv cu legislatorii, forțele de ordine, oficialii satului, liderii comunității, grupurile de femei și reprezentanții sistemului judiciar, în cazul în care ordonanță este eficientă pentru a satisface necesitățile femeilor agresate. În provincia Cebu au avut loc așa-numitele sesiuni "Turul orașului", axate pe patru domenii, în încercarea de a facilita discuțiile între agenții și grupurile organizate, despre practicile de implementare ale ordonanței, precum și de a mobiliza și sensibiliza opinia publică referitor la drepturile și beneficiile sale.

În Cebu, bărbații care își bat soțiile sau abuzează de proprii copii sunt condamnați la detenție pe perioade îndelungate. Spre deosebire de alte regiuni ale țării, autoritățile nu ignoră cazurile de maltratare fizică a soției, incest, abuz sau violul conjugal.

Începând cu anul 2004, alte autorități publice locale din Filipine au adoptat și implementat ordonanțe similare celei din Cebu.

Adaptat de la: UNIFEM <http://www.unifem-eseasia.org/projects/evaw/update2003text.htm>

Întrebări pentru reflecție

☐ Care este rata violenței împotriva femeilor în municipalitatea Dvs.?

☐ Dacă nu știți, ce măsuri ați întreprinde, pentru a evita apariția violenței împotriva femeilor în orașul sau municipiul Dvs.?

Studiu de caz: Violența bazată pe gen: Bărbații din Kenya în acțiune

Acțiunile și eforturile întreprinse în întreaga lume, cu scopul eliminării violenței bazate pe diferența de sex au fost propagate, în special, de către femei. În Kenya, proiectul FEMNET - Bărbații pentru egalitatea de gen acum (MEGEN), sprijină aceste eforturi, provocând astfel societatea patriarhală și pavând calea pentru un nou concept al umanității.

MEGEN a fost fondat în anul 2001, în timpul unei întâlniri consultative, la nivel regional, în Nairobi, Kenya, organizată de către rețeaua pentru Dezvoltare a femeilor din Africa și rețeaua de comunicare (FEMNET). Reuniunea la care au participat reprezentanți din Kenya, Africa de Sud, Malawi, Zambia, Namibia și Botswana, a culminat prin elaborarea unor planuri de acțiune la nivel național și regional.

În Kenya, membrii proiectului MEGEN desfășoară activități pentru a pune capăt violenței bazate pe diferența de gen (VBG) și răspândirea HIV / SIDA prin intermediul unor strategii inovatoare. MEGEN angajează persoane din toate categoriile sociale, inclusiv lideri politici, culturali și băieți tineri. Scopul este de a transforma bărbații cu percepții de formă „veche” a masculinității în bărbați cu concepte de formă „nouă”, conform căreia bărbații apreciază femeile ca ființe umane.

Calitatea de membru pentru MEGEN este deschisă pentru persoanele de toate vârstele și cu orice pregătirea profesională, favorizând astfel accesul diverselor grupuri, prin intermediul consultărilor de la om la om. Proiectul formează activiștii de sex masculin pe probleme VBG, oferindu-le pe lângă cunoștințele teoretice și "experiență practică" în cadrul comunităților, cu scopul abordării situațiilor antagoniste, beneficiind de competențe corespunzătoare.

Cu toate acestea, procesul de schimbare este plin de provocări, inclusiv de confruntări permanente cu bărbații care percep abilitarea femeilor ca fiind o trădare a bărbaților. Odată, un bărbat a făcut o remarcă "Prietenule, munca ta face ca acestor femei să le crească coarne ... ele ne vor fugări de la casele noastre, dacă vei continua astfel". Un astfel de feedback demonstrează faptul că unii bărbați încă nu realizează faptul înegalitatea de gen este ceva care îi privește.

De ce formăm parteneriate cu bărbați și băieți, pentru a elimina practicile VBG?

Proiectul MEGEN din Kenya a elaborat strategii direcționate spre eliminarea sentimentului de frică față de necunoscut printre bărbați, oferindu-le definiții corecte a termenilor și datelor despre adevăratul preț al actelor violenței.

Bărbații care au fost convinși și s-au angajat în activitățile de sensibilizare cu privire la de egalitatea de gen pot fi aliații cheie în implicarea altor bărbați. Fiecare persoană dispune de o platformă de la care poate întreprinde anumite acțiuni: în calitate de profesionist, activist, politician, membru al familiei și cetățean, bărbații și femeile au posibilitatea și responsabilitatea de a promova egalitatea de gen și de a pune capăt VBG.

Egalitatea de gen este un concept al cărui timp a sosit. Acestuia îi revine misiunea de a exercita un impact deosebit asupra vieții bărbaților și femeilor de toate vârstele, din toate clasele, cu orice statut socio-economic și credință. Necesitatea urgentă de a transforma societatea noastră nu poate fi supraapreciată, mai ales cu amenințarea HIV/SIDA, care are tangențe semnificative cu VBG. În Kenya, concepțiile aferente bărbăției sunt adânc înrădăcinate. Mulți bărbați cresc cu convingerea că comportamentul dominant față de fete și femei constituie felul de a fi a unui bărbat. Asumarea de riscuri și comportamentul sexual agresiv sunt adesea apreciate de către

semeni și tolerate de către societate. Aceste stereotipuri afectează atât femeile, cât și bărbații și erodează orice potențial pentru stabilirea unor relații reciproce bazate pe respect. Noi am inventat mesaje de sensibilizare a bărbaților, pentru a contesta aceste atitudini și a încuraja desfășurarea de dezbateri cu privire la aspectele legate de conceptul de masculinitate, relații și sexualitate.

Bărbați implicați în astfel de programe precum MEGEN, sunt primii care recunosc faptul că schimbarea este foarte benefică și are un caracter inevitabil. Escaladarea VBG a fost o consecință a împotrivirii bărbaților de a schimba și, în special, a ezitării de a accepta egalitatea de gen. Bărbații și băieții trebuie să fie convinși de faptul că transformarea societății, cu scopul ca egalitatea de gen să devină o normă, îi va avantaja. În caz contrar, întreaga comunitate riscă să piardă.

Sursa: Ken Otina, MEGEM

Campania „Panglica Albă” este o altă inițiativă a bărbaților, organizată cu scopul întreprinderii unor acțiuni comune, axate pe aspectele legate de violența împotriva femeilor.

Studiu de caz: Campania „Panglica Albă” – Întreprinderea de acțiuni pentru încetarea violenței împotriva femeilor din partea bărbaților, Canada

Campania Panglica Albă constituie cel mai semnificativ efort întreprins la nivel mondial, în vederea eliminării violenței bărbaților împotriva femeilor. WRC se bazează pe suportul din partea voluntarilor și pe contribuțiile financiare din partea persoanelor fizice și a organizațiilor. În anul 1991, un grup mic de bărbați din Canada a decis că lor le revine responsabilitatea de a încuraja ceilalți bărbați să se opună violenței împotriva femeilor. Aceștia au decis să poarte o panglică albă, ca simbol al luptei bărbaților împotriva violenței din partea bărbaților față de femei. După doar șase săptămâni de pregătire, mai mult de 100.000 de bărbați din Canada purtau o panglică albă în piept. Mulți alții au fost implicați în discuții și polemici pe tema violenței din partea bărbaților. Panglica albă purtată în piept simbolizează angajamentul personal de a nu comite, tolera sau de a rămâne indiferent față de violența împotriva femeilor.

În fiecare an, Campania Panglica Albă îndeamnă bărbații și băieții să poarte o panglică timp de una sau două săptămâni, începând cu 25 noiembrie, Ziua Internațională pentru eliminarea violenței împotriva femeilor. În Canada, panglicile sunt purtate până la 6 decembrie, la aniversarea zilei comemorării masacrului de la Montreal și Zilei naționale a Recunoștinței și a acțiunii privind violența împotriva femeilor.

Campania Panglica Albă este un eveniment organizat cu scop educațional, care încurajează reflectarea și discuțiile ce duc la întreprinderea de acțiuni personale și colective în rândul bărbaților. Pe întreg parcursul anului, bărbații sunt încurajați:

- să se implice în activități educaționale în școli, la locul de muncă și în cadrul comunității,
- să susțină grupurile locale de femei,
- să se implice în activități de colectare a fondurilor pentru întreprinderea de eforturi educaționale la nivel internațional.

Campania distribuie școlilor materiale educaționale și menține o pagină web. Campania, de asemenea, se axează pe politici publice. Unele grupuri locale organizează evenimente cu ocazia Zilei Tatălui, pentru a discuta despre rolurile pozitive ale

bărbaților, despre importanța bărbaților în calitate de îngrijitori și educatori. Unele grupuri organizează serate de dansuri cu ocazia Zilei Îndrăgostiților, pentru a transmite mesajul cu privire la dezvoltarea unor relații sănătoase.

Campania Panglica Albă, de asemenea, colaborează cu grupurile de bărbați din întreaga lume pe aspecte legate de violența împotriva femeilor, precum și de egalitatea și echitatea de gen.

Adaptat de la: Campania Panglica Albă <http://www.whiteribbon.ca>

Exercițiul 25: Violența împotriva femeilor în orașele mari

Sugestii pentru facilitator

Predarea sau discuțiile cu privire la violența împotriva femeilor sunt adesea subiecte dificile de discutat atât pentru femei, cât și pentru bărbați. Aceste discuții generează emoții puternice, dar în același timp diferite pentru ambele genuri. Uneori, bărbații pot fi defensivi față de acest aspect și asta poate duce la perturbări ale sesiunii. Pentru unele femei, problema poate declanșa teama sau amintiri reprimite sau uitate și să le determine să plângă. Femeile pot experimenta o formă de tulburări de stres post-traumatic, cunoscut sub denumire de Sindromul traumei prin viol și vor necesita serviciile unui psiholog sau consilier instruit.

În cazul în care cunoașteți vreun grup de ajutorare a femeilor victime a violului, adăposturi pentru femei, organizații care prestează servicii de consiliere, lucrători sociali, se recomandă să-i contactați înainte de sesiune. Explicați-le că sunteți persoana care organizează un atelier de lucru, cu tema violenței bazate pe gen și să le solicitați să delege un consilier pentru a asista la atelier. În caz contrar, încercați să obțineți o listă cu numere de telefon ale acestor organizații. Pe măsură ce începe desfășurarea atelierului, afișați lista cu caractere mari pe perete și încercați să dați un telefon la un oficiu din apropiere. Explicați participanților, fie că în oficiul respectiv este prezent un consilier instruit sau că numerele sunt indicate pentru persoanele care doresc să le noteze pentru referință.

Obiective

- ☐ De a înțelege natura și gradul de violență împotriva femeilor.
- ☐ De a identifica primii pași necesari a fi întreprinși de către administrațiile publice locale, pentru a asista victimele unor astfel de violențe.

Timpul necesar: 1.5 – 2 ore

Procesul

1. Repartizați participanții în două grupuri – bărbații într-un grup, iar femeile în altul.
2. Fiecare grup este rugat să numească un participant pentru a face notițe pe o foaie de flipchart, pentru a raporta în fața întregului grup.
3. Informați participanții referitor la faptul că au la dispoziție 45 minute pentru a răspunde la următoarele 3 întrebări:

- ☐ Cât de des se comit cazuri de violență împotriva femeilor în orașul Dvs. în mediul public și privat?

- ☐ Care este ponderea femeile și fetelor supuse violenței?
- ☐ Ce pot face autoritățile publice locale pentru a sprijini victimele violenței?

4. După 45 de minute, chemați grupurile înapoi și solicitați-le să vă prezinte raport în cadrul adunării. Fiecare grup are la dispoziție 5-10 minute pentru îndeplinirea acestei sarcini. După prezentări, adresați întrebări participanților. Asigurați-vă de faptul că nu este manifestată nici un fel de ostilitate față de cineva dintre participanți sau grupuri de participanți, în special, și că grupurile pot discuta problemele în bază de respect și înțelegere reciprocă.

5. Discuții în grup pentru 30 de minute. Pentru a facilita discuția, puteți adresa întrebări de felul:

Întrebări pentru reflecție

- ☐ *Ce părere aveți despre rapoartele prezentate de cele două grupuri? Ce v-a captat atenția?*
- ☐ *Sunteți surprinși de incidența violenței împotriva femeilor?*
- ☐ *De ce sunt femeile și fetele supuse acestei violențe?*
- ☐ *Credeți că acțiunile recomandate pentru administrațiile publice locale pot fi implementate?*
- ☐ *Dacă da, care dintre acestea și de ce?*

Exercițiul 26: O campanie de combatere a violenței împotriva femeilor

Obiective

- ☐ De a aborda, în calitate de locuitor al orașelului, realitatea cu privire la violența împotriva femeilor.
- ☐ De a realiza faptul că Dvs., în calitate de consilier sau angajat municipal, dețineți puterea și responsabilitatea de a face ceva în această privință.

Timpul necesar: 2 ore

Procesul

1. Repartizați participanții în 3 grupuri.
2. Fiecare grup va fi rugat să desemneze un membru al grupului, pentru a face notițe pe o foaie de flipchart, pentru a raporta în fața întregului grup.
3. Oferiți fiecărui participant un exemplar al raportului de audit privind securitatea femeilor, realizat în Dar-es-Salaam, Tanzania, de la exercițiul 16 din această carte de resurse.
4. În baza rezultatelor exercițiului 26, precum și a studiului de caz, rugați fiecare grup să elaboreze o schiță a unei campanii privind abordarea violenței împotriva femeilor a

administrației locale. Participanții au la dispoziție o oră, pentru exercitarea acestei sarcini.

5. Apoi fiecare grup are la dispoziție 10 de minute, pentru a prezenta strategia campaniei lor, în fața întregului grup.

6. Rezervați 10 minute pentru discuții și întrebări după fiecare prezentare.

7. Mulțumiți-le tuturor participanților pentru eforturile depuse și felicități-i pentru lansarea campaniei destinate eradicării violenței împotriva femeilor în orașul sau orașelul lor.

Exercițiul 27: Acțiune a autorităților publice locale referitoare la violența împotriva femeilor

Notă pentru facilitator

Puteți face acest exercițiu, utilizând "fișele". Dacă alegeți să desfășurați exercițiul astfel, utilizați fișe de 3 culori diferite pentru 3 idei distincte. Apoi adunați aceste fișe.

Obiectiv

☐ De a identifica acțiunile necesare, pentru eradicarea violenței împotriva femeilor.

Timpul necesar: 1.5 ore

Procesul

1. Oferiți fiecărui participant o foaie de hârtie. Rugați participanții să scrie trei idei despre modul în care administrațiile publice locale pot contribui la eliminarea violenței împotriva femeilor. Participanții au la dispoziție 10 minute pentru executarea acestei sarcini.

2. Rugați fiecare participant să împărtășească tuturor celorlalți membri ai grupului cea mai reușită idee. Scrieți toate ideile pe o foaie de flipchart.

3. Următorul pas, rugați fiecare participant să împărtășească celorlalți cea mai bună 2 idei. Iarăși, notați ideile pe o foaie de flipchart. Asigurați-vă de faptul că toți pot să citească și să deslușească cele notate. Faceți același lucru și pentru a treia idee.

4. Rugați grupul să identifice idei similare și rugați participanții să vă ajute în repartizarea pe categorii a ideilor în aproximativ 8 + 0 idei sau domenii de acțiune. Împreună cu participanții, numiți acțiunile ce urmează a fi întreprinse.

5. Apoi, rugați participanții să clasifice fiecare categorie de idei / acțiuni, începând cu prima lor alegere. Timp de câteva secunde discutați ceea ce se subînțelege prin "cea mai bună". Este cea care este mai ușor de implementat sau cea care presupune cele mai puține cheltuieli, sau cea care va realiza cele mai bune rezultate? La momentul în care ați ajuns la un consens în ceea ce privește criteriile, treceți la clasificarea ideilor.

6. Rugați participanților să se pronunțe, pe scurt, dacă administrațiile lor publice locale pot să implementeze cele mai bune idei / acțiuni selectate. Dacă da, care ar fi primii pași?

7. În cele din urmă, rugați participanții să evalueze rezultatele sesiunii. Dacă considerați că nivelul de participare a grupului a fost satisfăcător, puteți solicita ca întrebările de evaluare să fie adresate grupului ca întrebări de generalizare. Dacă considerați că unele persoane nu au participat suficient de activ la discuțiile în grup, permiteți fiecărui membru al grupului să răspundă la întrebările de evaluare, în mod separat. Exemple de întrebări de evaluare includ:

- ☐ Considerați ca ați învățat ceva util de la această sesiune?
- ☐ Numiți un lucru nou pe care l-ați învățat astăzi.
- ☐ Sunteți sigur de capacitatea Dvs. de a întreprinde acțiuni cu privire la problemele legate de violența împotriva femeilor?

Felicități participanții pentru creativitatea de care au dat dovadă și mulțumiți-le pentru participarea activă.

Dezvoltarea economică locală – oportunități pentru reducerea sărăciei în rândul femeilor

Orașele sunt adesea considerate motoarele economice ale unei țări. Dacă acest lucru este adevărat, atunci autoritățile publice locale trebuie să acționeze ca facilitatori economici! În acest rol, autoritățile publice locale pot face mult pentru a reduce sărăcia în rândul populației aflate sub jurisdicția lor. Întrucât în majoritatea țărilor, marea majoritate a celor săraci sunt femei și copii, un plan anti-sărăcie economică se va concentra în mod necesar asupra femeilor. Și anume aici intervine Dezvoltarea Economică Locală (DEL)!

În planificarea inițiativelor de dezvoltare economică locală, este important să se promoveze egalitatea de gen. Pentru a face acest lucru, trebuie să se evite presupunerea - atât de răspândită în literatura de specialitate cu privire la antreprenoriat - precum că există un cetățean normativ care posedă un șir de caracteristici care îl definesc ca de gen masculin și aparținând clasei de mijloc. Importantă în această ipoteză este încrederea în sine și asumarea de riscuri. În schimb, în planificarea de gen se va presupune că spiritul antreprenorial al femeilor este limitat.³⁹

Se poate argumenta că efectul net de secole al discriminării și consecințele psihologice ale nivelului actual ridicat de violență împotriva femeilor tind să reducă respectul de sine al femeilor. Ca urmare, orice model de antreprenoriat care presupune că subiectul va fi suficient de încrezut în sine pentru a obține rezultate eficiente va tinde să fie părtinitor, avantajând sexul masculin. Egalitatea de gen în DEL înseamnă luarea de măsuri speciale pentru a încuraja femeile să dezvolte spiritul antreprenorial.

Folosind o analiză intersectorială, s-a demonstrat empiric faptul că femeile sărace și bărbații în general (sau persoane din medii sărace, indiferent de veniturile curente) nu au tendința de a fi factorii de risc⁴⁰, complicând și mai mult riscul de adversitate a femeilor în general. Prin urmare, un model de antreprenoriat, care presupune asumarea

³⁹ UNCHS (Habitat). 2000. Document de politici cu privire la femei și administrația urbană UNCHS, P. 4. Disponibil la: <http://www.unhabitat.org/list.asp?typeid=34&catid=259>

⁴⁰ Moser, C. 1996. "Confruntarea crizei: Studiu comparativ a răspunsurilor gospodăriilor privind sărăcia și vulnerabilitatea în patru comunități urbane" Banca Mondială, Studii de Dezvoltare Durabilă din punct de vedere a Mediului, Seria de Monografii.

unui grad de risc de la ușor la ridicat nu este relevant pentru femeile sărace și bărbații din zonele urbane.

Cu alte cuvinte, modele de antreprenoriat cu grad ridicat de încredere și asumare de riscuri vor discrimina femeile și persoanele sărace din grupurile istoric defavorizate. Atunci când se elaborează planul DLE, este important ca acesta să fie elaborat ținând cont de egalitatea de gen. Puteți face acest lucru prin scăderea nivelurilor de risc necesar sau luarea de măsuri pentru a consolida respectul de sine al grupurilor marginale. Primele măsuri menționate pot fi realizate, de exemplu, prin facilitarea organizării cooperativelor de cumpărare, astfel încât fiecare participant să investească bani mai puțini. Ca o a doua măsură în favoarea egalității de gen ar putea fi, de exemplu, facilitarea unui program pas-cu-pas de dezvoltare a capacităților antreprenoriale pentru femei și bărbați. Granturile mici sau facilitățile de micro-creditare sunt o modalitate de a face fiecare pas pentru afaceri mai ușor de gestionat. Aceste măsuri sunt importante, deoarece ele stimulează dezvoltarea economică de jos în sus și cresc, în cele din urmă, veniturile administrațiilor locale din tarife și servicii.

Multe ONG-uri au lansat scheme de micro-credite; cu toate acestea, autoritățile publice locale pot asigura climatul necesar, cum ar fi asistență pentru intensificarea schemelor de micro-creditare. Parteneriatele între ONG-uri, organizații comunitare și autoritățile publice locale pot spori impactul micro-sistemelor. O inițiativă numită PULSE în Lusaka, Zambia oferă un exemplu de inspirație.

Studiu de caz: Proiectul întreprinderilor mici peri-urbane din Lusaka (PULSE), Lusaka, Zambia

O inițiativă implementată de către CARE Zambia, PULSE, a început ca o instituție de micro-finanțare în comunitățile peri-urbane din localitățile Mtendere și George, din apropiere de Lusaka, Zambia. Obiectivul programului a fost de a satisface necesitățile micro-antreprenorilor, împiedicați de o serie de factori, cum ar fi lipsa de competențe și resurse, medii economice și politice nefavorabile, precum și accesul limitat la capital, la rate accesibile. Cele trei obiective finale ale proiectului sunt următoarele:

- Creșterea veniturilor gospodăriilor;
- Îmbunătățirea siguranței economice; și
- Crearea oportunități de angajare.

În vederea atingerii acestor obiective, PULSE oferă o varietate de servicii de dezvoltare a afacerii și servicii financiare, inclusiv credite acordate persoanelor fizice și grupurilor pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM), scheme și inițiative pentru întreprinderile mici și mijlocii, precum și sprijin pentru consolidarea micro-finanțării instituțiilor care oferă împrumuturi. Programele PULSE de formare în domeniul gestionării afacerilor includ cursuri de instruire (de exemplu, în domeniul contabilității) și cursuri tehnice (de exemplu, de prelucrare a produselor agricole). Până în prezent, principalii participanți la program au fost, în general, femeile care sunt unicele surse de venit în cadrul gospodăriilor lor. În prezent, există și un grup semnificativ de bărbați participanți la program.

Până în anul 1996, 2018 de împrumuturi au fost alocate pentru aproximativ 3.000 de membri. Rata de rambursare la timp a acestor împrumuturi a fost de 91%, iar Fondul de asigurări de împrumut a crescut și constituia cumulativ 122 milioane kwachas zambieni. Sistemul PULSE de creditare, de asemenea, contribuie la crearea oportunităților de angajare și consolidare a companiilor. Un studiu realizat în 1996 a constatat că au fost create cel puțin 112 locuri de muncă full-time și 127 de locuri de muncă part-time, după ce întreprinderile au beneficiat de împrumuturi. Un alt studiu a indicat faptul că în 1996 au fost create cel puțin 180 locuri de muncă permanente și

150 de locuri de muncă sezoniere. Acest studiu a demonstrat, de asemenea, că proiectul a generat indirect 1751 de locuri de muncă. Datorită micro-creditării, unii participanți au fost capabili să schimbe întreprinderile și alții au diversificat activitatea. Creditele au permis, de asemenea, femeilor să devină mai puțin dependente de soți, redându-le un rol mai important acasă și în familie.

Informații adiționale:

Proiectul întreprinderilor mici peri-urbane din Lusaka (PULSE)

CARE International-Zambia

PO Box 36238, Lusaka, Zambia

Tel: 260 1 265 901

Fax: 260 1 265 060

info@carezam.org

Sursa: UN-HABITAT. 2006. Seria „Dezvoltarea economică locală”, Promovarea dezvoltării economice locale prin intermediul planificării strategice, Volumul 4: Ghid pentru acțiune. Nairobi, Kenya. P. 81.

Deși femeile au fost afectate de discriminarea de gen, ele nu sunt lipsite de putere sau ingeniozitate. În studiul de caz de mai jos, femeile din Dakar, Senegal dau dovadă de o creativitate uimitoare și plină de satisfacții din punct de vedere economic.

Studiu de caz: Doole, Dakar, Senegal.

Doole, care în limba locală principală înseamnă “forță”, este o rețea monetară locală creată de către un mic grup de femei din Dakar. În prezent, acest “Bon d’échange” operează în multe sectoare din Dakar și în alte comunități din țară. Membrii acestei rețele utilizează o monedă pentru schimburile comerciale în cadrul asociației, apreciată în ore de timp, corespunzătoare francului din Africa de Vest (CFA). “Bon-ul” le permite să facă următoarele:

- Să procure o largă varietate de bunuri și servicii (fructe, legume, pește, carne, haine, etc.) la târgurile lunare și la un magazin special numit Buticul Doole.
- Să procure bunuri și servicii de la alți membri ai rețelei, inclusiv diferite produse, cum ar fi electricitatea, școlarizarea, broderia și articole de lemn.
- Să învețe meserii la Universitatea populară Doole, unde membrii comunității pot participa la cursuri de literatură, limbă franceză, engleză, procesarea datelor, managementul afacerilor și
- Să lucreze în interesul colectiv în grădinile comunității și alte proiecte ale comunității, pentru a obține venit în unitățile monetare locale de la asociație.

În prezent, această rețea aflată în extindere rapidă are mai mult de 60 de membri și grupul ia în considerație dezvoltarea unui program de Îngrijire a sănătății pentru membrii săi.

Pentru mai multe informații, a se vedea Sistemele de Schimb în Comunitățile din Africa <http://www.appropriateeconomics.org>

Sursa: UN-HABITAT. 2006. Seria „Dezvoltarea economică locală”, Promovarea dezvoltării economice locale prin intermediul planificării strategice, Volumul 4: Ghid de Acțiuni. Nairobi, Kenya. P. 154

Un mod în care multe orașe au reușit să diminueze unele riscuri asumate de către femeile și bărbații marginalizați și au început dezvoltarea capacităților de antreprenoriat pe verticală fost prin stimularea agriculturii urbane. Acest lucru a adus beneficii suplimentare prin îmbunătățirea securității alimentației pentru cei săraci, care la rândul său înseamnă o populație mai sănătoasă și o presiune mai mică asupra serviciilor de îngrijire a sănătății! Un studiu realizat în 17 orașe de pe trei continente, a arătat ca fermierii din zonele urbane obțineau între 30 și 80 de procente din venitul mediu anual al unui lucrător, din urma produselor crescute în grădinile din curte, folosite în consumul casnic, surplusul cărora este vândut membrilor comunității locale.⁴¹ Bineînțeles, beneficiile mai multe și mai bune avantajează toți membrii familiei, dar există și implicații importante de gen. Pentru că rolul social înrădăcinat al femeilor este de a hrăni copiii și de a avea grijă de bolnavi, securitatea alimentației este o cale importantă de a le face viețile mai ușoare.

În concluzie, agricultura urbană este un bun exemplu de metodă alternativă de dezvoltare a capacității antreprenoriale. După ce femeile și bărbații învață cum să planifice, să repartizeze bugetul, să producă și să pună în vânzare surplusul de produse alimentare, ei încep să-și dezvolte abilitățile în afaceri de care au nevoie pentru a genera câștiguri mai mari și mai productive.

Un alt mod este modificarea documentelor de tender pentru dezvoltarea infrastructurii, așa încât companiile contractoare să fie impuse să angajeze și să instruiască un anumit procentaj de bărbați și femei săraci din punctul de vedere economic, în zonele în care urmează să se desfășoare lucrările de infrastructură. Acest lucru va genera angajarea celor săraci și îi va învăța unele abilități noi, pe care (cu sprijinul DEL din partea autorităților publice locale) ei le vor putea folosi în lansarea inițiativelor noi inițiatori în afaceri.

Studiul de caz din India, prezentat mai jos, ilustrează un alt mod de abordare. În acest exemplu, programul național de reducere a sărăciei stimulează dezvoltarea economiei locale pentru beneficiul săracilor din mediul urban, concentrându-și atenția asupra femeilor sărace. În timp ce programul a fost lansat de către autoritățile naționale, responsabile de implementare sunt autoritățile publice locale, împreună cu partenerii din societatea civilă locală.

Studiu de Caz: Dezvoltarea Economică Locală Urbană, Cazul Swarna Jayanti Shahari Rozgar Yojana (SJSRY), India

Swarna Jayanti Shahari Rozgar Yojana (SJSRY), este un program de reducere a sărăciei lansat de către Guvernul Indiei, dar implementat la nivelul autorităților publice locale, în cea mai mare parte în orașe. Programul a fost lansat în 1997, pentru a celebra aniversarea a 50 de ani de la obținerea independenței Indiei. Guvernul Indiei contribuie cu 75 procente din costul programului, în timp ce guvernele statelor individuale (sub-naționale) – cu celelalte 25 de procente. Scopul programului este de a crea locuri de muncă cu venit decent pentru populația urbană săracă, prin încurajarea inițiativelor locale de afaceri și prin asigurarea locurilor de muncă remunerată. Programul se bazează pe crearea structurii potrivite a comunității, bazată pe o schema anterioară de reducere a sărăciei, numită Programul Urban de Servicii Fundamentale. Activitățile și serviciile în cadrul programului sunt implementate prin intermediul structurilor locale urbane și organizațiilor bazate pe comunitate.

SJSRY se axează pe reducerea sărăciei, în special pentru femei, prin promovarea asociațiilor de economii și credite la nivelul fundamental al comunităților, în fiecare

⁴¹ Nugent, R., 2000, "Impactul agriculturii din mediul urban asupra gospodăriilor și economiilor locale" în Bakker, N., M. Dubbeling, S. Gundel, U. Sabel-Koschella și H. de Zeeuw (eds.) *Mărirea orașelor, creșterea hranei: Agricultură urbană în agenda politică. Fundația germană pentru dezvoltare internațională, Feldafing, Germania*, P. 76.

centru urban din țară. În prezent, în centrele urbane locuiesc circa 30-35% din totalul populației, numărul căreia ajunge la peste un miliard. Programul se bazează pe grupuri de femei, fiecare a câte 10 membri; următorul pas este regrouparea acestor grupuri la nivelul cartierului în Grupuri pentru Dezvoltarea Femeilor și Copiilor din Mediul Urban (DFCMU) și în cele din urmă la nivel de orașe. ONG-urile în acest context sunt instituții intermediare critice, care oferă sprijin grupurilor de femei, structurilor comunității și altor activități relaționale. Asistența acordată în cadrul SJSRY pentru grupurile de femei poate fi de una dintre următoarele trei forme.

- Subvenții acordate grupurilor de dezvoltare a femeilor și copiilor din mediul urban, cu valoare maximă de 1.25 lakh rupii indiene (INR) (3 200 dolari SUA) sau 50 de procente din costul proiectului, oricare dintre aceste două reprezintă o sumă mai mică. Proiectele sunt identificate în baza capacităților tradiționale, adoptate de către comunitatea locală în virtutea dezvoltării lor istorice. Printre acestea pot fi numite croșetatul, olăritul, tâmplăria, fierăria, frizerii, producerea uneltelor, vopsitul, etc.

- GDFCMR create pentru a servi și în rol de asociații de economii și credite, alături de inițiativa de afaceri, sunt eligibile pentru o alocație adițională de INR2 5 000 (USD 625) în calitate de fond ciclic cu rata maximă de 1 000 INR per membru. Mijloacele fondului pot fi folosite pentru procurarea materiei prime, servicii de marketing și infrastructură, cheltuieli pentru activitățile de îngrijire a copilului, cheltuieli de transport de până la 500 INR (12.5 USD) pentru călătoriile membrilor grupului la bancă, plata primelor de asigurare pentru sine/soț/copil (prin depozitele de economii deținute de către un membru pentru anumite perioade de timp) și orice alte cheltuieli permise de către autorități în interesul grupului. Un grup DFCMU poate aplica pentru plata subvenției din mijloacele fondului ciclic, doar după primul an de activitate.

- Suportul infrastructural. Este posibilă oferirea de asistență specială pentru crearea comunitare – "seva kendras", care pot fi folosite în activități diferite, precum locuri de muncă, centre de comercializare, etc., pentru beneficiarii programului.

Rezultate

- Suma totală oferită de către Guvernul Indiei pentru SJSRY între anii 1997-2006 a fost de 979 INR (255,75 mil. USD) pentru diferite programe, inclusiv grupurile DFCMU.

- Între anii 1997 și 2006 au fost create peste 52.000 de grupuri DFCMU.

- Numărul de femei care au beneficiat de asistență în aceeași perioadă pentru a-și lansa propriile micro-întreprinderi a fost de 196.988.

- SJSRY a creat un model de inițiative în afaceri pentru femeile sărace economic din mediul urban, combinat cu dezvoltarea infrastructurii, asigurarea materiei prime și activități de instruire.

- În prezent, diferite programe naționale asigură replicarea și extinderea acestei scheme, cu obiectivul primar de dezvoltare a structurilor comunității, precum și a asociațiilor de economii și credite la nivel primar.

Întrebări pentru reflecție

- În ce mod poate fi integrată planificarea de gen în procesul DEL?
- Cum ar putea fi abilitați bărbații și femeile dezavantajate și îmbunătățite condițiile economice ale orașului sau municipiului Dvs.?

Exercițiul 28: Reducerea sărăciei și extinderea infrastructurii

Obiective

- De a explora rolul autorităților publice locale în Dezvoltarea Economice Locale (DEL).
- De a obține cunoștințe despre potențialul Dezvoltării Economice Locale în funcțiile municipale.
- De a explora modalitățile posibile de a asigura incluziunea de gen în inițiativele DEL.

Timpul necesar: 2 ore.

Procesul

1. Prezentați o lecție succintă despre rolul autorităților publice locale în implementarea DEL. Pentru informații suplimentare, consultați materialele UN-HABITAT „Dezvoltarea economică locală”
<http://www.unhabitat.org/pmss/getPage.asp?page=bookView&book=1922>
2. Împărțiți tuturor participanților scenariul descris pe următoarea pagină.
3. Împărțiți participanții în grupuri mici de 3-4 persoane, cereți-le să lucreze asupra scenariului pentru a explora opțiunile inițiativelor Dezvoltării Economice Locale pentru asigurarea integrării dimensiunii de gen. Rugați-i să desemneze o persoană care va raporta concluziile în fața întregului grup.
4. Fiecare sub-grup raportează în fața grupului mare și plasează diagrama elaborată într-un loc vizibil pentru tot grupul.
5. Încurajați o discuție între participanți cu privire la prezentările realizate.
6. Scoateți în evidență detaliile cheie și strategiile identificate de către participanți.

Scenariu. Dezvoltarea infrastructurii apei și salubrității în orașul Lacul Crater.

Lacul Crater este un oraș (imaginar) de mărime medie, cu o populație de 200.000 oameni. La moment 55 de procente din locuitori sunt conectați la sistemul centralizat de apă prin conducte fie direct la casele lor, fie prin centrale de apă. Doar 23% din populație au acces la infrastructura sanitară prin bazine de fermentare, cavități de latrină și blocuri sanitare publice. Apa este obținută din lac, iar infrastructura apei este gestionată de către serviciile locale de apă. Autoritățile publice locale operează cu un sistem de canalizare foarte limitat. Sanitația și canalizarea sunt responsabilitatea companiei naționale National Sewerage Co., o facilitate parastatală.

Autoritățile publice locale din Lacul Crater au obținut un grant de 200.000 USD de la guvernul central, pentru a extinde serviciile de asigurare cu apă potabilă, servicii de sanitație și canalizare către cele mai sărace părți ale populației orașului. Lucrările urmează să fi finalizate în decursul unui an. Condițiile necesare pentru obținerea grantului includ durabilitate ecologică și financiară, egalitatea de gen și perspectiva de orientare asupra populației cu venituri reduse.

Suma totală de 200.000 USD urmează să fie folosită pentru următoarele servicii:

Extinderea sistemelor de apă potabilă

- ☐ Extinderea sistemelor până la gospodăriile individuale.
- ☐ Crearea stațiilor de apă.
- ☐ Fondarea unui sistem convenabil de operare și întreținere pentru serviciile de aprovizionare cu apă.

Sanitație și Canalizare

- ☐ Dezvoltarea unui fond și a unei scheme pentru toalete accesibile și adecvate pentru gospodăriile casnice individuale, precum și pentru infrastructura administrată de comunitate.
- ☐ Dezvoltarea unei scheme de canalizare ecologice în două zone cu densitate înaltă a populației.

Întrebări pentru explorare în grupuri mici:

- ☐ *Identificați părțile proiectului de infrastructură care pot fi dezagregate în inițiativele de dezvoltare economică locală.*
- ☐ *Ce este necesar pentru a asigura integrarea femeilor și bărbaților săraci, care vor beneficia de aceste servicii, în inițiativele de dezvoltare economică locală?*
- ☐ *Ce fel de inițiative ați propune, pentru a vă asigura de faptul că inițiativele dezvoltării economice locale contribuie la dezvoltarea abilităților și crearea modurilor durabile de trai?*

ⁱTermenul sistem local de canalizare se referă la o schemă simplificată de salubritate colectivă, folosită pentru evacuarea deșeurilor umane și casnice. Această tehnologie a fost dezvoltată inițial în Brazilia la începutul anilor 1980 de către CAERN, compania de apă și canalizare din Statul Rio Grande do Norte. Sistemul respectiv este asemănător cu canalizarea convențională, dar fără trăsăturile de design conservativ și se caracterizează prin adaptarea proiectului de sistem la condițiile locale.

Exercițiul 29: Inițiativele de dezvoltare economică locală – alegerea Dumneavoastră!

Obiective

- ☐ De a identifica inițiativele DEL relevante pentru orașul sau comunitatea Dvs.

- De a elabora un plan pentru inițiativele DEL favorabile pentru femeile sărace din orașul sau comunitatea Dvs.

Timp necesar: 1.5 ore.

Procesul

1. Faceți copii și distribuiți materialul distributiv despre Idei de Acțiune pentru inițiativele DEL prezentat mai jos.
2. Repartizați participanții în 3-4 grupuri mici. Fiecare grup va alege ideile DEL relevante pentru contextul lor local și va elabora un plan DEL pentru femeile sărace din punct de vedere economic, din municipiul lor.
3. Fiecare sub-grup va raporta în fața grupului întreg. Raportorii vor explica de ce au optat anume pentru inițiativele DEL respective și vor descrie modul în care ei, ca și reprezentanți ai autorităților publice locale, vor implementa aceste inițiative.
4. Comentarii și discuții între participanți.

Material distributiv: Idei de acțiune pentru Dezvoltarea economică locală⁴²

Autoritățile publice locale		
Acțiunea 1.	Politici și reglementare	Autoritățile publice locale ar trebui să fie implicate într-o anumită măsură în planificarea dezvoltării economice locale. Mecanismele de politici și reglementare sunt capabile să afecteze activitățile de afaceri locale prin activitățile de infrastructură, impozite și reglementare funciară, blocuri de construcții și alte activități. Asigurarea mediilor favorabile pentru afaceri și antreprenariat depinde de politici și regulamente clare și stabile.
Acțiuni inițiale		
Acțiunea 2.	Grup de implementare al părților interesate	Imediat după aprobarea planului este necesară elaborarea unui mecanism de implementare. Conducerea va fi preluată de o agenție existentă, cu desemnarea unei persoane responsabile sau va fi creată o organizație de implementare complet nouă. Opțiunile de instituționalizare a DEL includ crearea Consiliului local de afaceri sau a unei Agenții de dezvoltare economică locală, constituită din instituții publice și private, reprezentanți ai sferei politice și economice și societatea civilă.
Acțiunea 3.	Proiecte cu caracter demonstrativ	Proiectele-pilot sau cu caracter demonstrativ sunt de mărime și durată mică, care pavează drumul spre replicare sau expansiune și creează bazele pentru un proces DEL.

⁴² Aceste acțiuni sunt prezentate în detalii în volumul 4. Ghidul pentru acțiune în seriile despre dezvoltarea economică locală a UN-HABITAT

Acțiunea 4.	Cercetare și analiză	Aproape fiecare acțiune identificată va veni cu cerințe suplimentare în ceea ce privește informațiile (analiza fezabilității). Procesul de DEL ar putea identifica și lacune de date, atunci când se asigură timp și mijloace financiare pentru studii suplimentare (de exemplu, Piețe și oportunități, lanțuri de aprovizionare, oportunități de prelucrare cu generarea valorii adăugate, substituții de import, operațiuni de recuperare, re-producere, analiza conceptului/studiul fezabilității).
Acțiunea 5.	Vizite de studiu	Prin determinarea a ceea ce este posibil de realizat în practică, va fi posibil de făcut legătura între idei și concepte cu realitatea. Vizitele liderilor strategici ai DEL în alte comunități unde au fost implementate acțiuni DEL (pentru a face cunoștință direct cu modul de lucru) pot servi în calitate de catalizatori puternici și să stimuleze activitățile.
Acțiunea 6.	Achiziții locale și campanii „procurări locale”	Procurările locale reprezintă un angajament făcut de autoritățile publice locale, pentru de a achiziționa produse locale și a angaja personal local. Aceste campanii sunt similare, dar se orientează pe consumatori și afaceri, încurajând procurarea produselor locale (de exemplu, fermierii locali vând produsele furnizorilor locali).
Acțiunea 7.	Avansarea simplă a zonelor afacerilor locale	Uneori acțiunile simple, precum curățirea unei zone, plantarea copacilor și altele pot intensifica mândria populației, susține afacerile locale, încuraja dezvoltarea și contribui la reutilizarea resurselor.
Acțiunea 8.	Publicațiile DEL	Unele publicații DEL pot fi produse rapid și ușor, fără a implica un număr mare de personal și utilizând informații colectate în timpul procesului de DEL. Publicații simple sunt moduri utile de a implica afacerile existente în procesul DEL. Drept exemple pot servi Broșura Zonei Locale și Scrisori de Profil, Profilul economi și Directoriul de Afaceri.
Acțiuni avansate		
Marketing și Managementul Cunoștințelor		
Acțiunea 9.	Managementul cunoștințelor	O cantitate colosală de informații (cele mai bune practici și lecțiile învățate) depind de managementul eficient al cunoștințelor. Colectarea de, accesul la și organizarea informației și datelor sunt importante și utile. Dezvoltarea portalurilor de informații (bazate pe web) poate ajuta la gestionarea și utilizarea informațiilor.

Acțiunea 10.	Marketing promovare și	În cadrul activităților de marketing sunt folosite informații pentru a identifica consumatorii, localiza o zonă locală și vinde produsele în zonele identificate. Promovarea este o componentă a marketingului. Strategiile de marketing combină alte acțiuni (publicații, avansare, managementul cunoștințelor) într-un mod strategic pentru scopuri specifice comerțului.
Antreprenoriat și sprijin pentru afacerile mici		
Acțiunea 11.	Incubatoare	Un incubator este format dintr-un bloc sau set de blocuri care oferă în arendă spații pentru afacerile începătoare la tarife reduse, pentru a menține costurile reduse la nivel mai jos .
Acțiunea 12.	Centrul de dezvoltare a capacităților	Un centru de dezvoltare a capacităților este un edificiu care funcționează în parteneriat cu afacerile și zonele locale, pentru a oferi acces la educație și instruire în diferite domenii, conduce un program de oportunități în angajare și pune la dispoziție o rețea locală de bănci.
Acțiunea 13.	Microîntreprinderi și întreprinderi mici (MIM)	Planificarea pentru dezvoltarea microîntreprinderilor și întreprinderilor mici de către autoritățile publice locale încurajează contactele și rețelele între diferiți actori locali și sectoare economice și include de obicei asistență în afaceri, instruire și micro-credite.
Acțiunea 14.	Centrul de dezvoltare a afacerilor mici	Centrul de dezvoltare a afacerilor mici (CDAM) ajută antreprenorii potențiali și existenți în dezvoltarea capacităților pentru afacerile eficiente și profitabile. Asemeni dezvoltării MIM, acestea încurajează legăturile și rețelele și de obicei includ legăturile cu programe de asistență în afaceri, instruire și finanțare.
Revitalizarea fizică, infrastructura și planificarea terenurilor		
Acțiunea 15.	Investiții în infrastructura fizică	Cheltuielile pentru proiectele de infrastructură fizică sunt necesare pentru a îmbunătăți mediul existent. De obicei, aceste proiecte tind să obțină eficiență economică (transportarea) sau/și calitatea vieții (apă, canalizare, energie), făcând zonele locale mai responsabile și mai atractive pentru menținerea și extinderea afacerilor existente și atrăgând altele noi. Infrastructura fizică poate fi oferită de către autoritățile publice locale sau de către parteneriate.
Acțiunea 16.	Grupuri	Termenul “Grupuri” se referă la firme sau antreprenori (inclusiv fermieri) angajați în activități economice similare și lucrând împreună, pentru a avansa oportunitățile de afaceri și valori suplimentare. Conceptele asemănătoare sunt ‘noduri de creștere’ și ‘coridoare de investiții’.
Acțiunea 17.	Parcuri industriale / de afaceri / de știință și parcuri ecologice	Ideea este de a rezerva sau de a limita un teritoriu important de pământ (un parc) unde pot avea loc anumite activități. Un concept asemănător este parcul eco-industrial (sau

		“grupuri ecologice”) care încurajează co-operarea afacerilor pentru asigurarea unui mediu îmbunătățit și performanțelor economice prin utilizarea mai eficientă a materiei prime limitate, conservarea energiei și resurselor de apă și reducerea cerințelor de transportare.
Acțiunea 18.	Dezvoltarea centrului orașului/zonei de afaceri	Asemenea acțiunii 7, dar mai intensivă în resurse. Dezvoltarea centrelor orașelor, de obicei, include parteneriat și poate include extinderea fizică a zonei, (renovarea clădirilor, plasarea bannerelor și steagurilor, plantarea spațiilor verzi, curățirea zilnică a străzilor), investiții orientate, marketing, evenimente, etc.
Acțiunea 19.	Conexiunea permiselor	Dezvoltarea conexiunilor este extindere a planificării spațiale (adică aducerea oamenilor și locurilor de muncă mai aproape, pentru a reduce costurile și timpul), care asigură legătura dintre creșteri profitabile și dezvoltare redistributivă – pentru a permite asigurarea posibilității companiilor locale de imobil, de a construi în zone profitabile, autoritățile publice locale solicită investiții complementare în zonele vecine mai sărace.
Dezvoltarea Organizațională pentru DEL		
Acțiunea 20.	Crearea organizațiilor DEL	Organizațiile de Dezvoltare Economică Locală sunt dedicate implementării și planificării schemelor de DEL. Acestea includ Asociații de Îmbunătățire a Afacerilor/Asociațiile de Dezvoltare (BIA, AD); Corporațiile de Dezvoltare a Zonelor Locale; Departamentele DEL ale primăriilor și Camere de Comerț, precum și mulți alții.
Acțiunea 21.	Cooperative	O cooperativă este o întreprindere controlată în mod democratic, deținută de membrii săi, pentru a îndeplini anumite scopuri financiare/economice/culturale/sociale.
Acțiunea 22.	Parteneriate	Parteneriatele dintre sectoarele publice și private și zonele locale reprezintă o abordare eficientă de implementare a strategiilor DEL în comunitățile locale și sunt esențiale pentru mai multe scheme DEL.
Acțiunea 23.	Mecanisme de cooperare instituțională	Pentru zonele locale, cooperarea într-o lume competitivă este crucială pentru garantarea succesului. Atât mecanismele formale, cât și cele informale sunt disponibile pentru a promova o cooperare mai bună.
Finanțare		
(A se vedea și Acțiunea 21)	Cooperative financiare	Instituții locale de creditare și cooperative financiare.
Acțiunea 24.	Micro-creditare	Micro-creditul este o extensie a împrumuturilor mici, oferite antreprenorilor, care sunt prea săraci, pentru a obține împrumuturi de la băncile tradiționale.

Acțiunea 25.	Sistemele de valută locală sau de valută din zona locală	Sistemele de valută locală (sau de valută din zona locală) reprezintă un tip de valută paralelă, atunci când o zonă locală creează și operează o schemă de schimb al serviciilor și bunurilor produse la nivel local; astfel de sisteme utilizează o valută fără dobândă a cărei circulație este delimitată pentru o anumită zonă geografică sau un grup social. Valuta locală circulă alături de valuta națională convențională din țară.
Investiții		
Acțiunea 26.	Investițiile străine directe	Acestea presupune atragerea investițiilor străine directe din afara zonei locale. Odată ce a fost adoptată o strategie DEL, scopul este de a atrage investiții receptivă la valorile zonei locale.
Acțiunea 27.	Investițiile domestice interne	Investițiile domestice interne păstrează efectiv economiile locale în economia locală. De obicei, banii sunt depozitați în bănci care investesc în afara zonei locale sau depunătorii caută posibilități înafara zonei locale. Uniunile locale de creditare, cardurile de credit/debit comunitare și alte strategii de investiții pot fi dezvoltate pentru reinvestirea locală a banilor câștigați local.
Acțiuni cu spectru larg		
Acțiunea 28.	Sprijin pentru sectorul informal	Economia informală constă din activitățile economice care nu sunt înregistrate și, respectiv, nu se supun regulilor formale de contractare, licențiere, angajare a forței de muncă și impozitare. Economia informală de obicei contribuie direct la reducerea sărăciei prin asigurarea unui mod de trai decent unei porțiuni mai mari de populație. Sprijinul oferit pentru economia informală abordează alte probleme de dezvoltare socială, inclusiv egalitatea de gen, perpetuarea culturii, munca copiilor, sănătatea și siguranța publică.
Acțiunea 29.	Dezvoltarea turismului durabil	Turismul durabil este de obicei favorizat, deoarece nu este dependent de capitalul financiar sau infrastructura majoră, prin urmare poate obține rezultate rapide, toate fiind de o importanță specială pentru zonele mai sărace. Turismul durabil este văzut și ca o opțiune avantajoasă, deoarece satisface necesitățile economiei locale, păstrând în același timp mediul natural și cultural.
Acțiunea 30.	Legăturile Rural-Urban	Îmbunătățirea legăturilor dintre zonele rurale și cele urbane sunt cruciale pentru asigurarea durabilității ambelor zone. Rețelele co-operative pot conecta resurse distincte pentru satisfacerea necesităților persoanelor din mediul rural, pentru oferirea accesului direct la consumul de produse rurale și necesitățile persoanelor din mediul urban de produse mai accesibile și mai

		calitative.
Acțiunea 31.	Investiții în capitalul natural	Sistemele vii ne asigură cu multiple resurse (copaci, apă, pământ, aer, ulei) și servicii (estetice, menținerea sub control a inundațiilor, purificarea apei și aerului, combaterea dăunătorilor și bolilor de plante, depozitarea și pomparea apei proaspete). Investițiile în resurse (plantarea copacilor, protecția/dezvoltarea stâncilor) și servicii (crearea ecosistemelor urbane pentru scopuri estetice și scopuri de control al dăunătorilor plantelor, menținerea mlaștinilor pentru tratarea deșeurilor și colectarea apelor de ploaie, menținerea bazinelor pentru controlul inundațiilor, consumul de apă).

Exercițiul 30: Lucrând împreună în agricultura urbană: o oportunitate pentru dezvoltarea economică locală sensibilă la dimensiunea de gen

Obiectiv

- De a înțelege mai bine abordările de gen pentru planificarea DEL.

Timpul necesar: 1.5 ore

Procesul

1. Dacă toți participanții sunt din aceeași comunitate, exercițiul poate fi realizat în cadrul grupului întreg. Dacă participanții sunt din diferite autorități publice locale, aceștia vor fi împărțiți în trei grupuri, fiecare constând din femei și bărbați din aceeași comunitate sau autoritate publică locală. Rugați fiecare grup să aleagă un participant care va raporta în fața grupului întreg.
2. Rugați fiecare grup să discute răspunsul la următoarele întrebări:
 - a. Ce poate face municipiul, pentru a stimula agricultura urbană? Unii participanți ar putea afirma că au adoptat deja programe de succes de susținere a agriculturii urbane. În acest caz, rugați-i să prezinte grupului acest program în calitate de un bun exemplu de practică.
 - b. Este mediul de reglementare adecvat pentru program (spre exemplu unele autorități publice locale interzic creșterea găinilor sau vacilor în zonele urbane)?
 - c. Există spații publice neutilizate care pot fi folosite pentru agricultura urbană (spre exemplu zonele de margine de drum, alături de parcurile publice, spațiul din spatele clădirilor municipale)?
 - d. Este necesară luarea în considerație a altor factori pentru aprovizionarea și asigurarea unui mediu stabil pentru agricultura urbană (spre exemplu dreptul de proprietate asupra terenurilor, personal specializat în extensiune rurală, abilitatea de a preveni furtul culturilor agricole, aprovizionare cu apă, etc.)?
 - e. Sunt schemele de micro-creditare valabile pentru fermierii mici din mediul urban?
 - f. Există furnizori ieftini de semințe, îngrășăminte, etc. disponibili la distanța de acces la rutele de transport public?
 - g. Cum veți include femeile sărace economic în aceste inițiative?

3. Finalizați exercițiul peste 60 minute. Dacă discuția a avut loc în cadrul unui grup mai larg, sumați răspunsurile la întrebări. Dacă discuția a avut loc în grupuri mai mici, oferiți-le 40 de minute pentru a răspunde la întrebări și apoi rugați-i să prezinte răspunsurile grupului mare.

Anexă

Resurse selective în limbile engleză și spaniolă cu privire la femei, gen și guvernarea locală

Resursele incluse aici și grupate în teme majore sunt doar un mic eșantion din materialul disponibil, inclusiv în limba engleză. Materialele au fost selectate pe baza unui număr de criterii. În primul rând, cele mai multe au fost produse din 1995, prin urmare, o mare parte din ele reprezintă un material nou și este, de asemenea, o reflectare a tendințelor și a schimbărilor în guvernarea locală "pe teren". În al doilea rând, cu câteva excepții, cele mai multe dintre documentele de mai jos sunt accesibile prin Internet. În al treilea rând, doar foarte puține lucrări și cărți academice sunt incluse aici, întrucât acestea sunt dificil de accesat.

Femeile, genul și administrația locală

Consiliul European al Municipalițăților și Regiunilor (CEMR). 2006. Carta Europeană pentru egalitatea femeilor și bărbaților în viața locală. Disponibilă în opt limbi. Accesat în noiembrie 2006: http://www.ccre.org/news_detail_en.htm?ID=879

Comisia Europeană. 2006. Orașul egalității: Metodologie și bune practici pentru oportunități gale între femei și bărbați (*The Town for Equality: A methodology and good practices for equal opportunities between women and men*). Elaborat de către Consiliul European al Municipalițăților și Regiunilor (CEMR). De asemenea disponibil în franceză, germană, italiană și spaniolă. Accesat în noiembrie 2006: http://www.ccre.org/bases/T_599_26_3524.pdf

Federația Municipalițăților Canadiene (*Federation of Canadian Municipalities - FCM*). 2005. Creșterea participării femeilor în procesele decizionale municipale: Strategii pentru comunități canadiene mai incluzive (*Increasing Women's Participation in Municipal Decision-making Processes: Strategies for More Inclusive Canadian Communities*). Raport. Accesat în noiembrie 2006: <http://www.fcm.ca/english/policy/increase.pdf>

Federația Municipalițăților Canadiene (*Federation of Canadian Municipalities - FCM*). 2005. Creșterea participării femeilor în procesele decizionale municipale – Un set de resurse (*Increasing Women's Participation in Municipal Decision-making Processes: Strategies for More Inclusive Canadian Communities - A Resource Kit*). Accesat în noiembrie 2006: <http://www.fcm.ca/english/policy/toolkit.pdf>

Femme et Villes și Federația Municipalițăților Canadiene (*Femmes et Villes and the Federation of Canadian Municipalities (FCM)*). 2004. Un oraș croit pentru femei: Rolul administrațiilor locale în realizarea egalității de gen (*A City Tailored to Women: The Role of Local Governments in Achieving Gender Equality*). Accesat în noiembrie 2006: http://www.femmesetvilles.org/pdf-general/FCM_city_tailored_eng.pdf

Programul de Promovare a Dimensiunii de Gen (*Gender Advocacy Programme (GAP)*). 2005. Dimensiunea de gen și elaborarea politicilor pentru administrațiile locale: Drakenstein și mai departe (*Gender and Policy Making for Local Government: Drakenstein and Beyond*). GAP, Cape Town, Africa de Sud.

Programul de Promovare a Dimensiunii de Gen (*Gender Advocacy Programme (GAP)*). 2002. Explorarea legăturilor dintre dimensiunea de gen și administrația locală. Proiectul Administrația locală și dimensiunea de gen al Programului de promovare a dimensiunii

de gen (*Exploring the Links between Gender and Local Government. Local Government and Gender Project of the Gender Advocacy Programme*). Accesat în noiembrie 2006: http://www.gender.co.za/details.php?x=LinksSem_Rep&category=LG

Uniunea Internațională a Autorităților Locale (*International Union of Local Authorities (IULA)*). 1998. Femeile în administrația publică locală (*Women in Local Government*). IULA, Haga, Olanda.

Joseph, Carmel. (2002). Dimensiunea de gen și administrația locală (*Gender and Local Government*). Lucrare ocazională Nr. 13. Friedrich Ebert Stiftung, Africa de Sud. Accesat în noiembrie 2006: <http://www.fes.org.za/publications/2002/occpaper13.pdf>

Documente privind dimensiunea de gen ale Organizației Mondiale a Orașelor și Administrațiilor Locale Unite (*United Cities and Local Governments (UCLG)*). Accesat în noiembrie 2006: <http://www.cities-localgovernments.org/uclg/index.asp?pag=wldmdocuments.asp&type=&L=EN&pon=1>

Femeile și Legislația în Dezvoltare în Africa (*Women and Law in Development in Africa (WILDAF)*). Ghana. 2005. Consolidarea cunoștințelor deputaților, organizațiilor societății civile și ale funcționarilor gender privind politicile și legile curente în domeniul dimensiunii de gen (*Enhancing Knowledge of Assembly Persons, Civil Society Organisations and Gender Desk Officers on Current Gender Policies and Laws*). Raportul atelierului de lucru. Decembrie.

Banca Mondială. Pagina web Dimensiunea de gen și administrația locală (*Gender and Local Government*). Accesat în februarie 2007: <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/WBI/WBIPROGRAMS/CMUDLP/0,,contentMDK:20836183~pagePK:64156158~piPK:64152884~theSitePK:461754,00.html>

Femeile, genul și guvernarea

Banca Asiatică de Dezvoltare (*Asian Development Bank (ADB)*). 2004. Dimensiunea de gen și problemele de guvernare în administrația locală (*Gender and Governance Issues in Local Government*). Accesat în februarie 2007: <http://www.adb.org/Documents/Reports/Gender/Gender-Governance/default.asp>

Beall, Jo. 2005. Descentralizarea administrației și desconcentrarea genului: Lecții din administrația publică locală (*"Decentralizing Government and Decentering Gender: Lessons from Local Government."*) Politics Society. 33: 253-276

Beall, Jo. 1996. Guvernarea urbană. De ce dimensiunea de gen contează (*Urban Governance. Why Gender Matters*). Martie. Disponibil la: accesat în noiembrie 2006: <http://www.gdrc.org/u-gov/doc-whygendermatters.html> sau accesat în noiembrie 2006: <http://www.eldis.org/static/DOC6433.htm>

Evertzen, Annete. 2001. Dimensiunea de gen și administrația locală (*Gender and Local Governance*). SNV. Organizația de Dezvoltare a Olandei (*Netherlands Development Organisation*). Accesat în noiembrie 2006: www.snvworld.org/cds/rglgp/Handbook%20LGP/Chapter%203/Manual_gender_and_LG_P.doc

Mukhopadhyay, Maitrayee. 2005. Descentralizarea și echitatea de gen în Asia de Sud. O lucrare de problemă (*Decentralisation and Gender Equity in South Asia. An Issues Paper*).

Accentul acestei lucrări este descentralizarea ca un proiect politic, ca o formă de guvernare justificată din motive de eficiență și pentru că este deschisă participării grupurilor subordonate în societate și responsabilă față de interesele lor. Împreună cu o revizuire a experienței internaționale de descentralizare, descentralizarea democratică în Asia de Sud este examinată aici nu numai pentru că majoritatea guvernelor din Asia de Sud au îmbrățișat această formă de descentralizare, ci și pentru că democratizarea relațiilor și instituțiilor politice la nivel local este cheia pentru combaterea miriadelor de inegalități sociale și economice care afectează regiunea și care continuă să excludă proporții mari ale populației de la participare și drepturi.

Accesat în februarie 2007:

<http://www.kit.nl/smartsite.shtml?id=SINGLEPUBLICATION&ItemID=1828>

Mukhopadhyay, Maitrayee., și Shamim Meer. 2004. Crearea spațiului pentru exprimare și propuneri: redefinirea guvernării din perspectiva de gen (*Creating Voice and Carving Space, re-defining governance from a gender perspective*). Institutul Regal Tropical (*Royal Tropical Institute*), KIT Development Policy and Practice, Olanda.

În contrast cu opiniile dominante de guvernare ca o serie de intervenții tehnice pentru a îmbunătăți funcționalitatea de stat, această carte vizualizează guvernarea ca pe un proces politic. Ea investighează modul în care femeile din grupurile marginalizate pot miza cererea lor de a participa la guvernare fac instituțiile de guvernare responsabile pentru interesele și drepturile lor. Cartea se bazează pe cercetări în opt țări din cele două regiuni, Africa de Sud și Asia de Sud, de către 16 organizații ale societății civile. Acesta oferă perspective în rolul în schimbare al organizațiilor societății civile care reprezintă interesele femeilor pe măsură ce facilitează „vocea” din partea celor mai marginalizate și elaborează strategii, metode și instrumente pentru a aduce vocile femeilor sărace la instituțiile de guvernare pentru a se asigura reacții adecvate în formularea și implementarea politicilor.

Accesat în noiembrie 2006: <http://www.kit.nl/smartsite.shtml?id=9526&ItemID=1569>

Saito, Fumihiko. 2002. Măsurile de descentralizare și egalitățile de gen. Experiențe în Uganda (*Decentralisation Measures and Gender Equalities. Experiences in Uganda*), Ryukoku Journal of Economic Studies, Vol. 41. Nr. 5. Martie. Accesat în noiembrie 2006:

[http://www.cities-localgovernments.org/uclg/upload/docs/decentralizationmeasuresandgenderequalities\(uganda2002\).pdf](http://www.cities-localgovernments.org/uclg/upload/docs/decentralizationmeasuresandgenderequalities(uganda2002).pdf)

UNCHS. 2001. Seriile „Dialog de politici” (*Policy Dialogue Series*): Numărul 1. Femeile și guvernarea urbană (*Women and Urban Governance*). Mai.

http://hq.unhabitat.org/downloads/docs/2112_86354_women_and_urban_governance_policy_paper.pdf

UN-HABITAT, 2001. Instrumente pentru susținerea procesului decizional urban participativ. Seria „Set de instrumente pentru guvernare urbană” (*Tools to Support Participatory Urban Decision Making. Urban Governance Toolkit Series*). Secțiunea 2: Instrumente sensibile la gen (*Gender-Responsive Tools*). Accesat în noiembrie 2006:

<http://hq.unhabitat.org/cdrom/governance/html/gender.htm>

Femeile în politica locală

Asociația Autorităților Administrației Locale din Kenza (*Association of Local Government Authorities of Kenya (ALGAK)*). 2002. Femeile au o șansă în politica de guvernare locală (*Women Have a Chance in Local Government Politics*). ALGAK. Nairobi, Kenya.

Bashevkin, Sylvia. 2006. Povestiri din două orașe. Femeile și restructurarea numicipală în Londra și Toronto (*Tales of Two Cities. Women and Municipal Restructuring in London and Toronto*). UBC Press. Vancouver, Canada.

Kuruhiira Godfrey și Metuseera Ajuna Akiiki 2002. Realizările și provocările femeilor în administrațiile locale (*Achievements and Challenges of Women in Local Governments*). Lucrare prezentată la Congresul mondial al Femeilor 2001 organizat de Departamentul de Studii de gen și dezvoltare (*Department of Gender Studies and Development*), Universitatea Makerere, 21-26 iulie.

Lowe Morna, Colleen. 2004. Atenționarea privind schimbările: Genul în politica Africii de Sud. (*Ringling Up the Changes: Gender in Southern African Politics*). Gender Links, South Africa. Sponsorizat de Fundația Mott (*Mott Foundation*) și Fundația Uniunii Europene pentru Drepturile Omului (*European Union Foundation for Human Rights*).

Lowe Morna, Colleen și Susan Tolmay (ed.) 2007. La Coalface: Dimensiunea ded gen și adminsitrația locală în Africa de Sud (*At the Coalface: Gender and Local Government in Southern Africa*). Gender Links, Johannesburg, Africa de Sud. Pentru procurare: http://www.genderlinks.org.za/page.php?p_id=348

Francis, Annie cu Susana Chekani. 2005. De ce femeile reușesc în politica locală: Rolul procesului informal în influențarea accesului femeilor la pozițiile de conducere în Tanzania (*Why Women Succeed in Local Politics: The Role of the Informal in Influencing Women's Access to Leadership Positions in Tanzania*). Lucrare prezentată la Conferința Europeană a Studiilor Africane (*European Conference of African Studies*) organizată de Grupul Africa-Europe pentru Studii interdisciplinare (*Africa-Europe Group for Interdisciplinary Studies*), Londra, 29 iunie – 2 iulie.

Murphy, Michael, Chantal Smith și Paula Betuzzi. 2004. Consolidarea participării politice a femeilor în Guyana, Manualul formatorului: Abilități de organizare a campaniilor (*Increasing Women's Political Participation in Guyana, Trainer's Manual: Campaign Skills*). Institutul democratic Național pentru Relații Internaționale (*National Democratic Institute for International Affairs (NDI)*).

Acest manual se concentrează pe consolidarea participării femeilor în procesele decizionale în Guyana. El arată formatorilor cum să instruiască femeile candidate să desfășoare campanii profesionale pentru pozițiile administrației publice locale din țară. Aceasta include informarea alegătorilor, contactul cu mass-media, discursul public, finanțarea și strângerea de fonduri pentru campanie, informarea comunității și construirea coalițiilor cu societatea civilă.

Accesat în februarie 2007: <http://www.iknowpolitics.org/en/node/882>

Institutul democratic Național pentru Relații Internaționale (*National Democratic Institute for International Affairs (NDI)*). 2002. Femeile pot câștiga! Un manual de campanie pentru femeile candidate în alegerile locale din Nepali (*Women Can Win! A Campaign Manual for Women Candidates in the Nepali Local Government Elections*).

Acest manual se bazează pe manualul Institutului Național Democratic pentru Relații Internaționale, "Femeile pot câștiga!". Acesta este conceput pentru a motiva și instrui femeile nepaleze candidate și reprezentante. Acesta include sfaturi pentru campanie și câștigare a alegerilor locale, precum și o descriere a rolurilor și responsabilităților funcționarilor aleși. Acesta oferă sugestii pentru avansarea în cadrul unui partid politic, elaborarea mesajelor campaniei, stabilirea contactului cu electoratul și consolidarea abilităților de discurs public.

Accesat în februarie 2007: <http://www.iknowpolitics.org/en/node/884>

Paradza, Gaynor și George Matovu. (Ed) 2002. Integrarea dimensiunii de gen în administrația publică locală: Experiențe din Africa de Sud și de Est (*Mainstreaming*

Gender in Local Government: Experiences from Eastern and Southern Africa). Rezultate ale Conferinței regionale organizate de MDP și IDRC. Parteneriatul pentru Dezvoltare Municipală (*Municipal Development Partnership (MDP)*) și Centrul Internațional de Cercetare pentru Dezvoltare (*International Development Research Centre (IDRC)*).

Rețeaua Femeilor Primari, Fundația Șanse Egale pentru Femei (SEF), România. Fondată în 2002, Rețeaua Femeilor Primari este o inițiativă de rețea pentru a construi o conducere și a încuraja cooperarea între primarii femei, guvernele locale și rețelele locale de femei pentru a îmbunătăți calitatea vieții femeilor și copiilor în comunitățile locale. Mai sus de facilitarea cooperării și fluxurile de informații între femei care guvernează la nivel local inițiativa, de asemenea, încearcă să construiască un consens social național și o dezvoltare echilibrată din punct de vedere a genului în cadrul Pactului de Stabilitate (SP) al Regiunii. Rețeaua leagă împreună cele 12 țări și teritorii din regiunea Pactului de Stabilitate: Albania, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Croația, Macedonia, Grecia, Kosovo, Ungaria, Moldova, România, Serbia, Muntenegru și Slovenia.

Accesat în februarie 2007:

http://www.genderawards.net/gict_pr_db_result.shtml?x=19385&ayear=2003

Femeile, genul, locuințe și terenuri

Centrul pentru Drepturile Locative și Evacuări – Femeile și Drepturile locative (*Centre on Housing Rights and Evictions – Women and Housing Rights*). Fișe cu fapte privind femeile și locuințele. Accesat în noiembrie 2006:

http://www.cohre.org/view_page.php?page_id=179

UN-HABITAT. 2007. Ghidul factorului politic pentru drepturile femeii la teren, proprietate și locuință în întreaga lume (*Policy Maker's Guide to Women's Land, Property and Housing Rights Across the World*). Martie. Accesat în iunie 2007:

<http://www.unhabitat.org/pmss/getPage.asp?page=bookView&book=2355>

UN-HABITAT. 2005. Opțiunile de posesiune în comun pentru femei – O privire globală (*Shared Tenure Options for Women - A Global Overview*). Iulie. UN-HABITAT. 2005. Drepturile locative și de proprietate în Bosnia și Herțegovina, Croația, Serbia și Muntenegru (*Housing and Property Rights in Bosnia and Herzegovina, Croatia, Serbia and Montenegro*). Accesat în noiembrie 2006:

<http://www.unhabitat.org/pmss/getPage.asp?page=bookView&book=2130>

UN-HABITAT. 2005. Studii ale legislației, dreptului la proprietate și perspectivei de gen: America Latină (*Law, Land Tenure and Gender Review: Latin America*). Nairobi, Kenya.

Acest set de patru studii oferă o prezentare amplă a cadrului juridic național și local referitor la drepturile de proprietate asupra terenurilor, locuințelor, moștenire și mariaj în Brazilia, Columbia, Mexic și Nicaragua. Acesta include o descriere a politicilor relevante, cum ar fi Strategia de reducere a sărăciei sau Planul Național de Dezvoltare. Seria examinează tipurile de posesiune și sistemele de gestionare a terenurilor și analizează accesibilitatea pentru cei săraci (din urbe), inclusiv din perspectiva de gen.

Accesat din noiembrie 2006:

<http://www.unhabitat.org/pmss/getPage.asp?page=bookView&book=2132>

UN-HABITAT. 2005. Studii ale legislației, dreptului la proprietate și perspectivei de gen: Africa de Sud (*Law, Land Tenure and Gender Review: Southern Africa*). Nairobi, Kenya.

Acest set de patru studii oferă o prezentare amplă a cadrului juridic național și local referitor la drepturile de proprietate asupra terenurilor, locuințelor, moștenire și mariaj în Lesotho, Mozambic, Namibia and Zambia. Acesta include o descriere a politicilor relevante, cum ar fi Strategia de reducere a sărăciei sau Planul Național de Dezvoltare.

Seria examinează tipurile de posesiune și sistemele de gestionare a terenurilor și analizează accesibilitatea pentru cei săraci (din urbe), inclusiv din perspectiva de gen. Accesat în noiembrie 2006: <http://www.unhabitat.org/pmss/getPage.asp?page=bookView&book=2131>

UN-HABITAT. 2003. Manual privind bune practici, securitatea posesiunii și accesul la terenuri (*Handbook on Best Practices, Security of Tenure and Access to Land*). Acest manual identifică inovațiile recente la nivel global în domeniul managementului terenurilor și a evidențiază tendințele în domeniul posesiunii terenurilor. El arată modul în care guvernele, inclusiv administrațiile locale și alte părți interesate, vin să implementeze Agenda Habitat. Accesat în noiembrie 2006: <http://www.unhabitat.org/pmss/getPage.asp?page=bookView&book=1587>

UN-HABITAT. 2002. Drepturile și realitatea: Este oare dreptul egal al femeilor la terenuri, locuințe și proprietate implementat în Africa de Est? (*Rights and Reality: Are Women's Equal Rights to Land, Housing and Property Implemented in East Africa?*). UN-HABITAT, Aprilie. Accesat în noiembrie 2006: <http://hq.unhabitat.org/register/item.asp?ID=1691>

Rețeaua „Global Land Tool Network”. Accesat în noiembrie 2006: http://www.glt.net/index.php?option=com_frontpage&Itemid=1

Femeile/dimensiunea de gen și planificarea

Anthony, H. Kathryn. 2001. Elaborarea pentru diversitate: Genul, rasa și etnica în profesia de arhitect (*Designing for Diversity: Gender, Race and Ethnicity in the Architectural Profession*). University of Illinois Press, SUA.

Grumul Mare de ReIntegrare a Genului Govan (*Greater Govan ReGender Group*). (Fără dată). În bârlogul leului: Un ghid practic pentru includerea femeilor în regenerare (*Into the Lion's Den: A Practical Guide to Including Women in Regeneration*), Programul de Sărăcie al Oxfam, Marea Britanie. Accesat în noiembrie 2006: <http://www.oxfamgb.org/ukpp/resources/intothelionsden.htm>

Greed, Clara. (Ed.) Linda Davis, Dr. Caroline Brown și Stefanie Dühr. 2002. Raportul cu privire la auditul de gen și integrarea dimensiunii de gen. Încorporarea studiilor de caz și a proiectelor pilot (*Report on gender auditing and mainstreaming. Incorporating case studies and pilots*). Școala de planificare și arhitectură, Facultatea Construcții, Universitatea din Anglia de Vest, Bristol, Marea Britanie. Accesat în noiembrie 2006: <http://www.rtpi.org.uk/download/766/GENDER-Equality-and-Plan-Making-Mainstreaming-Toolkit-case-studies-and-pilots.pdf>

Institutul Regal de Planificare Urbană (*Royal Town Planning Institute (RTPI)*). 2001. Egalitatea de gen și elaborarea planurilor Gender Equality and Plan Making: The Gender Mainstreaming Toolkit. RTPI, UK. Accesat în noiembrie 2006: <http://www.rtpi.org.uk/resources/panels/equal-w/toolkit.html>

May, Nicky. 2006. Provocarea presupunerilor: Aspecte de gen în procesul de regenerare urbană în Marea Britanie (*Challenging Assumptions: Gender issues in urban regeneration in the UK*). Fundația Joseph Rowntree și Programul de Sărăcie al Oxfam RU.

Sandercock, Leonie și Ann Forsyth. 2005. Agenda de gen în planificare și domeniul de gen (*A Gender Agenda in Gender and Planning*), (eds) Susan S. Fainstein și Lisa J. Servon. Rutgers University Press, New Brunswick, NJ. P.80

Infrastructură și servicii

Programul de Sărăcie al Oxfam, Marea Britanie. 2004. Vedeți ambele părți: Un ghid practic de analiză de gen pentru o prestare calitativă a serviciilor (*See both sides. A practical guide to gender analysis for quality service delivery*). Oxford. Marea Britanie. Accesat în noiembrie 2006: <http://www.oxfamgb.org/ukpp/seebothsides>

Spitzner, Meike și Gabriele Zauke. 2003. Evaluarea implicării femeilor în politicile privind științele transportului, planificarea traficului și mobilității în trecut și în prezent (*Evaluation of the Involvement of Women in Transport Science, Traffic Planning and Mobility Politics in the Past and the Present*). Accesat în noiembrie 2006: http://www.cityshelter.org/13_mobil/4.%20bilanz-meike-spitzner.doc

Spitzner, Meike. 2006. Femeile la intersecție cu transportul, mediul și economia (*Women at the Crossroads with Transportation, the Environment and the Economy*) în Revista internațională Women and Environments, Nr.70/71. Primăvara/Vara. Pp 31-34.

PNUD, Banca Mondială, Programul Apă și Salubritate (*Water and Sanitation Programme*), DFID și Trustul Gujarat Mahila Housing SEWA. (fără dată). Conexiunea de Creditare: Realizarea necesităților de infrastructură ale sectorului informal prin microfinanțare în India urbană (*Credit Connection: Meeting the Infrastructure Needs of the Informal Sector through Microfinance in Urban India*).

Banca Mondială. (on-line) Ghidul de resurse privind dimensiunea de gen și transportul (*Gender and Transport Resource Guide*). Accesat în noiembrie 2006: <http://www4.worldbank.org/afr/ssatp/Resources/HTML/Gender-RG/index.html>

Zelege, Befekadu. 2003. Considerații de gen în procesul de prestare a serviciilor urbane și reducerea sărăciei (*Gender Considerations in Urban Service Delivery and Poverty Reduction*). Forumul Acțiunea Autorităților Locale din Africa (*Africa Local Government Action Forum (AFGAF III)*). 3 octombrie.

Inițiativele bugetare sensibile la gen (IBSG)

Acțiune pentru dezvoltare (*Action for Development (ACFODE)*). 2005. Manual de instruire în bugetarea de gen (*Gender Budget Training Manual*). ACFODE, Kampala, Uganda.

Prezentul ghid a fost elaborat de ACFODE pentru a ghida formatorii care sunt implicați în consolidarea capacităților factorilor de decizie și altor părți interesate la nivel de district și de sub-județ privind bugetarea de gen. Obiectivul general este de a asigura faptul că planurile și bugetele în districte și sub-județe răspund nevoilor grupurilor defavorizate și în special a femeilor.

Accesa în februarie 2007: http://www.idrc.ca/gender-budgets/ev-81782-201-1-DO_TOPIC.html

Coopoo, Sikhander. Fără dată. Femeile și veniturile autorităților publice locale (*Women and Local Government Revenue*). Idasa, Africa de Sud. Accesat în noiembrie 2006: www.idasa.org.za/gbOutputFiles.asp?WriteContent=Y&RID=474

PNUD. 2005. Bugetarea sensibilă la gen: Manual pentru formatori (*Gender Responsive Budgeting: Manual for Trainers*). Bratislava.

Acest manual al PNUD, scris de Debbie Budlender, a fost produs ca parte a proiectului Global "Bugete sensibile la gen: Investiția în femeile sărace pentru a atinge Obiectivele de

Dezvoltare ale Mileniului" (*"Gender-Responsive Budgets: Investing in Poor Women to Reach the Millennium Development Goals"*), finanțat de Fondul Femeilor Japoniei în Dezvoltare și administrat de către Biroul pentru Elaborarea de Politici al PNUD. Această versiune a Manualului se axează pe Europa Centrală și de Est și regiunea CSI. Accesat în iulie 2007: <http://www.gender-budgets.org/content/view/273/155/>

Budlender, Debbie, Diane Elson, Guy Hewitt și Tanni Mukhopadhyay, 2002. Bugetele de gen fac bani: Înțelegerea bugetelor sensibile la gen (*Gender Budgets Make Cents: Understanding Gender-Responsive Budgets*). Londra: Secretariatul Commonwealth-ului. Această publicație oferă o înțelegere cuprinzătoare a inițiativelor BSG și vor fi de nepretuit pentru guverne, ONG-uri, donatori și alte agenții care doresc să integreze o analiză de gen în politicile de cheltuieli publice și bugete. Împărțită în patru secțiuni, cartea oferă un cadru conceptual și teoretic, urmează evoluția eforturilor în acest domeniu, evaluează rolul diferitelor părți interesate și subliniază lecțiile învățate până în prezent.

Accesat în noiembrie 2006:

http://publications.thecommonwealth.org/publications/html/DynaLink/cat_id/33/category_details.asp

Budlender, Debbie și Rhonda Sharp cu Kerri Allen, 1998. Cum se face o analiză a bugetului sensibil la gen: Cercetările și practicile contemporane (*How to do a gender-sensitive budget analysis: Contemporary research and practice*). Canberra: AusAID și Londra: Secretariatul Commonwealth-ului.

Acest document examinează datele provenind din țări care au deja bugetele sensibile la gen sau cele care urmează să aibă (Australia, Africa de Sud, Mozambic, Tanzania, Tasmania, Sri Lanka și Barbados). Acesta prezintă diversitatea abordărilor în diferite țări și abordează problemele, metodele și strategiile specifice de primului an de punere în aplicare. El are o puternică orientare practică, e construit pe o bază solidă de cercetare și include teorie, exemple și întrebări pentru discuții. Cartea este baza pentru o serie de ateliere de lucru structurate pentru funcționarii publici din diferite departamente.

Accesat în noiembrie 2006: <http://thecommonwealth.org/gender/index1.htm>

Manualul GTZ de instruire în bugetarea sensibilă la gen (*GTZ Manual for Training on Gender Responsive Budgeting*)

Acest manual a fost elaborat de Katrina Schneider, în numele GTZ. Acesta este conceput pentru formatorii profesioniști de gen, care sunt familiarizați cu metodele de formare și conceptele de gen. El se bazează pe un curs de instruire avansat pentru formatori organizat de către Proiectul consultativ de gen GTZ din 27 iulie - 7 august 2004, în Nairobi.

Accesat în iulie 2007: <http://www.gender-budgets.org/content/view/267/155/>

Hurt, Karen și Debbie Budlender. 1998. Bani contează: Femeile și bugetul de stat (*Money Matters: Women and the Government Budget*).

Această carte studiază alocările bugetare la opt departamente guvernamentale și prezintă impactul diferitelor politici economice pe care îl pot avea asupra femeilor și bărbaților. „Bani contează” demonstrează cât de important sunt politicile și bugetele de gen pentru realizarea egalității între femei și bărbați în Africa de Sud.

Poate fi comandată de la IDASA, Africa de Sud: http://www.idasa.org.za/m_main.php?view=7

Hurt, Karen and Debbie Budlender. 2002. Bani contează2: Femeile și bugetul de stat local (*Money Matters: Women and the Local Government Budget*).

Această carte se concentrează pe modul în care bugetele locale municipale afectează oamenii săraci din punct de vedere economic, bazat pe venituri și cheltuieli în cinci municipalități. Fiecare capitol studiază un buget și pune întrebări despre cum și dacă

serviciile sunt furnizate, ce fel de cheltuieli au fost o prioritate, și se concentrează pe impactul veniturilor și cheltuielilor asupra femeilor.

Poate fi comandată de la IDASA, Africa de Sud:

http://www.idasa.org.za/m_main.php?view=7

Ministerul Genului, Muncii și Dezvoltării Sociale al Ugandei (*Ministry for Gender, Labour and Social Development. Government of Uganda*). 2005. Recomandările privind bugetarea de gen și instrumentele analitice pentru administrațiile locale de nivel de jos (*Gender Budgeting Guidelines and Analytical Tools for Lower Local Governments*) (Prima ediție). Uganda.

Aceste recomandări au fost elaborate pentru a aborda deficiențele curente în bugetarea de gen în Uganda. Ele oferă părților interesate ale administrațiilor locale de nivel de jos instrumente și metodologii necesare pentru a efectua bugetarea de gen în timpul proceselor lor de planificare și bugetare, astfel încât bugetele să abordeze în mod eficient nevoile și interesele specifice ale bărbaților și femeilor, băieților și fetelor.

Accesat în februarie 2007: <http://www.iknowpolitics.org/en/node/84>

Oxfam, Marea Britanie. O schimbare în modul de gândire (*A Change in Thinking*)

Oxfam a compilat acest CD, împreună cu partenerii, pentru a arăta modul în care bugetarea de gen pot furniza servicii cu valoare mai mare atât pentru femei, cât și pentru bărbați. CD-ul include interviuri și discuții cu femei și bărbați din întreaga Marea Britanie, care efectuează, pledează pentru sau care beneficiază de la bugetarea de gen la nivel local și național.

Accesat în februarie 2007: <http://oxfamgb.org/ukpp/equal/achangeinthinking/>

Violența împotriva femeilor

Smaoun, Soraya. 2000. Violența împotriva femeilor în zonele urbane (*Violence Against Women in Urban Areas*), Seria 17 a documentelor de lucru UMP, Aprilie. - co-finanțat de Safer Cities și Programul Management Urban (*Urban Management Programme*). Partea 1: Accesat în noiembrie 2006:

http://www.unhabitat.org/downloads/docs/1900_28029_ViolAgWomUrbnpm_pt1EN.pdf

. Partea 2: Accesat în noiembrie 2006:
http://www.unhabitat.org/downloads/docs/1900_46700_ViolAgWomUrbnpm_pt2EN.pdf

Also available in French and Spanish.

Violența împotriva femeilor în Africa de Sud metropolitană: Un studiu al impactului și prestării serviciilor (*Violence against Women in Metropolitan South Africa: A study on Impact and Service Delivery*), ISS Monograph Serii Nr 41, Africa de Sud. 1999. Co-finanțat de Programul Management Urban (*Urban Management Programme (UMP)*).

UN-HABITAT. Programul Orașe Mai Sigure (*Safer Cities Programme*). 2004. Prevenirea violenței în bază de gen în Nordul, Estul și Sudul Africii: Un dialog regional. Vociferarea și Programul Orașe Mai Sigure (*Preventing Gender-based Violence in the Horn, East and Southern Africa: A Regional Dialogue. Raising Voices and Safer Cities Programme*). Accesat în noiembrie 2006:

<http://ww2.unhabitat.org/programmes/safercities/documents/preventgbv.pdf>

UN-HABITAT. Programul Orașe Mai Sigure (*Safer Cities Programme*). Pentru publicații adiționale: Accesat în noiembrie 2006:

<http://www.unhabitat.org/list.asp?typeid=15&catid=375>

Auditul privind siguranța femeilor (*Women's Safety Audit*). Accesat în noiembrie 2006:

<http://www.unhabitat.org/content.asp?typeid=24&catid=375&id=1466>

Women in Cities International. 2002. Declarația de la Montreal privind Siguranța Femeilor (*The Montreal Declaration on Women's Safety*). Accesat în noiembrie 2006: http://www.womenincities.org/english/sets_en/set_declaration_en.htm

Women in Cities International. 2004. Premiile în domeniul Siguranței Femeilor: O culegere de bune practici (*Women's Safety Awards 2004: A Compendium of Good Practices*). 2004. Women in Cities International, Montreal, Canada. Accesat în noiembrie 2006: http://www.womenincities.org/english/index_en.htm

De asemenea disponibil în franceză și spaniolă.

Metode, instrumente și instruiți

Rețeaua Femeilor Africane pentru Dezvoltare și Comunicare (*African Women's Development and Communication Network (FEMNET)*). 2000. Un curriculum pentru instruirea formatorilor în domeniul integrării dimensiunii de gen. FEMNET, Nairobi, Kenya.

Accesat în noiembrie 2006: <http://www4.worldbank.org/afr/ssatp/Resources/HTML/Gender-RG/module6/index-p5.html>

Banca Asiatică de Dezvoltare (*Asian Development Bank*). Listele de verificare din perspectiva de gen privind dezvoltarea urbană și locuința (*Gender Checklist on Urban Development and Housing*)

Motivul este de a asista personalul și consultanții la implementarea obiectivelor de politică și strategice ale băncii privind genul și dezvoltare. Utilizatorii sunt ghidați prin toate etapele ciclului de proiect / program privind cele mai bune modalități de a determina accesul la resurse, roluri și responsabilități, constrângeri și priorități în funcție de gen în dezvoltarea urbană și sectorul locuințelor și pentru a proiecta strategii, componente și indicatori adecvați și sensibili la gen care să răspundă la problemele de gen.

Accesat în februarie 2007:

http://www.adb.org/Documents/Manuals/Gender_Checklists/Urban/default.asp?p=gendercheck

Cummings, S.J.R, H. van Dam și M. Valk (Eds.) 1998. Instruire de gen: Carte de resurse (*Gender Training: the Source book*). Accesat în februarie 2007: <http://www.kit.nl/smartsite.shtml?ch=FAB&id=4603&Part=Guest>

DFID. 1999. Instruire de gen. Accesat în noiembrie 2006:

http://www.siyanda.org/docs_gem/index_implementation/t_tools11d.htm

Federația Municipaliților Canadiene (*Federation of Canadian Municipalities (FCM)*). 2006. A privi prin lentile de gen ... 5 pași spre consolidarea competențelor și capacităților autorităților locale pentru a promova egalitatea de gen (*Looking Through the Gender Lens...5 Steps to Building Local Government Competencies and Capacities to Promote Gender Equality*)

Această carte se focusează pe abilitățile și capacitățile necesare pentru a face analize de gen și a promova egalitatea de gen în toate domeniile de responsabilitate ale administrației locale. Accesat în februarie 2007: http://www.icmd-cidm.ca/file_download.php?URL_ID=6704&filename=11612878761Looking_Through_the_Gender_Lens_ENG.pdf&filetype=application%2Fpdf&filesize=1473518&name=Looking+Through+the+Gender+Lens_ENG.pdf&location=user-S/

De la dialog la implicare, de la programe la politici: Inițiative de bază privind femeile, copiii și dezvoltarea în comunitățile sărace din Filipine – Experiența DAMPA - Filipine (*From Dialogue to Engagement, from Programs to Policies: Grassroots Initiatives on Women, Children, and Development in Poor Communities in the Philippines – The DAMPA Experience – Philippines*). Accesat în noiembrie 2006: <http://www.huairou.org/knowledge/resource.html>

Programul de promovare a genului (*Gender Advocacy Programme*). 2004. Genul și indicatorii de performanță pentru administrațiile publice locale (*Gender and Performance Indicators for Local Government*). Accesat în noiembrie 2006: <http://www.gender.co.za/Ind Booklet.pdf>

Legături de gen. Genul și administrația locală (*Gender Links. Gender and Local Government*). A se vedea lista de verificare pentru politicile și cadrul de gen pentru strategii și planul de acțiuni. Accesat în noiembrie 2006: http://www.genderlinks.org.za/page.php?p_id=65

Comisia Huairou și UN-HABITAT. 2004. Dialogul local către local: Perspectiva asupra inițiativelor de bază ale femeilor privind buna guvernare (*Local to Local Dialogue: A Grassroots Women's Perspective on Good Governance*). Accesat în noiembrie 2006: http://www.huairou.org/assets/download/UrbanGovToolkit_L2L.pdf

Institutul pentru Studii ale Administrației Locale (*Institute of Local Government Studies*). 2006. Manual de instruire pentru pregătirea femeilor să participe în adunările metropolitane, municipale și regionale. (*Training Manual for Preparing Women for Participation in the Metropolitan, Municipal and District Assemblies*). Institutul pentru Studii ale Administrației Locale pe lângă Ministerul Afacerilor pentru Femei și Copii în colaborare cu diferiți parteneri, Ghana. Iunie.

Mukhopadhyay, Maitrayee și Franz Wong. (Eds.) 2007. Vizitarea repetată a instruirii privind genul – construirea și reconstruirea cunoștințelor privind dimensiunea de gen (*Revisiting gender training – the making and remaking of gender knowledge*). O carte globală de resurse. Accesat în martie 2007: <http://www.kit.nl/smartsite.shtml?id=9526&ItemID=2074&ch=FAB>

Programul de combatere a Sărăciei al Oxfam, Marea Britanie. 2004. Vedeți ambele părți: Un ghid practic de analiză de gen pentru o prestare calitativă a serviciilor (*See both sides. A practical guide to gender analysis for quality service delivery*). Oxford. Marea Britanie. Pentru achiziție: <http://www.oxfamgb.org/ukpp/seebothsides>

Metodologia UN-HABITAT Orașe mai sigure (*Safer Cities Methodology*). Accesat în noiembrie 2006: <http://www.unhabitat.org/content.asp?typeid=19&catid=375&cid=1435>

Urban Environment

Climă pentru schimbare. Egalitatea de gen și politicile privind clima (*Climate for Change: Gender Equality and Climate Policy*). <http://www.climateforchange.net/>

În calitate de alianță a administrațiilor locale europene și a populațiilor indigene cu privire la schimbările climatice proiectul își propune, de asemenea, să îmbunătățească participarea femeilor la procesul decizional cu privire la protecția climei, cu un accent la nivel local. „Climă pentru schimbare” este componenta de gen a Programului. Programul divers a inclus analiza instrumentelor și a politicilor aplicate în mai multe autorități locale din Europa, lucrul cu experți și elaborarea unui set de instrument „Climat pentru

schimbare”. <http://www.climateforchange.net/54.html#165>. Setul de instrumente include date, fapte, argumente cu privire la egalitatea de gen și politicile privind schimbările climatice, instrumente pentru promovarea femeilor în funcții executive, o listă de verificare de gen, etc.

Femeile pentru Justiție în Climă (*gendercc – Women for Climate Justice*)

Aceasta este o rețea informală care a început la COP9 în Milano (2003) și care s-a extins în urma Conferințelor privind Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice (CCONUSC). Rețeaua își propune să încurajeze integrarea perspectivei de gen în cadrul negocierilor CCONUSC și dezbaterilor naționale privind schimbările climatice pentru a consolida participarea efectivă a organizațiilor de femei și de experți de gen în dezbaterile privind schimbările climatice; a sensibiliza și a furniza informații legate de gen și schimbările climatice; și, a dezvolta poziții și opinii de promovare față de politicile privind schimbările climatice. <http://www.gendercc.net>

Organizația Femeilor pentru Mediu și Dezvoltare (*Women’s Environment and Development Organization (WEDO)*). 2007. Schimbarea climei: De ce perspectiva femeilor este importantă (*Changing the Climate: Why Women’s Perspectives Matter*). <http://www.wedo.org/files/climatechangeorng2ebook.pdf>

Femeile în Europa pentru un Viitor Comun (*Women in Europe for a Common Future (WECF)*) 2006. Femeile și lumea lor toxică (*Women and their Toxic World*).

Această broșură privind substanțele chimice în viața de zi cu zi a fost elaborată pentru și de către femei. Ea analizează modul în care viața femeilor și cea a generațiilor viitoare în Europa este amenințată de substanțe chimice periculoase, de ce politicile puternice, cum ar fi REACH sunt necesare pentru a aborda această amenințare și ce pot face femeile pentru a se proteja.

Accessed November 2006: <http://www.wecf.org/WECF>

Rețeaua Femeilor pentru Mediu (*Women’s Environmental Network (WEN)*). Marea Britanie
WEN este singura organizație din Marea Britanie care lucrează pentru femei și mediu. Viziunea organizației este o lume în care femeile sunt conștiente de capacitatea lor de a schimba mediul în bine și unde ele se unesc pentru a face o schimbare la luarea deciziilor de mediu. O mare parte din munca WEN se referă la mediul urban.

Accesat în februarie 2007: <http://www.wen.org.uk/>

Materiale selectate privind femeile, genul și guvernarea

Un-Instraw, Genul, guvernarea și participarea politică a femeilor (*Gender, Governance and Women’s Political Participation*). Accesat în noiembrie 2006: http://www.un-instraw.org/es/index.php?option=com_wrapper&wrap=Bibliografia-AECI

Bridge, Bibliografia Nr. 14, Abilitarea Femeilor: Bibliografie adnotată (*Women’s Empowerment: An Annotated Bibliography*). Accesat în noiembrie 2006: <http://www.bridge.ids.ac.uk/reports/bb14.pdf>

Bridge, Bibliografia Nr. 11, Dimensiunea de gen și guvernarea (*Gender and Governance*). Accesat în noiembrie 2006: <http://www.bridge.ids.ac.uk/reports/bb11.pdf>

Pagini web selectate

Bridge – Dimensiunea de gen și guvernarea (*Gender and Governance*).

Accesat în noiembrie 2006: http://www.bridge.ids.ac.uk/reports_gend_gov.htm

Programul de gen și advocacy (*Gender and Advocacy Programme (GAP)*).

GAP este o organizație neguvernamentală independentă, neafiliată politic, de promovare și lobby, cu sediul în Cape Town, Africa de Sud. Misiunea sa este de a reduce decalajul dintre femei în societatea civilă și structurile de guvernare și de a crește participarea femeilor la formularea politicilor și de luare a deciziilor.

Accesat în noiembrie 2006: <http://www.gender.co.za/index.htm>

Bugetarea sensibilă la gen (*Gender-Responsive Budgeting*)

Acest site este un efort de colaborare între Fondul de Dezvoltare al ONU pentru Femei (UNIFEM), Secretariatul Commonwealth-ului și Centrul Internațional de Cercetare a Dezvoltării al Canadei (*Canada's International Development Research Centre (IDRC)*) și a fost lansat în 2001. Motivul este de a sprijini eforturile depuse de guvernele, organizațiile de femei, membrii parlamentelor și cadrele universitare să se asigure că planificarea și bugetarea răspunde efectiv la atingerea obiectivelor egalității de gen.

Accesat în iulie 2007: <http://www.gender-budgets.org/>

iKNOWPolitics

Rețeaua Internațională pentru Cunoștințe a Femeilor în Politică (*International Knowledge Network of Women in Politics (iKNOW Politics)*) este prima rețea virtuală care leagă femeile în politică din întreaga lume. Aceasta a fost lansată la 27 februarie 2007, ca un parteneriat între Institutul Internațional pentru Democrație și Asistență Electorală (*International Institute for Democracy and Electoral Assistance*), Uniunea Interparlamentară, Institutul Democratic Național pentru Afaceri Internaționale (*National Democratic Institute for International Affairs*), Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare și Fondul de Dezvoltare al ONU pentru Femei. Este special concepută pentru a promova guvernarea sensibilă la gen și de a promova rolul și numărul femeilor în viața publică și politică. Ea conectează parlamentari, reprezentanți, candidații, lideri și membri ai partidelor politice, cercetători, mediul academic și practicieni dincolo de frontiere, generații și credințe, oferindu-le materiale, expertiză și cele mai bune practici pentru a face marca lor politică.

Accesat în februarie 2007: <http://www.iKNOWPolitics.org/>

Londra, Marea Britanie – Publicații privind egalitatea femeilor

Documente privind Planul de egalitate de gen al Londrei și revizuirile anuale ale acestuia, privind violența împotriva femeilor, îngrijirea copiilor, un audit al abilităților femeilor refugiate în Londra, servicii de sănătate și multe altele.

Accesat în noiembrie 2006: <http://www.london.gov.uk/gla/publications/women.jsp>

Să facem guvernarea sensibilă la gen

Accesat în noiembrie 2006: http://onlinewomeninpolitics.org/modules/login/Module_regs_intro.asp

Acțiunile PNUD pentru abilitarea femeilor

Accesat în noiembrie 2006: <http://www.undp.org/women/>

Acțiunile PNUD privind guvernarea și abilitarea femeilor

Accesat în noiembrie 2006: <http://www.undp.org/governance/gender.htm>

Publicațiile PNUD privind sărăcia, excluziunea socială, guvernarea și dezvoltarea

Accesat în noiembrie 2006: <http://www.undp.org/poverty/publications/>

UNIFEM – Realizarea egalității de gen într-o guvernare democratică

Accesat în noiembrie 2006:

http://www.unifem.org/gender_issues/governance_peace_security/at_a_glance.php

UN-INSTRAW – Genul, guvernarea și participarea politică a femeilor

Accesat în noiembrie 2006: [http://www.un-](http://www.un-instraw.org/en/index.php?option=content&task=view&id=1015&Itemid=231)

[instraw.org/en/index.php?option=content&task=view&id=1015&Itemid=231](http://www.un-instraw.org/en/index.php?option=content&task=view&id=1015&Itemid=231)

Institutul Regal Tropical din olanda KIT Gender Netherlands – Genul, cetățenia și guvernarea

Accesat în noiembrie 2006: <http://www.kit.nl/gcg/default.asp>

Garda Femeilor: Rețeaua agențiilor ONU privind femeile și egalitatea de gen (*Women Watch: The United Nations Inter-Agency Network on Women and Gender Equality (IANGWE)*)

Women Watch este un portal central de informații și resurse cu privire la promovarea egalității de gen și abilitarea femeilor în întreaga sistem ONU, inclusiv Secretariatul ONU, comisiile regionale, fondurile, programele, agențiile specializate și instituțiile academice și de cercetare. Acest proiect comun al ONU lansat în martie 1997 pentru a oferi spațiu de Internet pentru problemele globale privind egalitatea de gen și pentru a sprijini implementarea Platformei de Acțiune de la Beijing din 1995. De atunci, mandatul interguvernamental s-a extins, de exemplu, prin documentul final al sesiunii speciale a 23-a a Adunării Generale în iunie 2000 și rezoluția Consiliului de Securitate 1325 din octombrie 2000. Site-ul oferă acum, de asemenea, informații cu privire la rezultatele, precum și eforturile de integrare a perspectivei de gen ca urmare a conferințelor la nivel mondial.

Accesat în noiembrie 2006: <http://www.un.org/womenwatch/>

Resurse de instruire în domeniul dimensiunii de gen

UN-INSTRAW

Accesat în noiembrie 2006: http://www.un-instraw.org/wiki/training/index.php/Main_Page

Centre for Asia-Pacific Women in Politics – Un curs on-line.

Accesat în noiembrie 2006: http://onlinewomeninpolitics.org/modules/login/Module_regs_intro.asp

Resurse privind femeile, dimensiunea de gen și guvernarea în limba spaniolă

Drept o recunoaștere a mobilizării continue și extinse în jurul valorilor femeilor, genului și problemele de guvernare urbană în America Latină, aici se face referire la unele

documente recente și importante pentru vorbitorii de limbă spaniolă. Cu toate acestea, mult mai multe informații sunt disponibile, decât a fost posibil să prezentăm aici.

Algunos recursos recientes en español sobre mujeres, genero y gobernabilidad urbana

Barrera Bassols, Dalia y Alejandra Massolo (Compiladoras). 2004. El Municipio. Un reto para la igualdad de oportunidades entre hombres y mujeres. GIMTRAP, A.C. / Inmujeres / (PNUD) México.

Disponible en formato pdf: http://cedoc.inmujeres.gob.mx/documentos_download/100480.pdf

Bassols, Dalia. B., Alejandra Massolo e Irma Aguirre Pérez. 2004. Guía para la Equidad de Género en el Municipio. Grupo Interdisciplinario sobre Mujer, Trabajo y Pobreza, Instituto Nacional de Desarrollo Social. México, D.F.

Disponible en formato pdf: <http://www.gimtrap.org/gim/downloads/Gu%C3%ADa.pdf>

Castro. Carmel. 2004. Guía práctica: La aplicación de la perspectiva de género en las políticas locales. LIKaDI. Ayuntamiento de Sagunto. Equal MORVEDRE.

Disponible en: <http://singenerodedudas.com/Documenta/Guia+genero+politicas+locales.pdf>

CISCSA - Coordinación Red Mujer y Hábitat LAC y UNIFEM - Oficina para la Región Andina del Fondo de Desarrollo de las Naciones Unidas para la Mujer. 2006. Herramientas para la promoción de ciudades seguras desde la perspectiva de género.

Disponible en formato pdf: <http://www.redmujer.org.ar/publicaciones.htm>

Consejería de Medio ambiente y ordenación territorial. Gobierno de Canarias. 2005. Guía Metodológica para la incorporación de la perspectiva de género en las Agendas 21 Locales y los planes de urbanismo en Canarias.

Esta nueva herramienta, que se plantea como un instrumento de fácil manejo, dinámico y flexible, está dirigida a todos los interesados en las Agendas 21 y el planeamiento, tales como responsables municipales, personal técnico y todos aquellos que quieren participar en los cambios y retos que conlleva una sociedad más democrática y equitativa.

Disponible en: <http://www.seg-social.es/imsero/documentacion/accunivmunicipios.pdf>

Espino, Alma (Ed). Instrumentos para la Equidad de Género. Los acuerdos entre la Unión Europea y el Mercosur y México. 2001. CISCSA - WIDE - GEM - UNIFEM - UE. Brujas, Bélgica. Noviembre. (También Serie Sumarios de esta publicación en versión bilingüe español-portugués.)

Falú, Ana. (Ed). 2002. Ciudades para varones y mujeres. Herramientas para la acción, CISCSA, UNIFEM, Red Mujer y Hábitat de América Latina, Córdoba, Argentina. Para adquisición o canje contactarse con libreriamujeres@sion.com

Hinchey Trujillo, Catalina., Anne Loustau Aitziber, y Eguskiza Samos. 2005. Guía Práctica: Municipios en Búsqueda de Equidad. Textos: Beatriz Giobellina y Liliana Rainero. UNHABITAT - Programa Regional de las Naciones Unidas para los Asentamientos Humanos, CISCSA- Coordinación Latinoamérica Red Mujer y Hábitat. Disponible en formato pdf: http://www.unhabitat-rolac.org/default.asp?pag=recursos.asp&id_secao=73&id_idioma=2

INSTRAW. 2006. Participación de las mujeres indígenas en los procesos de gobernabilidad y en los gobiernos locales. Los casos de Bolivia, Colombia, Ecuador, Guatemala, Perú. Informe de Rimisp publicado por INSTRAW.

El documento es producto de una amplia revisión bibliográfica y de consultas con referentes, con el fin de sistematizar las lecciones aprendidas e identificar áreas críticas de intervención para fortalecer la participación de mujeres indígenas en los gobiernos locales.

Disponible en: <http://www.rimisp.org/webpage.php?webid=6458>

Massolo, Alejandra. 2006. Reflexiones. Desarrollo Local con Equidad de Género. GTZ, PNUD, FISDL. El Salvador.

El cuaderno tiene como propósito ofrecer una contribución a los esfuerzos y avances que se están haciendo por integrar el enfoque de género en las políticas públicas, programas, proyectos y procesos de desarrollo local y descentralización. Disponible en formato pdf www.americalatinagenera.org/biblioteca

Massolo, Alenjandra., Dalia Barrera Bassols e Irma Gpe. Agirre Pérez. 2005. Manual hacia un diagnóstico sobre la situación de las mujeres en el municipio con enfoque de género. Publicación de GIMTRAP/INDESOL, México, diciembre. Se encuentra en pdf en la página: www.gimtrap.org

One World Action. 2004. Promoviendo la equidad de género en la gobernabilidad local: algunas experiencias desde Centroamérica y Filipinas. Disponible en: <http://www.oneworldaction.org/indepth/project.jsp?project=226>

ONU Habitat. 2005. Género y Hábitat - Herramientas para la Acción. La finalidad principal del documento es presentar el enfoque de género de una manera fácil, para que pueda ser utilizado al abordar cualquier tema urbano relacionado al hábitat. Disponible en formato pdf: <http://www.unhabitat-rolac.org/anexo/308200515541170.pdf>

UNESCO. Recomendaciones para un uso no sexista del lenguaje. Disponible en: <http://www.ucm.es/info/ucmp/cont/descargas/documento5681.pdf>

UNIFEM RA y FLACSO, 2005. Hacia la transparencia y la gobernabilidad con equidad.

Presupuestos sensibles al género en la región andina. Quito, Ecuador.

Este libro documenta, en seis capítulos, el proceso que UNIFEM-RA siguió para impulsar esas iniciativas en Bolivia, Ecuador y Perú, mediante su programa DESafios, sobre derechos económicos y sociales (DES), y como una herramienta para lograr el empoderamiento de las mujeres mediante el ejercicio de esos derechos. Disponible en formato pdf: http://www.pnud.cl/pdf/discursos/dis_35.pdf, <http://www.docentes.up.edu.pe/EMoron/herram.pdf>

Red Mujer y Hábitat – LAC, PGU - Programa de Gestión Urbana, ONU. Coordinación Regional para América Latina y el Caribe, UNIFEM - Oficina Regional para Brasil y Cono Sur, PNUD - Programa de las Naciones Unidas para el Desarrollo, HABITAT - Centro de las Naciones Unidas para los Asentamientos Humanos. 2002. Guía para la Formulación y Ejecución de Políticas Municipales dirigidas a Mujeres. Cuaderno de Trabajo Nro. 72, Serie: Cuadernos de Trabajo. 1ra. Edición PGU (Programa de Gestión Urbana) - Quito, Ecuador. Mayo 2000. 2da. Edición CISCESA (Centro de Intercambios y Servicios Cono Sur Argentina) - Córdoba, Argentina. Noviembre.

Red Latinoamericana Mujer y Hábitat de HIC y PGU - Programa de Gestión Urbana, ONU. 1998. Mujer y Hábitat. Experiencias Latinoamericanas. Cuaderno de Trabajo N° 46, Serie: Cuadernos de Trabajo del PGU - ALC. Noviembre. Para adquisición o canje consultar a Programa de Gestión Urbana Coordinación para América Latina y El Cribre.

Sánchez de Madariaga, Inés. 2004. Urbanismo con perspectiva de género. Instituto Andaluz de la Mujer/ Junta de Andalucía/Fondo Social Europeo, Sevilla. Disponible en formato pdf: Enlace hacia el documento PDF “Urbanismo con perspectiva de género”

Sitios Web

Coordinaciyn de la Red Mujer y Hóbitat de America Latina

La Red Mujer y Hábitat de América Latina adscribe a la Coalición Internacional del Hábitat -HIC- en la cual tiene representación en el Consejo de la misma desde el año 1988. Cuenta al momento con Centros de Iniciativa en la mayoría de los países de la región. <http://www.redmujer.org.ar/>

Generourban

Generourban es un foro abierto sobre la integración de la perspectiva de género en el urbanismo, la planificación urbana y el desarrollo local. Queremos ciudades con espacios públicos, equipamientos, viviendas para todas y todos, mujeres y hombres, niñas y niños, mayores, inmigrantes, jóvenes, y personas con discapacidades. Información: <http://www.generourban.org/>

Instituto Internacional de Investigaciones y Capacitaciyn de las Naciones Unidas para la Promociyn de la Mujer (INSTRAW)

Se hace **investigaciones, capacitación e información para el empoderamiento de las mujeres y la igualdad de género**. A través del Sistema de redes como GAINS, el INSTRAW: produce investigaciones estratégicas; crea sinergias para la producción y diseminación del conocimiento; aumenta la capacidad de las organizaciones que trabajan para la igualdad de género; e identifica las mejores prácticas y las lecciones aprendidas en temas de género. <http://www.un-instraw.org/es/>

INSTRAW – Capacitación:

<http://www.un-instraw.org/es/index.php?option=content&task=category§ionid=4&tid=64&Itemid=82>

INSTRAW – Proyecto Gobernabilidad, Género y Participación Política de las Mujeres en el Ámbito Local www.un-instraw.org/participacionpolitica/docsdisponibles.htm

Presupuesto y Genero en America Latina y el Caribe

El portal de información sobre presupuestos pro-equidad de género en la región. **Con base de datos de publicaciones, incitativas, expertas, metodologías, noticias y eventos**. Información: <http://www.presupuestoygenero.net/s28/>

Proyecto Red URB-AL 12 La mujer inmigrada. Igualdad, participación y liderazgo en el ámbito local.

El proyecto se propone mejorar el conocimiento de las realidades migratorias de las mujeres en cada una de las ciudades/países participantes, y así detectar e identificar los factores de explotación y desigualdad social de las mujeres inmigradas y/ o pertenecientes a grupos o minorías étnicas. Información: www.urba12mujerinmigrada.org

Glosar

Abilitare (Empowerment): Procesul și rezultatul final de îmbunătățire a autonomiei prin diferite mijloace, cum ar fi accesul la cunoștințe, aptitudini și formare. E dorința și posibilitatea de a schimba o anumită situație în mod pozitiv. Îmbunătățirea dobândită este apoi aplicată de a schimba statutul social, politic, economic sau cultural al individului. Procesul și rezultatul de abilitare este un obiectiv major al majorității eforturilor de consolidare a capacităților. Femeile și bărbații săraci nu pot fi „abilitați”, numai ei înșiși se pot abilita.

Genul / Perspectiva de gen (Gender): Un set specific cultural de caracteristici care identifică comportamentul social al femeilor și bărbaților, precum și **relația** dintre ei. Prin urmare, perspectiva de gen nu se referă doar la femei sau bărbați, ci la relația dintre aceștia și modul în care relația este construită social. Deoarece este un termen relațional, perspectiva de gen trebuie să includă femei **și** bărbați. Precum și conceptele de clasă, rasă și origine etnică, genul este un instrument analitic pentru a înțelege procesele sociale (Statutul Femeii (*Status of Women*), Canada, 1996).

Analiza de gen (Gender Analysis): Un mod sistematic de a privi diferitele roluri ale femeilor și bărbaților în orice activitate, instituție sau document de politici, și la efectele diferite ale acestora asupra femeilor și bărbaților. În esență, analiza de gen pune întrebarea „cine” (cine ce face?, cine are acces și control asupra ce?, cine beneficiază de ce?), pentru ambele sexe în diferite grupe de vârstă, clase, religii, grupuri etnice, rase și caste. Analiza de gen, de asemenea, înseamnă că, în fiecare grup demografic major, socio-economic și cultural datele sunt separate prin sex și analizate separat pe sexe. Analiza de gen necesită înțelegerea cum este divizată și apreciată forța de muncă. Un accent gen – ceea ce înseamnă a privi bărbații și femeile separat – este necesar în fiecare etapă a analizei. Întotdeauna trebuie să ne întrebăm cum o anumită activitate, decizie sau plan va afecta bărbații în mod diferit față de femei, sau cum unele femei sau bărbați sunt afectați diferit față de alte femei și bărbați (Adaptat de la Parker, A. Rani 1993. Alt punct de vedere: Un manual de instruire în analiza de gen pentru lucrătorii la nivel local (*Another Point of View: A manual on gender analysis training for grassroots workers*). Manual de instruire.s UNIFEM, Statele Unite ale Americii).

Echilibrul de gen (Gender Balance): Această noțiune se referă la egalitatea numerică între femei și bărbați. Eforturile de promovare a echilibrului de gen includ atingerea reprezentării egale a femeilor și bărbaților în consiliile municipale, companii, utilități și comitete, inclusiv egalitatea numerică în activități cum ar fi următoarele:

- Participarea la reuniuni și grupuri de experți
- Participarea la evenimente de instruire
- Fiind enumerate calitate de beneficiari ai activităților proiectului
- Participarea la întâlnirile comunității sau în organele de luare a deciziilor
- Fiind angajați ca personal în organizațiile de dezvoltare sau în cadrul organizațiilor partenere

Deși inițiative de echilibru de gen sunt un bun prim pas spre promovarea egalității de gen, trebuie subliniat faptul că realizarea echilibrului de gen nu este același lucru ca realizarea **egalității de gen**. Echilibrului de gen se referă la participarea *cantitativă* a femeilor și bărbaților, dar nu implică în mod necesar participarea *calitativă* a femeilor și bărbaților. De exemplu, participarea cantitativă a femeilor sau a bărbaților în cadrul unei reuniuni poate limita impactul său în cazul în care ei nu participă activ la discuții, iar având un număr egal de femei și bărbați angajați într-o organizație poate avea un impact

reduc asupra egalității de gen dacă ei sunt angajați la diferite niveluri în ierarhia organizațională.

Insensibil la gen (*Gender-blind*): O perspectivă care nu recunoaște diferențele dintre femei și bărbați. De exemplu, politicile, programele, proiectele și instituțiile pot fi insensibile la gen dacă diferențele dintre femei și bărbați nu sunt considerate, chiar dacă acestea sunt relevante pentru problemele examinate. Politicile, programele, proiectele și instituțiile insensibile la gen implicit reproduc norma masculinității.

Egalitatea de gen (*Gender Equality*): Garantarea faptului că oportunități similare sunt puse la dispoziție atât pentru femei, cât și bărbați. Egalitatea de gen înseamnă că femeile și bărbații se bucură de condiții egale pentru realizarea deplină a drepturilor și a potențialului lor de a contribui la dezvoltarea națională, politică, economică, socială și culturală, și de a beneficia de rezultate. Egalitatea de gen se referă la evaluarea egală de către societate atât a asemănărilor, cât și a deosebirilor dintre femei și bărbați, și munca lor în producția socială, precum și în producția de bunuri și servicii.

Echitatea de gen (*Gender Equity*): Procesul de a fi echitabil cu femeile și bărbații. Scopul echității de gen trece dincolo de egalitatea de șanse prin solicitarea schimbărilor de transformare. Aceasta recunoaște faptul că ar putea fi necesare diferite măsuri pentru femei și bărbați în cazul în care: (a) ei exprimă diferite necesități și priorități; sau (b) acolo unde situația lor curentă înseamnă că unele grupuri de femei sau de bărbați trebuie să fie susținute de măsuri speciale sau suplimentare pentru a asigura că acestea sunt pe un „teren de joc uniform”. Acest lucru ar putea necesita acțiuni specifice pentru a permite egalitatea de rezultate pentru femei între ele sau pentru bărbați între ei, sau între femei și bărbați.

Integrarea perspectivei de gen (*Gender Mainstreaming*): Procesul de evaluare a implicațiilor pentru femei și bărbați a oricărei acțiuni planificate, inclusiv legislație, politici sau programe, în toate domeniile și la toate nivelurile. Este o strategie pentru a face preocupările și experiențele femeilor, precum și a bărbaților, o dimensiune integrantă din proiectarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea politicilor și programelor în toate sferele politice, economice și sociale, astfel încât femeile și bărbații să beneficieze în mod egal, iar inegalitatea nu este perpetuată. Scopul final este acela de a realiza egalitatea de gen [prin transformarea curentului actual]. (Concluziile aprobate ale ECOSOC al ONU, 1997/2).

Se poate observa din această definiție că integrarea perspectivei de gen ca o strategie pare să asigure că necesitățile și prioritățile femeilor și bărbaților se reflectă în *toate sectoarele* și la *toate nivelurile* (de la bază până la elaborarea politicilor al nivel macro). Prin urmare, acest lucru presupune abordarea egalității de gen în calitate de o *problemă transversală* sau *temă transversală* în activitățile operaționale și de politici, și nu doar o abordare a egalității de gen în anumite sectoare.

Relații de gen (*Gender Relations*): Constituie, și sunt construite de către, o serie de instituții, cum ar fi familia, sistemele juridice sau piața. Relațiile de gen sunt relațiile ierarhice de putere între femei și bărbați, iar bărbații tind să dezavantajeze femeile. Aceste ierarhii sunt adesea acceptate ca fiind „naturale”, dar sunt niște relații determinate social, bazate pe cultură și ca atare se pot schimba în timp.

Sensibil la gen (*Gender-Sensitive*): Acest termen se referă la idei, inițiative sau acțiuni care iau în considerație particularitățile ce țin de viața femeilor și bărbaților, în timp ce vizează eliminarea inegalităților și promovarea unei distribuții echitabile a resurselor, beneficiilor, sarcinilor, drepturilor și obligațiilor atât pentru bărbați, cât și pentru femei.

Intersecționalitate (*Intersectionality*): Un instrument pentru analiză, promovare și elaborare de politici care adresează discriminarea multiplă și ne ajută să înțelegem cum diferite seturi de identități afectează accesul la drepturi și oportunități. Ea se referă recunoașterea faptului că femeile se confruntă cu discriminarea și încălcarea drepturilor omului nu numai pe baza genului lor, dar, de asemenea, și ca urmare a altor relații inegale de putere din cauza rasei lor, etniei, castei, clasei, vârstei, abilității / dizabilității, orientării sexuale, religiei și o multitudine de alți factori, inclusiv dacă acestea sunt indigene sau nu.

Patriarhia (*Patriarchy*): În definiția sa mai largă, aceasta se referă la relațiile sociale care se manifestă și instituționalizează dominarea masculină asupra femeilor și copiilor în familie și extinderea unei poziții dominante masculine asupra femeilor în societate în general. Acest lucru implică faptul că bărbații, general vorbind, dețin puterea în toate instituțiile importante ale societății și că femeile sunt private de accesul la astfel de putere. Patriarhatul este specific din perspectiva culturii și, de asemenea, este influențat de schimbarea relațiilor socio-economice în societate. Aceasta nu implică faptul că femeile sunt fie total lipsite de putere, fie total lipsite de drepturi, influență sau resurse.

Date dezagregate pe sexe (*Sex-Disaggregated Data*): De asemenea, menționate ca „date dezagregate pe gen”, înseamnă colectarea și separarea statisticilor și a datelor (de exemplu, despre educație, cifrele privind ocuparea forței de muncă, deținerea unei afaceri, etc.), pe sexe, în scopul de a izola diferite cifre pentru bărbați și femei și de a face comparații între ele. Acestea oferă informații, de exemplu, în care sectoare ale societății lucrează femeile și bărbaților, sau care servicii ei utilizează. Datele dezagregate pe sexe reprezintă o precondiție pentru planificarea incluzivă de gen.

Dimensiunea de gen în cadrul autorităților publice locale: Carte de resurse pentru formatori

Autoritățile publice locale tot mai mult realizează importanța și beneficiile abordării egalității și echității de gen în procesele sale decizionale, în politici, programe și servicii. Multe din ele fac față confruntărilor.

Această carte de resurse dorește să ajute la înțelegerea problemelor vizate. Ea este concepută drept un însoțitor altor instrumente de instruire UN-HABITAT, oferind formatorilor care instruiesc autoritățile locale un context și mai multe metode de instruire testate de care au nevoie pentru a întări dimensiunea de gen în activitățile lor zilnice de instruire. Cartea de resurse poate fi, de asemenea, utilizată în calitate de un instrument separat care prezintă autorităților locale problemele de gen și importanța lor pentru procesul de elaborare a politicilor locale și implementare a proiectelor.

ISBN: 978-92-1-131974-3
HS/993/08 E

Programul Națiunilor Unite pentru Așezări Umane, UN-HABITAT

P.O. Box 30030 GPO 00100 Nairobi, Kenya

Website: www.unhabitat.org, Telefon: (254 20) 762 3120, Fax: (254 20) 762 4266